

Městská knihovna v Praze

Zlatá čtyřka

Eduard Fiker

Praha

2017

e-kniha

Městská knihovna v Praze

ůjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

přístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

ořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Zlatá čtyřka

Eduard Fiker

Znění tohoto textu vychází z díla Zlatá čtyřka tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Martin Trojan-3-JAN v roce 2009 (FIKER, Eduard. *Zlatá čtyřka*. Vyd. 4., Praha: Martin Trojan-3-JAN, 2009. 301 s. Kalaš-Karlíček.).

§

Text díla (Eduard Fiker: Zlatá čtyřka), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e-knihy:

FIKER, Eduard. *Zlatá čtyřka* [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2017 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-555-6 (pdf). Dostupné z: http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/32/39/70/zlata_ctyrka.pdf.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 3. 3. 2017.

OBSAH

1	6
2	16
3	26
4	39
5	45
6	52
7	58
8	64
9	76
10	85
11	106
12	115
13	125
14	135
15	143
16	157
17	165
18	171
19	177
20	185
21	192
22	201

1

Za oknem honí předjarní vítr závěje sněhového deště, ale v kanceláři mám ticho a teploučko. Trochu toho čoudu z cigaret nevadí, to aspoň dělá atmosféru. Je taková mírně šedomodrá a prostoupená vůní kávy. Nad tím by se leckterý hygienik asi vážně pozastavil, jenže já si do toho všechny své myšlenky zrovna viditelně promítám.

Přede mnou na stole leží nově založený fascikl.

Ne že by byl Vašek Nebeský nějaký můj zvlášť oblíbený kamarád. Ale znám ho dobře, nešťastníka. Je u nás nadporučíkem. Myslím, že by se vám líbil. Je mu třicet let, je to urostlý a hezký chlapík s mnoha dobrými a přitažlivými vlastnostmi.

Ovšem jedna věc v životě potká každého z nás, totiž ta, že se zamilujeme. A pak se může stát, že už nejsme to, co jsme byli. Existuje poznatek, který by se klidně mohl zvrhnout v pořekadlo asi tohoto znění: Mnohá láska rozum ujídá. Nebo také obráceně: Mnohý rozum ujídá lásku. Rád bych věděl, jak je to s Vaškem Nebeským. Co z těch dvou vzácných věcí si nechal ujídat.

Za Vaškem se děvčata ohlížela vždycky. Ale pokud vím, za Martičkou musel běhat sám. Ta mu udělala, na mou duši. Od chvíle, kdy s ní promluvil první slovíčko, až do chvíle, kdy se ocitl v mém fasciklu, uplynulo osm měsíců štěstí. Myslím jejich štěstí. Kdy u nich padla první hubička, není mi známo. Člověk nemůže být při všem. Teď už měli vlastně před sňatkem. Ten by byl pro ně asi znamenal sotva víc než legalizování jejich poměru.

Martičku Valterovou mi Vašek příležitostně představil. Děvče poněkud subtilní, ale půvabné, to se musí uznat. A to nejen zevně. Pokud jsem se s ní tedy mohl osobně seznámit, opravdu hezká a chytrá dívka. Zaměstnaná jako sekretářka na konzulátu spráteného státu. Práce dost. Nadporučík Vašek Nebeský má taky práce dost, ba víc. Při naší službě se člověk třeba řadu dní za sebou ani na kutě nedostane.

Marta Valterová byla vskutku kráska, která „měla něco do sebe“. Hádám, že to byla její vrozená inteligence. Už když promluvila. Pohyby jejích rtů, mírná a účelná gesta, úsměv tam, kde měl být, slova padající na správná místa a v množství právě tak přiměřeném. Na mou víru, i chůzi měla oduševnělou, a proto se její nohy zdály zas desetkrát hezčí, než byly. Nemyslím pouze pružnou chůzi tanečnice, která může být úžasně nešikovná při tanci společenském. V tom vězelo něco jiného.

Vašek Nebeský říká, že šel jednou po ulici a že se mu líbila právě ta její chůze. Vynasnažil se přirozeně, aby ji spatřil i zpředu, a když pak se mu dokonce podařilo s ní promluvit, byl s ním konec.

Dobře. Já bezduchou krásu taky nemám rád, i když nosí punčochy s černými patami nebo s rámečkem. A když už jsme u toho: Prosím vás, na tom ani trochu nezáleží, co mám nebo nemám rád. Je to pro tento příběh naprosto vedlejší. Dovolíte-li tedy, sdělím vám o sobě v dalším jen to, co bude nejvýš nutné. Moje soukromí nehraje žádnou roli. Jsem pouze vyprávějící. Věřte, nezáleží na tom, jaký jsem a jak vypadám. Hlavně že všechno vím a mohu vám vyprávět, co práce nám dalo, než jsme se to dověděli. Je to příběh dosti pozoruhodný, myslím.

Představte si tedy, že jednoho večera má nadporučík Nebeský schůzku s Martičkou Valterovou v klubu, že tam čeká od půl deváté a vážně neví, co počít, protože Martička mu nejde. Telefonuje jednou na konzulát, zdali se tam nezdržela nějakou prací, a třikrát k ní do bytu. Nikde se mu nikdo neozve.

Vašek náleží k onomu druhu zamilovaných, kteří se znepokojí každou maličkostí. Ale zároveň je to chlapík, jak se patří, a myslí, že na sobě nedává nic znát. To mu není nic platné. V klubu – zejména mezi personálem – je dobře známo, že čeká na děvče, a každý pozná, že je niterně neklidný. Patrně jste si již všimli, že žádný příslušník našeho národa se neobejde bez takzvaného turka, ať při práci, ať při odpočinku, a vůbec vždycky kromě toho, když spí. V deset hodin už má Vašek ty turky tři a dvakrát vysypaný popelníček. Vrchní číšník ho lituje a ze své moci nařizuje podat mu

čtvrtého turka silnějšího než předešlé. To se provede tak, že Vaškovi na stejné množství kafe nalijí méně vody. Mám to přesně zjištěno, ačkoli se to neprojevilo ani na úbytku zásob mleté kávy, ani na vodárenském účtu.

Ve čtvrt na jedenáct se někdo od vchodu po Vaškovi rozhlíží, ale není to Marta Valterová, nýbrž asi čtyřicetiletý, úsměvný muž.

Má výraz dobráka. Je slušně a čistě oblečen, avšak bez ohledu na to, co se právě podle regulí oděvní módy nosí. Proužkované žaketové kalhoty a černé sáčko zapjaté na tři knoflíky. Je to náš Honzík Tužima, zvaný Tužka. Kdokoli z nás má s ním co dělat, použije příležitosti a dva z těch knoflíků mu rozepne, vždyť je v tom, chudák, jako v krunýři. Honzík si to nechá s úsměvem líbit. Jakmile vyjde ze dveří, knoflíky si zas klidně zapne.

My všichni chodíme v civilu, protože v parádních uniformách bychom toho moc nepořídili. Gíglata ani dandyové naprosto nejsme, po lakýrkách nevzdycháme, ale ty tři Honzíkovy knoflíky nás rozčilovat můžou, že ano.

Tentokrát má k tomu Honzík Tužima ještě zelený hubertus s teplejší vložkou. Víte, co je moc, to je moc.

Honzík Tužima je naprosto spolehlivý ve všech ohledech a také dost bystrý. Mezi stem hostů v klubu se budete rozhlížet po člověku, kterého hledáte, zaručeně déle než on. Ale najednou se z ničeho nic zarazí, ztratí úsměv, stáhne obočí a sáhne do kapsy pro notes. Podívá se do něho a úsměv se na jeho tváři opět rozloží.

Tohle tedy udělá, než k Vaškovi přistoupí. Zdá se, že zapomněl, co mu vlastně chce. A tak tomu také skutečně je.

Přísně podle předpisu se Vaškovi v klubu nehlásí, oba jsou v civilu a je lépe, když to vypadá nenápadně jako společenská záležitost. Ostatně jsou příčiny, z nichž se Honzíkovi i za jiných okolností leccos promíjí. Hlavní věc u něho je, že vždy myslí i jedná poctivě.

Honzík se tedy přiblíží a povídá skoro něžně:

„Soudruhu nadporučíku, plukovník vás čeká v jedenáct. Důležitá věc.“

Pak opět vytáhne notes a úžasně ušmudlaný a okudlaný kousek tužky, přeškrtne si něco a loučí se.

Pro ten strašlivý a nějakým zázrakem nikdy neubývající psací pahýlek mu říkáme Honzík Tužka. On se pro to nečertí. Vidíte v něm asi nějakého sluhu. Prosím. Později o něm nabudete přesnějšího mínění. Honzík obstarává i mnohem důležitější a odpovědnější věci, a to vždy pilně a svědomitě. Nebere plat z milosti. Ale je to stejně chudák.

Za první republiky byl příslušníkem finanční stráže. V osmatřicátém opouštěl ztracenou vartu jako jeden z posledních. Nebyl to hodný a poslušný člen protektorátu, a proto ho poslali do koncentráku. Strkali ho po rajchu sem tam, až se na jaře pětáctýřicet koncentráky začaly rozlepovat a Honzík Tužima utekl. Pohříchu se připletl do jednoho z posledních náletů a dostal padající traverzou pořádnou ránu za ucho. Probudil se z toho, ale už to s ním nebylo tak dobré jako dřív.

Musel se těžce rozpomínat i na to, kde a jak před válkou žil a jak se píše a počítá. Teprve po delším čase se zjistila jeho totožnost a pak se dověděl i to, že oba jeho rodiče skončili v pankrácké sekyrárně. Znamenalo to pro něho otřes, který však mu na druhé straně prospěl. Jeho rozum začal dělat slušnější pokroky. Jan Tužima chodil po světě stále jistěji. Spíše pak doopravdy vzpomínal, než aby se byl všemu znova učil. Jen někdy se mu mozek zastaví, něco zadrhne a Honzík Tužima stojí a musí chvilku přemítat, kde vlastně bydlí. Bydlí u dvou starých tet, které ho mají jako oko v hlavě.

Honzík Tužima je tedy pořád ještě jaksi „v záběhu“, ale k poruchám paměti u něho dochází už zřídka. Je tedy naděje, že vbrzku bude zdrav úplně. Jinak na něm psychiatři neshledali ani ždibec abnormality. Jen jednu vlastnost, kterou měl dříve asi v plné míře, Honzík nadobro ztratil: bojovnost. Je skromný a usměvavý a velkými myšlenkami už se snad opravdu nemůže zabývat. To mu nevyčítáme. Zkrátka a dobře, Honzík je náš.

Ale abychom se dostali dál. Nadporučík Nebeský v klubu konstatuje, že z vyhlídky na příjemný večer mu sešlo. V deset pětáctýřicet se sbírá.

Hlásit se u plukovníka třeba po půlnoci není v téhle službě nic zvláštního.

Je přesně jedenáct.

Plukovník sedí za svým psacím stolem, na němž není nic kromě velkého popelníku, stolní lampy a světlejšího kruhu, nakresleného žárovkami. Plukovník je skvělý chlapík, jen by neměl kouřit své speciálně páchnoucí doutníky. Je mu něco přes padesát. Nevelká, ale rozložitá postava, úsměv vzácný a vždycky těžký, někdy táta, někdy medvěd brtník, ale vždycky na slovo vzatý organizátor a prostě muž na svém místě. Život s ním otloukl kdejaký roh. Na čele má jizvu z války, levici částečně zchromlou z úrazu při autonehodě. Jeho dobře myslící hlava se zdá trochu velká. Počet jejích popelavých vlasů by jakž takž vystačil na hlavu asi pětkrát menší. Hlas má podivně hluboký. Ten někdy téměř duní. Jde-li náš plukovník po ulici, používá raději hole, o niž se opírá, poněvadž mu jednou rozštířený pontonový most přerazil nohu. Nelze o něm tvrdit, že je nebo někdy byl krasavec, ale doufám, že to nevadí.

Stranou v kožené klubovce sedím já.

Nadporučík Václav Nebeský vstoupí a pozdraví. Vstávám, podávám mu ruku, nevedu žádné řeči, přistrčím mu křeslo před plukovníkův stůl, rozsvítím nástropní těleso a jdu si zase sednout. Plukovník podává Vaškovi ruku přes stůl. Vybízí ho: „Posaďte se.“ Má svůj hluboký hlas a stahuje huňaté obočí.

Nejdříve se ohlédne k dvojítm čalouněným dveřím, jako by se chtěl ujistit, že jsou dobře zavřeny. Pak řekne Vaškovi klidně, ale velice vážně:

„Máme nepěknou novinku. Byl prozrazen kód BX 222.“

Vašek sebou lehce trhne. Pohlédne na mne. Zatím mu dávám odpověď jen neurčitým pokrčením ramen. Obrací se tedy zpět k plukovníkovi.

„Kdo mohl zradit BX 222?“ ptá se s nevírou.

„Vy nebo já,“ odpoví mu plukovník, „jinak to není možné.“

A to je pravda i nesmysl zároveň.

Pak ukáže plukovník na mne. Dodá moc hlubokým hlasem: „Kapitán Kalaš byl pověřen vyšetřením případu.“ A tváří se tak, jako by to bylo všechno, co chtěl říci. Otvírá neobratnou levicí krajní zásuvku stolu a vybírá si odtamtud nový doutník.

Už jsem se o tom zmínil. Když si náš plukovník zapaluje doutník, mají široko daleko pavouci a moli poplach a z nejbližších ulic zmizí kdejaký pes. Já nevím, kde ty doutníky bere nebo čím je napouští, že dávají tak dusivé zplodiny hoření.

Jsou tu také cigarety pro Vaška a pro mne. Pak všichni kouříme a snad by to tedy mohlo vzbudit zdání konference.

Služební hodností stojí plukovník nade mnou, Vašek pode mnou. Doručili mi expres pověření a plnou moc shora, na služební hodnosti tedy valně nezáleží. Ale je to choulostivé a trapné hned z několika důvodů najednou.

Mám teď promluvit. Povídám tedy co možná věcně: „Není vyloučeno, že i některé z předešlých periodických kódů byly prozrazeny. O kódu BX 222, posledně vydaném, dověděli jsme se to přesně a průkazně.“

Oni oba mlčí. Vidím celkem rád, že zachovávají jakýsi upjatý klid.

Pokračuji: „Možnost prozrazení byla tentokrát zvlášť omezena. Kód BX 222 jste sestavil vy, soudruhu plukovníku.“

„Ano,“ přisvědčuje plukovník v mraku nedýchatelného kouře.

„Dovolte mi několik otázek. Nikde nebyl o kódu BX 222 učiněn žádný záznam?“

„Nikde,“ potvrzuje plukovník.

„Způsob čtení kódovaných zpráv jste tedy nosil pouze ve své paměti?“

„Ano. Pouze ve své paměti.“

„Kód byl knižní,“ pravím. „Stačilo tedy zapamatovat si titul knihy a stránková čísla, testovaná podle smluveného systému. A přenesený význam slov a liter. Je to tak, prosím?“

„V základě ano.“

Já totiž nejsem odborník právě na kódy.

„Příslušnou knihu jistě máte,“ ptám se dále.

„Pod zámkem,“ hlučí plukovník. „Nikdo se k ní nemohl dostat. Prakticky je vyloučeno, aby někdo mezi miliony knih uhodl tu pravou a aby z ní dokonce vyřešil anagram kódu, libovolně stanovený z nespočetného množství variant.“

Pokývnu. Jakž takž to chápu.

„Bylo by možné srovnáním kódované zprávy s nekódovaným originálem kód vyloučit?“

„Ne,“ praví plukovník s určitostí, „znaky se neustále a postupně proměňují zpětnou kombinací. Můžete mít i knihu před sebou a nepřečtete nic ani nestanovíte klíč, dokud neznáte základní slovo na zvolené straně, z něhož se vychází.“

„A znám-li to slovo?“

Plukovník prudce a ničivě dýmá ze svého doutníku. „Potom snad ano,“ praví, „ale bez znalosti příslušné kombinace jen velmi ztěžka, a rozhodně ne za dobu tak krátkou, za jakou se to stalo.“

V tom případě by mohlo jedině pomoci srovnání s nekódovaným originálem. Říkám vám přece, že kromě nadporučíka a mne nikdo ani základní slovo neznal. Může být v tomto systému zcela běžné. Dokonce čím běžnější, tím lépe. Jeho funkce závisí na číslech strany, řádky a pořadí. Pak již existuje pouze několik variant. Jenže si musíte lámat hlavu ještě s anagramem, to jest s přeskupením liter.“ Ptám se zdvořile: „A to je ještě hodně těžké?“

Plukovník se mračí: „Udržují se legendy o některých zvlášť obratných lidech.“

„Máte na mysli určitou osobu, která by to dokázala?“

„Ne, tento případ je podle mého soudu nemožný.“

Pak opět zadýmá z doutníku, až praská a plane a čoudí jako v sopce, a dodává už poněkud nevrle: „Znáte přece okolnosti. Kód BX 222 mohl zradit jen ten, kdo jej znal. Přímě. Já nebo on.“ Pohodí hlavou směrem k Vaškovi.

Vašek Nebeský sedí jako socha. Je ledově klidný. Lehce pobledlý.

Povídám plukovníkovi: „Nemyslím, že se to dá tak lehce pročísnout.“

Plukovník vrčí: „Ne? Proč?“

„Protože mám naprostou důvěru ve vás i v nadporučíka Nebeského.“

„Děkuji, Giny,“ ozve se konečně Vašek Nebeský. Cítí, že se to valí na něho. A to ještě neví všechno. Jinak by našeho tvrdě přímého plukovníka chápal.

Abyste rozuměli, proč mě Vašek Nebeský nazval důvěrným slůvkem Giny. Jsem totiž bez vlastní zásluhy pokřtěn na jméno Hynek. Když jsem byl docela malý cvrček s nedostatečným počtem mléčných zubů, říkal jsem si bůhvíproč Giny. A to mi nějak zůstalo.

Svá slova jsem mínil naprosto vážně. Nejsou-li tito dva muži naprosto spolehliví, pak už není spolehlivý vůbec nikdo. Plukovník teď mlčí, ale mám dojem, že uvnitř medvědovitě bručí. Je podrážděn. Jeho zastíněné oči se nedívají na žádného z nás dvou.

Povídám mírně: „Kolik dokumentů bylo celkem kódováno, soudruhu plukovníku?“

„Čtyři,“ odtuší plukovník, „kódoval jsem je z originálů sám. Naštěstí jsme je zachytili včas. Budou doručeny jinak.“

Zamačkává oheň doutníku na popelníčku tak energicky, že vybuchují jiskry jako ze střelného prachu.

„Které dokumenty to byly, plukovníku?“

Hněvivě odkašle.

„Generál Stanislav sestavil zprávu o nových instrukcích cvičné pilotáže a o koordinaci letecké obrany státních hranic. Inženýr Bezručka uvádí v praxi důležitý objev, týkající se kamuflážních laků. Soudruh Stille na ministerstvu zahraničního obchodu vypracoval elaborát pro styk s několika konzuláty ve věci surovinových základů. Jiří Roztočný z dopravy navrhuje plán železničních spojů se sousedními státy, což by mohlo být narušováno nepřátelskými rozvědkami, kdyby se o tom dověděly. To je všechno.“

„Děkuji.“

Obracím se k nadporučíkovi Nebeskému. Chvilinku přemítám, jakou formou by bylo nejvhodnější s ním jednat. Rozhoduji se neměnit přátelský tón, jaký mezi námi byl vždycky obvyklý. Ale přidávám znatelně na vážnosti.

„Poslyš,“ pravím, „tys byl pověřen zvláštním úkolem. Měl jsi cestovat do několika států v záležitosti dohody o kódovací technice se zvláštním zřetelem ke kódu BX 222.“

„Ano,“ přikývne Vašek.

„Mám ti vyřídit rozhodnutí ministerstva,“ povídám hodně klidně, „že cestovní příkaz se ruší.“

„Dobře.“

„Je to nejen zbytečné, ale jsi také v podezření.“

„Chápu,“ praví Vašek prostě.

„Ne docela,“ povídám. „Dávej pozor. Objevili jsme v pohraničí mrtvou schránku. Zasloužila se o to jedna obyčejná stará venkovanka. Schránka pak byla nenápadně střežena. Pohraniční stráž zjistila osobu, která patrně hodlala vložit do schránky přesné řešení kódu BX 222. Dokument byl u té osoby nalezen. Její jméno je Marta Valterová.“

„Marta Valterová?“

„Ano. Tvá snoubenka.“

Myslím, že tenhle náhlý řez je nejlepší. Nedá se nic dělat, okolky by byly hloupé a zbytečné. Vašek Nebeský ztrácí všecku krev z obličeje. Má najednou příšerně bledé rty a skelné oči. Mám o něj strach. Pozoruji ho tak pečlivě, že ani nevím, jak se tváří plukovník.

Ptám se co nejmírněji: „Rozumíš, co říkám?“

„Rozumím,“ zasípá. „Kdy se to stalo?“

„Dnes odpoledne.“

„Je zatčena?“

Zavrtím mlčky hlavou. Přichází to nejhorší.

„Co je s ní?“

Povstávám. Kladu Vaškovi ruce na ramena.

„Zachovej klid,“ povídám.

Jeho vytřeštěné oči mi zarážejí slova v ústech. Tisknu jeho ramena silou, kterou asi necítí, ale kterou ho pro nejbližší vteřiny chci ovládnout.

„Je mrtva,“ pravím. „Někdo ji na cestě ke schránce zastřelil a zmizel v lesích.“

2

Jsem rád, že mám tu trapnou chvíli s Vaškem Nebeským za sebou.

Fascikl, o němž jsem se na počátku zmínil, je označen písmeny R. L. Hned se dovíte proč.

Opakuji si onu jediné možnou pravdu, která je zároveň neuvěřitelným nesmyslem. Jediní dva lidé, které je možno ze zrady kódu BX 222 podezřívát, jsou plukovník a Vašek. Zatím jediné oni dva znali řešení kódu a nosili je pouze a výhradně ve své paměti, což bych například já nesvedl. Na to talent nejsem.

Vašek Nebeský je na tom přirozeně hůř než plukovník. Musí se počkat, až se trochu vzpamatuje. Zatím tvrdil se zoufalou přesvědčivostí, že ničím není vinen. Dokonce trval na tom, že je absolutně vyloučeno, aby Marta Valterová zneužívala známosti s ním k něčemu podobnému. Měl od jejího bytu klíč, který mi teď odevzdal. Vstupoval, kdy chtěl. Nikdy nic podezřelého nezpozoroval. Nic, opakuje, nic, a děsí se pravdy a nevěří jí. Snad na něj byla Martička příliš chytrá, myslím si. Vzpomene si na něco možná později. Ale za hlupáka a slabocha jsem ho nikdy nepovažoval.

Marta Valterová už o tom nemůže říci nic. O prozrazení mrtvé schránky v pohraničí Vašek jistě věděl. Kdyby byl s Martou tajně spolupracoval, nebyl by ji nechal jít do zkázy, která by pak ovšem přinesla i jeho vlastní zkázu.

A to je to, proč v jeho vlastní nevinu *nemohu* věřit ani prakticky.

Smrtí Marty Valterové byl prostě odstraněn svědek, jemuž hrozilo zatčení a který by svou výpověď někoho kompromitoval. Jsou zde tedy známky usazené špionážní rezidentury, před níž prozrazení mrtvé schránky nezůstalo tajemstvím. Výstřel v pohraničních lesích se zdá být zásahem na poslední chvíli. Neboť na varování Marty Valterové bylo asi podle mínění jejích kompaňonů pozdě. Její přítomnost v blízkosti schránky *musela* být

našim orgánům podezřelá. Maximálně za patnáct minut by byla ke schránce došla.

Rozhodně její smrt je záležitostí rezidentury, i když by mohla být vysvětlena jinak, než jak se zatím domnívám. Písmeno R na mém fasciklu má své oprávnění.

Druhé písmeno L značí jméno *Lebrun*. Ale abych to vyložil, musím začít od začátku, protože to je nejlepší, jak říkal slavný kriminalista T. B. Corn alias Edgar Martin alias Logarithmus Lewis Cirne.

Byla jednou jedna babička – není to tak dávno, pár dní – která se čachtala předjarním blátem odněkud z lesa. A tak si náhodou všimne, že u litinového křížku na předělu cest něco kutí jakýsi muž.

Ten když babičku zahlédl, posadil se klidně na kamenný schod pod křížkem a zapaloval si fajíku, jak povídala babička. Doslovné znění scény nepodala ani ona, natož abych tím posloužil já. Přibližně se odehrálo asi toto:

Babička se došourá a sousedsky se ptá: „Copak tady děláte, panáčku?“

Panáček je mrzutý chlap v ošumělém krátkém zimníku. Bafá z lulky a povídá: „Máte tady v tom podlesí hezky.“

Ono bylo zima a ledovatě a foukal ostrý vítr.

Babička je zvědavá. Klade otázky, odkud a kam a tak dále. Muž ukazuje fajfkou dolů ke vsi, asi na hodinu cesty. Míval tam rodiče. Vyslovuje nějaké jméno, které babička nezná, ačkoli hodně pamatuje. Muž připouští omyl a nechává si popsat cestu do jiné, vzdálenější vsi. Babiččinu společnost na cestě dolů odmítá. Babička tedy odchází sama. Chlapík u křížku je jí podivný. Zjevil se tam, jako by z nebe spadl. V kraji se babička vyzná. Na příhodném místě se tedy ohlédne a vidí, že muž se vydává na cestu. Nikoli však dolů ke vsi, kde míval tátu, nýbrž na opačnou stranu, přímo k hranicím.

Babička náhodou potká hlídku a poví jí to. Že se jí ten mládenec u křížku nějak nelíbí a aby to nebyl nějaký dezentér. Hlídka spěchá dolů a rozdrnčí telefon. Hraničáři vezmou pejsky a jdou panu Vonáskovi, nebo jak se představoval, naproti. A hleďme! Tady

opatrně našlapuje muž od křížku. Volí směr, který co nejvýhodněji přetíná jejich oblíbené stezky.

Poněvadž nemůže pořádně vysvětlit, proč si tak podivně plete cestu, pozvou ho k bližšímu vysvětlení na stanici. – Tam u něho najdou nabitou pistoli a průkaz na jméno Souček. Za čtvrt hodiny se zjistí, že duplikát průkazu na příslušném místě neexistuje, čili že průkaz je skutečně padělek. Muž svěsí hlavu a přizná se, že pendluje v roli kurýra přes hranice, aby vybíral nebo plnil mrtvou schránku v litinovém křížku na předělu lesních cest.

Dal tam něco? Ne. Vybral? Taky ne. Nic prý tam tentokrát nebylo. Ale mělo tam být. Kurýr u sebe skutečně nic nemá. Sotva se dá předpokládat, že poštu někde odhodil. Prostě nedošla z vnitrozemí včas.

Ostatní jde rychle. Zaujalo se výhodné stanoviště a k očím se přiložily triedry.

Zadržený kurýr tvrdí, že neví, kdo poštu dodával. Dále tvrdí, že tuto mrtvou schránku obsluhoval jen on sám a o žádné jiné že mu není nic známo.

Podrobný výslech není pro něho žádná slast, poněvadž běží o tisícero věcí, které se musíme dovědět co nejdřív. Za trochu jeho i naší námahy a únavy to stojí.

Zatímco výslech ještě probíhá – už třetí den – padne v lesích rána. Hádá se, že je to rána z pistole. Vznikne tichoučký poplach. A pak je nalezena v hlubokém blátě a v rozbředlém sněhu na lesní cestě žena s prostřelenou hlavou. Na kopečku sněhu leží polozabořena vyhozená nábojnice ráže 7,65. Vražda byla spáchána z těsné blízkosti, přiložením hlavně k pravé skrání. Kule vězí v mozku. Zdá se, že vrah se s Martou Valterovou potkal, že se před ní neskrýval a že ho tedy znala. Z rozklouzaných stop lze poněkud soudit jen na to, že vrah po činu snad vylezl kolmo od cesty do hustého lesa, kde se úspěšně ztratil. Protože se pravděpodobně vrací dovnitř republiky, jsou organizovány kontroly. Není však zadržen nikdo podezřelý. Vrah má náskok.

U mrtvé Marty Valterové, jejíž totožnost není nesnadné ihned zjistit, byl nalezen přesný návod k řešení kódovaných zpráv systémem BX 222. Grafologové poznávají dodatečně rukopis Marty Valterové.

Pošta asi měla být ve schránce už ve chvíli, kdy si pro ni kurýr přišel, protože ten si naříkal, že tam nenašel nic. Marta Valterová se patrně dostavila opožděně. Kladu si otázku: Proč tuhle namáhavou, nesnadnou cestu podniklo právě toto subtilní městské děvče?

Protokol se zadrženým kurýrem je velmi podrobný, ale nepřináší možnost rozšíření zásahů. Zdá se, že chlapík vypovídal dosti upřímně. Nic jiného mu nezbývalo. Je to emigrant, vyškolený ve zpravodajském středisku jistého generála, který takové věci prováděl už před válkou a ve válce a který je teď provádí zas – po nějakém tom odpočinku ve vězení, kde byl jistý čas „nedopatřením“ považován za válečného zločince.

Náš kurýr nemá uvnitř republiky nikoho známého, kdo by nás zajímal. Jmenuje se správně Josef Skála. Původním povoláním výčepník. Po květnu národní správce jistého pohraničního hotelu. Odtamtud to vzal přes kopečky, jelikož zde prý měl malé možnosti pro rozvinutí svých schopností. Rodinu nechal na holičkách. Za hranicemi mu skutečně pomohli jeho schopnosti rozvinout, jenomže jiným směrem, než v jaký prý doufal. K špionážní činnosti kurýra prý ho donutili, jelikož schopných hoteliérů tam prý mají nadbytek.

Tento chlapík sám o sobě nemá cenu. Je však jakýmsi ukazatelem. Rozpovídává se například o jistém Lebrunovi. R. L. na mém fasciklu je zkratka titulu Rezidentura Lebrun.

Lebrun je prý potomek napoleonského dobrodruha, který se kdysi usadil v Čechách. V osmačtyřicátém utekl na Západ.

Tam začal působit jako orgán špionážní rozvědky. Konspiroval jako majitel obchodní firmy. Později povýšil na rezidenta špionáže v ČSR a teď prý žije v ČSR pod několika jmény.

Zadržený kurýr Josef Skála o něm slyšel mnoho. Nikdy ho však neviděl. Tvrdí, že Lebrun má pověst smělého a obratného muže. Je prý za hranicemi známo, že zde v republice organizuje špionážní

agenturu a protistátní a škůdcovské skupiny. Získává špionážní zprávy vojenského, hospodářského a politického charakteru a předává je prostřednictvím kurýrů na Západ. Je to jeho speciální systém, ale má asi ještě jiné prostředky. Kurýři se navzájem osobně neznají, aby snad jeden dopadený nepomohl k polapení ostatních. Každý obsluhuje jen jednu mrtvou schránku. Organizaci v nitru republiky Skála nezná. Hranice přecházel skoro pravidelně jednou za čtrnáct dní, někdy i po týdnu. Buď sám, nebo s určitou pomocí.

Mám dojem, že ten člověk se srdečně rád zbavil své pistole a že za největší štěstí pokládá, když se může natáhnout na kavalec s vědomím, že už ho víckrát za hranice nepošlou. Tvrdí, že po našich hraničářích nevystřelil ani jednou. Žádá, abychom o jeho „návratu“ uvědomili jeho rodinu. Probudil se v něm smysl pro domácí klid. Chce vyvolat dojem vlastence plného omylů. To známe.

* * *

Moje začátky jsou krušné.

Nemohu vyvrátit podezření na plukovníka a na Vaška Nebeského. Jsou to pořád jediní dva možní viníci. Přitom okolnosti vylučují přímou spoluvinu Vaška Nebeského a o nějaké jeho neopatrnosti by se důkazy musely teprve sehnat. Vašek i plukovník se nabízejí k vyšetřování alespoň disciplinárnímu. Já to odmítám. Hodlám na základě své plné moci poptávat se podle potřeby. Důsledky popřípadě vyvodím. Podezřívát plukovníka je absurdní, neboť jeho „špionážní“ metody by byly dětsky naivní. Zprávy, které sám kóduje, mohl by přece zrazovat přímo a nikoli tak bláznivou oklikou. Kód sám o sobě, nezapojen do své funkce, mohl by být klidně uveřejněn jako těžší případ v nějakém křížovkářském časopise.

Pokud jde o Vaška Nebeského, je teď jako panák z ledu. Říká mi:

„Neprojevili jsme před Martou ani skutkem, ani slovem, ani nejmenším náznakem nic, co by špionáži prospělo. Marta nikdy neučinila ani nejmenší pokus o vyzvídání. Přemýšlím o tom od rána

do večera, i v noci. Neměla na mne pražádný vliv v tomto směru. Naopak. Měl jsem spíše vliv já na ni.“

Chová se sám k sobě tvrdě, ale je nehezky bledý. Nemilosrdně přemítá: „Chtěla z toho asi ven. Kvůli mně. Drželi ji ve spárech. Říkám ti, že ten chlap našel schránku prázdnou jen proto, že Marta se vzepřela a kladla překážky. Potom ji přece donutili, musela snad jít sama, ale to už jste měli toho člověka. Oni se to dověděli, a proto ji zabili. Snad mysli, že všechno zavinila sama, a potrestali ji.“

Martu po její smrti Vašek už neviděl. Odmítl to. Nikdo ho také k tomu nenutil.

Plukovník tedy zůstal na svém místě. Pro Vaška Nebeského jsem doporučil zdravotní dovolenou. Pokrčil jen rameny.

Trávím také malou hodinku na konzulátu, kde Marta Valterová pracovala. Nabývám dojmu, že tam neměla společníky.

Mohla tam však dostat do rukou kódovaný elaborát ministerstva zahraničního obchodu.

V den své smrti se vůbec do kanceláře nedostavila. Den předtím úřadovala normálně. Následující noc u ní byl Vašek Nebeský. Ráno odešli z jejího bytu spolu. Na ulici se rozloučili. Vašek se domníval, že ona půjde na konzulát. Sám zašel domů, pak byl zaměstnán přípravami na svou zahraniční cestu. Večer Martu očekával marně v klubu.

Zkoumám její nacionále. Je to velmi překvapující. Marta Valterová pochází „z lože nemanželského“. Nosila jméno po svobodné matce. Jako otec je udán Ludvík Lebrun. To je tak pozoruhodné, že se snažím dovědět se o ní co nejvíc.

Marta Valterová měla komerční vzdělání. Soukromé studium jazyků. Výborný prospěch a bezvadné chování. Sociální postavení za války velmi slušné. Martina matka byla až do roku čtyřicet tři správkyní důstojnické jídelny SS ve Kbelích. To věřím, že to nebylo špatné. V roce čtyřicet čtyři umírá na záhadné následky chřipky. Pitva odhaluje nějakou vnitřní rakovinu, náhle rozbujelou. Patnáctiletá Marta pokračuje ve studiu německé obchodní akademie. Bydlí u svého otce Ludvíka Lebruna v Dejvicích. Před

koncem války oba mizí a o Martě není půl roku zpráv. Vynořuje se opět v Berlíně jako tlumočnice jednoho ze sovětských úřadů, patrně již po rozchodu s otcem Lebrunem. Přechází posléze do služeb konzulátu v Praze, kde se vykazuje několika doporučujícími listinami politického charakteru. To je až v nápadném rozporu s její kolaborantskou výchovou, na což mě upozorňují spíše zachovalé údaje o jejích rodičích než o ní samotné. Prověřuji si doporučující politické papíry Marty Valterové. O jednom z nich získávám důkaz, že je zfalšován. Ostatní musím považovat za podezřelé.

Hm.

Proč Ludvík Lebrun neuzavřel sňatek s matkou své dcery, byl-li s dcerou podle všeho v dobrém poměru?

Zase hm.

Tohle dalo práci. Zatím se zjišťovaly styky Marty Valterové. Kromě styků s Vaškem Nebeským neměla žádné, nepočítáme-li styky běžné. Ty choulostivější bezpochyby úzkostlivě tajila, především asi styk se svým otcem Ludvíkem Lebrunem. Nakonec to byl snad on, kdo ji zabil, když svou náklonnost přenášela na Vaška Nebeského a tatínkovy rejdy ji přestávaly zajímat.

Tak tedy ještě jednou hm.

Vaškovi Nebeskému jsem poradil, aby odjel na venkov k rodičům. Jsem rád, že to neudělal. Posílám teď pro něj Honzíka Tužimu. Ten obstará spolehlivě všechno, jen když si učiní zkratkový záznam do notesu, aby to popřípadě nezapomněl. Jinak, kdyby bylo třeba, pustí se za Vaškem na venkov tryskáčem a bude hledět, aby to vyřídil bez hluku.

V mé kanceláři je ticho a teploučko. Trochu toho čoudu z cigaret nevadí. O tom jsem vám už říkal. Ale když se objeví Vašek Nebeský, ochlazuje se atmosféra o několik stupňů. Ten člověk se vyzbrojil proti vnějšku i proti svému nitru ledovým krunýřem, z něhož citelně vane zima.

A tak mu říkám s výčitkou co nejmírnější: „Chlapče, tys asi přece jen nebyl dost opatrný.“

„To je jasné,“ odpoví mi kupodivu měkce, ale jaksi neosobně, „jenže nemohu pochopit v čem.“

Předkládám mu několik listů papíru, popsaných strojem a vyňatých z mého fasciklu R. L. Je to výsledek šetření o Martě Valterové. Vybízím ho: „Přečti si to.“

Zatímco čte, studuji jeho výraz. Tváří se pořád stejně ledově, ale nelze si nepovšimnout jeho únavy a přepadlosti. Je do hloubi duše nešťastný, ale nechce to dávat znát. Řekl bych skoro, že se chová statečně.

Ptám se ho pak: „Věděl jsi o tom?“

„Ne,“ řekne a stiskne rty.

„Měli jste se přece brát.“

„Ano,“ pokývne, jako by mluvil o něčem cizím. „Slibovala, že mi ještě před sňatkem sdělí něco důležitého o své rodině. Snad to mělo být tohle.“

„A kdyby ti to byla řekla? Jak bys na to pohlížel?“

Pokrčí s pohledem stranou rameny. „Nevím,“ povídá. „Nevíš?“

Nerad bych konstatoval, že ve své lásce opravdu utopil rozum. Ale on říká s umělým a skoro jemným klidem:

„Oceň to jako upřímnost, Giny. Říkal jsem ti už, že jsem na ni měl vliv. Vypozoroval jsem u ní brzy, že necítí žádnou národní ani třídní příslušnost, že žije jaksi mimo ostatní lidi... Ale přece já sám jsem nejlépe věděl, jak opravdových a velkých citů je schopna! To všechno u ní jen spalo, Giny. A já jsem to začal probouzet. Domnívám se...“ Naslouchám mu pozorně. Pobídnu ho, když se zarazil.

„Co se domníváš?“

„Teď už nic.“

Zatají povzdech. A říká dál, jako trochu zmaten: „Myslí jsem... že o ni mohu bojovat, že přemohu její názorovou lhostejnost, její politický chlad, že ji vyvrátím z postoje člověka, který jen čeká, jak dopadne zápas sil. Domníval jsem se, že mám úspěch – to jsem chtěl říci. Mluvili jsme mnoho o tom, který společenský systém je na straně člověka a který je proti němu. Marta – věř mi – nebyla žádná husička, která by se byla nechala udolat nějakými řečmi. Vítězily

moje argumenty. Snažil jsem se jí to ukázat na její vlastní osobě. Přesvědčil jsem ji, že každý má povinnost dojít k určitému přesvědčení. Uznala, že třídní uvědomění je určeno poznáním skutečných třídních zájmů člověka, že je podmiňuje jeho životní a společenské postavení. A nemohla si přece myslit, že její třídní postavení je nebo snad někdy bude kapitalistické. Učil jsem ji úctě k práci jiných lidí, učil jsem ji měřit možnosti světa, který umírá, s možnostmi světa, který se rodí a sílí. Ukazoval jsem jí tak správnou cestu, vedl jsem její kroky..."

„A ona tě klamala.“

Ve Vaškově nitru jako by se cosi zlomilo.

„Ano.“ praví tišeji, „o tom už se nedá pochybovat. Ale bolelo ji to. Nemohla už couvnout a nenacházela odvahu říci mi pravdu, protože to by bylo stejně znamenalo konec. Její lež ji trýznila, mučila. Škoda! Kdyby se byla nedostala tak daleko už předtím, než jsem ji poznal, mohla z ní být milující a řádná žena. Vím to. Nikdo na světě mi to nevymluví, Giny! Její případ je jakási antická osudová tragédie. Nehájím ji. Nezastávám se jí. Jen se to snažím vysvětlit. Byl-li jsem zaslepen, posoudí míru mé zaslepenosti jiní. Já sám nevím, co bych si vyčítal. Neviděl jsem Martu jako duši pobloudilou, pokaženou výchovou a tajnými vlivy nebo tonoucí v omylech. Viděl jsem ji jenom jako duši zapomenutou. Říkáš, že její otec..." Krčím rameny a pravím mírně: „Měl jsi o tom vědět něco sám.“

„Měl,“ přiznává Vašek smutně. „Ale myslím, že jsem Martu přece jen přesvědčil. Ano. Zdá se mi, že mám o tom i důkaz. Stála proti nám z původního, naočkovaného a zneužitého přesvědčení. Když poznala, že je to omyl, že její názory jsou jen výsledky její výchovy, a když už nemohla couvnout a odčinit to, co udělala, vyrovnala se čestně.“

„Vyrovnala se čestně?“

„Ano,“ praví Vašek velmi jemně a citlivě. „V tom lese přece spáchala sebevraždu, nemyslíš?“

Vrtím hlavou.

„Nemyslím,“ povídám. „Nenašla se u ní zbraň.“

„Ach tak,“ řekne Vašek s lehkou odevzdaností, „ale tu mohl někdo zatím sebrat.“

3

Až na to, že zbraň nebyla nalezena, není Vaškův úsudek zcela nepřijatelný. Muselo by se ovšem věřit v jeho vliv na Martu Valterovou. A bylo by nutno zjistit, kam se zbraň poděla. Náhodný zloděj pistole je málo pravděpodobný činitel. Ale možná, že rezidentura o prozrazení schránky nevěděla a že sebevražda Marty Valterové byla i pro Lebruna a spol. notně překvapující.

Vaškova hypotéza sebevraždy však neporáží na hlavu naši hypotézu vraždy.

Říkám Vaškovi: „Marta Valterová neměla oprávnění nosit zbraň. Je ovšem velmi možné, že ji nosila tajně.“

„Nic o tom nevím,“ praví Vašek, teď opět jako bez zájmu.

„Víš vůbec něco? O jejím společenském styku například?“ Pohybuje zvolna a záporně hlavou.

„Měli jsme několik přátel a povrchních známostí,“ odpovídá trpělivě, „snad o nich víš. Ale nejraději jsme byli sami dva.“

„Připouštíš, že se mohla stýkat s někým, abys o tom nevěděl?“

„Ovšemže to připouštím. Je to přece dokázáno.“

„Byl jsi hodně důvěřivý,“ povídám mrzutě.

On chvíli mlčí. Pak říká: „V jistém smyslu jsem byl slaboch. Jsem si toho vědom a může se mi to právem vyčítat. V mé funkci je to velmi vážný poklesek. Proto jsem podal žádost o propuštění ze služby bez dalších nároků. Dostaneš o tom jistě vyrozumění.“ Trochu jsem překvapen.

„Doporučil ti to někdo?“

„Nikdo,“ vrtí hlavou.

Je pasivní, trpce odevzdaný osudu, a to se mi na něm nelíbí. Říkám mu to, ale on zase jen krčí rameny a ke všemu je lhostejný. Objednávám si telefonicky vůz a dvoučlennou asistenci. „Pojedeme do Martina bytu,“ povídám, „musíš se tam porozhlédnout.“

To ho naprosto neláká.

„Musí to být?“ ptá se s nechutí špatně tajenou. „Rozhlížel jsem se tam nesčíslněkrát.“

„Právě proto,“ povídám.

„Býval jsem tam někdy i sám,“ brání se, „měl jsem klíče a mohl jsem vstupovat kdykoli. Řeknu ti z paměti, kde tam co stojí a leží.“

„Ale teď tam vstoupíš s jinýma očima, než s jakýma jsi tam vždycky vstupoval.“

„Samozřejmě,“ říká trpce, „nikdy jsem tam po ničem neslídil.“ Pokývnu: „Možná, že si dnes vzpomeneš na nějakou maličkost. Na stále uzamčenou zásuvku například.“

Vrtí hlavou: „Ne, nic takového.“

„Třeba tedy nic,“ povídám.

Jde pak se mnou poslušně.

Cestou nepromluvíme spolu ani slůvko. Mlčky vstupujeme do domu na předměstí a mlčky staneme v příbytku Marty Valterové.

Její garsonka je v pořádku, možno říci dvakrát v pořádku. Jednou vůbec a podruhé proto, že hoši tady při první prohlídce žádný nepořádek neudělali.

Vaškův uměle nevýrazný obličej, když se rozhlíží po místnosti, kde zažil mnoho šťastných chvil, stojí za povšimnutí. Svou lásku ze srdce hned tak nevyrvе. Teprve tady je vidět i skrze jeho ledový krunýř, jak ho to sebralo.

Bloudí očima z kouta do kouta. Hádám, že sotva zatlačené reminiscence opět před ním živěji vyvstávají. On s nimi zápasí, ačkoli navenek se zdá klidný.

Musím ho chvíli nechat.

Je tu francouzská pohovka, přistavená čelem ke zdi, za ní kelimový nástěnný koberec. Z každé strany hezký stolek. Na jednom rozhlasový přístroj, na druhém telefon. Na spodní odkládací policičky stolku leží telefonní seznam.

Konečně Vašek učiní jakýsi pohyb. Povídá nezvučně: „Něco tu schází.“

Na konferenčním stolečku, vsunutém pro nedostatek místa trochu těsně mezi dvě čalouněná křesílka – garsonka není velká – ležela prý vždycky čínská krabice s kuřivem.

Vašek se po mně otáčí s jakýmsi nepokojem v očích.

„Nesčetněkrát mi z ní nabídla cigaretu,“ praví přidušeným hlasem.

Bylo prý tam vždycky několik druhů, oddělených přehrádkami. Zvláštní dřevo té skříňky prý dodávalo cigaretám originální chuti.

Na stolku zůstal jen broušený popelník a velký stříbrný zapalovač. Čínská krabice je pryč.

„Měla ji obzvláště ráda,“ říká Vašek.

Hoši o žádné krabici nevědí. Nebyla tu žádná krabice.

Vašek mluví už pevněji, jaksí podrážděně: „Hnědočerveně lakovaná intarzie se staročínskými výjevy. Velikost asi tak dvacet krát patnáct, na výšku deset. Na přední boční stěně stříbrem vykládané iniciály M. V.“

Žádám chlapce, aby se po krabici rozhlédli. Hýbají se ochotně. Ale je na nich vidět, že svou práci považují za zbytečnou. Krabice by jim byla neušla už při první prohlídce.

Zatím se Vaška na krabici dopodrobna vyptávám. Vašek nemůže zatajit jakousi úzkost.

Říká: „Snad je pryč proto, že obsahovala něco kompromitujícího. Nikdy mě to nenapadlo.“ Zřejmě si to nyní vyčítá. „Cigaret tam vždycky bylo několik vrstev. Nikdy nedocházely. Pod nimi mohly ležet nějaké papíry – i když mi ji podávala otevřenou...“

„Tak vidíš,“ povídám.

On je teď skutečně neklidný. Rozhlíží se na všechny strany. Ptám se ho: „Kdys tady tu krabici viděl naposled?“

„Určitě ještě ráno, když jsme spolu odcházeli,“ tvrdí, „bral jsem si z ní cigaretu.“

Zatímco hoši hledají, přistupuji ke stolku s telefonem. Z odkládací poličky беру telefonní seznam. Bylo ho zřejmě velmi málo používáno. Při první prohlídce jsme jej pečlivě prolistovali. Neviděli jsme, že by si v něm Marie Valterová zaškrtnla nějaké číslo,

jak se to někdy dělává, ani není znát, že by byla na některých stránkách častěji hledala. Ale na zadní měkké desce jsme našli stopu po vymazávání kreslířskou gumou. Šikmým osvětlením bylo možno podle rysů tužky na místě přečíst, co tam předtím bylo napsáno.

Bylo to číslo 29511.

Ukazuji to Vaškovi. Neví, jaké je to číslo. Neví o tomto záznamu vůbec.

Říkám: „Takto už si mnohý abonent zatímně poznamenal číslo, které mu někdo telefonicky sdělil. Ale málokterý je zas vymazal.“

„Vyšetřovali jste to?“ vyhrkne Vašek.

Přikývnu: „To číslo má filiální pohřební ústav.“

„Špioni mohou konspirovat všude!“ připomíná Vašek sklesle. „Ano. A v tomto případě není nic nápadnějšího než záznam čísla pohřebního ústavu. Vlastní ani jiný pohřeb Marta Valterová neobjednávala. To spojení mělo jiný význam.“

„Je to nějaká stopa?“

„Zatím ne.“

Vašek si mne čelo.

„Poslyš,“ praví, „což když to číslo má jiný význam?“

„To se mi nezdá. Vzpomínáš si, zdali Marta s někým za tvé přítomnosti telefonovala?“

„Ano. Několikrát jí někdo volal. Vždycky ho odkázala na později. Máš pravdu. Jako by nechtěla mluvit přede mnou. Nikoho také nepojmenovala. Řekla, myslím – jednou mi řekla, že volali z konzulátu. Asi dvakrát jsem vzal telefon sám. Pokaždé se mi z druhé strany týž hlas omluvil, že je to omyl, a zavěsil.“

„Kdy to asi bylo?“ ptám se.

„Poslední dobou už ne. Ze začátku. Když jsem začal sem k Martě chodit. Potom už nevím, že by někdo za mé přítomnosti volal.“

„Samozřejmě. Museli se přece přizpůsobit jejím novým osobním zájmům. Snad je skutečně brala stejně opravdově jako ty.“ Vašek mlčí. Jistěže ho tím nemohu potěšit. To jsem také nechtěl. Nevěřil, že jeho návštěva bude k něčemu dobrá. Teď to vidí sám. Jeden z členů mé asistence, jemuž říkám prostě Karlíček, hlásí, že čínská krabice tu

není, leda zakopaná ve zdi nebo pod podlahou. Karlíček se namouduši podobá jednomu z těch předválečných obrýlených doktůrků, kteří znali všechno na světě, jenom ne život. Ale kdo by takhle Karlíčka odhadoval, pořádně by se v něm mýlil. Právě Karlíček to byl, kdo objevil vygumované číslo na desce telefonního seznamu.

„Tak toho nechte,“ povídám.

S Vaškem Nebeským se zatím loučím. Ať si jde, kam chce. Ale mluvíme o něm potom na tajné poradě. Je rozhodnuto jeho demisi přijmout a zatím nic víc. Říkám, že by snad mohl být obviněn z nedostatku ostražitosti, ale že pro to není dostatek důkazů. Doplnuji, že není nezbytné, aby byl prohlášen za nespolehlivého, a doporučuji, aby přesné vyjádření bylo odloženo až do vyřízení případu.

Na poradě se mi také dosti uspokojivě daří propagovat nápad, který je jakýmsi východiskem a může pohnout s naší záležitostí, uvázkou na mrtvém bodě.

Říkám tam: „Jelikož se zdá skoro nesmyslné postupovat za předpokladu, že kód BX 222 zradil ten, kdo jej znal, chci změnit hledisko a uvažovat o někom, kdo jej *neznal*. Mohu totiž soudit i při své toliko povšechné znalosti kódovací techniky, že z určitých známých koeficientů a dat je možné každý kód vyřešit, ovšem jen osobou, která má k tomu speciální nadání. Prostudoval jsem záznamy o činnosti zvláště talentovaných jedinců v tomto oboru, poněvadž máme k dispozici jakési dějiny, pokud ovšem bylo možno je shromáždit.“

A dále říkám: „V roce pětáctýřicet například zemřel na zranění jistý Vilém Hegel, který prý v rekordním čase vyluštil zachycenou kódovanou zprávu o výsadekových jednotkách v Ardenách, což mělo za následek jejich zničení. Jiným fenoménem za války byl člen rozvědky Cyril Elum, původně nadaný šachista. Dále Julian Barclay, pak jakýsi Neko Charnas, člověk mnoha jmen, jistý Chasse-Cou a jiní. Je tedy možné, že někdo takový u nás působil nebo působí,

a není-li to firma víceméně známá, pak se jednou do našich seznamů stejně musí dostat, nebo nestojíme za nic.“

Zachycuji několik obdivných pohledů, ale nic si z toho nedělám.

Mluvím dál: „Jde-li se po této stopě, nelze se ubránit domněnce, že tímto fenoménem byla tentokrát žena. Marta Valterová. Byla výjimečně inteligentní. Zнала perfektně šest jazyků a zastávala přitom poměrně skromné místo. Alespoň jeden z kódovaných dokumentů prošel jejíma rukama. Marta Valterová však je vyřazena jednou provždy, zatím dosti záhadným způsobem. Špionážní řetěz se její smrtí přetrhl, ale oba konce ovšem zůstaly. Vypátráme-li je, bude nám i funkce Marty Valterové jasná. Zatím se zdá, že její smrt Lebrunovu rezidenturu poškodila, ale rezidentura by byla možná poškozena ještě víc, kdyby byla Marta Valterová zůstala naživu. Proto ji odstranili. Měla-li na tuto událost vliv její známost s nadporučíkem Nebeským, lze to Nebeskému přičíst spíše jako určitou bezděčnou zásluhu. To by platilo i v případě, že snad Marta Valterová spáchala sebevraždu. Vzhledem k tomu jsem nedoporučil zákrok proti němu.“

Z porady odcházím spokojen.

Pro vlastní práci je mobilizován určitý počet schopných lidí, z nichž mám obzvláště rád obrýleného Karlíčka, ačkoli některé jeho výroky jsou poněkud lehkomyšlné a má i jiné osobní chyby, jimž říká optimismus. Tento štáb mi pilně shání potřebné informace.

Honzík Tužima, zvaný Tužka, doručuje mi do kanceláře výsledky pátrání po Lebrunovi. Narozdíl od nepřesné výpovědi zadrženého kurýra Skály nacházejí se Lebrunové dva. Jeden ano, jeden ne.

Onen „ano“ žije pokojně na Moravě, je to krejčí a je mu asi šedesát let. Odvozuje svůj původ od napoleonského vojáka, ale už v nedaleké minulosti se mu generační sled ztrácí. Tento Josef Lebrun je bezdětný vdovec. Neví, že by měl někde nějaké příbuzné kromě příbuzných své ženy. Jako rezident špionáže nebo agent rozvědky nepřichází v úvahu.

Druhý, Ludvík Lebrun, je skoro najisto ten pravý. Otec Marty Valterové. Je dnes asi padesátiletý. Ale hlavně nezvěstný. Zmizel nadobro v osmačtyřicátém roce. Za války zřejmě kolaboroval. Žil v pražském domě okupovaném Němci. Tam se k němu po smrti své matky přistěhovala Marta Valterová, jeho dcera. Po válce odjel do pohraničí, patrně proto, aby se raději z Prahy ztratil. Vztahoval se na něj malý dekret, ale v pohraničí ho nenašli, ani jeho dceru. Měnil asi pobyt i jméno, což bylo v tehdejších neurovnaných poměrech možné. Později se mu přece jen padlo na stopu. Zmizel včas. Podle výpovědi zadrženého kurýra vynořil se pak na Západě.

Ze všech informací o něm je jen jedna hezky přesná. Dosti dlouhý čas před válkou byl tichým společníkem soukromé detektivní agentury jistého Davida Bedřicha Křištofa se sídlem v Praze.

Křištofova agentura dnes již neexistuje, ale existuje David Bedřich Křištof. Obesílám si ho k rozmluvě jako člověka, který dlouho a osobně Ludvíka Lebruna znal. Nemůžeme totiž zatím sehnat nikoho, kdo by nám podal trochu určitější Lebrunův popis.

David B. Křištof je důchodce a má při tom pětadvacetiprocentní invaliditu.

Vítám ho jaksepatří zdvořile.

Člověk může vypadat tak zdravě a slušně jako on, a přece může mít pětadvacet procent invalidity. Davidu B. Křištofovi je padesát pět let. Míval svou živnost řádně přihlášenou i s tím společníkem Lebrunem a platil si i po válce dobrovolné pojištění. Může si tedy jakž takž žít. Zdá se mi, když si nenápadně všimnu jeho vycházkového obleku, že si žije trochu nad poměry. Nechci zrovna říci, že je elegant. Řeknu raději: hledí na sebe. Dosti draze oblečen a čistě oholen.

Něco o něm vím ovšem předem. Zbyl prý mu nějaký majetek, jehož zbytky dosud rozprodává. Byl dvakrát ženat a je dvakrát rozveden. Jeho jediný syn z prvního manželství odjel před válkou do Kanady na nějaké studie a zůstal tam.

David B. Křištof je klidná, neotylá a vzpřímená postava. Seladonská.

Má hrubou, ale čistou plet a ušlechtilý profil. Podivuhodně husté a vlnité vlasy, silně prosedlé zejména na skráních. Rovněž prosedlý knírek, který vkusně zkracuje vzdálenost mezi jeho nosem a hořením rtem, vzdálenost, která by se jinak možná zdála trochu velká a protahovala by mu příliš obličej. Oči by měl mít hezčí. Připomínají oči lišky. Ovšem lišce její oči moc hezky sluší. U Davida B. Krištofa jen naznačují kromobyčejnou chytrost. Obestírají je však jakési přátelské stíny, což spolu s jeho duševní rovnováhou a způsobem řeči si může získávat okolí.

Původně býval kriminálním úředníkem. Agenturu si zřídil později. Byla prý velmi úspěšná a vyhledávaná.

„Pane Křištofe,“ povídám, když ho pěkně usadím, „vy jste kdysi znal člověka jménem Lebrun.“

Až dosud nevěděl, co mu chci. Ale nediví se, nýbrž se ptá se zdvořilým a pozorným zájmem: „Svého někdejšího společníka, myslíte?“

„Toho.“

„Jistěže jsem ho znal,“ usmívá se příjemně.

Bývalého detektiva nemůžete moc tahat za nos, víte. David B. Krištof určitě chápe, že Lebruna hledáme z nějakého choulostivého důvodu. Rozumí věci a není nemístně zvědavý, je-li třeba, aby odpovídal.

Na moje přání Ludvíka Lebruna popisuje, a to účelně, podle dobrých zvyklostí někdejšího policisty. Udává výšku postavy a líčí podobu. Není celkem žádných zvláštních znaků, leda že Lebrun chováním i zjevem trochu připomíná jižní typ. Jinak prý svůj temperament dobře ovládal, ale měl povahu, která mohla být popřípadě i nebezpečná. On, David Krištof, neměl s ním nikdy žádnou neshodu, ovšem musel s ním umět zacházet.

Ptám se: „Kdy jste ho viděl naposled?“

David B. Krištof vzpomíná.

„Rozloučili jsme se, když mi Němci provoz agentury zakázali. Na počátku roku čtyřicet.“

„Stýkal jste se s ním ještě potom?“

„Viděl jsem ho jen několikrát. Musím říci, že se k nim uměl přitočit. Žádal jsem ho o nějakou pomoc. Zůstal jsem totiž celkem bez prostředků. Hrozilo mi totální pracovní nasazení. Ale on mnoho ochoty nejevil. Balil jsem potom až do konce války v jedné lučební továrně aspiriny. Myslí jsem, že z toho zešílím. Lebruna jsem pak už nevyhledával.“

„A po válce?“

„Nevím, co s ním bylo po válce,“ praví Křištof jemně.

Ptám se dál: „Jak dlouho byl vaším společníkem?“

„Několik let.“

„Účastnil se finančně?“

David Křištof vrtí slušně hlavou.

„Pracovně. Ne finančně.“

„Poslyšte, pane Křištofe,“ povídám, „velmi by mě zajímalo, jak jste se s ním seznámil a jakým způsobem s vámi vlastně spolupracoval.“ David B. Křištof je ochotný a nepřehnaně zdvořilý pán. Říká: „Měl vlastně povolání příbuzné s mým. Původně byl pojišťovací agent, později pracoval pro splátkové prodejny a úvěrové ústavy. Posuzoval věrohodnost dlužníků. Musel si ovšem počínat obratně a delikátně. Byla to jakási tajná služba. Automobily na splátky, stavební půjčky, obchodní investice a podobně.“

„Vyznal se v tom dobře?“ ptám se.

„Výborně!“ potvrzuje David B. Křištof s uznáním. „Můj podnik se dílem zabýval stejnou agendou, a proto jsem Lebrunovi nabídl spolupráci. Naše zájmy se potom nekřížovaly a nekonkurovaly si. Měli jsme vlastně jakýsi monopol.“

Pokývnu, že rozumím. A schválně říkám: „Chápete asi, že každá informace o Ludvíku Lebrunovi má pro nás význam. My o něm bohužel nevíme mnoho.“

„To je pochopitelné,“ přitakává David B. Křištof, „byly některé zmatky. Někdy se těžko seženou informace i o lidech, kteří vždycky žili naprosto pravidelně. Lebrun měl dosti pestrý život.“

„Dobrodruh?“ ptám se.

On pokrčí rameny: „Záleží na tom, jaký význam se takové tituluře přikládá. Pravda je, že se od mládí potloukal po světě. Teprve později se jaksí usadil. Bylo mu sotva dvacet let, když se oženil s jistou artistkou. Od té brzy utekl. Ona prý se potom někde zabila pádem z visuté hrazdy. Ale pak jsme vypátrali, že to není pravda. Lebrun se o ni nestaral celou řadu let, až když se chtěl oženit znovu. Byl totiž otcem nemanželského dítěte.“

„Víte o tom něco bližšího?“

„Jen to,“ povídá Křištof, „že by byl neváhal stát se bigamistou. Rozmlouval jsem mu to. Nakonec jsem ho musel zachránit před dvojženstvím tím, že jsem bez jeho vědomí promluvil s matkou toho dítěte. Myslím, že se jmenovala Valdová nebo tak nějak. Sama ho potom odmítla.“

Probírám se v papírech, zařazených jinak ve fasciklu R. L. Pravím: „Nedostatek informací o Ludvíku Lebrunovi, pane Křištofe, nebyl asi zaviněn pouze dočasnými administrativními zmatky. Tuším, že Lebrun se za okupace vynasnažil prostřednictvím známostí s tehdejšími pány leccos ze svého života vymazat.“

„Myslíte?“ táže se Křištof s nedůvěrou.

„Zachoval se nám záznam,“ říkám, „z něhož je zřejmé, že Ludvík Lebrun byl trestán pro nějaký pojišťovací podvod.“

„Tak?“

„Ano. A to v době, kdy byl vaším společníkem.“

„Ach bože!“ pohne se pan Křištof, vskutku překvapen, „vzpomínám si na to. Máte pravdu.“

Netvářím se nijak povážlivě, když říkám: „To jste mu neměl za zlé?“

„Roztrpčil mě tím, samozřejmě. Jenže pak prosil a sliboval, že už nic takového neudělá. Byl jinak bystrý a užitečný pracovník.“ Ptám se: „Nic jiného už neprovedl, pane Křištofe?“

To je pro Davida Křištofa asi dost těžká otázka, poněvadž neví, mnoho-li vím já. Ale já už opravdu nevím nic.

David B. Křištof tedy chvíli vzpomíná. Potom z podkladu svých znalostí, které jsou jistě větší než moje, ale které se mnou

nějak váhá sdílet, vytáhne odpověď, která se mu zdá nejlepší a bez nebezpečí.

„Nevím už o ničem,“ vrtí seriózně hlavou, „leda že mi snad něco zatajoval.“

Na to pokývnu. Ano, to je možné. Pak povídám roztomile: „Nebudete se snad zlobit, pane Křištofe, když vám upřímně řeknu, co si myslím?“

„O prosím!“ Lehce se na židli ukloní.

„Soukromé pátrací agentury se někdy zabývaly silně choulostivými věcmi, vídíte?“

Připouští: „Nu – ano. Ovšem nepředstavujte si nic nepěkného. Pátrali jsme, dejme tomu, po synovi jistého obilního magnáta, který uzmul otci peníze a utekl s podezřelým děvčetem.“ Usmívá se svým jemným stylem a dodává: „Volat policii by bylo znamenalo skandál. Šlo o svěřené peníze.“

Ujišťuji: „Nechci se vás nijak dotýkat. Ale mám dojem, že vaše společenství s Ludvíkem Lebrunem mohlo snadno ohrozit vaši pověst.“

„Dával jsem pozor,“ usmívá se David B. Křištof. Je dosti moudrý, aby svého bývalého společníka nehájil.

Pak mu děkuji za ochotu a loučím se s ním. Poroučí se zdvořile a klidně. Děkuje mi pěkně vyřčeným slůvkem, když ho doprovázím ke dveřím a otvírám mu je.

Vracím se ke stolu, srovnávám data a pak volám Honzíka Tužimu. Honzík se mi hlásí s třemi zapjatými knoflíky na sáčku. Pod sáčkem mu čouhá ostře zelený svetr, který mu příšerně upletly jeho staré tetičky.

„Honzíku,“ povídám, „potřebuji co nejdříve zjistit adresu této paní a obeslat ji k nějakým svědeckým dotazům.“

Jde mi o druhou Křištofovou rozvedenou manželku, která s ním žila ve společné domácnosti v době, kdy v jeho agentuře fungoval jako společník Ludvík Lebrun.

Honzík Tužima vytáhne zázračného špačka a notes unikum, načmárá si něco, sklapne, zastrčí špačka někam, odkud by ho podle vašeho soudu musel za nejbližším rohem ztratit, a je ten tam.

Volám Karlíčka. Karlíček není můj podřízený. Pracuje úspěšně na kriminálce. Na mou žádost mi ho „půjčili“, aby mi pomáhal.

„Karlíčku,“ povídám, „zjistěte mi, kdy byl poštovní správou vydán poslední telefonní seznam. Potřebujeme znát všechny stanice, které od toho data měly přiděleno číslo 29511, až do toho pohřebního ústavu.“

Karlíček si nemusí zaznamenávat nic. Za jeho doktůrkovskými brýlemi mu prosvítávají oči fialkovou barvou dosti prostomyslně, ale co nemá Karlíček v očích, to má tím více za ušima. Říká-li, že pátrání v pohřebním ústavu nevede k ničemu, není to asi opravdu k ničemu.

„To není všecko, Karlíčku,“ povídám, „vyberte si někoho ku pomoci a přineste mi co možná brzy nějaké zajímavosti ze života Davida Bedřicha Křištofa.“

„Má se něco proti němu?“ ptá se Karlíček.

„Vůbec nic,“ povídám, „je to slušný a zdvořilý člověk. Ale je citlivý na svou čest z dob, kdy pracoval s Lebrunem, a proto o tom nemluví víc, než musí. Tenkrát možná nebyl lepší než on, protože obyčejně vrána k vráně sedá. Křištof dnes žije nadmíru počestně. Zeptejte se, jaký má důchod, a počítejte, co si z toho může dovolit. Měl na sobě oblek z Darexu a náramné polobotky. Pěknou košili a na míru šitý raglán z prima materiálu. Dám vám vyhotovit opis toho, co o něm zatím víme.“

„Obrátím ho naruby, aniž o tom bude mít tušení,“ povídá Karlíček slibně.

Jsem už na odchodu, když se mi vrací Honzík Tužima.

„Zaříděno,“ hlásí, „a tady je pro vás dopis.“

Dopis. Podélná bílá obálka s adresou psanou strojem trochu už vytrískaným. Víte, našinec je zvyklý obrátit všecko v ruce raději dvakrát.

Dobývám z obálky dopisní papír, na kterém je jen několik řádek téhož strojového písma. Je to bez podpisu a já čtu toto:

*Hledejte čínskou cigaretovou krabici Marty Valterové.
Nenajdete-li ji, nemůžete tajemství Marty Valterové nikdy odhalit.*

4

Musím se přiznat, že mám s čím si hlavu lámat. Ale přesto jdu do kina, abych se osvěžil jiným zájmem. Vidím tam špionážní film, poněvadž jsem si nedal dobrý pozor na to, co zrovna promítají, jen když to kino nebylo daleko. Hrabu se tudíž zase z řady ven a lidi mi trochu nadávají.

Tak jsem se tedy neosvěžil. Mám provdanou sestru, zajdu si k ní na večeři, její muž má noční službu, a tak ji tedy vytáhnu do kabaretu. Nepovídal bych vám to, protože jsem už zpředu prohlásil, že o sobě neřeknu víc, než co bude třeba. Ale zrovna se oddaně směju žertům komika, když mi někdo zaklepá na rameno a začne mi něco ďábelsky našeptávat. Ohlédnu se a vidím Honzíka Tužku. Usmívá se jako měsíček.

„Paní Křištofová přijde zítra v deset,“ povídá diskrétně, aby nerušil.

Hledal mě doma, pak v několika hospodách, kam zacházívám na večeři, a konečně v domě, kde bydlí moje sestra. Sestra má čtyřleté děcko. Honzík vyšťoural, že dobrosrdečná sousedka se občas zajde do bytu podívat, jestli nehapalo z postýlky.

Honzík je prostě náramný chlapík. Musí přisednout a ťuknout si s námi sklenkou vína.

Následujícího dne ke mně osobně uvádí hřmotnou dámu a usmívá se přitom zas jako měsíček. To je ta paní Křištofová.

Vidím ženu ne sice korpulentní, ale junonsky vzrostlou. Těžkou. Padesát let zaručeně. Údržba mládí znatelná. Kupodivu zachované, ale dořídka rozlezlé zuby. Nalíčené rty a dokreslené tváře. Vymasírované vrásky. Narudo obarvené vlasy. Velmi slušné tahy bývalé krásky. V uších pořádné náušnice, kolie kolem hrdla, na rukou ne drahé prsteny. Levnější, ale slušivý oblek.

Podle toho, jak se vnese, měla by se jí políbit ruka. Teprve když otevře pusu, je to s její důstojností slabší.

„Lebrun?“ povídá. „Chm! Samozřejmě. Darebák.“ A ušklíbá se.

Rozeznávám, že ani svého rozvedeného manžela nemá v lásce. Říká bez pobízení:

„Jsem jeho druhá žena. Chm! S Lebrunem si nikdy neměl nic začínat. Byla jsem proti tomu. Chcete-li je obžalovat z vyděračství, mohu leccos dosvědčit. Dávali si platit za mlčení. Já myslím, že Lebrun dokonce kradl dokumenty, aby jich mohli k vydírání použít.“

„Ale, ale,“ povídám, „proč jste to neprozradila už tenkrát?“

„To bych poškodila sakumprásk všecko, i sebe,“ povídá ona, „já jsem celkem o ničem nevěděla, ale měla jsem svůj příjem, když jsem proti Lebrunovi nebyla.“

Bože, ta je moudrá, myslím si upřímně. Nahlas říkám: „Ale potom se s ním váš manžel rozešel, že?“

„Potom se rozešel se mnou,“ odsekne paní Křištofová rázně, „s Lebrunem se dávali dohromady dál. Chm! Pěstovali vyděračství potajmu, když to nešlo pod koncesovanou firmou. Alespoň se to domnívám, protože Křištof mi posílal i potom sem tam nějakou tu částku.“

Lepá paní Křištofová má hlučný projev a poněkud nenávistně asi pomlouvá. Neříká, co si s Davidem Křištofem vlastně udělali, že to stálo za rozvod, ale je přesvědčena, že David B. Křištof by byl utekl přes kopečky taky, kdyby prý nebyl zbabělec. Rozhodně, když utíkal Lebrun, podal mu David B. Křištof alespoň ruku na rozloučenou. Paní Křištofová se to domnívá. Chm.

„Skoro by se tedy řeklo,“ zubím se na ni, „že jsou v dobrém přátelském poměru dodnes, což?“

A ona na to s přesvědčením: „Jakpak ne! Ale jak to vypadá v praxi, nevím. Snad si píšou.“

Chm.

Poněvadž Lebruna znala, popisuje mi ho s mnohým přizdobením. Vcelku to odpovídá dosti dobře popisu, který mi podal Křištof, když to ovšem zbavím jejích fantastických nánosů. Děkuji tedy co nejpuvabněji a mám s ní pak nějaké obtíže, než úplně odejde. Ptá se mne například, má-li právo požadovat svědečné

a úhradu ušlého zisku. Musím ji odkázat na písemné podání, jinak bych se jí nezbavil.

Když je konečně pryč, sestavuji co možno nejméně literární popis Ludvíka Lebruna k rozmnožení a k rozeslání. Obstarává to Honzík Tužima, který se v mnohém stal mým osobním sekretářem a který mě teď zajímá i osobně.

Ovšem doufat v rychlý výsledek akce je smělý optimismus. Vyšší místa mohu jakž takž upokojit jistým pokrokem. Ve skutečnosti to nestojí za nic.

Dávám vyšetřovat celou řadu zadržených taky-agentů, které nám sem přes hranice posílali jen proto, abychom měli co dělat. Jsou to bezcenná individua, ve svých provokačně cizích botách a šatech a s cizími bankovkami v kapsách snadno rozeznatelná. Ze všeho nejdřív chlubně navštěvovali zdejší příbuzné a schovávali se v kostelních lavicích, když už nevěděli kudy kam. Těchto ubožáčků, krajně neužitečných na všech světových stranách, zbavila se cizí zpravodajská služba skutečně nejlíp, když nám je expedovala promptně zpátky. Ti nevědí o Lebrunovi zhola nic.

Nebezpečnější špioni o Lebrunovi slyšeli nebo se s ním dokonce i setkali. Většinou mluvili o jiných jménech, když byli vyšetřováni. Hedín, Dolina, Galby, Holler a podobně. Kurýr, zadržený u mrtvé schránky, dal první vodítko, a to informací, že některá z těchto jmen jsou nebo byla krycími jmény Lebrunovými. Pak už je dorozumění o něco lepší. Popis Ludvíka Lebruna se mi tudíž jakž takž potvrzuje, i když ti mládenci nejsou zcela přesní a v podrobnostech se vždycky neshodují.

Zdá se – a to v člověku podpaluje horečku – že Lebrun připravuje nějakou velkou diverzantskou akci, snad podle plánu pečlivě připravovaného. Buduje podkopy. Jeho špionáž se exponuje spíše jen touto přípravou. Několik nyní zadržených jedinců se s ním tedy sešlo. Byl to asi on, třeba maskovaný jiným jménem. Posílali je už ze zahraničí do zcela určitých míst, kaváren nebo i automatů. Vypadá to až romanticky. Není tomu dlouho, co jeden z emigrantů, kteří se v rámci amnestie vrátili, hoch ještě nepřáli zralý, poznal na zimním

stadionu pětičlennou skupinu mladíků, s nimiž prodlel nějaký čas ve špionážní škole ve Furth im Wald. Trochu vyplašeně na ně upozornil, ale mělo to dobrý výsledek. Klukům se nenápadně stiskly zezadu lokty. Každý měl po dvou pistolích a kapsy vycpané střelivem. Přiznali se, že na stadionu se jim měl přihlásit jistý pan Dolina. Ten vzal nohy na ramena včas. A že to byl Lebrun, o tom už není pochyb.

Výpovědi a příznaky jsou všelijaké, nelze však si z nich utvořit přesný obraz, co vlastně Lebrunova rezidentura kromě běžné špionáže chystá.

Já si kromě ostatní rozvinuté akce pracuji přísně soukromě na důsledcích nápadu, že kód BX 222 zradil někdo, kdo jej neznal. Rodí se mi v hlavě absurdní a riskantní, ale ne zrovna prázdňné podezření. Objevil jsem jistou podivnou souvislost – ovšemže ne náhodou. Systematicky. Hledám, zdali má skutečně nějaký význam. Možná že ne. Probírám totiž pečlivě všechny známé firmy oněch geniálních kódařů. Jeden z nich se mi zdá být věci blíž než kdo jiný. Až se mi při tom objevu trošinku dech zatajil.

* * *

Karlíček si pospíšil. Přichází, vyruší mě a vykládá, co zjistil.

„Víte,“ povídá, „tenhle pan Křištof si to uměl najít. Bydlí u jedné vdovy po advokátovi, která má čtyřpokojevý byt v domě s dálkovým topením. Jsou tam celkem tři podnájemníci. Ale jenom pan Křištof, se mi zdá, má s tou vdovou poměr, takže ona je po téhle stránce dosti skromná osoba. Křištofovi to asi něco nese.“

Jinak důchod, který David Křištof pobírá, není velký.

„Ta vdova mu podstrojuje,“ vykládá Karlíček s jistotou, „ale kromě toho Křištof asi pořád ještě shání nějaké ty detektivní kšeftíčky. Přijímá časté návštěvy a bývá na cestách i několik dní. Na návštěvy je u něho ta vdova zvyklá. Chodí jim bez reptání otvírat.“

„Kdo to říkal?“

„Ona sama,“ povídá Karlíček pyšně. „Vlezli jsme tam docela normálně, on Křištof je zas mimo Prahu. Tak trochu jsme se tvářili

jako zákazníci. Ona tomu asi rozuměla. Krištof se vrátí zítra nebo pozítří, ale do čtvrtka určitě.“

„Kam odjel?“

„To nikdo neví. Ve čtvrtek musí k soudu jako svědek.“

„Pátrání, pozorování a důkazy?“

„Nic takového,“ mávne Karlíček rukou. „Taky jsem si to nejdřív myslel. Vezl se před časem komunálním taxíkem a šofér ho naboural.“

Jízda taxíkem trochu určuje Krištofův životní standard podobně jako jeho oblek, ale Karlíček má k tomu ještě jiné poznámky.

„Ta bouračka byla dost hloupá,“ povídá starostlivě, „vůz dostal smyk na náledí a vletěl přímo do pětityny, která brzdila před ním. Z pětityny čouhaly přes konec náložní plochy nějaké železné pruty – kdo ví, jestli měly řádný signál – a ty projely předním sklem taxíku a rovnou řidiči do hrdla. Jedna z nich skrz naskrz.“

Měl to, chudák, hned za sebou. Rodina, dvě už skoro dospělé děti a tak dále. Mrzuté, což?“

„To jistě,“ přisvědčím.

Ale Karlíček by se o to tak nezajímal, kdyby to nemělo nějaký význam pro naši věc. Bývá rád dramatický, proto čekám, co bude dál.

„Vzadu v taxíku seděl Krištof a ještě jeden pán,“ povídá Karlíček, „těm se vůbec nic nestalo, jen že trochu poskočili dopředu.“

„Kde jste sbíral podrobnosti?“ ptám se.

„Na dopravním inspektorátu,“ povídá Karlíček.

„A proč?“

„Hned to povím. Vzadu seděl s Krištofem ještě jeden pán.“

„To už jste říkal.“

„Ano, ale aby se na to nezapomnělo. Seběhlo se pár lidí a Krištof a ten druhý pán vystoupili.“

„A jsou teď předvoláni jako svědkové?“

„Pouze Krištof.“

Ztrácím trochu trpělivost. Pobízím: „Prosím vás, Karlíčku, pospěšte si s tím.“

„Za chvíli jsem hotov,“ slibuje Karlíček. „Ten druhý pán prý řekl něco takového jako: Já nejezdím taxíkem proto, abych se někam dostal později, než kdybych šel pěšky. A vůbec, tohle nemohu potřebovat. A propletl se mezi lidmi a zmizel. Křištof zůstal na místě a dal se počestně zjistit jako svědek.“

„Co v tom vidíte?“

„Vidím, že onoho druhého pána nikdo nezná.“

„Ani Křištof?“

Karlíček pokývne: „Ani Křištof. Ten říkal, že na stanovišti stál pouze jeden taxík a že on, Křištof, a druhý neznámý pán otevřeli současně dvířka z obou stran a chvíli se přeli, kdo tam byl dřív. Nakonec se dohodli, že pojedou oba. Křištof že před svým vigvarem vyleze, zaplatí svoje a pán že pojedje dál. Znam směr a podle toho bychom mohli pána najít. Křištof si přibližně pamatuje i jeho popis. A také lidé si ho všimli.“

„Myslíte, že na tom neznámém záleží?“

„Myslím,“ přitaká Karlíček záhadně. „Třeba ho Křištof zná a nechce se s tím chlubit,“

„Proboha, Karlíčku, proč tak soudíte?“

„Proto,“ ušklebuje se Karlíček, „že si nejsem docela jist, zdali ten druhý neznámý pán nebyl Ludvík Lebrun.“

Já žasnu. „Vy jste se zbláznil, Karlíčku!“

„Proč?“ ptá se Karlíček udiveně. „Což to není k pochopení?“

„Ne,“ vrtím hlavou. „Snad už byste měl mít spíše pohromadě ty telefonní stanice 29511.“

Obracím ostentativně pozornost opět ke své práci, ale najednou slyším jakési plácnutí, a když se ohlédnu, vidím, že Karlíček se uhodil dlaní do čela.

„Nu co je?“ ptám se s nechutí.

„Jsem to nekňuba!“ povídá Karlíček a připomíná moc špatného herce, „zapomněl jsem jednu maličkost. Ještě že jste mi připomněl. Ten taxametr měl poznávací značku P-29511.“

5

Skoro bych se měl teď plácnout do čela sám. Vašek to přece říkal. Nemá to číslo jiný význam?

Ovšemže kromě jiného z toho plyne:

Kdo je pověřivý, nechť si všimne, zdali evidenční číslo jeho vozidla náhodou neodpovídá telefonnímu číslu pohřebního ústavu, neboť pak se to zdá být špatným znamením. Dnes ovšem – co toto píši – jsou evidenční značky vozidel jiné. Šestimístné. Ale telefonní čísla taky, to je to.

Kroutím hlavou. Jsem člověk celkem klidný, ale Karlíčkův teatrální efekt včetně jeho plesnutí do čela, to mi dodalo. Tahle shoda telefonního čísla a poznávací značky nemůže být náhodná.

Záznam Marty Valterové, opatrně vymazaný gumou, byl záznamem evidenčního čísla taxametru, které jí bylo telefonicky sděleno. Marta Valterová je dcerou Ludvíka Lebruna, kterého dobře znal David Křištof, který jede s neznámým pánem taxametrem, jehož poznávací číslo si zaznamenala špionka Marta Valterová. Je to pěkně uzavřený kroužek.

Dobrá. Někdo mi také poslal dopis s upozorněním, že čínská cigaretová krabice Marty Valterové obsahuje závažné tajemství a že bychom ji měli hledat. To je moc podivná hra na schovávanou. Podle Vaška Nebeského mohly pod vrstvami cigaret ležet nějaké dokumenty. Hledejme tedy. Ale kdo nám při tom bude říkat Samá voda, Přihořívá, Hoří? Schovávačka běží nahlucho. A když si porovnáte rozměry čínské krabice s rozměry zeměkoule, máte před sebou práci, která vám vydrží věčně.

Nejdříve tedy ten dopis. Naprostý nedostatek daktyloskopických otisků, u normálního dopisu téměř nemožný, je jakýmsi svědectvím pisatelovy opatrnosti. Znalci soudí na normální kancelářský stroj určité značky a doporučují podívat se do veřejných pisáren. Sice s tím předbímám, ale raději vám povím hned, jaké problematické štěstí nás potkalo. Stroj jsme našli. Jenže živá duše se nepamatuje,

kdo všechno na něm v poslední době psal, i když zvlášť upozorňujeme, že s tím musel být hotov hned a že měl možná na ruku gumové nebo jiné rukavice. Probírá se zbytečně halda pokladničních lístků. Podle stavu pásky se zbytečně odhaduje, kterého dne bylo psáno. A tak dále.

Z toho tedy zatím nemáme nic, ledaže pověřujeme jednoho z našich absolventů, aby si v oné otloukárně strojů opisoval Tři mušketýry nebo něco podobného. To jest pro případ, že by si tam zas někdo zašel vyhotovit dopis o cigaretové dóze Marty Valterové. Hlídka neměla úspěch. Stejně už nikdy žádný dopis nepřišel.

A co se týče krabice samotné. Jestliže podle Vaškova tvrzení ležela na stolku v bytě ještě ráno a jestliže asi za hodinu po zjištění totožnosti mrtvé ženy, která měla u sebe občanský průkaz, vnikly do bytu bezpečnostní orgány, ztratila se krabice v době přesně určené dvěma časovými hranicemi. A pak se zdá, že Vašek Nebeský nebyl jediný, kdo měl klíč k bytu Marty Valterové. Stopy po násilném vloupání nebyly zjištěny.

To dává několik domněnek a žádnou určitou. Kombinuje se to vystoupením neznámého dobrodince, který mě na krabici upozornil dopisem.

David Křištof je na cestách. Ve čtvrtek se má dostavit jako svědek k soudu. Nechávám práci na svém nápadu stát a běžím poptat se v kanceláři komunální autodopravy.

Řidič usmrcený při nehodě se jmenuje Emil Mařák. Jezdil střídavě s několika vozy, z nichž jeden měl číslo P-29511. Emil Mařák zemřel ve věku necelých jednapadesáti let. V komunálních službách jako řidič nikdy neměl vážnější nehodu. Byl jakýsi specialista na delší cesty, zejména poslední dobou. Najezdil hodně kilometrů na „přímý záběr“, jak říká můj informátor. Tím se ušetří pohonných látek – specificky vzato – a Mařák se tedy vyplácel o něco víc než ostatní.

O těch jeho delších cestách začínám mít jisté mínění, které si ovšem nechávám pro sebe.

Předkládají mi Mařákův vyplněný dotazník a obklopují mě jeho známými. Emil Mařák byl asi vůbec obratný člověk, až na tu poslední nešikovnost. Asi před osmadvaceti lety, když se vrátil z vojenské služby, prodal domek po dědečkovi, koupil si starší vůz a vydělával si s ním jako s taxíkem. Po osmi dalších letech měl již autodrožkářský podnik čítající sedm vozů. Po válce chtěl vést živnost dál, ale vstoupil prozíravě do komunálu jako jeden z prvních. Říkal prý: „Člověk se musí přizpůsobit. Tamto dalo taky starosti. Jen když jsem živ.“

Konal svou práci bez nadšení, ale bez reptání a dobře. Politicky se nikdy neexponoval. Jediného bratra má v zahraničí.

Jdu k vdově Mařákové. Beru s sebou jen místního okrskáře.

Zas taková málo příjemná věc jako s Vaškem Nebeským. Naštěstí tahle žena už je alespoň trochu se vším smířena.

Je doma sama. Jeden z jejích synů je v internátní vinařské škole třicet kilometrů za Prahou, druhý už začal někde pracovat jako elektrotechnik. Matka Mařáková je zamlklá a vážná, jen občas se podívá, jako by ze svého neštěstí vinila někoho neviditelného. Je asi pětačtyřicetiletá. Řekli byste, že někdy vedla menší krupařství. Má moučně bílou pleť. Je vyšší postavy, černovlasá a zádumčivá.

Sedíme v nemoderním, ale slušně zařízeném a čistém bytě.

Ptám se, zdali po panu Mařákovi zbyly nějaké písemnosti.

„Musela jsem je předložit,“ odpovídá Mařáková. Od první chvíle se snaží tajit rozčilení, do něhož ji uvádí moje návštěva.

Klidně a mírně jí vysvětluji, že například o křestní list nebo vůbec o nějaké osobní doklady mi nejde. Že se zajímám o soukromé věci pana Mařáka.

Je velice překvapena. Nebo snad i dotčena. Popouští svému rozčilení, protože si myslí, že k tomu má přijatelný důvod.

Říkám jí šetrně, jak jen mohu: „Jsme na stopě něčeho nepěkného, paní Mařáková. Zde u vás se jaksí zastavujeme na cestě za cílem. Váš zesnulý manžel přece přicházel při výkonu svého povolání do styku s mnoha lidmi, či ne?“

„Samozřejmě,“ přitaká velmi neklidně.

„Vidíte. Vozil prostě kdekoho a kam si kdo přál. Sešel se najisto s člověkem, který ho zapojil do svých podniků, které byly protizákonné. Třeba o tom pan Mařák neměl tušení. Ale máme důvod domnívat se, že v pozůstalosti pana Mařáka je nějaký záznam, který se toho týká.“

„Záznam?“ opakuje Mařáková vzrušeně, „můj muž vám byl asi vůbec špatná firma, vidíte? Prosím! Tady to máte!“

Přistupuje rozhořčena k starému psacímu stolu, který jim patrně zbyl z kanceláře jejich živnosti, a vytrhuje zásuvku za zásuvkou.

„Dovolujete tedy?“ ptám se zdvořile, s taktem co největším.

„Ale ano!“

Přistoupím. Ničeho se nedotýkám.

„Buďte tak hodná,“ prosím, „podívejte se, zdali se něco tady z těch věcí netýká jména Krištof nebo Valter.“

Mařáková na mne pohlédne nepřiliš vlídně, ale klidněji. Patrně se mi přece podařilo vzbudit u ní dobrý dojem.

„Pokud vím, nic,“ odtuší.

Jsou tam staré pohlednice, dopisy, obálky, účty, výkazy, polámané plnicí pero a vůbec spousta drobností, jaké najdete za takových okolností všude a v nichž si nikdy neuděláte pořádek. Nedoufám, že tam najdu něco přímo průkazného. Bylo-li tu něco, je to už dávno pryč. Bystřím však pozornost po všem, co by mi vykreslilo Mařákovu osobnost. Hledám nějaký náznak. Vidím jemné kleštičky, dva hodinářské šroubováčky a starou krabičku od letovací pasty, tedy věci, které se k opravě automobilů nepotřebují. Řidič Mařák byl nějaký hračkář.

Do Lebrunovy aféry mohl být ovšem zatažen jen náhodou. Krištof nebo někdo jiný ho třeba předem objednal pro jízdu Marty Valterové k mrtvé schránce a sdělil jí telefonicky číslo vozu. Jen ty Mařákovy časté delší jízdy jsou trochu podezřelé a chování jeho ovdovělé ženy se mi také moc nelíbí.

V jedné ze zásuvek mezi olámanými tužkami, lahvičkami inkoustu a starými gumovými razítky vidím předmět, který by

mohl být za kus uraženého razítka považován, ale je to soklíček od rádiové lampy. Vršek elektronky úplně chybí.

Tuhle bezcennou věcičku – budiž mi to prominuto – tajně ukradnu, jakmile se jen paní Mařáková ohlédne jinam. Vidím totiž na obrubě soklíku vytlačené označení řeckým písmenem gama a číslo 414. Nebyl jsem nikdy velký radioamatér, ale pamatuji se ze svých zkušeností, že písmene gama se užívá výhradně pro označování generátorových a oscilačních, to jest *vysílacích* elektronek.

A jsem zas ještě mnohem zdvořilejší. Povídám: „Už se nenamáhejte, paní Mařáková, děkuji vám. Nějaká písemná objednávka jízdy tu asi není.“

„Ta by šla na komunál a ne mému muži,“ praví Mařáková s jakýmsi urputným pohozením hlavou.

„Víte,“ řeknu ještě, „možná že v té osudné noci jel na prání pasažéra příliš rychle.“

Když už jsem si ji jakž takž usmířil, dává mi nahlédnout do druhého pokoje. Vidím tam rozhlasový přijímač zřejmě amatérské výroby. Je to velká a jistě značně výkonná bedna. Rozvádí zvuk do dvou zvláštních reproduktorů, v kuchyni a v prvním pokoji. Záliba řidiče Mařáka už mi je jasná.

Neříkám však o tom nic. Ale mezi podlahou a zdí byl možná ještě nedávno položen nějaký kabel.

S omluvou a s projevem politování nad neštěstím, které rodinu stihlo, odcházíme.

Ihned dostává Honzík Tužima, zvaný Tužka, příkaz. V době tak krátké, za jakou to dokáže jen on, mám u sebe na slovo vzatého odborníka.

Ten otáčí ukradeným soklíčkem malou chvilku v ruce. Pak povídá: „Gama 414 je vysílací pentoda pro krátké vlny do jednoho tisíce wattů. Užívá se pro klíčový telegrafní vysílač i pro telefonní, ovšem s použitím vývodu hradící mřížky.“

Ptám se: „Mohlo by jít o černou amatérskou vysílačku?“

„Mohlo,“ povídá můj odborník. „Představuji si nejspíše dvojstupňový oscilátor nebo vysílač, pracující pouze s touto jedinou elektronikou. Může to být budič se stabilním kmitočtem, který pracuje jako budič s cizím buzením. Takové zapojení má značně vyšší stabilitu než generátory s vlastním buzením. Jakmile se jednou zavěsíte na vlnu, skoro vám to vůbec neuhýbá. Prostě velmi vhodné pro účel, který jste naznačil.“

„Děkuji pěkně,“ povídám, „mohl byste nám být ještě chvíli k dispozici?“

„Beze všeho.“

Zvu ho tedy, aby jel se mnou.

Jedeme k elektrotechnické továrně, kde pracuje Mařákův starší syn, který se jmenuje rovněž Emil. Vyvoláváme si Emila Mařáka ven.

Je to dosti hezký, ale zasmušilý mladík.

„Ještě něco s otcem?“ ptá se smutně.

Kývnu. „Bohužel. Vyznáte se v radiotechnice?“

Vzhledně překvapeně a váhavě přizná, že trochu ano. Jeho hlavním oborem jsou signalizační přístroje.

„A co váš otec?“ ptám se. „Myslím, že to byl nadšený radioamatér.“

Mladý Mařák si mne u boku palec s ukazováčkem. Dělán, že to nevidím, ale je to asi známka neklidu. Zase váhá s odpovědí.

„Můj otec?“ praví po chvíli. „Ve volných chvílích se tím zabýval, ano.“

„Postavil nějakou vysílačku?“

„Vysílačku? Ne. Máme doma přijímačku.“

Ten hoch se leká. Já mu klidně říkám: „Měl byste mluvit pravdu, pane Mařáku. Vysílačka u vás v bytě sice není, ale jen proto, že ji někdo rozmontoval. Není to tak?“

„Rozmontoval?“ děsí se. „Kdo? Já?“

„Nu což!“ povídám. „Kdybychom se u vás rozhlédli pořádně, našli bychom snad ještě víc než jen toto.“ A ukazuji mu ukradený soklíček pentody. „V ložnici vašich rodičů byl položen nějaký kabel.

Zbyla po něm světlejší stopa, dírky po sponách a dokonce i jedna z těch spon, zatlučená teď kladivem. Kam jste to dali, prosím vás?“

Mladík kloní hlavu. Potom odpoví téměř neslyšně:

„Otec neměl koncesi.“

„To víme, pane Mařáku.“

„Žádal o ni jednou...“

„Není pravda. Jeho vysílačka pracovala záměrně načerno.“

A pak se přizná. Složil vysílačku do bedny a bednu uložil do sklepa mezi uhlí.

„Půjďme si pro ni,“ povídám, „a pohovoříme si o tom.“

6

Tam už se osobně neobtěžuji.

Rozmontovanou a do bedny bezohledně naházenou vysílačku tam naši lidé našli. Vypadá to tak, že už ji nikdo nemínil dát zase dohromady. Se smrtí řidiče Mařáka to skončilo. Emil Mařák junior tvrdí, že se toho chtěli nenápadně zbavit po kouskách. Něco už také chybí. Vysílačka je vysloveně amatérská, s částečným použitím cizích součástek, které se k nám nemohly dostat normálním způsobem. Byla zařízena na vysílání telegrafické a ukryta ve starém příborníku.

Nikdo z rodiny už se nesnaží nic tajit. Činnosti otce Mařáka se asi přímo nezúčastňovali. Jen mu ji souhlasně a s jistými obavami trpěli. Zpětné zprávy chytal Mařák svou obrovskou přijímací bednou. Cleny rodiny neinformoval, doma ho nikdo nenavštěvoval. Někdy si mnul ruce a říkával: „Zase se nám staré časy vrátí. Pamatujete se přece na Čechoameričana kapitána Vosku. Měl drožkářský velkopodnik. Pikolky. Ale nerozuměl tomu. Nacpal do toho jen cizí peníze a za dva roky měl všechno v troskách.“

Otec Mařák tajil před rodinou i své osobní známosti, z nichž jeho známost s Davidem Křištofem by pro nás byla pořádně zajímavá, kdybychom si její pravděpodobnost mohli ověřit jako jistotu. Myslím, že o Mařákově činnosti se nemůžeme mnoho dovědět. Ale řetěz Lebrunovy organizace se přetrhl již podruhé.

V rezidentuře tedy asi nastal jistý zmatek.

Jsem zvědav, jak se zachová David Křištof. Zásluhou osudového čísla 29511 stojí v hezky choulostivém světle. Doufám pevně, že se vrátí s klidem do Prahy, poněvadž o zradě čísla neví a poněvadž jsme byt Mařákových vyprázdnili ve vší tichosti. Sedí tam teď u přijímačky dva muži se sluchátky na uších a od rána do večera a od večera do rána loví v éteru. Zdá se však, že pro Mařáka teď nikdo nevysílá. Snad je to následek toho, co se stalo s Martou. Je-li však David Křištof informován víc, než je mi milé, mám dobrý

důvod, abych byl ze svého úspěchu znepokojen. David Křištof by se mi mohl propadnout.

Pokud můžeme zjistit, není nikde hlášen k přechodnému pobytu. Domnívám se, že je nejmoudřejší vyčkat s usilovnějším pátráním po něm do dne, kdy se má dostavit k soudu jako svědek. Tam se buď objeví nebo neobjeví.

* * *

Zacházíme k Vaškovi Nebeskému.

Vašek Nebeský leží doma na lůžku, ruce za hlavou a dívá se do stropu. Je žlutý, zarostlý, netečný, nemá chuť k jídlu, jen kouří mnoho cigaret a oči se mu lesknou mírnou horečkou.

Povídám mu: „Seber se a jed' ven. Na čerstvém vzduchu si to vyřídíš sám se sebou lehčeji. Ostatní tady za tebe vyřídíme my.“

Nechce. Říká: „Nepojedu! Nech mě!“

Shodí nohy na zem, posadí se, prudce odstrčí podnos, na němž mu správcová domu přichystala talíř s nakrájenou šunkou, ale ta šunka už se kroutí a je skoro zelená.

„Mám tu co dělat!“ říká hněvivě. Ztratil svůj umělý chlad. Zevnitř ho to přemáhá.

„Nemáš tu vůbec co dělat!“ pravím.

Ale on vrtí hlavou.

„Není možné, aby Marta odešla a nenechala mi dopis na rozloučenou! Čekám na ten dopis!“

Cítím lehoučké mrazení v zádech. Vaškovi by se z toho mohlo hnout v hlavě.

„Nepočítej s žádným dopisem,“ radím vážně.

„Proč ne?“ hledí na mě vzdorovitě. „Přece je to docela přirozené! Giny –“ ladí prosebný tón, „ať se poptají na poště, zdali se ten dopis někde neztratil, není-li někde založen, zdali někam nezapadl nebo podobně. Nejde jen o to. Co když mi Marta napsala něco o tom kódu? Co když chtěla něco prozradit, k něčemu se mi doznat? Zbavit mě podezření? To mě mrzí nejvíc, Giny. Někdo třeba ten dopis zcizil. Jako tu čínskou skříňku. Máte ji už?“

Vrtím mlčky hlavou.

„Jestliže se chtěla před smrtí někomu s něčím svěřit, pak jenom mně,“ říká Vašek potemnělejším hlasem a s pohledem stranou. „Máte už aspoň nějakou stopu?“

„Máme,“ povídám. „Ale teď běží o tebe. Vyber si. Buď odjedeš ven k tatínkovi a k mamince, budeš chodit na procházky a takové věci budeš dělat, nebo ti opatřím jinou rekreaci.“

„Jakou?“

„Dám tě zavřít. Něco se s tebou dít musí. Záleží hodně na tom, co já doporučím. Po tom dopisu se rozhlédneme i bez tebe. Tak co?“

„Dobře,“ pohne se nevrle, „jak chceš.“

„Pojedeš?“

„Ano.“

Mírním teď tón.

„Za krátký čas ti bude lip. Věř tomu.“

A pak musím jít.

* * *

Ačkoli celkem ještě nikde nejsme, není situace nejhorší. Dostal jsem se o krok dál i v jiném směru a myslím, že za podmínky nejprísrnější důvěrnosti se mohu s tím pochlubit.

Ríkám tedy na nejbližší poradě: „Koeficientem, z něhož obratný znalec kódů může klíč stanovit, je například vědomost, o kterou knihu asi běží. Knihy musí být opatřeny v určitém počtu exemplářů, a to už může být špionáži nápadné. Pracuje-li s ní člověk, který zásilku knih obstarává, je první koeficient stanoven.“

Je to uznáno s poznámkou, že dohad, o kterou knihu jde, ještě nestačí. A je ovšem dosti slušný počet lidí, jejichž rukama hromadná objednávka projde. V našem případě jich bylo dodáno sedm, a to na adresu velmi pozoruhodnou. Pět z nich měl nadporučík Nebeský vyvézt za hranice. Doma je nikdy neměl.

„Druhým koeficientem,“ pokračuji, „je možnost dostat se k onomu exempláři knihy, z něhož bylo kódováno. Při speciální pozornosti lze najít na příslušné stránce stopy práce. Rozevření

knihy, ohmatání listu, doteky prstů, nehtů nebo ukazovátko, známky odpočítávání liter a tak dále. Třetím koeficientem byla asi znalost jedné z kódovaných zpráv, a to nejspíše elaborátu, dodaného na konzulát, kde byla zaměstnána Marta Valterová. Můžeme-li tedy uvažovat o někom, kdo všechny tyto koeficientové možnosti měl, jsme snad na správné stopě a zbývá jen opatřit si důkazy.“

Ptají se mne: „Máte na mysli někoho určitého?“

„Jistě,“ povídám a spustím svůj kanón. „Jana Tužimu.“

Ovšem když si probíráme Jana Tužimu, minul jsem asi terč o celé desítky metrů, jestliže ovšem vůbec nestřílím někam jinam.

Říkám s pokrčením ramen: „Kádroval jsem si několik lidí, podobně spolehlivých. Nejslabší stín podezření je pro každého z nich urážkou. A zejména absurdní je uvažovat o zradě Jana Tužimy.“

„Hned z několika důvodů najednou,“ podotýkají.

„To je správné,“ souhlasím, „ale jsou také protidůvody. Martě Valterové chyběly koeficienty. Měla-li ono zvláštní nadání, musel jí někdo koeficienty a základní hodnoty dodat. Co se toho týče, přišli s ní do styku dva lidé. Nadporučík Nebeský a Jan Tužima, který jí osobně doručil elaborát ministerstva zahraničního obchodu. Pro vinu nadporučíka Nebeského mluví některé okolnosti, jiné okolnosti však mluví proti jeho vině, jak už jsem dříve vysvětlil. Pro vinu Jana Tužimy mluví jen jedna okolnost, která se zdá být fantastická. Že to totiž *není* Jan Tužima.“

To je tedy hodně moudrý nápad, nebo hodně veliký nesmysl.

„Já dosud nevím,“ pokračuji. „Zjistil jsem, že Jan Tužima byl kdysi nalezen s těžkým zraněním na hlavě ve společnosti jiného uprchlíka z koncentráku. Onen druhý uprchlík byl mrtev. Podle papírů, které se u něho našly, byl to Vilém Hegel, proslulý špion a luštitel kódů. Moje dedukce spočívá v tom, že nevylučuji záměnu těchto dvou osob. Snažím se proto získat podrobné údaje, z nichž by vyplynul důkaz nebo protidůkaz.“

A vysvětluji dál:

„V případě, že k záměně osob došlo, bylo by nám prozrazení kódu BX 222 pochopitelnější, poněvadž odpovídá kvalitám Hegelovým a nikoli Tužimovým. Okolnosti včetně dočasné ztráty paměti jsou nesporně nápadné. Na potvrzení domněnky musím pracovat, i kdybych nechtěl a kdybych ji odmítal. Nepozornost k tomu by mohla být totéž co trestuhodná nedbalost.“

Po malé odmlce pokračuji:

„Zatím mám právo jenom na opodstatněnou nedůvěru. Ale ani tou nemohu a nechci urážet člověka. Je třeba, aby se postupovalo delikátně. Stanovil jsem si prozatímní způsob jednání s Janem Tužimou tak, aby doba, kterou shromáždění materiálu vyžaduje, uplynula hladce, bez nehod, beze škody a bez nebezpečí v jakémkoli směru a smyslu.“

Pak připomínám, že tato stopa není jediná, po které jdeme, a podávám zprávu i o všem ostatním.

Nakonec krátce probíráme otázku Václava Nebeského. Není námitek proti tomu, že odjíždí na venkov. Je přijat můj návrh, aby tam bylo na něho nenápadně dohlíženo. Technicky je to snazší než v Praze. Považuji to za prospěšné hlavně kvůli němu samotnému.

* * *

Příštího dne přichází Vašek, aby se se mnou rozloučil. Je v pořádku. Cistě oholen a klidný, se slabými známkami zasmušilosti.

O věci už nemluví vůbec.

Nabízím mu cigaretu. To, že ji může vykouřit mlčky a v klidu v mé rovněž dýmající společnosti, působí na něj dobře. Ještě než však odejde, vpadne ke mně Honzík Tužima. Usmívá se, ale je jaksi uspěchaný.

„Pane kapitáne, někdo s vámi chce ihned mluvit. Důležité.“

Honzík nám někdy říká „pane“, ale necháváme ho při tom.

Vašek zkracuje loučení. Honzík Tužka se na něho dívá poněkud rozpačitě. Vašek nejeví rozpaky, nýbrž opět ten smutný chlad. Otočí se a vzdálí se už beze slova.

Myslím, že se umím tvářit tak, jako bych nikdy na žádné poradě o Janu Tužimovi nemluvil. Ostatně není-li tento Jan Tužima Janem Tužimou, umí se přetvařovat mnohokrát lépe než já.

„Kdo že mě hledá?“ ptám se klidně.

Honzík odtrhne oči od dveří, jimiž Vašek prošel. Zdá se mi, že v Honzíkových očích je dobrosrdečná účast. Ale on už se opět měsíčkovitě usmívá.

„Pan Krištof,“ povídá.

Je středa, krátce po čtvrté hodině odpolední.

David B. Krištof je v turistickém. Řekli byste: předválečný Angličan na cestě kolem světa. Má šedé pumpky, solidní vlněné punčochy a pevné střevice. Obzvlášť dobře působí jeho šedý silný pulover s okrajem až po bradu.

Venku je ještě zima. Za týden či dva snad už bude cítit ve vzduchu jaro. Ale Křištofovo teplé oblečení je pořád ještě velmi vhodné. A vskutku gentlemanské.

„Vrátil jsem se do Prahy dnes po poledni,“ sděluje, když mi tiskne přátelsky ruku, „ještě jsem ani nezašel domů.“

Na tohoto chlapíka se tvářím příjemně, ačkoli se mi do toho nechce. Jsem teď samá faleš. Ještě nevím, jak bych ho omráčil číslem 29511.

„Proč takový spěch, pane Křištofe?“

Vysune trochu hlavu dopředu a ztiší hlas.

„Viděl jsem Lebruna,“ povídá.

Viděl Lebruna? To mi rozhodně imponuje. Zvážním, nabízím židli. Krištof říká: „Myslím, že ho můžete zastihnout. Adresa je Vysočany, Na spojce číslo patnáct. Bydlí tam pod jménem Ladislav Opočný, povolání hudebník.“

Potřásám hlavou. Tak tohle že už stojí za to. Račte se laskavě posadit a tak dále – je libo cigaretu, děkuji, prosím, sdělil byste mi o tom něco bližšího, ó zajisté, proto jsem zde. David B. Krištof krčí skromně rameny.

„Byla to náhoda,“ říká, „zahlédl jsem ho, když jsem vycházel z nádraží. Poznal jsem ho okamžitě, i když vypadá úplně jinak.“

„A což on vás, pane Křištofe?“ ptám se.

David Krištof vrtí s jemným úsměvem hlavou. Že prý sotva. On sám, Krištof, prohlédl ho také proto, že o něm nedávno byla řeč a že ho tedy měl jaksí na mysli. Říká mi: „Mám jistou praxi, víte? Přikrčil jsem se za lidi, kteří vycházeli se mnou.“

„A jak tedy nyní vypadá náš Ludvík Lebrun?“

„Dělá staršího,“ praví Křištof ochotně, „trochu se hrbí, vlasy má na popelavo a nosí brýle se silnou obrubou. Od chvíle, kdy jsem ho viděl naposled, nemohl tak sejít. Kromě toho nemá už knírek. Podle vpadlých tváří a rtů zdál se mi bezzubý.“

„A přesto jste ho poznal?“

„Bezpečně. Míval částečné zubní protézy. Nikdy jsem ho bez nich neviděl, ale chápete. Starý detektiv se hned tak ošidit nedá.“

„Gratuluji,“ povídám s obdivem. „Doufám ovšem, že neměl na zádech firmu s bydlištěm a s povoláním.“

„Sledoval jsem ho a dověděl jsem se to,“ praví Křištof vážně. „Dařilo se vám to opravdu nepozorovaně?“

„Myslím.“ Křištof je nevychloubačně sebevědomý. Začíná se jemně usmívat. „Mohl jsem ho ovšem zastavit a oslovit přímo, ale z jeho přestrojení jsem soudil, že si nepřeje být poznán ani svým starým – řekněme – přítelem. Tuším, že ho hledáte ze závažných důvodů, které on sám zná asi velmi dobře.“

David B. Křištof mi tedy prokazuje až příliš ochotnou službu. Ujišťuje mě, že to nic nebylo. Svou stopařskou praxi po odchodu z policejních služeb spíše ještě prohloubil, neboť za ním nestál pak žádný aparát, takže se musel spoléhat jen sám na sebe.

Mé díky přijímá David Křištof s vyjádřením, že nám přeje v této věci plný úspěch. K dalším službám vždy ochoten.

Chvíli nato už brousí ve Vysočanech Na spojce kolem čísla 15 dva Karlíčkoví chlapci. Ať si z nás David Křištof tropí šašky nebo ne, musí se to tak zařídit. První věc, která mě spíše uspokojuje než co jiného, je ta, že pan Opočný není doma. A kromě toho mě volá Karlíček, s plným smyslem pro svá dramatická překvapení.

„Přijďte,“ chraptí odněkud z automatu, „mě sem už vylákali. To se nasmějete.“

„Čemu?“ ptám se.

„Na dveřích je cedulička s nápisem ‚Vstup pro bezpečnostní orgány volný, klíč u správce domu‘.“

Poněvadž bych při tomto žertu opravdu byl rád osobně, odpovím Karlíčkovi, aby tam na mne počkali. Když se však chystám odejít, hlásí se mi návštěva.

Je to prokurátor, který bude zítra projednávat příčiny dopravní nehody Mařákova taxametru.

Prokurátor je zkušený a duchaplný člověk. Vyšel mi tak daleko vstříc, že přišel za mnou sám. Nebude mu zatěžko vsunout svědkovi nenápadné otázky a vést případ tak, abychom z toho něco měli i my. Při prokurátorových schopnostech může líčení snadno a nenápadně dostat ráz křížového výslechu, aniž se tím zkomolí původní účel. Chtěl bych, aby svědek Krištof byl přinucen k odpovědím, týkajícím se jeho uniknuvšího spolupasažéra, a aby měl neurčitý dojem, že onen neznámý pán již dlouho neznámým nezůstane. Dále mají být Krištofovi kladeny otázky, odkud a kam jel, jak to bylo s tou spolujízdou, jezdí-li taxametrem častěji a zdali ve dne či v noci (záminka je, umí-li posoudit způsob a kvalitu jízdy různých řidičů), vezl-li ho řidič Mařák už častěji nebo zná-li ho blíž, byl-li řidič pobízen k riskantní rychlosti, zdali u něho Krištof neshledával známky podnapilosti a kde sám předtím byl a nebumbal-li snad něco sám (pro posouzení jeho postřehu), mluvil-li před osudnou srážkou se svým spolujezdcem nebo dokonce s řidičem, všiml-li si čísla taxametru a tak dále. Prokurátor mě výtečně chápe. Slibuje, že si věc řádně promyslí a že okolnosti svědkovy noční jízdy zjistí tak podrobně, jak jen to bude možné.

Potom vezu prokurátora domů a hurá do Vysočan.

Karlíček přešlapuje před číslem patnáct tak mrzutě, že se po něm lidé ohlížejí. Je mu zima. Dva muži, kteří měli být nenápadní, stojí uprostřed žumpovitého dvorku a rozmlouvají se správcem domu, jenž už jim podle návodu na dveřích odevzdal klíč. Tím klíčem jeden z mužů točí na ukazováčku a zrovna mu upadne na dlažbu, když se blížím.

Oba muži mě za Karlíčkovu pobrukování informují, že pan Opočný, učitel hudby, zde bydlí asi půl roku a že u něho nikdy nebylo vidět žádný hudební nástroj, od slavíka až po elektrické

varhany. A vůbec není pravděpodobné, že by nosil v kapse alespoň foukací harmoniku. Karlíček, který je v náladě satyra, ptá se dokonce, zdali si pan Opočný někdy pohvizdoval písničku. Správce neví, slýchal ho jen kašlat a myslí, že bez zubů se ani pískat nemůže. Karlíčka musím zarazit, když začíná o pauzách na buben. Co je to za povahu, tenhle Karlíček, když se mu něco nedaří, to nechápu. Pan Opočný se do čísla patnáct nastěhoval po smrti předešlého nájemníka, jehož Karlíček nazývá letovacím dědečkem. On se totiž zabýval montáží stínidlových koster. Byt je bývalá dílnička, do níž se vchází přímo ze dvora. Pan Opočný prý osobně odnesl dědictví po letovacím dědečkovi do sběru a byteček si stačil zadaptovat za pouhé dvě hodiny. Vše řádně přihlášeno a úředně povoleno. Pan Opočný je velmi hodný a tichý pán. Doma hudbu neprovozuje. Vyučuje prý po domech. V noci se živí ambulantní hrou. Doma bývá pramálo a nepravidelně. S nikým se nestýká, pokud je zde známo. Lidem se spíše vyhýbá. Povinnosti nájemníka plní řádně. Na dveřích mu sice zbyla po dědečkovi dopisní schránka, ale nikdo mu nepíše.

Přístupuji ke dveřím bytu. Poukazuji domovnímu správci na povolení volného vstupu. Správce tvrdí, že ráno to tu ještě nebylo.

Trochu se chvěje chladem i rozčilením, když vcházíme. Říká, že klíč, jímž otevíráme, je u nich nastálo, jelikož paní správcová čas od času panu Opočnému uklízí.

Druhý klíč, onen, jímž si otvíral pan Opočný, nacházíme skoro ihned. Leží v dopisní schránce. Pan Opočný na odchodu uzamkl a klíče se asi jednou provždy vzdal.

Jsme uvnitř. Ze stropu visí ta nejslabší žárovka, jakou lze vyrobit. Je nahá a stydí se. Obrovské vlhké skvrny na špinavých stěnách, opadaný strop a dočerna zmazaná a zprohýbaná podlaha.

„Uklízet tady bylo málo platný,“ povídá domovní správce, bezpochyby na obhajobu své manželky. „To potřebuje odhmyzit, vymalovat a potom to vyměnit za něco slušnějšího. Jednal jsem s paní domácí, ale Opočnému bylo všechno jedno. To víte, když se nájemník neozve sám, tak mu ani domovní důvěrník nepomůže.“

„Poproste paní správcovou, aby sem přišla,“ přerušuji ho.

Zatím se rozhlížím. Začínám od miniaturních bubínkových kamen, které za hudební nástroj nelze považovat. Vedou od nich nepoměrně tlusté roury, jichž se bubínek zřejmě bojí. Jsou několikrát útočně zakrouceny a pak vpadají do komínové díry v rohu.

Ta je dosti velká, aby propouštěla strnulý vodopádek nalepených sazí. U kamínek se válí hromádka briket, do nichž asi někdo neurvale kopal, jinak by nemohly být v takovém nepořádku. Od nich je také podlaha kolem celá černá. Ubrané kolo dříví svítí vedle.

Jedno je možné Davidu Křištofovi věřit: že tu bydlil alespoň občasně kdosi skutečně podezřelý a že to byl třeba opravdu Lebrun.

Vidím železné skládací lůžko, stářím zvltnuté, s poduškou neurčité barvy a s lajdácky přehozenou špinavou peřinou. Za lůžkem tři strašlivé skoby, vbité surově a nakřivo do zdi, a na nich něco otřelého šatstva, noční košile s natrženým rukávem a pod tím na zemi prodřená vázanka. Naproti antikvární skříňka, která paličatě odmítá držet zavřená, ačkoli se o to Karlíček dvakrát nerudně pokusí. Je v ní jen pár sešlapaných bot. O něco dále tenkonohý stůl, sirotek z nějaké padesátileté ložnice, s podfouknutou dýhou na desce. Pod jednou nohou má kus prkna, aby se nekýval. Zásuvka je otevřena. Obsahuje sešit prastarých klavírních etud, do nichž by se už ani zabalit nic nedalo, natož aby se podle nich mohlo něco zahrát. U stolu je pevná a těžká židle. Prostě výbava, podle níž byste soudili, že Lebrunův špionážní plat je minimální. Ovšem lze se domnívat, že jinde a na jiné jméno si Ludvík Lebrun žije lépe, že tam třeba nosí i dvaatřicet zubů a že tohle nám konec konců obětoval jistě s lehkým srdcem.

Uprostřed stolu leží rozevřený osobní průkaz Ladislava Opočného. Na fotografii je muž, jakého Křištof vylíčil. Titulní strana průkazu je přeškrtnuta a opatřena poznámkou, psanou ráznými tahy červené tužky: *Od dnešního dne neplatné.*

Ludvík Lebrun na nás udělal dlouhý nos a vyplázl jazyk.

Karlíček za doktůrkovskými brýlemi mrzutě pomrkává. Říkám mu: „Vždyť je to docela zábavné, Karlíčku!“ Ale on to tak neposuzuje. Prý ještě nikdy na ulici nemrzнул pro takovou pitomost.

Správcová, která se objevuje v tlustém županu a v pěkných nových bačkorách, dostává jen několik otázek. Říká, že pan Opočný toho nikdy neměl v bytě o moc víc. Nosíval starou aktovku, která tu ovšem není. Někdy psával něco u stolu, ale nikdy tu žádné papíry nenechával ani nic neodhazoval. Paní správcová by stejně nic neprohlížela, není zbytečně zvědavá. (Povídá.) Výpověď z bytu pan Opočný nedal. Nájemní poměr trvá.

„Tak děkujeme,“ vzdychnu a pošlu ji i s manželem pryč.

Pak doporučuji Karlíčkově, aby se jeho chlapci zeptali na pana Opočného ještě po domě. Karlíčka samotného si беру stranou.

„Napříště si musíme pana Křištofa víc všímat, Karlíčku,“ říkám mu, „nesmí se nám stát, aby odjel z Prahy a nevěděli jsme kam. Raději abychom dávali pozor po každém jeho pohybu, rozumíte. Zítra jde svědčit k soudu.“

„Podíváme se tam za ním,“ pokyvuje Karlíček.

„K soudu se dostaví určitě,“ povídám, „ale je důležité, co bude dělat potom.“

Ráno následujícího dne vypraví se David Křištof skutečně v nejvhodnější čas k soudu. Karlíček o tom ví, poněvadž má svou hlavu a nespolehá se na moje ujištění, že Křištof tam doopravdy půjde.

Ovšem proč by nešel, nemá-li tušení o našem podezření na číslo 29511 ani o tom, že jsem na něho nabrousil přítele prokurátora.

Křištof tedy vstoupí do soudní budovy. Orientuje se podle vývěsky a stoupá pak po správném schodišti. Karlíčkův muž zůstane dole spokojeně stát.

Nahoře před soudní síní čeká druhý Karlíčkův muž. Tváří se jako předvolaný k líčení v sousední místnosti. Avšak tenhle druhý už se Davida Křištofa nedočká.

David Křištof v soudní budově záhadně zmizel a k svědecké výpovědi se vůbec nedostavil.

8

Žádný zázrak. Chtěl-li zmizet, tedy zmizel. Ze soudní budovy vede několik východů. Je to celý blok. Zkušený Krištof zpozoroval, že je sledován. Pohyboval se do poslední chvíle naprosto seriózně. Ale věděl, kde a kdy může s úspěchem zmizet.

Ted' si cestuje, kam chce, a Karlíček o něm neví.

„Anebo,“ povídám Karlíčkově, jenž vypadá tak zničeně, jako by se mi chtěl před očima oběsit na šále, kterou má kolem krku, „anebo se vám David Krištof vrátil ze schodů a klidně se vzdálil hlavním vchodem, protože váš mládenec se domníval, že Krištof stojí s kloboukem v ruce před soudem. To se mi zdá ze všeho nejhezčí.“

„Vám se to zdá nejhezčí?“ opakuje Karlíček vyčítavě a dodává: „Já jsem se měl spolehnout na to, co jste říkal. Že tam ten šibal určitě bude. A potom by ta ostuda nebyla na mně.“

Já nato: „Rozdělme se o ni spravedlivě, Karlíčku. Připusťme, že kromě nás dvou i jiní mohou být náležitě moudří. Otázka je: Proč nám Krištof zmizel.“

„A kam.“

„Především proč. Proto, abychom nevěděli kam. Krištof nás cítí v zádech. Jsou některé zjevy, které mu špiní firmu. Jeho známost s Lebrunem. Číslo 29511 a neznámý spolupasažér. Záhadné cestování. Množství známostí a návštěv. Pravděpodobné provozování soukromé detektivní praxe nebo snad ještě něčeho choulostivějšího. Nepřítomnost u soudního přeličení. A na druhé straně pozorujeme používání „čisticích prostředků“. Na tu pošpiněnou firmu, myslím. Ochota, vlídnost, serióznost. Vystopování hudebníka z Vysočan. Dopis, abychom hledali čínskou krabici. Já to připočítávám Krištofovi, Karlíčku. A těším se na to, jak nám vysvětlí své tajemné zmizení v soudní budově. Ono ještě něco dalšího přijde. Jen ho nechme.“

Karlíček za brýlemi bez nálady pomrkává. Já mu říkám: „Jděte ke Krištofovi bytné a poproste, aby se pan Krištof u mne stavil. Ptejte

se, kde je. Ona to nebude vědět, doopravdy nebo schválně. Budeme mít důvod splasit kriminálku. V soudní budově se prohledají výtahové šachty, sklepy a světlíky. Po Křištofovi se bude pátrat v zájmu jeho vlastního bezpečí. Kriminálka se mu dostane do bytu. Tvarťte se hodně hloupě, Karlíčku, a buďte při všem. Rozumíme si?“

„Dokonale,“ potěší se trochu Karlíček, „až na jednu maličkost. Hloupě se tvářit moc neumím.“

Povídám: „Škoda. Ale snad to postačí tak, jak to je. Buďte zdrav.“

Pak se starám o svou korespondenci a navazování styků v záležitosti Viléma Hegela. Karlíček vyřizuje své. David Křištof se po odchodu k soudu už domů nevrátil. Zdá se, že je paní bytná vážně znepokojena. Úředníci kriminálky hledají v Křištofově pokoji nějakou známku, podle níž by se snad mohlo přijít na stopu jeho nehody, popřípadě neštěstí, nebo i na stopu mstivého individua, jehož obětí se David Křištof třeba stal. Křištofův tajný výlet proměňujeme tímto způsobem ve shánku po pohřešovaném, proti čemuž nikdo, ani Křištof, nemůže nic mít, naopak je to chvályhodné, včetně prohlídky bytu. Takovou péči asi David Křištof nečekal. Uvidíme, jak mu to přijde vhod.

V bytě nenacházíme nic podezřelého. Jediná nápadná věc je ta, že návštěvy u pana Křištofa ustaly tak náhle, že se tomu i paní bytná diví. Nikdo pana Křištofa už nehledá, žádná pošta nepřichází. Nikoho, kdo ho vyhledával dřív, paní bytná nezná jménem. Křištofovy návštěvníky popisuje nedostatečně. Jednou se dostavila jakási mladší žena. Popis této osoby je přesnější, hlavně toho, co měla na sobě. Martu Valterovou v tom rozhodně nepoznáváme. Po tomto případu paní bytná panu Křištofovi sdělila, patrně z důvodů osobních, že dámské návštěvy ve svém počestném bytě trpět nemůže, to že by jej dala raději k dispozici byťáku.

Tak uplynou tři dny.

Čtvrtého dne je nalezen ve výklenku navigační zdi u vltavské náplavky pěkný, světle šedý pánský klobouk, jenže v nepěkném stavu. Je uválený, roztržený mezi krepkou a střechou a na hedvábné vložce jsou stopy krve. Podle všeho tam klobouk ležel

právě ty tři nebo čtyři dny. V koženém pásku uvnitř jsou zatknuty tři kovové iniciály: D. B. K.

„Hleďme,“ povídá Karlíček, když mi nalezený klobouk pokládá na stůl, „David Bedřich Krištof dostal svou ránu do hlavy po příkladu Marty Valterové.“

Krištofova bytná, která možná má s Krištofem poměr, poznala prý klobouk bezpečně jako Krištofův majetek a je přiměřeně vyděšená. Ale i Karlíčkův muž tvrdí, že Krištof měl takový nebo velmi podobný klobouk na hlavě, když před třemi dny vcházel do soudní budovy.

„Anebo,“ dodává Karlíček, „je to Krištofův speciální způsob, kterým se vám konečně přihlásil.“

Křím rameny. Možná. Ba pravděpodobně, chci-li se držet svého mínění o Davidu Krištofovi. Klobouk měl být ovšem nalezen dřív, Krištof za to pozdržení nemůže.

Karlíček mudruje: „Vypadá to tak, že jste hořeli netrpělivostí oba. Vy tady a Krištof tam, kde zrovna teď je a kde mu pomalu můžou docházet cigarety. Klobouk měl ovšem pověsit kriminálce přímo na nos. Pak by snad kolem něho nechodili tak dlouho.“ Povídám: Kriminálku spíš politujte, Karlíčku. Chcete-li konat svou povinnost řádně, musí se ptát Vltavy. A ta je teď kalná a vysoká.“

* * *

Volá mě plukovník. Mám-li prý chvíli času, abych k němu zašel. Tak tedy jdu.

Ovšemže dýmá ze svého morového doutníku.

„Tak co, Giny,“ praví, když jsme se pozdravili, a podává mi ruku, „jakpak jsme daleko? Nepřísluší mi něco z vás vytahovat, ale my tady musíme taky spustit svoje, chlapče.“

Jeho hlas nespokojeně duní.

„Spustíte,“ povídám.

„Ano?“ podívá se na mne tázavě zpod huňatého obočí. „Byl bych rád, abyste to myslel vážně. Sestavil jsem nový kód. Dvojitý. Kdo vyřeší obsah kódovaného dokumentu, nedostane nic jiného než opět

kódovaný dokument. Při dostatečné pozornosti je zkomolení původní zprávy vyloučeno.“

„To by bylo dobré,“ povídám bez nadšení.

Foukne mi strašidelný oblak čoudu pod nos, asi schválně.

„Znamenité, kamaráde!“ mračí se skoro uraženě. „Umožňuje to expedovat zprávy dvojím směrem. Rozpadají se na dvě samostatné části. Jedna bez druhé nedává smysl. Může být přirozeně čtyřikrát tolik variací jako u kódu jednoduchého. Dostane-li špionáž něco do rukou, zůstane nad tím bezradně stát, i kdyby měla k dispozici nejzáračnějšího génia. Rozchází se to asi tak, jako byste chtěl jižním vlakem cestovat a v severním si zajít na oběd do jídelního vozu. Oba vlaky jedou. Každý jinam.“

„Rozumím.“

Plukovník se pořád mračí.

„Tentokrát se může klidně připustit, aby jeden ze směrových kódů zavadil o špionážní anténu jako BX 222,“ dělá další reklamu. „Nikdo z toho nemůže nic mít. Kromě toho jsou učiněna ještě pečlivější opatření než kdy jindy a dílčí kódy byste mohl krok za krokem sledovat, takže by to bylo i jakési poličení pastí.“

Povídám co možná lehce: „Rozjed'te to opět normálně, plukovníku.“

„Můžeme tedy?“

„Ano.“

„Jste si svou věcí jist právě tak pevně jako já?“

Musím se usmát.

„Spusťte to,“ říkám už potřetí.

On se chmuří a drtí zbytek doutníku na popelníčku jako ďáblovu ohnivou košťátko.

Říká: „Pro vás to znamená velkou odpovědnost. Musíte se totiž oficiálně vyjádřit, že ve výměně kódovaných dokumentů můžeme pokračovat bez nebezpečí. Uděláte to?“

„Udělám.“

„Pozor! Vždycky se nevyskytne babička, která by vás roztlačila.“

„Babiček je víc než kurýrů,“ povídám, „a roztlačeni už jsme.“ Plukovník mi podává ruku přes stůl. Jeho jizva na čele se trochu vyhlazuje.

„Dobrá,“ praví, „spoléhám se na vás. Rád bych vám ovšem co nejdřív blahopřál k úplnému úspěchu.“

Já sám bych si k tomu taky rád blahopřál. Odcházím.

Mám už přesnější zprávy o Vilému Hegelovi. Jsem přesvědčen, že jeho proměna v Jana Tužimu *byla* prakticky možná.

Také se domnívám, že Lebrunova organizace je narušena a že se alespoň dočasně stáhla.

Dokonce jsou náznaky, že poplach v rezidentuře je větší, než předpokládám. To mi dokazuje expresní zpráva z Železné Rudy na Šumavě.

Tam se totiž jistý František Kolda, nádražní úředník, pustil na motorové drezíně do Bavorska. Vypočítal si to dobře, ale předjeli ho automobilem po silnici – byla to asi pěkná honička – položili mu do cesty několik pražců a z dálky mu dávali znamení, aby zastavil. Kolda vytáhl dvě pistole a začal střílet. To bylo šílenství nebo sebevražda. Měl proti sobě samopaly. Seskočil z drezíny a dal se na útěk. Když všechno vystřílel, dostali ho neporušeného, jen v potrháných a uválených šatech.

U předběžného výslechu mlčel jako zařezaný. Našli však u něho kapesník s podivným monogramem.

„Nejlepší by bylo,“ telefonují mi, „kdybyste se sem přijel podívat.“

„To mohu udělat,“ povídám.

Objednávám si vůz. Posílám Honzíka Tužimu, aby vyhledal Karlíčka. Má mu vyřídit, že narychlo odjíždím a že všechno, co by o Davidu Křištofovi zjistil, má si nechat až do mého návratu pro sebe. Zatím David Křištof zůstává nezvěstný a pouze se soudí, že díra v jeho klobouku pochází od nože nebo dýky a nikoli od střelné rány.

Vyjíždím jižní silnicí k Železné Rudě. Jestliže někam spěchám, řídím si vůz nejraději sám. Nikdo mě nedoprovází. Lámu traťový rekord a jsem u cíle tak brzy, že se tomu sám divím.

Vítá mě poručík Rubeš, uniformovaná postava rozvážných pohybů a bezmála dvoumetrových kroků, takže si člověk musí dát pozor, aby vedle něho neposkakoval jako vrabec. Podle mého by měl nějaké to kilo přibrat, aby se nezdál tak dlouhý.

„Bude vás to zajímat,“ slibuje.

Po rychlé jízdě se mi zdá jeho kancelář hluchá a příliš nehybná.

Rubeš vytahuje z obálky bílý, čistě složený malý kapesník a předkládá mi jej tak, abych viděl značku, vyšitou v rohu bleděmodrou bavlnkou. Jsou to dvě L hůlkového typu, umístěná pod sebou. Spodní visí na hořejším tak, že jeho vertikální linka přetíná horizontální linku hořejšího. Celek připomíná proto číslici 4, od jejíhož dolního konce vybíhá jakýsi úsečkový vodorovný stín.

„Co myslíte?“ povídá dlouhý Rubeš.

„Totéž co vy,“ pravím, „Ludvík Lebrun. Měl Kolda ještě jeden kapesník?“

„To se ví,“ potvrzuje Rubeš a stahuje obočí úsilím výstižně se vyjádřit. Pak na to přijde. „Měl ještě jeden štrapáční,“ řekne konečně. „Tenhle, to je podle mého legitimace. Nosil ho jako parádu v náprsní kapsičce. Právě tahle výzdoba při útěku za hranice je podivná. Bezpochyby se tam mínil chlubit s monogramem na každém rohu.“

„Dejte ho předvést,“ žádám.

Za chvíli František Kolda v doprovodu strážného vstupuje. Je to chlapík ne už zrovna mladý. Má zvláštní, široký a jako shora i zdola slisovaný obličej. Proto jako by se mu bylo všechno rozpláclo do strany. Oči, chřípí i ústa. Tváří se zarytě.

„Posad'te se,“ vyzvu ho klidně.

Židle pro něho je připravena uprostřed místnosti. Podívá se na mne, jako by chtěl odporovat, ale já neříkám nic a čekám, až poslechne. Trvá to chvíli. Pak pokrčí rameny, rozhodne se pro své pohodlí a posadí se. Ruce položí na kolena.

Zapalují si cigaretu.

„Budete odpovídat?“ ptám se.

Zabručí: „Nebudu.“

„Nemusíte,“ pravím, „vaše skutky mluví za vás. Je to několik těžkých zločinů za sebou. Zpronevěřil jste se odpovědné službě a ohrozil jste tak veřejnou bezpečnost. Ukradl jste drezínu. Střílel jste po lidech, a dokonce ze zbraní, které jste přechovával tajně. Jedna pistole je dosti zlá, natož když jsou hned dvě.“

Mlčí.

„Z ostatního,“ dodávám, „usvědčí vás sám Ludvík Lebrun.“

„Jaký Lebrun?“ trhne hlavou, „žádného Lebruna neznám.“

„A což Davida Křištofa?“

„Neznám!“ odsekne zprudka.

„Martu Valterovou?“

„Vůbec ne!“

„Emila Mařáka?“

„Dejte mi pokoj! Nikoho neznám!“

„To je škoda,“ povídám. „Rozhodl jste se neodpovídat. Kdybyste byl na moje otázky mlčel, soudili bychom, že vyjmenované osoby znáte a že o nich jen nechcete mluvit.“

„Vůbec nikoho z nich neznám,“ opakuje.

„Dobrá. Jsou, nebo spíše byli to spolupracovníci organizace L. L. Uvedl jsem vám je jako příklad. Podívejte, my si vás tu necháme při slušné stravě a bytu tak dlouho, až bude pravděpodobné, že náčelník vaší organizace se o vašem zatčení doví. Ujišťuji vás, že mu to netrvá nikdy dlouho. Pak vás pustíme. On se to rovněž doví a bude si o vás myslet, bůhví co jste nám nenapovídal. A takové lidi on nemůže už nikdy potřebovat a zbavuje se jich způsobem, jaký sám uzná za dobrý. I když snad Ludvíka Lebruna neznáte nebo ho znáte jen pod krycím jménem, mohl byste nám prozradit leccos jiného. Jak má Lebrun vědět, že jste mlčel? Nevěřil to až dosud nikomu z těch, kteří se nějakou neopatrností prozradili. To, že zde sedíte, znamená úplnou ztrátu vaší ceny pro organizaci, a to, že

mlčíte, je ztráta vaší ceny pro nás. Uvažte sám, na čem potom vlastně jste.“

František Kolda se mračí svým rozpláclým obličejem jako čert. Hledí zarytě k zemi.

Povídám: „Martu Valterovou střelil Lebrun nebo někdo z jeho lidí do hlavy. Autodrožkář Emil Mařák, který obsluhoval černou vysílačku, zemřel velmi nepěknou smrtí. Jistý David Křištof, jenž se pokusil prozradit Lebrunův úkryt, byl bodnut nožem a vhozen do řeky. Žádnému z těchto zločinů jsme nemohli zabránit.“

„Proč mi to říkáte?“ vybuchne František Kolda.

Myslím, že ho odhaduji dobře. Je to jakýsi druh hysterika, podléhajícího náhlým dojmům.

„Říkám vám to proto,“ povídám, „že na svobodě by vás mohlo potkat něco velmi podobného. Možná, že by vás nešetřili, ani kdybyste se byl za hranice dostal. To, co jste udělal, by asi nebylo vedení organizace příliš vhod. A já vás, človče, popřípadě doopravdy pustím, třeba jen jako volavku.“

František Kolda na mne upře vzteklý pohled. Nevypovídá sice, poněvadž se k tomu rozhodl, ale hádá se se mnou. To mi stačí.

„Mluvíte nesmysly!“ vrtí se zlostně. „To stejně nesmíte, pustit mě! Bude vás mrzet, že se mnou takhle mluvíte!“

Beru kapesníček s monogramem L. L.

„Je to váš kapesník?“

„Je,“ odsekne v setrvačnosti své hádavé nálady.

„Není,“ povídám, poněvadž je dobré, že se hádáme.

„Cože není! Dejte mi pokoj!“

„Je na něm cizí monogram. Dvojitě L.“

„Vždyt je to značka prádelny!“ ušklíbne se mstivě.

„Pak se zeptáme v prádelně.“

„Neexistuje,“ vysmívá se, „byl to soukromý podnik.“

„Myslíte, že už se to vůbec nedá zjistit?“

„Proč ne? Zjistěte si to!“

Obracím se na dlouhého Rubeše s žádostí, aby mi dal k dispozici dva muže, kteří by mi Františka Koldu ohlíželi na cestě do Prahy.

Za chvíli vyjíždíme. František Kolda má asi strach, ve který se změnila jeho vzteklá nálada. Čerta starého ví, kam ho vezu a co s ním udělám, protože teď mlčím jako zařezaný já. On se promluvit neodvažuje. Sedí mezi dvěma muži, rovněž přísně mlčenlivými.

Dojíždíme už za tmy.

Alarmuji Karlíčka. Karlíček se dostaví a prohlédne si skrze své doktůrkovské brejličky Františka Koldu od hlavy k patě.

„Něco nového?“ ptám se Karlíka, tentokrát tónem úředním. „Řekněte jen ano nebo ne.“

„Ano,“ odpoví Karlíček a chová se podle toho, jak se chovám já.

František Kolda, hysterický střelec, hlučně a naprázdno polyká.

Otvírám svůj fascikl R. L. Má už několik dílů. Vyhledávám materiál o Emilu Mařákovi a o Martě Valterové. Ukazuji mu nejdříve podobenky.

„Neznám,“ říká Kolda přiškrceně.

Pak mu dávám nahlédnout do listů s výraznějšími titulky. Jde o pitevní nálezy, o důkazy špionážní činnosti, o výpovědi svědků a podobně. Nakonec mu předkládám fotografie, jaké se nikdy na veřejnost nedostanou. Příšerné obrázky mrtvých, zhotovené nedlouho po smrti.

Kolda je ve zmačkaném obličejí skoro bílý. Velmi hlučně polyká a v očích má strach.

Dávám znamení pozornému Karlíčkov: „Vezměte dva muže. Zajedeme do Mařákova bytu.“

Opět sedíme mlčky v automobilu. Veze nás tentokrát uniformovaný řidič. František Kolda má výraz strhaný napětím.

Mařákův byt je zapečetěn. Karlíček pečeti obřadně snímá. Vstupujeme. Koldovi se tam chce asi jako do zakletého zámku.

Karlíček otočí vypínačem. Je světlo.

„Prohledejte zásoby prádla,“ příkazují. „Je tam kapesník s monogramem L. L.“

Moje dedukce nemůže mít chybu. Je to nad slunce jasné a ukrutně jednoduché. Není prostě možné, aby tu legitimační kapesníček nebyl. Mám ve fasciklu soupis všech předmětů, které

byly u Mařáka po smrti nalezeny a pak odevzdány rodině. Žádný kapesníček s cizím monogramem nebyl v seznamu zanesen.

Musí být zde. Nelze nám vyčítat, že jsme si ho nevšimli již při první prohlídce. Něco takového jako vlajku vystrčil teprve František Kolda.

Přítomnost legitimačního kapesníku chci ovšem dokázat spíše sobě než jemu. František Kolda ostatně v nález poznávací značky asi už pevně věří.

Hoši konají svou práci rychle a soustavně, jako dokonalý stroj.

„Zde je!“ hlásí najednou Karlíček s efektem kouzelníka a iluzionisty.

Kapesníček je týž. V rohu má dvě L, zavěšená na sebe tak, že vzniká dojem otevřené čtyřky s krátkým přímkovým stínem u nožky. Narozdíl od kapesníčku Koldova je monogram vyšit bledě růžovou bavlnkou.

František Kolda hlasitě dechne.

„Kurýr...“ uklouzne mu.

Pokývnu. Záleží tedy na barvě bavlnky. Jsem zase o něco moudřejší. A František Kolda měkne.

Bez vyzvání usedá. Přejíždí si pomalu dlaní obličej, zakrývá si oči, jako by tu někde viděl stín nepřítomných lidí, z nichž jeden je mrtev.

Karlíček a oba druzí dávají věci zase do pořádku.

Stojím nad Koldou.

„Co znamená vaše modrá barva čtyřky?“

„Konspiraci,“ odpoví sklesle.

„Jsou ještě jiné barvy,“ pravím s určitostí.

Pokyvuje jako figura z panoptika. Není ani k poznání, vzpomenu-li si na to, jak se choval v Železné Rudě.

„Černou má náčelník,“ vypraví ze sebe.

„Lebrun?“

„Snad.“

„Viděl jste ho někdy?“

Vrtí hlavou: „Slyšel jsem. Neviděl jsem nikdy černou čtyřku.“

„Znáte některé jiné členy?“

Je silně znepokojen.

„Měli jsme se navzájem poznávat až při akci. Žlutá čtyřka je skupinář. Hnědá zástupce patrona. Víc barev není. Nikoho neznám. Nikoho vám nemohu udat.“ Mluví zas trochu prudce. „Jaký jste měl úkol?“

„Úsekovou koordinaci železniční sabotáže.“

„Plánovanou kým?“

„Z ústředí.“

„Máte ty plány?“

„Nemám.“ Skoro rázem sklesne a vrtí zničeně hlavou. Vzpomněl si na něco a hned to také říká: „Lituji svých činů.“

„Kde jsou ty plány?“

„Už nejsou.“

Zničil je na příkaz, podepsaný Hnědou čtyřkou. Cituje, jako by četl, tři body tohoto příkazu:

1. Zničte všechny papíry!

2. Likvidujte beze stopy všechno případné technické zařízení!

3. Až na další jednete naprosto loajálně k prozatímní ČSR! Potom pozoroval zostřená opatření v okolí svého působišť. Žil v napjatém tichu a v neustálém strachu. Nedostal již žádné zprávy. Posléze ztratil nervy a dal se na panický útěk.

Je to opravdu jakýsi druh hysterika, který je náchylný provádět nečekané věci podle okamžitých nálad a dojmů a třeba i přímo proti svému předcházejícímu rozhodnutí. Teď však začínám věřit, že jeho poslední nálada se mu udrží.

„Jak vám byl doručen příkaz Hnědé čtyřky?“ ptám se.

„Růžovým kurýrem,“ odpovídá odevzdaně.

„Toho tedy znáte!“

„Neznám,“ vzdychá ve ztichlém zoufalství. „Vystoupil z vlaku, prokázal se mi a zmizel.“

„Prokázal se vám kapesníkem?“

„Čím jiným?“ řekne bezmocně.

Jedeme zpátky. František Kolda je bez velkých formalit vzat do vyšetřovací vazby. Dva muži poručíka Rubeše jsou již na cestě k Rudě. Zítra se František Kolda bude zpovídat úředníkům, s nimiž si o něm předtím promluví.

Poplach v rezidentuře je hotová věc. Zdá se opravdu větší, než by snad podle situace měl být. Napadá mě, zdali to nezpůsobila ta ztracená čínská krabice se svým obsahem, který prý řeší tajemství Marty Valterové. My krabici nemáme. Lebrun možná taky ne. Má ji někdo třetí? Snad onen žertovný autor upozorňujícího dopisu. Drží tak pěkně v šachu nás i Lebruna – a jeho zájem na věci je naprosto neznámý.

Pro Karlíčka mám práci ještě teď v noci.

„Prohleďte byt Marty Valterové, Karlíčku,“ žádám. „Neměla u sebe žádný čtyřkový šáteček, když ji našli. To by nám bylo neušlo.“

„Ovšem v bytě nám taková blbinka ujít mohla,“ uznává Karlíček, „škatulka s rozkošnými hedvábnými šátečky tam je. Škoda, že jsme nerozložili každý zvlášť.“

„Samozřejmě prohledáte i byt Davida Krištofa,“ říkám dále.

Karlíček se zarazí.

„Davida Krištofa?“ To už asi nepůjde.

„Proč? Kam zmizel ten byt?“

„Nikam. Ale víme už, kam zmizel David Krištof. Je bohudíky živ a zdrav. Telefonoval nám. To je ta novinka. Když slyšel, že jste mimo Prahu, slíbil, že se pokusí zavolat zítra. Byla to meziměstská, spojení přes stanici VB Střížkov, okres Karlovy Vary.“

9

Jdu klidně spát.

Příštího dne po osmé ráno spokojeně vcházím do své kanceláře. Svítí sluníčko. Ne moc. Lehá ještě hodně šikmo na můj stůl.

Na stole cosi vidím. Je to pečlivě rozložený hedvábný kapesníček s dvojitým L, vyšitým droboulince v rohu zlatou nití. Zlatou, říkám. Lehce se dohaduji, že je to opět jeden z Karlíčkových efektů a že to pochází z majetku nebožky Marty Valterové. Kolda se mi o významu zlaté barvy nezmínil.

Vcházím ve spojení s vyšetřujícími orgány. Mluvím s nimi o Koldovi a o jeho zvláštní psychóze. Snad se rozpomene, co znamená zlatá čtyřka. Ale možná také, že to neví. Zlatá, to bude asi něco výjimečného, nějaká hierarchie.

Po desáté hodině volá meziměstská.

„Slyším,“ hlásím se.

Trpělivě snáším mnohé rachocení a praskání, několikeré hlášky ženského i mužského hlasu, až se ozve ten pravý. „Mluvím s kapitánem Kalašem?“

Poznávám Krištofa ihned, i když zkresleného a oslabeného dálkovým spojením.

„Kdo je tam?“ ptám se.

„Krištof.“

„Ano. Mluvte.“

„Konečně! Trvá to celou věčnost! Tři dny už volám marně. Dvakrát jsem nedostal spojení vůbec.“

Mám dojem, že David Krištof nedlí u telefonu, nýbrž u zdi nářků. Zdá se, že je značně netrpělivý. Naproti tomu já zachovávám víceméně netečný klid.

„Chtěl bych, abyste přijel za mnou. Také ve vlastním zájmu. Víte, čeho se to asi týká.“

„Odkud voláte?“ ptám se.

„Prosím vás, poznamenejte si. Osada Vysoká u Střížkova, na Karlovarsku. Volám z pošty. Bydlím tu v čísle osm. Vlastně nebydlím. Jsem tu... ano. Povím vám to potom. Autem se dostanete až sem.“

„Proč?“

„Co proč?“

„Proč mě tam chcete mít?“

„Neptejte se, prosím vás. Řeknu vám to zde.“

„V mé kanceláři by to bylo pohodlnější, poslyšte. Mohu pro vás poslat vůz.“

„Za nic na světě už nevystoupím do vaší kanceláře,“ říká Krištof tak živě, jak jsem ho dosud mluvit neslyšel, „a odtud se hnout nemohu. Všecko vám vysvětlím. Přijedete dnes, ano?“

„Co vás napadá! Snad zítra!“

„Zítra? Bože! Tak tedy zítra! Jistě! Snad to zde vydržím.“

„Proč byste nevydržel?“

„Našel mě i tady! Víte kdo!“

„Našel vás? To je mrzuté. Měli jsme spíše najít my jeho tady, co? Zmizel nám, pane Křištofe.“

„Je to ďábel. Věděl, že jsem ho sledoval.“

„A byl jste si tak jist, že ne!“ povídám vyčítavě. „Není tam někde blízko stanice vnitřní stráže, poslouchajte?“

„Je, ovšem. Ale přijed'te sám! Co nejdřív!“

„Nu dobrá,“ svoluji jako nerad, „položte to, ať vás to nestojí zbytečné peníze. Na shledanou!“

A už zase plaším Karlíčka.

„Tenhle Krištof je hotové strašidlo,“ míní Karlíček, když se doví, oč běží. „Ve Vltavě už ho přestali hledat, ale klobouček si dá spravit a vyčistit sám.“

Kdyby Karlíček přesně nevěděl, kdy si má své řečičky nechat, byl by nemožný vůbec. Takto je jen těžko snesitelný.

„Potřebuji podrobnou mapu Karlovarska,“ pravím, „postrčte Honzika Tužku, ať mi ji z archivu opatří.“

Honzíkova služba možná zradí mě i Křištofa, ale tím lépe. Nechť se na kolbiště dostane každý, kdo tam má co dělat.

„A vy, Karlíčku, sežeňte co nejrychleji a bez hluku všechny informace o čísle osm v osadě Vysoká u Střížkova. K čemu by byly telefony, dálhopisy, bezdrátové relace a podobně. Pojedu tam zítra ráno, ale nechci tam vpadnout se zavázanýma očima, rozumíte?“

„Koho vezmete s sebou?“

„Nikoho. Kdybych Křištofovi důvěřoval, je ta slavná Vysoká už teď obklíčena ze všech stran. Ale protože on asi právě tohle předpokládá, já mu to schválně k vůli neudělám. Zapomněl jste už na číslo patnáct ve Vysočanech?“

„To nezapomenu nikdy!“ blýskne Karlíček očima a pak se točí k odchodu.

Spolehlivý Honzík Tužima mi za chvíli přináší několik map na vybranou. Předkládá mi je s měsíčkovitým úsměvem a s třemi zapjatými knoflíky sáčka.

Volím jednu z map, ostatní mu s poděkováním vracím a ty tři knoflíky a jeho úsměv jako bych vůbec neviděl.

Rozkládám před sebou mapu a podivuji se nad sdruženým nápadem, který mi vyvstal v souvislosti se Stínovou Čtyrkou. Lebrun, Křištof, Marta, Honzík. Černá, hnědá, zlatá a asi stříbrná. Jsou do té Stínové Čtyrky právě čtyři.

Najdu si na mapě obec Vysokou. Od severozápadní hranice je vzdálena necelých dvacet kilometrů. Cesta, která k ní vede, také v ní končí. Za Vysokou jsou už jen lesy bez komunikace. Hledám spojení dolů na hlavní silnici. Vidím, že cestou z Prahy musím odbočit na sto čtyřicátém sedmém kilometru doprava, vyjízďet stále do vrchu, překonávat serpentiny a minout vyústění ještě užší cesty, která spadá zas doprava dolů k městy Střížkovu. Do Střížkova také vede odbočka přímo z hlavní silnice přibližně na kilometru sto třicátém pátém.

Čekám na Karlíčka, ale nezahálím. Studuji zprávy o Vaškovi Nebeském. Zdá se, že se mu vede dobře. Uklidnil se. Pracuje fyzicky i odpočívá. Nevyhýbá se lidem a je tam o něm známo, že tráví

dovolenou, aby si vyléčil nervy. To stejně odpovídá pravdě. Účastní se prý i kulturních podniků. Děvčata po něm házejí očima. On po nich ne. To je zatím chyba.

Přirozeně mě zajímá i výslech Františka Koldy. Jeho vzdor už dozněl. Nálada trvalá – sklíčená. Aktivně zpožďoval vlaky a snažil se zavádět zmatek do nákladní dopravy. Přechovával u sebe také údaje dodávané pro špionáž. Tak přicházel do styku s lidmi, které neznal, ale z nichž prý některé poznal. Hlavní záležitostí byla připravovaná velkosabotážní akce. Její rozplánování na příkaz Hnědé čtyřky Kolda zničil. Vybavuje si nyní z paměti, oč v podrobnostech šlo.

Tvrdí, že se mu všechno zamlouvalo čím dál tím méně, a proto také že chtěl uprchnout za hranice. Důvodem jeho protistátní činnosti byl prý politický nesouhlas. Ale spíše politická indolence, myslím.

Další práci mám s korespondencí, týkající se Jana Tužimy a Viléma Hegela. Z té mě vytrhne Karlíčkův návrat.

„Vysokou obývali ještě za války většinou henleinovci,“ hlásí Karlíček. „Číslo osm je žlutá vilka, prodaná státem v rámci příslušné akce na splátky spisovateli Janu Šimákovi, který už nic nepíše, protože se specializoval na hraběcí lásky, vášnivé ženy lesmistrů a porušované celibáty. Do vilky nejezdí, je tam prý daleko a smutno. Jan Šimák: šedesát jeden rok, bydliště Holešovice, Pod tržištěm 2372. Před třemi měsíci žlutou vilku na půl roku pronajal.“

„Křištofovi?“

„Ne,“ libuje si Karlíček, že už mě zas na něco nachytl, „doktoru Tomanovi, ušní, krční a nosní. Čtyřicet pět let, dvakrát týdně soukromá ordinace od pěti do sedmi, jinak ve středisku. Adresa Smíchov, Zatlanka 17.“

„Mluvil jste s ním?“

„Mluvil.“

„Zná se s Křištofem?“

„Ne.“

„Tak co je tohle pořád za řeč, Karlíčku! Nechte si už jednou ty šarády. Spisovatel Šimák pronajme vilku doktoru Tomanovi, do vilky se nastěhuje David Křištof a Toman o Křištofovi nic neví?“

„Šimák taky ne,“ stupňuje to Karlíček.

„Vyšetřil jste to?“

Karlíček vrtí hlavou.

„Nevyšetřil. Tentokrát se ve mně mýlíte. Pro mne je to taky šaráda. Doktor Toman mě vlastně vyhodil. Není to moc příjemný pán. Prudina. Vezme čtyřleté dítě za ručičku, začne mu vykládat nějakou pohádku z čokoládového obalu i s těmi gramatickými chybami, co tam obyčejně jsou, zavře se s ním do ordinace, dítě začne řvát, najednou umlkne jako když utne a šup, má krční mandle venku.“

Z tohohle brejlatého pomocníka by si člověk někdy zoufal.

„Nechal jsem to tak,“ pokračuje Karlíček, „ono stejně není jisté, že vás Křištof pozval tam, kde přebývá. Tím chci říci, že je například tam, kam se dejme tomu vloupal. Přílišným poptáváním u Tomana bych byl možná něco pokazil. On mě naštěstí nebral vážně. Má plno práce.“

Celkem se musí uznat, že Karlíček jednal moudře, když ucouvl včas.

„Uvidíme se na místě samotném,“ povídám.

Příštího dne vyjždím z Prahy. Jsem sám.

Jedu rychle. Po obloze plují svítivě bílá oblaka, kolem nich leží ostře a chladně modrá hloubka oblohy. Slunce spíše nažloutle prská, než aby doopravdy svítilo. Trochu toho jeho slabého tepla s úspěchem rozhání čerstvých větříků.

Obědvám ve velkém lázeňském hotelu, pak jedu dál. Jarní vzduch je stále čirější, tepla nepřibývá, spíše naopak.

Sleduji kilometrovníky. Na sto čtyřicátém sedmém zastavuji.

Pár desítek kroků dál vybíhá doprava nešíroká silnička se znatelným stoupáním. Tvoří do daleka natažený oblouk, viditelný až k hřebeni táhlého kopce, který přeshplhává. Tam studeně

promodrávají lesy a za nimi vidím jiné, ještě vyšší a jen lehýnce zamlžené.

Opouštím hladkou stuhu hlavní silnice zatáčkou kolem ukazatele se skromným nápisem „Vysoká“. Silnička je tvrdá, písková, ušetřená nedostatkem frekvence. Jen na okrajích hnědne měkčím, nehlubokým blátem.

Vůz táhne statečně k hřebeni, přeskočí jej, řítí se dolů k potoku, zarachotí na dřevěném můstku, a zas nahoru, ostrými oblouky do počernalých lesů. Serpentina se táhne dlouho do výše. Vozovka je užší a vlhčí a sevřená stínem a chladem. V příkopech leží trochu pórovitého sněhu.

Živou duši nepotkávám.

Míjím odbočující cestu, která je jistě spojkou k městysi Strážkovu. Je schován za pásem lesů a leží asi o třetinu níž než můj cíl. Ta cesta je jen jakási strouha plná kamení, zarytá prudkým spádem mezi dvě stráně. Středem tohoto úvozu zurčí stružka vody.

Jedu dál.

Jsem konečně až nahoře. Zastavuji na místě, které je jakýmsi pobřežím otevřenější končiny. Všecko tu zrovna volá, že o moc dál už to nepůjde, i kdyby nebylo tabulky s málo pyšným nápisem „Vysoká“.

Silnička se právě přede mnou vidlicovitě dělí. Levá část běží přímo a vodorovně dál. Je asfaltována, ale podle mnohých děr a nouzových záplat asi tak v raném věku moderních vozovek. Její vnější, tedy levou stranu lemuje mezerovitá řada domků, chalup a bachratých baráčků až do vzdálenosti půl kilometru. Za posledním domkem se asfaltovaná vozovka ztrácí v travnaté půdě, dále je řídký les a nějakých patnáct, dvacet kilometrů za ním státní hranice.

Vylézám od volantu. Stanu na zemi, povlečené tenkou vrstvou šedého bláta. Je ostrá, protivná, syrová a vtíravá zima.

Vidím první známku života. Proti mně se na děravém asfaltu zvolna pohybuje lehký vozík, tažený párem koní. Dva lidé na kozlíku. Žádná větší zvědavost.

Napravo od asfaltu je jako po vymření. Pravé rameno rozvidlené cesty leze přes široký dřevěný můstek nad mělkým příkopem. Nedaleko za ním se mění v jakési výše položené prostranství. Z toho pak jako žíly a žilky vybíhají na několik stran stezičky a cestičky, spíše prošlapané než zbudované. Šplhají jako pavoučí nohy po mírném, dlouhém a dalekém svahu, ukončeném nahoře pruhem borovicového lesa. Většinou se ty cestičky ztrácejí v travnaté a nerovné půdě dřív, než dojdou tam, kam si zamířily, totiž k řídce a bez ladu a skladu roztroušeným stavením krajně nejednotného slohu.

Každá ta nevelká stavba se jako schválně a hněvivě dívá jinam. Napočítávám jich asi dvacet. Některé se snaží vypadat jako vilky. Rozlézají se od sebe co nejdál, v nepořádku co největším a stojí v bezohledně různých výškách. Každá je záměrně osamocená, úmyslně truchlivá a všechny dohromady budí dojem naprosté pustoty. Nikde žádný dvorek ani zahrádka. Jen nahé zdi s vyhaslými okny. Vše jakoby začarováno. Jímá z toho hrůza. Secesní rekreační středisko příšerného půvabu.

Mně se to vůbec nelíbí.

Vybírám si znechuceným pohledem číslo osm, což má být žlutá vilka s věžičkou. Skutečně vidím něco omšele žlutavého. Podobá se to nemoderní lokomotivě bez koleček, buď s tlustým komínem bez strojvůdcovy budky, nebo spíše s budkou a bez komína. Stojí to asi uprostřed svahu, ve vzdálenosti asi dvou set kroků. Vilka se málo pyšně vypíná nad dolíkem, který je nedaleko před ní. Je to prostě podélná škatule s baňatou čtverhrannou věžičkou na zadnějším konci. Zdá se, že v ní není života.

Daleko za ní, nahoře pod lesním pásmem i v rýhách a propadlinách svahu leží dosud sníh.

Po levé straně asfaltky je to přece jen utěšenější. Dýchají tam lidé. Všecky domky, nastavené za sebou do jednostranné ulice, jsou obydleny. Z několika komínů stoupá k zelenomodře chladné obloze kouř. Jsou tam opravené i nově zřízené ploty, dvorky a zahrádky. Vrže pumpa. Řada je kostrbatá. Přízemní stavby mají různou výšku.

Nejkrajnější, k níž mám nejbliž, je úhlová. Má krámek s nápisem „Masna“ a druhý vchod s tabulí „Pohostinství“.

Asi uprostřed domkové řady vidím na střeše vyššího a břichatého domu stožárek telefonního vedení. Odtamtud asi Krištof telefonoval. Dráty se sbíhají do zarostlého údolí, patrně ke Střížkovu.

Obracím pozornost zpět k pravé straně, do pustiny rozházených staveb. Nechávám stát vůz na místě a stoupám po nerovném svahu tam, kde tuším číslo osm.

Bezduchá, matně žlutá secesní stavba opravdu nese číslo osm, namalované na tabulce tak nové, že se zdá, jako by tam nemohlo být dlouho.

Hranatá vížka je vzadu. V užší přední zdi, obrácené pod jistým úhlem k dolní silnici, jsou dvě vysoká a úzká špinavá okna. U jednoho z nich chybí roh zasklení. Nahlédnout dovnitř by bylo možno jen ze žebříku.

Vchod nacházím na delší straně, nedaleko za rohem. Uzavírají jej dvoukřídlé, široké a vysoké dveře, šikmo rýhované. Otevřít je dá jistě pořádnou námahu. Vše důkladné, ale zub času na tom vytrvale hlodá. Za vchodem směrem k vížce jsou tři širší, opět nehezky vysoká okna nedaleko sebe. Vedou asi z jediné místnosti, řekněme z haly. Zdá se, že zevnitř na nich visí po stranách těžké záclony.

Ve věžičce mohou být i tři nižší místnosti nad sebou, jak soudím podle zpřeházených oken a okének. Černavé díry v nich slouží asi jako vchody pro sovy a netopýry.

U vrat visí na drátu třmenová rukojeť. Zatáhnu, ale zevnitř se nic neožývá. Nejspíš že Wehrmacht za války zvonec zabavila.

Vidím však, že jsou dveře trochu pootevřeny.

Strkám do jejich křídla, abych prošel. Nejde to lehce. Když pak přitlačím, začne spodní hrana pekelně drhnout o dlaždice v chodbě a zároveň ječí a skřípají závěsy, jako bych šlapal celému houfu psů na packy. Toto vstupní avízo jistě není slyšet jen po domě, nýbrž po celé Vysoké.

Podle toho by mi David Krištof měl vyběhnout s vatou v uších v ústřety, ale nic takového se nepříhoda.

Snad není doma.

Opírám se zády, abych dveřní křídlo zase přivřel. Vyluzuji tím stejně ďábelský koncert jako předtím, leda že se to nyní uvnitř domu ještě víc rozléhá.

Stojím v zešeřelé příčné chodbě. Pět kroků před sebou vidím několik nízkých schodů a za nimi další část chodby až dozadu k oknu, zase tak nepěkně úzkému a vysokému a ukončenému nahoře polokruhovým obloukem. Propouští vnější světlo filtrem mnohaleté špíny, takže se zdá šedivé.

Je ticho jako v hrobce, které se tento chodbový interiér značně podobá i na pohled.

Po mé levé ruce, mezi hlavním vchodem a oněmi několika schody, jsou ve zdi železné, patrně sklepní dveře. Jejich závora je zajištěna srdcovitým visacím zámkem zbytečné mohutnosti.

Nad krátkým schodištěm vidím další dvojce dveře, vlevo a vpravo. Levé jsou větší. Bezpochyby vedou do oné místnosti s třemi okny. Tyto větší dveře volím ke slavnostnímu vstupu. Mají dvě křídla zdobená řezbami, vysoko umístěnou kliku a dvojnásobnou výšku normálně vzrostlého člověka. Přistoupím k nim, ze slušnosti zaklepám a otevřu.

Především se na mne zevnitř vylije příjemné, až trochu příliš hřejivé teplo. A hned pochopím, proč mě David Krištof nepřivítal hned na vrzavém prahu.

Leží totiž uprostřed místnosti v krvi. Má pořádnou ránu na hlavě a ani trochu se nehýbá.

10

Nejdřív je třeba krátce se rozhlédnout.

Potom vidím: Jedna Křištofova paže je natažena k velikánským bílým kamnům. To je celá chalupa z bílých kachlů s třemi výklenky. V jednom je starý hliníkový hrnec, z něhož líně stoupá pára, v druhém stojí čajník. Vedle kamen obří uhlák, zpola naplněný odpadky, na druhé straně srovnaná hromada půlpolen jako někde v lese. Na krok od nehybného Křištofa se válí železný harpunovitý pohrabáč. Není nesnadné uhodnout, že právě tímto nástrojem byl David Křištof udeřen.

Výbava tříokenné místnosti je typicky secesní, ale zatím si pozorněji všimnu ještě jen dalších dveří, přímo proti těm, jimiž jsem vešel. Rámují je pracné řezbářské kudrlinky. Jsou dopola zastřeny olivově zeleným těžkým závěsem, obšitým světlejšími střapečky a na obě strany oponovitě rozhrnutým. Vedou patrně do věže přistavěné vzadu.

Přistoupím a rázně otevřu jejich křídlo. Krátká chodba za nimi končí točitým kamenným schodištěm. Dveře nechávám otevřeny. Naopak ty, jimiž jsem vešel, po nahlédnutí zpátky do střední chodby zavírám.

Sedí tu smrtelné ticho. Jediným pohybem je zde ta řídká, nehlučná pára, stoupající z hrnce v kamnovém výklenku.

Zdá se mi nesmírně mrzuté, že jsem tu sám. A nejsem-li, že si to zatím klidně musím nechat líbit. Práce ze všech nejpřednější je ta s Davidem Křištofem.

Je oblečen v šedém civilním obleku, doplněném světle hnědou pletenou vestou.

Poklekám k němu tak, abych měl na očích co možná nejlépe oboje protilehlé dveře. Soudím, že byl udeřen asi před hodinou, ale rozhodně ne dříve než před třiceti minutami. Stav rány, která se zdá strašlivá, to naznačuje dosti zřetelně. Lebka asi praskla. Zásah je přibližně na témže místě, na němž jsme odhadovali podle

nalezeného klobouku bodnutí nožem. Vidím odchlípenou náplast, již si patrně Krištof ono menší zranění ošetřil.

Čas, který uplynul od rány pohrabáčem, může znamenat, že útočník už je dávno pryč. Nebo tu měl na práci ještě něco jiného a pak se někam ukryl, když jsem hřmotil vchodovými vraty. A mám ho teď někde za zády, což není pomyslení právě příjemné.

Nedá se nic dělat.

Křištofovo srdce slabě bije. Je živ.

Až se tomu divím.

Je zde pořádná staromódní pohovka s vysokánským čalouněným opěradlem a s dvěma válcovými polštáři na koncích, ale tam bych Křištofa s jeho poraněním sám těžko dopravoval tak, abych mu ještě víc neublížil. Beru tedy z pohovky válcový polštář. Musím jej vytáhnout, má vespod dva kolíky, zastrčené do děr v kostře. Přidávám dva staré hedvábné polštářky, které se povalovaly v lenošce. Tím raněného podpírám. Jak ho šetrně nadzvedávám, zasténá a zdá se, že upadá do bezvědomí ještě hlubšího.

To je všechno, co pro něho mohu zatím učinit.

Bud jak bud', musím běžet dolů. Je třeba rychlého lékařského zákroku. Dopravou obyčejným automobilem bych nešťastníka v dobré vůli třeba zabil docela. Lékař by měl být už při převozu.

Ale toto není jen obyčejný úraz, samozřejmě. Ve dveřích vedoucích do střední chodby vězí klíč. Rychle se rozhoduji. Zamykám tyto dveře na dva západy a běžím ke dveřím protějším. Vedou bezpochyby k prostorám ve věži. Ujistím-li se, že tam nikdo není, mohu toto křídlo vily ze střední chodby uzamknout, proběhnout zběžně křídlo protější a s klidnějším svědomím dům opustit.

Letím tedy vzhůru po točitých schodech. Je tam jen nehluboký výklenek s jakousi soškou. Vcházím do nevelké místnosti, poměrně vysoké a vybavené jako pracovna nějakého písaře. Je tu i knihovna. Zde se nikdo ukrývat nemůže. Vedle je ještě jedna menší místnost, skladiště drobného haraburdí. Tam rovněž ne.

Z první místnosti vedou dřevěné schody k velikému otevřenému otvoru ve stropě. Jsou opatřeny zábradlím.

Na zábradlí i na schodech leží vrstvička prachu. Světlo padající shora prozrazuje, že místy je prach ze zábradlí čerstvě setřen, jako by se na ně pokládala něčí ruka. Pohlédnu na schody. Nahrnutí a setření vrstvičky prachu mi dokazuje, že tudy někdo nedávno šel, a to směrem nahoru.

S pistolí v ruce vyběhnu po schodech. Beru je po dvou. Schody skřípou.

Nahoře nevidím nikoho. Jsem v jakési ložnici a oblékárně. Široká dřevěná postel bez ložního prádla a bez matrací, skříň nedaleko okna, stůl, židle a dva začernalé obrázky. Plechové umyvadlo. Napravo menší, pevné, jednokřídlé dveře. Vedou asi na plochou střechu vilky.

Nerad bych odněkud dostal ránu, třeba zas něčím jiným než pohrabáčem. Není-li zde nikdo, bude asi na střeše. A odtamtud se asi těžko skáče dolů.

Kostrou postele je vidět na podlahu. Skočím k rozbitému oknu, abych viděl do výklenku mezi ním a skříní.

A stojím najednou tváří v tvář neznámé mladé ženě.

* * *

Ano, je to tak. Hrom do čepice, kdo by byl tohle čekal! Žena. Poznávám na první pohled, že se k tomu těžkému pohrabáči nehodí. Tiskne se do kouta, ale nekrčí se. Dívá se s podivným, nepřírozeným klidem, skoro netečně.

Ruka s pistolí mi klesne.

„Vystupte!“ pobídnu krátce a tvrdě.

Mlčky uposlechně.

Je docela hezká. Delší andělské vlasy světlé, ne však zářivé barvy jí spadají na ramena jako jemné, rovné, něčím utvrzené proudy, se zřejmým respektem k hustému hřebenu, který je takto přísně sčesal. Jenom na koncích jsou naondulovány v obloučcích dovnitř. Klasicky rovný se zdá i její obličej, nevyjadřuje však žádnou osobnost. Víc

prozrazuje její ústroj. Zena má na sobě ostře červený a rafinovaně přiléhavý svetr a nažehlené šedé kalhoty. Červené střevíce s nízkými podpatky nesériové výroby. Přes sebe otevřený leopardí kožich. Dlouhonohá, štíhlá, a tedy naprosto ne pohrabáčová postava. Na temeni hlavy jako pečet pro její disciplinovaný účes sedí plochá čapka velikosti lívance, spirálovitě sešitá z nějaké bílé háčkové stuhy. Štíhlé hrdlo těsně obepíná nepochopitelná ozdoba, která ji nutí držet hlavu v nepřírozené výšce a pěstovat si tak labutí nebo spíše – na mou duši – husí krk, z toho jednoduchého důvodu, aby se neporezala. Je to totiž řada obyčejných turistických štítků na hůl, spojených naletovanými řetízky. Právě pod hezkou bradou má špičatý štítek ze Sněžky, takže kdyby kýchl, vjede jí Labská bouda do jícnu. Já žasnu. A to ještě nevím, že pod pravým rukávem tenkého skvrnitého kožichu nosí zlatého hada, který se jí vine od zápěstí až k lokti. Vidím zatím pouze snubní prsten.

K tomu se ta mladá žena tváří, jako by vystoupila v Kostomlatech z obrazu a ne z kouta za skříní.

Pistoli si zatím ponechávám v ruce, když už ji jednou viděla. Přikročím ke dveřím, které vedou na střechu, a zkusím je. Jsou pevně zamčeny zevnitř. Pak otevru dokořán skřín. Je prázdná.

Na příliš velké divení ovšem není čas. Ukážu pistoli k dřevěným schodům a poroučím: „Jděte dolů!“

Ona beze slova poslechne, jako by ji natáhl klíčkem od kuchyňských hodin. Jde však příliš pomalu. Musím ji pobídnout. Přidá na rychlosti, ne však na ochotě. Mlčí jako dřevěná panna.

Dopravím ji tak až do haly. Tam pozoruji, že se vyhýbá pohledu na ležícího Krištofa, ale už ho asi viděla.

„Kdo mu to udělal?“ ptám se. „Vy?“

Vrtí hlavou.

„Kdo?“

Pokrčí rameny.

„Umíte mluvit?“ Jsem dosti přísný.

Ale ona zavrtí hlavou, že neumí. A ukáže na svůj turistický náhrdelník.

Jsem jako v paláci hrůzy a divů, ale je třeba jednat rychle.

„Jděte přede mnou!“ pravím.

Zamykám dveře velké místnosti. Tím jsem patrně učinil nepřístupným celé křídlo vily. Vycházím ven. Strčím pistoli do kapsy pláště, zamknu i venkovní dveře a nabádám ženu ke spěchu.

Jdeme šikmo dolů po svahu přímo k břichatému baráčku, na jehož střeše je telefonní a snad zároveň telegrafní stožárek.

Úzká zahrádka, plotová dvířka a vchod s nápisem „Poštovní úřad“.

Z chodby, prorážející dům skrz naskrz, vstupuje se do poštovního úřadu vlevo. Nikdo tam není. Tluču na dveře vpravo. Odtamtud vyjde vyzáblý stařec. Je bez kabátu. Vypadá vlídně.

„Dobrý den, paní Tomanová,“ zdraví, „přejete si něco?“

Dáma nic, jen ukáže na mne. A já tedy povídám: „Potřebuji spojení se Střížkovem.“

Zároveň se legitimuji. Stařec ke mně tázavě zdvihne mdlé oči, pak pokývá.

„Jděte zatím do tepla, paní Tomanová,“ ukazuje jí na dveře, z nichž vyšel.

„Paní Tomanová má kožich,“ pravím a беру ji s sebou.

Poštovní úřad ve Vysoké je výpomocné zařízení. Napůl jakási kancelář, napůl skladiště, v němž je zagarázován i dětský kočárek. Telefonní přístroj visí na zdi. Nad ním jsou dva zvonky, které asi vydávají slušný ryk, protože jsou velké jako talíře. Děda poštmistr nejdřív točí indukční kličkou. Pak mi podává sluchátko, upoutané na psím řetěze. Mluvit se musí do trychtýře, který trčí ze solidní skříňky.

Přímou linkou se dohodnu brzy. Vyslovím starému poštmistrovi díky a podpíšu mu příslušný lístek. Pak vyzvu němou paničku k odchodu. Dědovi, ačkoli nemá kabát, není asi zima. Doprovází nás před zahrádku. Neptá se sice na nic, ale jistě mu to vrtá starou hlavou. Objednal jsem nejen sanitku, ale i dva důstojníky, kteří se sem ihned vypraví na motocyklech.

Ptám se své nemluvné společnice, zdali ví o nějakém místě, kde bychom mohli něco nerušeně projednat.

Ukáže hlavou zpátky po rozedraném asfaltu. Vede mě potom k hostinci, který stojí na samém začátku jednostranné ulice. Nedaleko hostince pokouší se nějaký muž zasypávat díry ve vozovce drobnými kamínky. Pozdraví. Moje společnice mlčky poděkuje, já zdvihnu ruku ke klobouku. Muž se po nás dosti zvědavě dívá.

Vcházíme do hostince.

Je tam nevelký, dobře uklizený lokál. Dva podélné stoly u stěn před lavicemi, čtyři menší čtvercové, rozestavené v ostatním prostoru se zřetelem k symetrii. Na všech čisté lněné ubrusy.

Ze středu nevysokého stropu visí lihová lampa. V rohu pilinová kamna, ale nehoří v nich. Je zde trochu syrovo.

Pokynu nemluvné ženě, aby se posadila na místo, které jsem jí vybral. Vzadu v koutě u dlouhého stolu. Ona se stále chová jaksi netečně. Zdvíhá vyholené a dokreslené obočí a pohybuje hlavou opatrně. Jednak pro ty plechové štítky a za druhé snad proto, aby se jí nerozházely pečlivě sčesané vlasy.

V lokále kromě nás dvou nikdo není.

„Jste paní Tomanová?“ ptám se.

A ona zašeptá: „Ano.“

Jen když aspoň šeptá, myslím si.

Ptám se dál: „Choť lékaře Alfréda Tomana?“

Opatrně pokývne.

„Máte s sebou průkaz?“

Vytáhne jej z kapsy kožichu, jako by jej už držela v ruce a čekala jenom na moje vyzvání.

Prohlížím jej.

Nejsem s tím ještě hotov, když dveřmi ze síňky se vevalí jakýsi strejc. Má na sobě pomačkané kalhoty zastrčené do polovysokých holínek, zelenou košili s vyhrnutými rukávy a koženou zástěru. Lebku holou jako kouli. Zbytky kratičkých vlasů na skráních by ani nebylo znát, kdyby se občas neprozrazovaly stříbřitým leskem. Má

bambulovitý nos, měkce vykrojené rty a několikerou bradu. Býčí šíji, stehnovité paže, ruce jako žraločí ploutve a malá modrá očka, která jsou daleko roztomilejší než očka toho nejhezčího prasátka.

„Vítáme vás, paní Tomanová,“ říká se sousedsky hřmotnou srdečností. „Už k večeři? Nebo na svačinku?“

Ona zavrtí hlavou. Paní Tomanovou tady zná bezpochyby kde kdo. Já už tedy taky. Těšilo mě. Seznámení za krajně podivných okolností.

„A čím posloužím pánovi?“ dívá se strejc na mne. V drobných očkách má neurčité podezření.

„Děkuji,“ odmítám, „pohovoříme si o tom později.“

„Tak to jsem tu zbytečněj,“ povídá chápavě strejc a valí se ven. Vracím paní Tomanové průkaz.

„Proč nemluvíte nahlas?“ ptám se.

Ukáže si na hrdlo.

„Trpíte nějakou chorobou?“

Pokývne.

„Můžete mluvit alespoň šeptem?“

Přikývne. Tážu se, zdali ji to nenamáhá, mluvit šeptem. Pokrčí rameny. Pak zavrtí hlavou. Snad ani ne.

Povídám: „Proč jste se ukrývala nahore ve věži a co víte o zranění toho člověka v hale?“

Ona šeptá: „Nic. Bála jsem se.“

„Čeho?“

„Vás,“ zasípe nepěkně, poněvadž se asi snažila vydat silnější hlas.

„Bydlíte ve žluté vilce?“

„Ne.“ Zas už jen slabě šeptá.

„Váš manžel tu vilku najal?“

Vrtí hlavou: „Ne.“

„Nevíte o tom?“

„Ne.“

Ta žena se podobá nouzově oživené soše z knížecího sídla. „Býváte ve Vysoké častěji?“

„Jsem tu od podzimu.“ Snaží se odkašlat. „Bydlím nahoře v domku číslo čtrnáct.“

Slyším z dálky motocykl, husté exploze pětistovky. Dokonce ještě hustší. Dvě pětistovky.

Vstanu. Říkám paní Tomanové: „Zůstaňte laskavě zde.“

Vycházím ven. Dva důstojníci v tmavých kožených oblecích právě dojíždějí. Mají se hlásit na poštu, ale mohu je zastavit už zde. Motory hasnou. Muži zručně staví své stroje.

Seznamujeme se. Jeden se jmenuje Loubal. Druhý Trepinský.

„Sanitka je na cestě,“ oznamují mi.

Ptám se: „Znáte paní Tomanovou?“

„Je zde přihlášena už půl roku,“ říká Loubal, „léčí si zde nemocné hlasivky. Řidší a vlhčí vzduch a větší nadmořská výška. Tak něco.“

„Manžel jí zde pronajal dům?“

„Koupil.“

Trepinský říká: „Paní Tomanová bydlí nahoře v malém přízemním domku.“

„V čísle čtrnáct?“

„Myslím.“

„Musíme vědět leccos přesně,“ povídám. „Hlavně bych potřeboval zjistit všechno, co se týká vilky číslo osm. Až přijede sanitka, řiďte ji správným směrem.“

Žádám Trepinského, aby mě doprovázel k žluté vilce. Loubal zůstává dole u hostince.

Raněného Křištofa jsem zanechal podle sanitních pravidel v podmínkách, jaké jsou za podobných okolností důležité a které byly naštěstí už dány. Má ticho, klid a je v teple. Víc se v takových případech udělat nemá. David Bedřich Křištof vydrží, nebo nevydrží.

Vcházíme s Trepinským do vilky. Otvírám dveře místnosti vyhráté kachlovými kamny.

Křištof leží tak, jak jsem ho zanechal. Jenom rukou, zdá se, trochu zatím hnul. Barva jeho obličeje je skoro olověná.

Shýbám se k němu. Šetrně se ho dotýkám. Zjišťuji, že dosud slabě dýchá. Leží na velikém koberci, sešitém z mnoha tisíc kožených odřezků. To ho tepelně izoluje od dřevěné podlahy, sbité ze širokých prken. Jsou nalakována lesklou rezavou barvou, místy sedřenou.

Trepinský s použitím kapesníku zdvíná železný pohrabáč. Pokládá jej opatrně stranou.

Máme teď čas lépe se rozhlédnout. Stěny jsou dosti ponuře tapetovány přitemnělou olivovou zelení. Bubliny a natržení tapet vidíme leckde. Visí tu několik obrazů v eliptických i obdélníkových rámech. Motivy jsou vysloveně secesní. Neumělecká zátiší s hruškami, zajíci a koroptvemi. Skleněná vitrína, starodávňý příborník, vycpávané židličky a tři babičkovské lenošky. K tomu několik kusů nesourodáho nábytku, leckde sehnaného. Velká lampa nad rozměrným elipsovitým stolem. Zavání zde petrolej, prach, stuchlina, dřevo a staré látky. Vysoký strop nese oprýskané štuky a černá se stínem i stářím. Je zde neútulno, přestože kamna dýchají nadřazeným teplem. Oheň v nich hořel asi jen přes noc.

„Podíváme se na druhou stranu,“ říkám Trepinskému.

Tam je studeno a pusto jako ve strašidelném zámku. Křídlo je rozčleněno na několik menších místností, nedostatečně vybavených. Prach z cest a stezek se dostal i sem, ale znatelnějších stop v něm není.

Z okna nejpodobnější místnosti spatří Trepinský příjíždějící bílou sanitku.

„Tak tam jděte,“ povídám, „přijdu hned. Zaříd'te, aby v nemocnici podrobně sepsali a popsali všechno, co má raněný u sebe a na sobě. Ať ho uloží v separátním pokoji, zůstane-li naživu. Kromě ošetřujícího personálu k němu nikdo nesmí. Nepřipouštět žádný pokus o styk zvenčí. Dojde-li k něčemu takovému, hned hlásit. Nenápadný dohled. Pozor na to, kdyby promluvil. Nejlépe by bylo, kdybyste sanitku doprovázel. Telefonujte sem, jakmile se o jeho stavu bude vědět něco určitého.“

„Provedu,“ řekne Trepinský a otočí se na podpatku.

Chci se tu ještě alespoň zběžně na něco podívat. Vedou tu opět schůdky ke stropu, takže se zdá, že dostat se odevšad na střechu vilky bylo hlavní vášní původního majitele. Na hořením konci schůdků jsou padací dveře. Stupně kryje starý kokosový koberec. Je trochu shrnut, jako by někdo při výstupu nebo sestupu nedávno sklouzl. Napovídá to i setřený prachový povlak.

Lezu tedy nahoru. Padací dveře jsou opatřeny mosazným držadlem, uprášeným a zašlým. Tím spíše je na kovu držadla i v ubývajícím světle dne znát nádherný otisk prstu, bezpochyby mužského palce. Je nesporně čerstvý.

Nahoře na kokosovém běhounu leží několik zrněk bělavého písku.

Pokouším se vytlačit dveře vzhůru tak, abych otisk nezničil. Držadla se nedotýkám. Dveře povolují poměrně snadno, závora je vysunuta asi permanentně. Díra vede přímo do nebe. Vystrčím hlavu a rozhlížím se. Střecha je plochá a spuštěná o něco pod okrajové zdi, které tedy tvoří jakousi ohradu. Vzadu vlevo vyčnívá tlustý, nevysoký konec věže a je vidět dveře vedoucí z místnosti, kde jsem zastihl šeptající dámu. Vedle věže ční zděný komín, vpravo ode mne druhý.

Větry navály na střechu posypanou starým lepeným pískem množství smetí, hlavně z lesa. A tak blízko střešního otvoru, z něhož vyhlížím, pozoruji, že trochu toho smetí je rozhrnuto, patrně našlápnutím lidské nohy.

Vysunu se ještě trochu a vidím toho víc.

Někdo byl na střeše a cestoval od dveří ve věži sem k těmto padacím dveřím. S menší pravděpodobností obráceně.

A hned si mohu vyčinit důvěřivců. Dveře ve věžním pokoji byly uzamčeny jen proto, že šeptající kráska otočila klíčem sama, když jimi ovšem nejdříve propustila svého společníka. Ten přešel střechou sem k padacím dveřím, ale za mé přítomnosti nemohl z vily uniknout, aniž bych neslyšel skřípění hlavních dveří. Při svém vlastním odchodu pak jsem dveře uzamkl. Jinak, maje v moci

šeptající krásku, domníval jsem se prostomyslně, že mám všecko. A už se její pokojné netečnosti tolik nedivím.

Bližší prozkoumání provede pátračka. Spouštím za sebou padací dveře a vracím se přes několik místností a přes příčnou chodbu do tříoknové haly.

Dva zřízcenci právě odnášejí bezvědomého Křištofa na nosítkách. Uprostřed místnosti stojí Trepinský s jakýmsi mužem, který se tváří starostlivě. Hádám správně, že je to lékař.

Otírá si ruce navlhčeným ručníkem.

„Ano,“ říká, „proražená lebka. To potřebuje rentgen a operační sál. Nemohu za nic ručit.“

Spěchá, ale ještě ho zastavuji.

„Jen malou otázku. Je možné, aby byla tu ránu zasadila normálně silná žena?“

„Vyloučeno. Totiž –“ ohlédne se po vražedném nástroji, „myslím, že ne.“

Rychle se loučí.

Sanitka opatrně odjíždí. Na nerovné cestě dolů k asfaltu se kejkla na všechny strany. Vzít to trochu á tempo, rozbije si hlavu i lékař, který u Křištofových nosítek sedí.

Trepinský se chystá k odchodu rovněž.

„Pošlete sem kompletní pátračku,“ žádám ho, „ať přijede zítra časně ráno.“

Pak všecko dobře uzamykám, klíče беру k sobě a jdu pomalu svaheem dolů.

Asfalt oživil několika desítkami lidí. Otáčejí se po mně. Zacházím do hostince.

V úhlovém dvorku před vchodem stojí Loubal. Přetvořil hostinec prozíravě na hlavní stan. Do lokálu je povolen přístup jen strejci hostinskému.

Loubal mi sděluje, že paní Tomanová sedí a čeká v hostinci a on že telefonoval do Střížkova.

„Majitelem čísla osm je Jan Šimák, Praha-Holešovice, Pod tržišťem 2372. Posledně zde byl hlášen k pobytu před čtyřmi lety.

O tom, že dům někomu pronajal, není nic známo. David Křištof se zde k pobytu vůbec nepřihlásil.“

„Výborně,“ povídám. „Jinak mám zlost sám na sebe. Někoho jsem asi nechal z vilky uniknout.“

Paní Tomanová sedí netečně tam, kde seděla předtím. Trochu se halí do svého skvrnitého kožichu. Rovně sčesanou hlavu drží zpříma nad svým plechovým náhrdelníkem. Je jako obrázek z egyptských vlysů.

Usedám proti ní. Denního světla již ubylo, ale turistické štítky ještě rozeznávám. Cestuji tak chvíli šeptající krásce očima po krku od hradu k hradu.

„Kdy jste dnes přišla do žluté vilky?“ spustím konečně. „Nenamáhejte se. Odpovídejte mi šeptem, ale pravdivě. Tak, aby to nebylo v rozporu s výpovědí raněného, který promluví zítra nebo pozítří. Nuže!“

Paní Tomanové se zračí v šedomodrých, nehybných očích pocit urážky. Také je možné, že mému odvážnému tvrzení, týkajícímu se zítřejšího projevu Davida Křištofa, vůbec nevěří. Křištof je mrtev a já jsem podvodník a basta. Tak nějak to svitne na okamžik v jejích očích. A nezemře-li, pak je asi nějaká zdůvodněná naděje na to, že stejně útočníka neprozradí.

Paní Tomanová se tedy chvilku rozmýšlí, než se rozhodne zašeptat: „Nevím přesně.“

„Jak asi dlouho jste tam vešla přede mnou?“ ptám se.

„Sotva několik minut.“

Povídám: „Něco musíte přidat. Když jsem dole zastavil vůz, uplynulo dobrých pět minut, než jsem se vydal na cestu k vilce. Šel jsem pak asi dalších pět minut. Jistě tři minuty trvalo, než jsem se dostal až k raněnému. Odsud zdola je k vilce dobře vidět, ale nespátril jsem nikoho. Byla jste tedy ve vilce už nejméně třináct minut, ne-li víc.“

Paní Tomanová krčí netečně rameny.

„Znala jste pana Křištofa?“ ptám se.

Šeptá: „Předtím ne. Byl tu asi tři dny. Představil se mi zde v hostinci. Chodil sem na obědy.“

„A vy?“

„Bývám tu třikrát denně.“

„Všimla jste si, že pan Krištof byl poraněn na čele?“

Pohlédne na mne tázavě, ale bez zájmu. Pak řekne násilným šepotem: „Měl na čele náplast.“

„Ukažte kde.“

Ukáže na svém vlastním čele.

„S tou náplastí už sem přišel?“

„Snad. Když jsem ho viděla poprvé, už ji měl.“

„Ptala jste se ho, kde ke svému poranění přišel?“

„Ne.“

„Říkal o tom něco sám?“

„Ne.“

Ptám se dále: „Znáte majitele vilky?“

„Osobně ne.“

„Víte, jak se jmenuje?“

„Šimák nebo Šimon.“

„Odkud to víte?“

„Pan Krištof byl jeho příbuzný.“

„Ještě je, paní Tomanová,“ povídám, „až na to, že jím nikdy nebyl. Tím příbuzenstvím se vám pochlubil sám?“

„Říkal to i hostinskému.“

„Dobrá. Proč jste za panem Krištofem šla do vily?“

Ona si uvolňuje výdechem z hrdla. Ale je těžké, abych ji nějak zvlášť šetřil.

„Chtěl mi sdělit něco důležitého. Pozval mě na dnešek odpoledne.“

„Čeho se to týkalo?“

„Mého manžela.“

„Řekl vám o tom něco bližšího?“

„Ne. Slíbil, že mi to řekne ve vile.“

„Na jeho pozvání jste tam tedy šla, že ano. Tušila jste nějakou nepříjemnou zprávu?“

Opět krčí rameny. Zdá se, že každá zpráva o jejím muži by ji stejně nechala lhostejnou.

„Příjemná či nepříjemná,“ pravím, „ted’ nevíte nic, protože pan Krištof s vámi již promluvit nemohl. Zajímá vás to vůbec?“

„To je soukromá věc.“

Ptám se dál: „Kde je váš manžel?“

„V Praze.“

„Zajíždívá sem?“

„Málokdy.“

„Šla jste odpoledne do vily sama, nebo vás někdo doprovázel?“
Pohne slabě, ale netrpělivě hlavou.

„Sama.“

„Já vám to nevěřím, paní Tomanová.“

A ona opět pokrčí rameny. Partner je tedy v bezpečí.

Co se ostatního týče, nemyslím, že by paní Tomanová trpěla krční tuberkulózou. Odlehčuje si však velmi podezřelým, lehkým odkašláváním.

Ohlíží se také ke dveřím. Dovtípím se a zavolám.

Strejc hostinský ihned vystrčí kulečnickovou hlavu. Poslouchal u dveří. To nevadí.

„Paní Tomanová má nějaké přání,“ povídám.

Ona se snaží něco mu naznačit. On mávne herkulovskou paží.

„Neračte se expozimetrovat. Já vím.“

Než si dobře promyslím, co tím expozimetrováním myslel, je zpátky. Přináší půllitr naplněný minerálkou a na tácku pivní ohříváček. Odejde, aby se bezpochyby v sínce zastavil opět blízko dveří.

Paní Tomanová noří ohříváček do sklenice. Patrně už si několikrát všimla, že její náhrdelník z turistických štítků přitahuje můj zrak jako magnetická hora dva ostré hřebíky.

Pohladí si ten náhrdelník dvěma štíhlými prsty a šeptá: „Musím ho nosit. Pro naplnění hlasivek.“

Pokývnu. Ale myslím si, že by to zrovna nemusel být tenhle módní řev.

Čekám, až si osvěží hrdlo douškem vlažné minerálky. Pauzy ovšem může použít také k tomu, aby si v duchu zopakovala všechno, co až dosud řekla, nebo aby se připravila na to, co ještě řekne.

Pak se ptám: „Našla jste vchod do vilky otevřený?“

„Ano,“ přisvědčí.

„Vešla jste přímo do velké místnosti?“

„Ano.“

„Byla jste tam už někdy předtím?“

„Ne.“

„Co jste spatřila, když jste vešla?“

„To co vy.“

Při této odpovědi se netečné oči paní Tomanové ještě k tomu potáhnou jakousi mlhou.

Jsem si jist, že ona lže. Otázkami, které jsem jí právě položil, vyšel jsem jí vstříc tak dobromyslně, jako bych se snažil všechno si vymýšlet místo ní. Vydráždilo ji to k její poslední odpovědi. *To, co vy.*

Pokračuji: „Co jste dělala, když jste spatřila pana Krištofa ležet na zemi?“

„Lekla jsem se. Usedla jsem na pohovku. Omdlela jsem.“

„Víte určitě, že jste omdlela?“

„Udělalo se mi černo před očima.“

„A pak?“

„Slyšela jsem nějaký hřmot.“

„Jaký hřmot?“

„Někdo přicházel. Nevěděla jsem, že jste to vy a kdo jste.“ Napije se ze sklenice. Došeptá: „Myslíla jsem, že je to vrah. Dostala jsem šílený strach“ (který teď na ní není vidět). „Utekla jsem.“

„Všimla jste si, když jste do vily vstupovala, že dveře hlučně skřípají?“

„Ano.“

„Kdo vám přišel otevřít?“

„Nikdo. Dveře byly pootevřeny. Skřípaly, když jsem je otevřela ještě víc, abych mohla projít.“

„Dávala jste znamení zvoncem?“

„Ano. Není to v pořádku. Nic se neozývalo.“

„V jakém stavu jste nechala dveře, když jste jimi prošla dovnitř? Zůstaly otevřeny, nebo jste je zase přivřela?“

Vzpomíná. Samozřejmě se dala i s tím svým eventuálním pohrabáčovým partnerem na útěk do věže jen proto, že jsem je varoval skřípěním dveří.

„Nevím,“ odpoví konečně slabým šepem, „myslím, že jsem je opět přivřela.“

„Domýšlíte si něco o tomto podivném případě? Zpozorovala jste něco, co by vedlo na stopu pachatele?“

„Ne. Nic. Nechápu to.“

„Děkuji vám.“

Domnívá se asi, že obstála dobře. Ptám se jí už jen, ví-li něco o ostatních stycích Davida Křištofa. Není jí o tom nic známo. Paní Tomanová bydlí ve svém domku číslo 14 úplně sama. Není nijak bojácná. Od večere v hostinci chodívá za tmy domů sama.

V domku spí klidně. Má pevné dveře a v oknech mříže. Zločince, který přepadl Křištofa, se již neobává. Strachovala se jen toho, že by se mu mohla stát nemilou svědkyní. Ale neviděla ho vůbec, nemá tušení, kdo to byl.

Strejc hostinský rozzíná lihovou lampu. Značně už se tmí. Loubal by chtěl vědět, co se bude dít. Říkám, že se bude večeret. Strejc hostinský brumlá: „To je dost!“ Pak ho slyšíme venku hulákat: „Dnes zavřeno!“ Když se trochu podmračený vrátí, táže se, koho ještě budu vyslýchat. Povídám: „Když dovolíte, tedy vás, ale až po večeri.“ On zakrouť kulatou hlavou a mizí v kuchyni.

Obracím se k Loubalovi.

„Doprovodíte potom paní Tomanovou k domovu, ano?“

Paní Tomanová to odmítá. Já trvám na svém.

Vycházím s Loubalem před hostinec na krátkou poradu.

„Nějak se přesvědčte, že v čísle čtrnáct nikdo jiný není,“ říkám mu tiše.

Loubal pokyvuje. „Snad to nějak půjde. Zajdu si tam hned.“

„V noci musíme čekat na telefonickou zprávu z nemocnice,“ povídám.

Loubal navrhuje: „Souhlasíte-li, uvelebím se přes noc na poště. Starý nás alespoň nebude muset teprve shánět.“

Souhlasím.

Z hostince zaznívají jakési dušené rány. Strejc tam asi natlouká nějaké maso.

„Řízky!“ hádám hladově.

Loubal kroutí hlavou.

„Biftečky,“ opravuje mě. „Umí dělat báječné biftečky. Specialita!“ Tohle tedy ví. Měl ovšem spíše vědět, že Krištof se zde nepřihlásil k pobytu. Ale to mu nemohu vyčítat. Zavínil to úmyslně Krištof. Povídám: „Já budu noclehovat ve vilce.“

„Myslíte, že hlídka je tam nutná?“

„Myslím, že neuškodí.“

Loubal pokyvuje:

„V hostinci stejně není místo. V osadě by se ale něco sehnalo, kdybyste si přál.“

„Ne, děkuji.“

Večer začíná být citelně chladný. Loubal mě doprovází k vozu. Na asfaltu stojí hlouček lidí. Přetřásají si dnešní událost, o které celkem nic nevědí.

Házím přes chladič pokrývku. Z vozu беру svou příruční svítilnu.

„Nedovolte,“ říkám ještě Loubalovi, „aby se k paní Tomanové připojil nějaký zvědavce, až s ní půjdete domů. To je vlastně hlavní účel vašeho doprovodu.“

Za chvíli zasedám s paní Tomanovou k bifteku. Každý máme hroznou placku masa, zatíženou rozlezlým vejcem.

Loubal je nahoře u čísla 14. Proto se k večeri opozdí a strejc hostinský hudruje.

Paní Tomanová stoluje klidně a půvabně. K mému překvapení sní celý biftek beze zbytku. Mne ten kus úplně zasytil.

Objednávám si černou kávu. Je špatná, strejc ji vyvaňuje jako prádlo. Ale je jí hodně. Už s jistým sebezapřením popíjím, když se Loubal teprve vrací. Dává mi nenápadné znamení, že v domku podle všeho nikdo není. Pak zasedá k večeři.

Paní Tomanová upíjí po douškách bylinný čaj, který jí strejc hostinský přinesl bez zvláštní objednávky. Voní to jako posečená step. Šeptající kráska prolévá tekutinu volně středem svého štítkového náhrdelníku a oddaně čeká, až její kavalír smete biftek, aby se svěřila jeho doprovodu.

Konečně odchází. Dobrou noc, paní Tomanová. Loubal šlape k číslu čtrnáct už podruhé, ale dělá, že má premiéru. Je to až skoro nahoře u lesa.

Strejc hostinský odklízí nádobí. Chápe se ho nebezpečnou silou. Jsme sami. On začíná řeč bez pobízení.

„Tak tenhle pan Krištof dnes na večeři nepřišel, co?“ povídá. „Stalo se mu něco vážného?“

„Dostí vážného,“ přikyvuji.

„Já ho lituju,“ povídá strejc, „ale něco mi zůstal dlužen. Budu muset zatížit konto separato tomu jeho bratranci.“

„Kde má bratrance?“ ptám se.

„Jmenuje se Šimák. Ta barabizna je jeho. Já bych ji nechtěl ani zadarmo. Mám jen víru, naději a lásku, že tam exekutor pro mne něco najde.“

Tážu se: „Paní Tomanová platí svou útratu řádně?“

Strejc se na mne podívá kose.

„S tou si dělejte, co chcete, ta je insolventní. Peníze posílá její manžel z Prahy.“

„Doufám, že jí zdejší podnebí svědčí,“ povídám.

„Na tu její krční tbc myslíte?“

„Ano.“

Strejc položí nádobí zase na stůl a přisedne si ke mně.

„Je to bejvalá zpěvačka,“ povídá. „Nějak blbě šponovala cis, a tak si zašla na doktora Tomana, aby jí to spravil. Provedl jí operaci hlasivek a od těch dob mu nezaspívá ani komorový á.“

„To je trapná historie,“ míním. „Vyprávěla vám o tom?“

„Mno –“ kolébá se strejc, „tak se to tady posbíralo, víte. Toman se o tom ani moc nešířil, když tu pro ni ten baráček kupoval, jen mu to dělalo mrzutosti. Ne a ne ji z toho vyléčit. Původně na něj podala žalobu pro maření živnosti či co. On se asi bál hlavně ostudy, jako že neumí člověku do krku ani sáhnout, rozumíte. A tak tenhle jejich důvěrný hrdelní styk měl za následek, že se s ní raději oženil. Potom jí nějaký přírodní lékař poradil, aby jela sem. Toho mudrce před časem zavřeli, protože nebyl študovanej, ale ona je tu přece. U manžela prý si to sama prosadila.“

„Je mi divné, že tu vydrží,“ povídám.

Na to on přimhouří prasátková očka a říká: „V zájmu zdravotní hygieny uděláte leccos. Ona se tu stejně nenudí. V zimě jezdila na lyžích. Čte romány a mlsá bonbony. A potom – tamhle má baráček malíř Schlamm. To jen mezi námi. Jezdívá sem často malovat.“

„Rozumím,“ povídám.

„Jenom nebudte zas příliš moc vtipnej,“ varuje mě strejc a šmidlá si hřbetem ruky po bambulatém nose, „pomluvy neroznáším. Já osobně mám proti Schlammovi jen to, že si většinou kuchtí sám. Natahá si sem zásob a ke mně si přijde jen pro kus masa nebo když zapomene doma sůl. Já takové ženijní umělce nemám moc rád, a vůbec, rád bych už taky viděl od něho aspoň jeden obraz.“

„Kdy tu byl ten malíř naposled?“ ptám se.

„Asi před týdnem, pokud vím.“

„Teď tu není?“

„Ne. Aspoň myslím. Kdo ví, jestli nesedí v baráčku a nekuchtí si tam. Snídani si vaří na primusu, ale topit se ještě musí, když je někdo choulostivější. A to by mu šel z komína kouř.“

„A nešel?“

„Kdo? Kouř? Ne. Zvlášť jsem po tom nekoukal, ale myslím, že ne.“

„Kde je ten baráček?“ ptám se.

„Nahoře, povídal jsem, tamhle na tu stranu. Zejtra vám ho ukážu.“

„Číslo?“

„Zpaměti nevím.“

„A ten jeho poměr s paní Tomanovou trvá už dlouho?“

Strejc vstává a sbírá opět nádobí. Dívá se na mne jako na člověka se sklonem k nediskrétnosti.

Povídá: „Nedebakluju žádné tajemství, doufám, když vám řeknu, že si tady o tom šušká kde kdo. Jen doktor Toman nic neví. To víte, jak to bývá, či ne?“

„Říkávalo se, že svět chce býti klamán,“ povídám. „Byl zde Šimákův bratranec Krištof už někdy dřív?“

„Ale jo. Poprvé sem zavítal někdy v zimě. Jinak se ve vile nikdo neukázal už čtyři roky. Co tenhle Krištof tady dělal, nemůžu pochopit. Do nějakých konzervací (konverzací chtěl říci) se pouštěl jen s paní Tomanovou. Ale vůbec nevím, co spolu měli. Celkem nic, já myslím. Seděl ve vile jako jezevec. Sem chodil jen v poledne a ráno, kdežto večer si krájel salám, povídal jednou. Chystal se asi k tý sebevraždě.“

Zamyšleně pokyvují.

„Zaplatím útratu,“ povídám.

On na to: „To je od vás hezký.“

Praští ještě jednou nebezpečně se svými hrnečky a bystře přinese dávno vykalkulované číslo. Poděkuje a já taky. Beru svůj plášť a klobouk. On sbírá nádobí a bručivě se rozloučí: „Dobrou noc.“

Podal mi dosti informací, aby se dalo soudit, že nikdo ve Vysoké už toho neřekne o mnoho víc.

Vycházím před hostinec. Venku je jiskřivá noc. Pobyt v nevytopené místnosti má nyní ten následek, že je mi opravdu zima. Na tmou si brzy zvykám a rychle kráčím do svahu k žluté vilce.

Nechci dělat náladu, ale pokud lze stavby na svahu teď rozeznat, podobají se ještě tak nejvíce rozházeným rakvím.

Kouří se ze mne, když otvírám vrata vilky. Příšerné vrzání a dřením zdvímá mi vlasy na hlavě. Když zevnitř zavírám, řičí a úpí to ještě víc ozvěnou v ponuré chodbě.

Vrhnou kupředu záři svítidel. Teď je to teprve jaksepatří nevlídné, tahle chodbová hrobka. Kalné sklo okna je jako pavučinou zastřená tuň.

Míjím sklepní železné dveře. Jen tak pro úplnost mě napadne vzít za visací zámek a zatahat.

Zámek povolí a otevře se na jedné straně. Pustím ho a on se výsměšně houpá v oku závory. Nebylo zamčeno.

Může to být v pořádku a nemusí. Zámek vytáhnu, vezmu za závoru a dveře se otvírají do černého jícnu sklepa. Zámek strčím do kapsy a jdu. Opatrně. Schody jsou všelijaké.

Dostávám se tak čtyři metry pod úroveň chodby. Není tu větší zima než venku, ale mám už zimy dost. Těším se, že v tříoknové hale nahoře zbývá ještě trochu tepla z vychládajících kamen. Na tu starou pohovku se natáhnu s rozkoší.

Strop sklepní chodby je klenutý. Chodba se zahýbá a pak se rozšiřuje v jakousi jeskyni s kamenným podpěrným sloupem uprostřed. To je asi všecko. Přejíždím prostor světlem baterky bez úmyslu nějak zvlášť se tam procházet, leda že bych obešel ten silný sloup.

Ale najednou kužel paprsků zavadí o něco divného. Zůstanu překvapeně stát a hledím osvětlit si to naplno.

Vidím postavu v černém obleku. Je to muž, sedící s roztaženými nohama u zdi z kamenných kvádrů. Opírá se o ni zády. Kloní hlavu na prsa v hlubokém spánku.

Přistoupím blíž. Muž nespí. Je mrtev.

11

Tohle je jistě pozoruhodné sídlo.

Nikdo jiný tu není. Rozehnal jsem svým světlem černé stíny sklepní prostory na všech stranách. Vzadu je srovnaná hromada palivových polen. O něco dále dvě staré prázdné bedny, pak kupa prázdných starých lahví. Víc nic kromě pohozeného starého klobouku a dlouhého koženého kabátu, který se válí nedaleko mrtvého muže.

Muž sedící u zdi má čistou střelnou ránu v srdeční krajině. Nepotřebuje lékařskou péči jako Krištof, potřebuje už jen prosektora. Obraz věci je ihned jasný alespoň natolik, že muž byl sem do sklepa zavlečen již mrtvý. Stopy toho jsou znát na jeho tmavém obleku, a když si blíže všimnu, i na zemi.

Kožený kabát náleží patrně jemu. Neměl jej na sobě, když byl zastřelen, poněvadž vrah by se byl sotva namáhal s tím, aby z něho obět svlékal. Odložil-li muž kabát před svou smrtí, stalo se tak asi proto, že byl v teple. A kde jinde než ve vytopené tříoknové místnosti.

Tam ho tedy někdo zastřelil. Poloha klobouku i pláště až příliš zřetelně dokazuje, že tyto věci byly sem pak za mrtvým vhozeny.

Kule prolétla tělem skrz naskrz. Zde ji nikde nevidím, a také ji příliš pečlivě nehledám. Zůstala asi v hale.

Pokud mohu odhadnout, je černě oděný muž mrtev asi čtyřiaadvacet hodin. Jako vrah mi vychází s velkou pravděpodobností David B. Krištof. Na druhé straně mi jako útočník pohrabáčem tento černý chlapík naprosto nevychází.

Stojím a přemýšlím.

Od Krištofova zmizení v soudní budově až do této chvíle je to slušný propletenec, včetně mé šeptající krásky.

Především: Kdo je tento mrtvý muž?

Shýbnu se a snažím se vidět mu pořádně do obličeje. Delší tmavé vlasy mu padají do čela. Zaživa to byl asi dosti snědý člověk,

připomínající jižní typ. Pamatuji si výborně popis, který jsme tak usilovně sháněli.

Z toho jsem až poněkud rozčilen. Připomínám si, co mi Krištof telefonoval: „Našel mě až tady...”

Našel ho až tady, ale nevyplatilo se mu to.

Začnu muže prohledávat. Především nacházím plně nabitou pistoli v podpažním pouzdře. Pak pěknou náprsní tobolku s průkazem na jméno Doležal. Několik běžných drobností a neběžně velkou částku peněz v bankovkách. A hlavně zmuchlaný hedvábný kapesníček s drobným monogramem dvojitého L.

Černou čtyřku.

Vztyčuji se. Takto jsem si dopadení Ludvíka Lebruna nepředstavoval.

Nechávám ho tak, jak je, a s pocity nevalně určitými jdu nahoru. Zavírám dveře do sklepa a zavěšuji do závorových ok visací zámek. Pistoli, tobolku a kapesníček s černou čtyřkou mám s sebou.

Projedu chodbu světlem. Je tu pusto.

Odmykám dveře velké síně. Je tam všecko v pořádku, pokud lze o pořádku mluvit. Uzávěr protějších dveří neporušen. Dosud je zde teplo. To by bylo jinak příjemné.

Ale musím to opustit. Je po spánku. Místo odpočinku, který se mi zdál zasloužený, musím zase dolů.

Zamykám všecko, co se zamknout dá, a klopýtám po svahu k asfaltu. Lezavá zima se mi teď naštěstí nezdá tak zlá.

Řada domků dole je nyní stejně pustá jako rozházené stavby nahoře. Asfalt je už liduprázdný. Černá silueta mého vozu u rozvidlení cest. Pouze dvě okénka svítí neostrou žlutí, filtrovanou patrně záclonkami. Je to na poště. Tam také zamířím.

Projdu neuzamčenou brankou mělké zahrádky a zabuším na dveře. Je tu asi nějaké zařízení, které dává uvnitř zvukové znamení, ale doufám, že poručíku Loubalovi stačí tohle.

Nemýlím se. Slyším skoro vzápětí kroky v síni.

Loubal otvírá.

„To jste vy?“ diví se tiše.

Vejdu. Povídám: „Mám novinku.“

Ze dveří vpravo vyhlédne poštmistrovský děda. Má bačkory, ale je jen v dlouhé noční košili.

„Jděte klidně do postele,“ posílám ho zpátky, „jdu si jen zatelefonovat.“

Loubal nechal dveře úřadovny otevřeny. Line se z nich světlo malé petrolejové lampy. Vcházím, Loubal za mnou. Ospalá petrolejka vzplane závanem vzduchu, když Loubal dveře zavírá. Cítím pach starých papírů. Na zdi tikají kulaté hodiny. Loubal si sestavil dvě židle, na jedné asi seděl, na druhou natáhl nohy.

„Z nemocnice nevolali?“ ptám se.

„Dosud ne.“

Sděluji mu, jaký objev jsem učinil. Loubal je zrale klidný chlapík. Potrásá hlavou.

„Musíme dostat spojení s Prahou,“ povídám. „Pokuste se o to.“

Píšu na kousek papíru číslo, které má volat. Strážkov je stejně v pohotovosti. V Praze musím stihnout noční službu.

Zatímco Loubal přičinlivě vrtí indukční kličkou, prohlížím pistoli zavražděného. Má ráži sedm šedesát pět. Snad touto zbraní byla zastřelena Marta Valterová. Vytahuji zásobník a vyhazuji náboj z hlavně. Zbraň je pečlivě vyčištěna. Ústí nevoní střelným prachem, nýbrž jen olejem. Pravděpodobně měl černý muž před smrtí ještě čas dát si pistoli do pořádku. Tahle věc však mu přesto mohla prostřelit hrud', protože není jisté, kdo zbraň čistil.

Loubal chytil spojení a podává mi sluchátko. Vstávám a přistupuji ke skřínce, neboť skříňka nemůže přistoupit ke mně. To by mi bylo milejší, poněvadž jsem rád, že sedím.

Na druhém konci drátu se mi hlásí známý poddůstojník.

„Vyhledejte ihned Karlíčka a Jana Tužimu,“ žádám ho. „Karlíček obstará vůz s řidičem. Tužima vezme asistenci a dostane se nějak k paní Křištofové. On ví, která to je a kde ji hledat. Ať si oživí paměť nahlédnutím do notesu. Musí ji přimět k tomu, aby s nimi ihned přijela sem za mnou. Je to velmi důležité. Karlíček přesně ví, kde jsem. Nenastane-li jiný styk, hlásit se na zdejší poštu. Rozuměl jste?“

„Ano. Provedu.“

„To je všecko.“

Odzvoníme. Lehne ticho a jen poštmistrový hodiny tikají.

Pohodlí tu mnoho nemáme. Chvilí přecházím se zapálenou cigaretou, pak usedám k služebnímu stolu a skládám hlavu do loktů, abych si odpočinul.

Poštovní barák prochladá. Loubal používá svolení správce pošty, a jak s ním už zvečera vyjednal, rozdělává oheň v malých železných kamínkách. Má připraveno trochu kávy, kterou získal v hostinci.

Telefon mlčí až do jedné hodiny po půlnoci. Pak se rozeřvou dva zvonky nad telefonní bedýnkou. To je tak strašně náhlé a tak hrozně to rozeřve trvalé ticho, že sebou trhnu a zvrátím stojánek s razítky. Zrovna jsem docela pěkně podřimoval.

„Zatraceně,“ ulehčí si Loubal.

Hlásí se do trumpet, která ze skříňky čouhá. Pak povídá: „Dám vám soudruha kapitána.“

Na druhém konci drátu je Trepinský.

„Operace provedena,“ sděluje, „stav velmi vážný. Krize se očekává přes den. Raněný nenabyl vědomí. Uprostřed operačního zákroku prý otevřel oči. Operatér to považuje za dobré znamení. Trepanace proběhla bez obtíží, ale záruka zatím žádná. Raněný je separován ve zvláštním pokoji chirurgického pavilonu. Všecko zařízeno podle vašeho přání. Zítra nastoupí zvláštní ošetřovatelka.“

„Dobře,“ povídám, „děkuju. Soupis věcí proveden?“

„Mám jej zde.“

„Diktujte. Okamžik.“

Loubal hbitě přináší kus papíru. U tohoto telefonu není možno psát si poznámky. Všecko, co od Trepinského slyším, opakuji tedy Loubalovi a Loubal to zapisuje.

„Pistole ráže sedm šedesát pět v pravé postranní kapse saka, ta a ta značka, číslo to a to. Šest nábojů v zásobníku, sedmý v hlavni. Osmý patrně před nedávnem vypálen.“

„Mluvte dál,“ povídám.

Ale nic z ostatního už není zajímavé.

„Zůstaňte tam do přesnějšího bulletinu,“ pravím, „pak volejte sem a uvidíme, co se dá dělat.“

Zavěšuji.

Obracím se k Loubalovi:

„Dopoledne přešetříme, zdali tu někdo v posledních dnech nezaslechl střelnou ránu. A zdali tu nebyl zahlédnut takový a takový člověk.“ Popisuji mu černého muže, který sedí ve sklepě.

„Obstarám,“ pokývne Loubal.

Vaříme si ještě jednou černou kávu, pak si opět děláme nouzové pohodlí. Doopravdy odpočívat už nestojí za to.

Spíme s hlavami na stole.

Jak dlouho, ani nevím. Probouzí mě dřevěné brnění v paži a vlastní nohy, které mi ukrutně překážejí, takže je přendávám sem tam, aniž se jich mohu zbavit. Vstávám od stolu s pocitem, že si úplně nanovo skládám dohromady všechny kosti.

Loubal to bezpochyby snáší lépe. Spí zlomen do polovičního meandru docela pokojně.

Oheň v kamnech dohořel. Petrolejka má krvavě dohořívající knůtek. Čadí. Fouknu do ní shora a zhasím ji docela.

Za okénky svítá.

Napravuji si tělo řádným prohnutím. Zbavuji se tak náběhu k třesavce. Vycházím ven.

Stanu na pustém asfaltu.

Mrazivý pocit mi zahání spánek. Divím se, jak nevinně, strnule a dokonce hloupě to zde teď všecko vypadá.

Probouzí se šedivě studený den. Suchý vzduch nenechává na mrtvé trávě žádnou jinovatku. Přemýšlím, zdali je to opravdu tak zdravé na choré hlasivky.

Stavby na svahu lezou váhavě ze tmy. Z kosmických propastí pomalu vystupuje tiché světlo, rozráží se o hradbovitou řadu domků u asfaltu, sešplhává zvolna a opatrně po kraje hořeného lesa, stéká jako láva dolů a vykrývá bledými barvami neútěšně zimavou plastiku vršků naházených staveb.

Roste den. Ale akce se nám rozbíhá rychleji. Slyším vůz. Jeho motor zmáhá serpentiny pod Vysokou. Vykročím, abych mu šel vstříc.

Zezadu mě oslovuje Loubal. Nezdá se ani rozespálý.

„Jedou,“ poznamenává zbytečně.

Je to buď pátračka nebo Honzík Tužka se svým doprovodem.

Doporučuji Loubalovi, aby probudil hostinec. Musíme se tam alespoň na nějakou chvíli usadit. Má se tam také zeptat na domek, v němž občas pobývá akademický malíř Schlamm, a pro všechny případy k domku zajít.

„Telefon teď nechte na starosti poštmistrovi,“ dodávám.

Vůz se vyhupuje v rozvidlení cest. Míjí můj automobil, za nímž se krčí Loubalův motocykl, a zpomaluje. Posádka vozu mě jistě vidí a může pozorovat, že mířím přímo k nim. Vůz zastaví. Sypou se z něho na obě strany čtyři lidé. Členové civilní pátračky. Každý s kufříkem. Jako pátý a poslední vystupuje řidič.

Loubal se dobývá dosti těžce do hostince. Jsem už s celou pátračkou seznámen, když se mu teprve zjevuje strejc hostinský.

„Haló,“ oslovuje ho Loubal důkladným hlasem, „vařte honem něco dobrého k snídani! Máme hlad jako vlci!“

„Jen mě nezblázněte,“ povídá strejc mrzutě, „já jsem taky ještě nejedl. Co by vám bylo syntetický?“

Možná, že jsem se přeslechl a že strejc promluvil zcela správně o sympatii.

Vtrhneme tedy do hospody i s řidičem a usazujeme se v lokále. Občerstvení je velmi žádoucí zejména pro Loubala a pro mne, ačkoli ani ostatní neodmítají. Zatím mohu vyložit, oč běží.

Loubal mnoho nezmešká, když zajde nejdříve k Schlammovu domku. Je už skoro v polovině svahu. Natahuje nohy, jak může.

Máme už na stole čaj, kávu, vejce, kus slaniny, chléb a nakrájenou vánočku, když venku zašumí další automobil. Než se nadějeme, je tu dalších šest lidí. Vede je brejlatý Karlíček. Za ním vstupuje junonsky hřmotná paní Křištofová v tlustém plášti, pak Honzík Tužka, dva uniformovaní členové a šofér. Uniformovaná asistence je

zbytečná, ale to jsem zavinil sám. Neřekl jsem, zdali ji mají vzít s sebou, nebo ne.

„Tady jste!“ vítám je.

„Říkal jste na poště,“ povídá Karlíček s výčitkou. „Máme tam počkat u přepážky, až tady bude po hodech?“

„Žádné bolestícnství, Karličku, a přistavte si stůl,“ rozkazují.

Židli pro paní Křištofovou chystám galantně sám.

Strejc hostinský nás útrpně pozoruje. Bručí: „Včera to vypadalo, jako když se tu něco vyšetřuje. Dnes je z toho se mi zdá svatba.“

Hřmotná paní Křištofová se po něm ohlédně. Je tady jediná ženská a mohlo by se to týkat jediné jí.

„Mezi přítomnými bych si ženicha nevybrala, pane hoteliéře,“ povídá mu přes rameno. Pak dodá „chm“ a sedne si na židli, se kterou se pod ni strefuji.

Loubal se zde objevil ani nevím jak. Dává mi znamení, z něhož zřetelně chápu, že malíř Schlammm ve Vysoké nebo alespoň ve svém domku není. Pak si bere strejce hostinského stranou. Objednává u něho třináct proslulých biftečků. Mně to nemůže ujít, ale musím se věnovat paní Křištofově.

Říkám jí: „Nezlobte se, že jsme vás museli obtěžovat až sem. Nežádáme od vás mnoho – jen abyste snesla jistý nepříjemný pohled.“

„Na nepříjemnosti jsem v životě zvyklá,“ povídá ona. „Jde mi spíše o náhradu ušlého zisku. Posledně jsem nedostala nic.“

„Třináct!“ praví v tom strejc hostinský hlučně, „to je po ránu hezká věc! Obskurní číslo!“

Ohlédně se však ke dveřím a zjasní modrá očka.

„Čtrnáct!“ opraví se neméně hlučně. Otočí se jako zeměkoule, aby odešel do kuchyně.

Vchází paní Tomanová. Možná že je tak časná dnes a denně, možná nikoli.

Má tentokrát na sobě liščí kožich. Polovysoké podpatky a nylonové punčochy. Teplé šaty z drahé látky. Prostovlasá, přísně učesaná. Turistické štítky na krku má zas, ale jiné, barevně

emailované. Pod jejím pravým ouškem, zatíženým řetízkovou náušnicí, rozeznávám Máchovo jezero.

Jdu paní Tomanové vstříc. Nabízím jí místo zdvořile, nikoli však galantně jako paní Křištofové. Jsem znalec a vím, jak znamenitě se ženy od sebe liší. Přinejmenším bych se nikdy nepokoušel navázat bližší známost ani s paní Křištofovou, ani s paní Tomanovou, ba ani s Martou Valterovou.

Představuji celou společnost. Musím se chovat podle okolností, jestliže jsem to už takto dostal dohromady. Vysvětluji, že paní Tomanová se zde léčí, abych jaksi urazil hroty jejím turistickým štítkům, které budí zvlášť ostrou pozornost paní Křištofové. O ostatním, co se paní Tomanové týká, zatím mlčím.

„Chm,“ povídá paní Křištofová, jejíž údržba krásy nočním cestováním poněkud utrpěla, „já bych tu ještě víc nastydla, má drahá, kdybych měla něco s krkem. Jděte do páry!“ Konec projevu jí vyznívá jaksi vulgárně, jako by to mělo jiný, hlubší význam.

Paní Tomanová se pouze netečně usmívá. Vlivem svého náhrdelníku se zdá dokonce nafoukaná.

Loubal se dívá na hodinky. Nezapomíná, že se chce poptat osadníků po výstřelu. Já se na to ptám paní Tomanové hned.

Šeptá, že neslyšela nic.

Zato slyšíme něco teď. Do lokálu začínají doléhat duté rány, jako by dvanáct mlatců neorganizovaně bušilo do holého mlatu.

Rodina strejce hostinského natlouká v kuchyni biftečky. Buší čtyři školní děti, dále babička, matka a strejc hostinský osobně. Ten za tím účelem sehnal rodinu z postelí. Děti jsou v nočních úborech. Nejmenší má na sobě skafandrové triko s košilovým ocáskem vzadu.

Děje se řadou na dlouhém kuchyňském stole.

Zavádím se strejcem řeč o ráně z pistole a o černém muži. Chvilí si nerozumíme, neboť pod současnými ranami se v kuchyni všecko třese. Potom se strejc táže: „Tak ten pan Křištof byl černej? To je hezký. Tady tak nevypadal. Já myslím, že v osmičce by se mohly

provádět zločiny po živnostensku. Na konfesi.“ Chce jistě říci na koncesi. „Sem nemůže bejt slyšet nic,“ odbude mě nakonec.

Je to možné, a proto ani Loubal snad nebude mít úspěch.

Nejlépe natlučený biftek je onen, do kterého řeže svalnatý strejček, ačkoli má docela malé kladívko. Babička mydlí do masa hmoždířovou paličkou, nejstarší kluk na to pouští kouli z kuželníku. Ono se patřičných nástrojů asi nedostává.

Hotovím se k odchodu s rozřešenou záhadou, pokud jde o kvalitu zdejších biftečků. Jsou především pořádně naklepány. Tu však strčí do kuchyně hlavu děda z pošty, oděný lehce jen v jakémsi kaftanu. Něco křičí a posunkuje rukama.

Strejc hostinský se po něm zpola otočí. To má za následek, že řízne kladívkem vedle a narazí si prst. Nic si z toho nedělá. Poznamenaná jen „Detekt,“ chtěje asi říci defekt, a strčí prst do úst.

Děda z pošty se přiblíží. Rodina zpozorní, rány dopadají řidčeji, pouze babička s tou paličkou nepřestává. Dědovi začíná být rozumět.

„Telefon!“ volá na mne.

Tak vida, kdyby nebylo toho mlácení tady, slyšel jsem možná dědovy zvonce až sem.

12

„Váš pacient je zachráněn,“ hlásí Trepinský. „Na chvíli nabyl vědomí. Ptal se po vás. Ale primář mu zatím nakazuje úplný klid. Nejméně tři dny.“

„S tím jsem spokojen,“ houkám do dědovy telefonní trumpety. „Naše ošetřovatelka už tam je?“

„Ano.“

„Personál je zpraven o stavu věcí?“

„Ovšem.“

„Pak zbývá jen maličkost. Jakmile to bude možné, ať sejmou Křištofovi otisky prstů, nejlépe pod nějakou místní registrační záminkou. O jeho pistoli a o ostatním si s ním promluvím sám, až bude čas.“

„Dobře.“

„Kdyby bylo třeba, ať telefonují dnes ještě sem. Někdy odpoledne asi odtud odjedu. Od zítřka všechny zprávy do Prahy. Dojde-li k nějakým změnám, volám Strážkov.“

„Rozumím.“

„Buďte zdrav!“

Dostávám mnohem lepší náladu. Jak se zdá, opravdu nám pomohla nějaká krize rozvrátit Lebrunovu rezidenturu. Bráním se však vidět v tom prst boží. I když se utěšeně jasní, mám dojem, že je zde tajemství, jehož jsem se ještě nedotkl. Snad je drží v rukou Křištof. Nebo ten třetí – neznámý dobrodinec, autor dopisu a ošetřovatel čínské krabice. Čert ví.

Pátračka se vydává na cestu k vilce. Jdu s ní. Po boku mám paní Křištofovou. Za námi kráčí Honzík Tužka poněkud jako lokaj. Zůstává úmyslně pozadu.

K Loubalovi se přidává Karlíček, aby mu pomohl zjišťovat po osadě doslech výstřelu. Mají k ruce i dva uniformované členy své autoposádky. Řidiči se starají o své vozy. Paní Tomanová po anglicku zmizela. To nevádí.

Ve vile pak podávám podrobné informace, aby pátračka mohla pracovat soustavně. Paní Křištofová říká často své „chm“. Je to projev jistého vzrušení, které se snaží bagatelizovat. Z úsměvu Honzíka Tužimy zbývá jen jakýsi stín.

Vedu paní Křištofovou do sklepa. Doprovází nás lékař pátračky a Honzík Tužima. Paní Křištofová slyšitelně dýchá nosem, když sestupuje po ořelých a pokřivených schodech.

Ve sklepní chodbě ji ještě zastavím a povídám:

„Uvidíte nebožtíka, paní Křištofová. Nevypadá zle, nemusíte se bát. Povíte mi jenom, zdali ho znáte nebo ne, a hned zas můžete jít na čerstvější vzduch.“

„Chm,“ řekne paní Křištofová nepokojně.

Nenaznačil jsem jí dosud ani slůvkem, o koho může jít.

Zahneme chodbou a jsme v ústí velké sklepní prostory.

„Tamhle!“ ukazují. Svítím hezky z dálky, aby u paní Křištofově nevznikly dojmy příliš náhlé.

„Musíme blíž,“ praví ona a sama vykročí.

Hlasy se zde podivně rozléhají.

Paní Křištofová pak stane nad černým mužem, jehož hlavu jsem v noci ještě mohl opřít temenem o zeď. Myslím, že ani teď ještě nenastala posmrtná strnulost těla.

Pozoruji paní Křištofovou v odrazu světla. Vidím na ní notné překvapení. Pokud váhá, je to asi jen a jen tímto překvapením.

Konečně vzdechne, po nadmutí svých statných plic.

„Lebrun...!“

Tážu se: „Jste si tím jista?“

„Lebrun!“ opakuje, „Ludvík Lebrun! Přisahám!“

„Někdejší společník vašeho manžela?“

„Ovšem! Ach bože! Ten dareba! Nemohl skončit jinak! Křištof by ho taky jistě poznal!“

„To stačí, paní Křištofová. Děkuji.“

Pokynu Honzíkovi: „Doprovod'te paní Křištofovou do hostince.“

Lékař už jí říká „S dovolením“ a hrne se do své práce. Beru paní Křištofovou jemně za loket, abych s ní hnul. Říkám jí: „Přijdu do

hostince za vámi. Podepíšete mi jen zatímní svědecké prohlášení a už vás obtěžovat nebudu.“

Chvíle je pro paní Křištofovou asi přece jen dosti vážná, protože o náhradě ušlého zisku se teď ani nezmíní.

„Mohou fotografovat!“ volá na mne doktor, „a odvoz!“ Mávne rukou. „Jasný případ.“

Ve vile je plno práce. Žádám, aby se pokusili najít v tříoknové síni projektil, jímž byl Lebrun usmrcen. Pátračka mi na místě potvrzuje, že útok na Křištofa byl skutečně spáchán železným pohrabáčem, který vykazuje i dosti jasné otisky prstů. Hned jsou také sňaty otisky Lebrunovy. Čekám na jejich srovnání s otiskem na mosazném držadle padacích dveří v druhém křídle.

Otisky si neodpovídají. Onen na držadle není otiskem Lebrunovým.

Ale jak se zdá, onen na držadle souhlasí s některými otisky na pohrabáči.

Znovu upozorňuji, že někdo mi včera asi unikl vězními dveřmi na střechu a odtamtud se spustil padacími dveřmi na druhé straně, zanechal na držadle otisk a vyšel ven. Stalo-li se to ještě v době, kdy jsem ve vile byl, jak se zdá pravděpodobné, chybí vysvětlení, proč mi ušel skřípavý zvuk venkovských dveří. Nic takového jsem nezaslechl. Před mým příchodem nebylo podle všeho třeba, aby pachatel volil cestu k úniku oklikou po střeše. A později byl jediný východ z vily uzamčen mou vlastní rukou. Okna jsou v pořádku. Zavírají se přehazovacími kličkami, zapadajícími do železek tvaru U. Závěry jdou ztuha. Některými nelze bez násilí hnout vůbec.

Pátračka rozumí své věci. Nechávám ji pracovat a vydávám se na cestu do hostince.

V hostinci je všechno čistě uklizeno. Paní Křištofová sedí ve svém tuhém plášti u jednoho ze středních stolků a před sebou má šálek grogu. Voní to po námořnicku, poctivě půl vody, půl rumu. Stranou sedí Honzík. Neobjednal si nic. S paní Křištofovou nedrží společnost. Nechuť k tomu je asi oboustranná.

„Zahříváte se?“ ptám se přátelsky.

„Chm,“ povídá paní Křištofová, „už jsem pila lepší tekutiny. Dovolíte-li, je to na váš účet.“

Hned však důstojně připomíná: „Ovšem tehle je v pořadí třetí, aby nevznikl při placení omyl.“

Honzík Tužka se měsíčkovitě usmívá. Kývnu na něj. Před paní Křištofovou mu neříkám Honzíku. Říkala by mu tak asi okamžitě taky.

„Ať vám soudruzi půjčí z poboční tašky nějaký papír,“ povídám, „potřebujeme si s paní Křištofovou sepsat to prohlášení. Grogy budu počítat sám.“

„Chm,“ udělá paní Křištofová ledabyle, „seděl zde tento muž snad proto, aby mi je počítal?“

Honzík odkvapí, aby se vyhnul odpovědi. Já si paní Křištofovou uchlácholím tvrzením, že rozhodně je třeba posílení, jestliže člověk zažije takovou věc jako ona.

Zatím se Honzík vrací. S ním vstupují oba uniformovaní. Nabízejí se k zápisu. Přijímám. Diktuji pak text, který zapisují oba, takže jej máme hezky dvojmo. Paní Křištofová dává bedlivý pozor. To je vidět na jejích očích, jimž grog dodal zajímavého lesku.

Žádá mě o poznámku, že nám vyšla vstříc s nevšední ochotou a se značnými osobními obětmi. Dávám to tam tedy s doložkou, že toto upozornění se stalo na její přání a že odpovídá pravdě. Co s ní mám dělat.

Než jsme se vším hotovi, vchází Karlíček.

„Náš hostitel prodává v krámku maso,“ povídá. „Je tam hodně řečí o čísle osm.“

Paní Křištofová právě bedlivě čte zápisy pomocí lorňonu, který vysoukala na dlouhatánském řetízku ze zánaďří.

„Co je s tím výstřelem?“ ptám se Karlíčka.

„Nic. Já už jsem toho nechal. Poručík se s tím ještě trápí. Nejlepší by bylo vystřelit si v čísle osm a tady to poslouchat.“

„Uděláme to,“ pravím.

Paní Křištofová připomíná: „Rušíte mě v četbě, pánové. A střelbu bych vůbec nesnesla, abych neškobrtla při podpisu.“

„Snad vám to tak dlouho trvat nebude, než my se k tomu dostanem,“ povídá Karlíček s dvěma blesky svých brýlí.

„To záleží na mně,“ praví paní Křištofová, přidá opovržlivě „chm“ a přikládá si opět lorňon k očím.

Napomínám Karlíčka pohledem, protože vidím, že má na jazyku ještě nějakou nemístnou poznámku. Zarazím ho tím, ale on se obrátí ke mně.

„Paní Křištofové je třeba vysvětlit některé omyly, jichž se dopouští, soudruhu kapitáne,“ vysvětluje úředním tónem. „Například když jsme míjeli před šebetickou zatáčkou dopravní značku smrti hlavy, varující před nebezpečím, vyjádřila se paní Křištofová slovy: Díky bohu, už jsme na místě. Pravil jsem paní Křištofové, že místa, kde po něčem pátráme, nikdy takto neoznačujeme, a zvláštním dotazem jsem zjistil, že paní Křištofová nejezdí na kole, takže s dopravními značkami není obeznámena.“

„Chm,“ povídá paní Křištofová, „ráda bych věděla, proč mě má někdo podezřívát z jízdy na kole.“

Zasáhnu: „Dočtete to v klidu, paní Křištofová.“ A Karlíčka vyzvu posunkem, aby se mnou vyšel ven.

Tam mu vyčíním: „Máte důtku, Karlíčku!“

„Musím ji přijmout,“ povídá Karlíček zkormouceně, „ale na svou omluvu uvádím, že tu bábu nemůžu ani cítit. Chcete-li mě za mé nemístné chování potrestat, navrhuji, abyste mě s ní zase poslal zpátky.“

„To se stane, Karlíčku,“ ujišťuji ho, „a ještě nad to se vám ukládá, abyste s ní jednal naprosto zdvořile.“

„Tak to už je opravdu špatný,“ kloní Karlíček zničeně hlavu. „Teď běžte,“ dodávám, „a dohodněte se s poručíkem Loubalem o převozu zastřeleného muže. Paní Křištofová v něm poznala Ludvíka Lebruna.“

„Co?“ vyrazí Karlíček, „Lebruna?“

„Lebruna. A vy ji zneklidňujete, když pročítá své krajně důležité prohlášení. Až s ní pojedete zpátky, budete víc než zdvořilý. Budete roztomilý, rozumíte? Získáte si ji a budete hledět dostat z ní co

nejvíce vzpomínek na Lebruna a na jejího rozvedeného manžela. Mám pochybovat, že tento úkol zvládnete?”

„Naprosto ne!“ ujišťuje mě Karlíček. „Za trochu toho sebezapření to přece stojí.“

„Tedy. Zeptejte se soudruha Loubala po výsledku jeho dotazů a organizujte s ním pokusný výstřel v čísle osm. Zjednáme si pokud možno ticho, ačkoli podmínky nemusely být tak ideální.“

Vracím se do hostince. Paní Křištofová konečně dočetla. Právě podepisuje perem, vypůjčeným od jednoho z uniformovaných mužů. Bere je do ruky jako schválně tak, že mu je dvěma těžkými podpisy asi zničí.

„Děkuji,“ povídám potom a ukládám obě listiny.

„Kdy odjíždíme?“ ptá se paní Křištofová.

„Co nejdřív,“ odpovím.

„Budeme na cestě přes poledne?“

„To by asi tak vyšlo.“

„Navrhuji odjezd až po obědě.“

„Prosím,“ řeknu ledově. Ono je opravdu dosti těžké zacházet s ní naprosto zdvořile.

Paní Křištofová dopíjí zbyteček studeného grogu. Ohlíží se po dveřích, ale já slyším motorku. To mi dává příležitost uniknout před vyslovením její touhy po dalším grogu.

Je to Trepinský. Žádná špatná zpráva. Usmívá se.

„Mám Křištofovy otisky prstů,“ oznamuje a hledá v brašně. Udělal moudrý a ochotný kousek, že sem s tím zajel. „Odpočínáte si,“ pobízím ho do hostince, „zajdu s tím nahoru.“

„Půjdu raději s vámi,“ povídá.

Stoupáme tedy k vilce. Slunce svítí docela pěkně. Vchod je dokořán. Pátračka nenechává ani koutek bez podrobné prohlídky.

Daktyloskop pracuje u elipsovitého stolu ve velké místnosti. Předkládáme mu otiskový pásek s žádostí o okamžité srovnání.

Za chvíli, potřebnou k spolehlivému posudku, dovídáme se, že otisk na držadle padacích dveří, který souhlasí s některými otisky na

železném pohrabáči, nesouhlasí ani s otisky Lebrunovými, ani s Křištofovými.

V tříokenné místnosti na několika předmětech, po nichž se každý řádný daktyloskop ohlíží především, byly nalezeny otisky Křištofovy i Lebrunovy. Avšak ani jeden otisk třetího muže, který by odpovídal otisku na padacích dveřích a na pohrabáči.

Další pachatelův otisk byl nalezen až na klice dveří vedoucích z vězního pokoje na střechu, a to zespodu otisk palce, podobně jako na padacích dveřích. Svrchu je klika ohmatána dlaňovými otisky nějaké menší ruky, patrně ženské.

Ostatní žeň je nejasná nebo setřená jinými doteky.

Sotva lze tedy věřit paní Tomanové, že prchala z tříoknové síně přede mnou sama. Když její partner vyšel na střechu a ona za ním zamkla, nechala se ode mne klidně přistihnout. Tím ho pro tu chvíli zachránila. Ze mne udělala hlupáčka. Muž putující po střeše byl asi milenec paní Tomanové, akademický malíř Schlamm.

Záhada ovšem je, kudy se dostal ven, nemohl-li projít hlavními dveřmi bez toho strašlivého vrzání.

„Okna jste tedy prohlédli pečlivě,“ dotazuji se.

„Velmi pečlivě,“ ujišťuji mě.

„Nějaký vedlejší nebo tajný východ tu není?“

„Ani stopy po něčem takovém.“

„Žádný úkryt?“

„Vyloučeno. Zbývá jen skok ze střechy, a to by bylo jisté zmrzačení. Ostatně prohlédli jsme půdu kolem domu na každém centimetru.“

Přicházejí Loubal a Karlíček. Nikdo ve Vysoké nezaslechl žádný výstřel. Nikdo nespatrič černého muže.

„Uspořádáme si tu střelnici?“ ptá se Karlíček.

Mávnu rukou. Nezdá se mi to už důležité. Pátračka ví, jak asi byl mrtvý Lebrun do sklepa dopravován, a naprosto nepochybuje, že smrtící výstřel padl zde ve velké místnosti. Velitel pátračky poukazuje na sílu zdí, na dvojitá okna a těžké záclony, i na odlehlost vilky od oživenější části dole. Výstřel nemuselo být dole slyšet.

Dva muži přerovnávají polena u kamen a prohlížejí každé zvlášť. Někde tady, říkají, musí být ten vražedný projektil. Proletěl Lebrunovým tělem ze vzdálenosti snad pěti kroků. O směru výstřelu za předpokladu, že Lebrun stál nebo že seděl či snad ležel, uvažuje se s největší pečlivostí. Podle toho se hledá po tapetách a po nábytku. Vyhozená nábojnice nikde není. Snad ji střelec sebral a někam vyhodil.

Myslím si: Křištof poví svoje a paní Tomanová rovněž. Celá tato námaha je tedy víceméně zbytečná. Chci poradit, aby marného hledání nechali, když tu objevují na hliníkovém hrnci s vodou v kamnovém výklenku nehluboké, jako přímka rovné, horizontální promáčknutí. Na onom hrnci, z něhož stoupala pára, když jsem vstoupil do této místnosti poprvé. Promáčknutí, o němž by se řeklo, že bylo způsobeno lehkým naseknutím kovového pravítka, není tam, kde by mohlo být způsobeno kulkou letící zevnitř místnosti. Ale muž pátračky nádobu ve výklenku pootočí. A říká, že se po ní kulka smekla, když nádoba byla v této poloze, a že v oné poloze do této chvíle nezůstala.

Stavíme pitomoučký hrnec na stůl. Čtyři, šest, sedm hlav se současně vtěsňuje do výklenku a žádná nic nevidí. Velitel pátračky tuto soutěž energicky rozmetá a dívá se a svítí si tam sám.

„Je tam!“ praví vítězně.

Projektil se zarazil do zdi za kamny silou už oslabenou.

Jeden z mužů opatrně prostrkuje paži brankovitým výklenkem. Drží klíšťky, jejichž čelisti jsou potaženy měkkou gumou. Snaží se na svou práci vidět. Druhý mu svítí baterkou u ramene.

Zdařilo se to. Projektil je venku a putuje do krabičky vystlané vatou.

„Kdyby byl z kleštiček vypadl,“ říká spokojeně šťastný nálezce, „bourali jsme celá kamna.“

Sesedáme se k poradě a k přehledu o výsledku. Pátračka získala mnoho materiálu. Křištof sem dovezl nevelké zavazadlo se skromnou osobní výbavou, postačující snad k týdennímu pobytu. Žádný převlek. Nic podezřelého. K civilním šatům, které měl na

sobě, chybí klobouk. Snad ten, který jsme našli u Vltavy. Místo něho je tu sportovní čepice, která se zdá být doplňkem nevhodným. Zbylo také něco trvanlivých potravin. Po Lebrunovi nezbývá než pár jeho otisků a pak ovšem on sám.

Byl bych spokojenější, kdybych mohl rozřešit záhadu, kudy a jak odešel chlapík, jenž zranil Davida Křištofa. A byl bych rád, kdybych se o tu vědomost nemusel doprošovat paní Tomanové, která to popřípadě sama neví. Nemohl odejít jinudy než hlavními dveřmi. Jakým kouzlem je asi přinutil, že mu neskřípaly?

Zvednu se a jdu k nim. Ono je to možná jednoduché.

Jakmile dveřmi hnu, začnou hrát jako pekelné varhany.

Sehnu se, podepřu ramenem jejich velkou kliku a zkouším je nadzdvihnout. Klíční kost mi praská, ale znatelně jimi nehnu. Je to pevně sbitý, sklínovaný a železem kovaný dub.

Vysoukám se. Není z toho nic.

Za mnou stojí Karlíček.

Povídá: „Je vidět, co chcete. Kolumbus Crusoe taky našel jedno stojací vajíčko na pustém ostrově. Tohle není hloupé.“

„Nebylo by,“ povídám mrzutě.

„Nescházelo vám tak moc,“ vrtí hlavou Karlíček. „Myslím právě tak moje maličkost. Silák nejsem, ale pomůžu z druhé strany. Dejme si na ramena složené kapesníky.“

„Dobrá,“ pokývnu. A přichystáme se na to.

„Hotovo?“

„Hotovo. Hej – rup!“

Vzepřeme se, a hle! Kýváme dveřmi jen maličko, sem tam, ale nic už neskřípe. Slyším jen Karlíčkovu hekání.

„Pustíme to!“ zaúpí Karlíček a povolí.

Dveře se zabrzdí s mučivým zvukem.

Karlíček prohlíží díru v kapesníku proti světlu.

„Tak co? Měl jsem pravdu?“

„Měl,“ pravím, „ale znám tady jediného člověka, který by snadno a tiše odnesl na zádech celá tahle vrata a snad i celou vilu. Ale ten s tím nemá co dělat.“

„Muž čtrnácti bifteků,“ hádá ho Karlíček. „Ale což když ty dveře tady zdvíhali dva – jako my?“

„Nelekejte mě, Karlíčku, ještě s nějakou další záhadnou figurou,“ povídám mrzutě, „já myslím na malíře Schlamma.“

Karlíček pokyvuje: „Je dosti pravděpodobné, že paní Tomanová tady nemá dva milence. Jinde třeba ano. Člověk nikdy neví.“

Ale vtom se ozve Trepinský z chodby za námi.

„Mistr Schlamm?“ A přistupuje. „Mistr Schlamm by jistě dokázal ty dveře nadzvednout. Je to dvoumetrový chlapík s náramnými svaly. Pro toho se paleta ani nehodí.“

„Nu –“ praví Karlíček spokojeně, „myslíte-li tím, že by mohl zdejších vrat používat jako palety, jsme asi u toho pravého a k pohrabáčové historii nám už schází jen on.“

13

Za přihlížení několika místních lidí nasedá pátračka do svého vozu a odjíždí.

„Karlíčku,“ povídám, „seberte se taky. Vezmete s sebou Honzíka a paní Křištofovou. Ona si sice vymínila, že tu zůstane přes oběd, ale to se mění. Necháte ji hladý.“

„Jak chcete,“ škvří se Karlíček, „ale kladl jste mi na srdce, abych s paní Křištofovou jednal zdvořile.“

„To platí pořád.“

„No jo. Jenže ona má za první zdvořilost na světě pozvání k obědu.“

„Pozvala se sama,“ povídám, „jestliže se jí tedy někdo musí z pozvání omluvit, je to zase jen ona sama.“

„Tuhle demagogii neuzná,“ tvrdí Karlíček. „Když ji s tím obědem rozčarujeme, bude celou cestu vrčet, a jak z ní potom dostanu tklivé vzpomínky na manžela a jeho přátele?“

„Ani tohle už není tak důležité,“ povídám. „Stavíte se jen ve Strážkově. Dají vám tam pražskou adresu malíře Schlamma. Tvrdí se, že ve Vysoké není, což dnes může být docela hezká pravda. Včera to třeba pravda nebyla. V Praze ho asi zastihnete. Ne-li, pátrejte po něm. Zde se rozhlédnu sám. Srovnejte otisk jeho palce v osobním průkazu. Poznáte-li alespoň přibližnou shodu, je na místě podrobnější daktyloskopická práce a pár otázek. Na základě toho můžete dostat zatykač. S tím pak neváhejte. Proved'te výslech a čekejte na můj návrat.“

„Dobře,“ mrká pozorně Karlíček.

Říkám dál: „Zeptám se ještě paní Tomanové, pak se podívám za Křištofem do nemocnice. Loubala a Trepinského pošleme domů, utahal jsem je už dost.“

„Sebe taky,“ podotkne všetečně Karlíček.

Musím ho přísněji napomenout: „O tom jsem nemluvil. Ty dva, které jste přivezli, mi tu necháte místo nich. Vezmu je pak s sebou sám. Paní Křištofové vyřídíte mé poručení.“

„To je nejtěžší,“ povídá Karlíček mrzutě. „Co když se nebude chtít hnout?“

„Nedovedete si snad poradit? Řeknete jí, že by se pak musela postarat sama o sebe. Na shledanou.“

„Z toho dobrá vůle nebude,“ míní Karlíček a pořád ještě stojí. Stoupám nahoru k číslu čtrnáct.

Je to nízký, čistě obílený domek nejprostší architektury, jakou je možno si představit. I tehle stojí jako schválně natočen tak, že jeho zamřížovaná okna se dívají bůhví kam. Kolem sebe nemá vůbec nic, co by ho činilo útulnějším a lidštějším. Z nízkého komína se lehýnce kouří. Paní Tomanová si topí, aby jí nebyla ziminka.

Buším na pevné dveře. Na důkladnosti dveří si tu stavitelé obecně dali záležet.

Paní Tomanová mi po chvíli otvírá. Prošívaný teplý župan až na paty, z náramného materiálu a střihu, který dbá na zdůraznění postavy. Pohybuje se v něm, jako by se šinula ve vzduchu. Župan vábně otiskuje každé hnutí jejích štíhlých údů. Přísně sčesané vlasy, netečně klidný pohled jako vždycky. Turistický náhrdelník chybí.

Posmeknu a pravím: „Dovolila byste mi malou rozmluvu?“

Mohu jít dál. Domek má myslím čtyři místnosti. Je pěkně a účelně zařízen, ale s vkusem, který tak trochu připomíná plechové štítky na krku. Probourané zdi umožňují centrální vytápění velkými stáložárnými kamny. Knihovna, bohatě zásobená románovou četbou starších vydání. Pěkný gramofon. Bateriový přijímač. A sladká vůně nedávno vykouřené cigarety. Zde asi paní Tomanová dovoluje svým hlasívkám větší pohodlí.

Usadí mě mlčenlivým pokynem do malého čalouněného křesílka a usedne naproti mně. Při tom se jí župan trochu sveze. Ukáže se její pěkně formovaná noha. Paní Tomanová je hezká žena, jak už jsem povídal, komu se ovšem líbí. Mně by u ní vadil nedostatek temperamentu a hlavně ten turistický náhrdelník.

„Vy znáte akademického malíře pana Schlamma, paní Tomanová,“ povídám zdvořile.

Ona pokývne tak klidně, jako bych se jí zeptal po Prašné bráně.

„Je to váš přítel?“

Opět pak pokývne. Má tvrdou slupku.

„Paní Tomanová,“ pokračuji mírně, „nechci se vtírat do vašeho soukromí. Ale vzhledem k případu ve žluté vilce, který je jistě vážný, musím se zajímat o leccos. Byl to pan Schlamm, který ve žluté vilce potloukl pana Křištofa?“

Paní Tomanové se ukáže v netečných očích jakýsi výsměch.

„Ne,“ zašeptá.

„Kdo to tedy byl?“

Pokrčí rameny.

„Pan Křištof už přišel k vědomí,“ povídám informativně. „Nezdá se mi možně, aby nevěděl alespoň něco o člověku, který ho tak těžce poranil. Vy jste přišla do žluté vilky s panem Schlammem. Ten z nějakého důvodu pana Křištofa napadl. Když jsem vcházel já, unikli jste spolu do věže. Pan Schlamm prošel na střechu, vy jste za ním zamkla a umožnila jste mu tak útěk. Co tomu říkáte?“

Její oči jsou teď chladně přísné. Paní Tomanová vstane a vztyčí se v celé své kráse. Nedává pražádnou odpověď, je jen velmi uražena. Chybí už jen to, aby mi přímo ukázala dveře. Mohu se však snadno dovtípit, že i tohle znamená vyhazov.

Vstávám rovněž.

„Bylo by mi líto, paní Tomanová,“ omlouvám se, „kdybychom to nemohli vyřídit hned. Budeme vás muset obtěžovat tím víc. Ve žluté vilce byly nalezeny otisky prstů neznámého muže. My už najdeme způsob, jak je srovnat s otisky pana Schlamma. Doufám pevně, že budou souhlasit. Prosím?“

Zdá se mi, že ona chce něco namítnout. Skutečně šeptá: „Schlamm tu nebyl už čtrnáct dní!“

„Ale byl!“ povídám. „Mějte chvíli trpělivost. Doktor Toman vám před časem provedl velmi neúspěšnou operaci na hlasívkách, že ano?“

Neochotně pokývne.

„Znala jste už tehdy malíře Schlamma?“

Po jistém rozmýšlení opět pokývne.

„Podívejte se,“ pokračují lehce, „pan doktor Toman je jistě mnohem zámožnější než malíř Schlamm, o jehož umění svět asi ještě mnoho neví. A pan doktor Toman dokonce nemá ani tušení, že nějaký pan Schlamm existuje, vidíte? Doktora Tomana jste žalovala o náhradu škody. Zdá se mi, že to byla dosti zvláštní pohnutka ke sňatku z lásky.“

Její oči, nyní jako prolité nějakým jedem, mi nevadí. Usmívám se do nich.

„Promiňte mé upřímnosti, paní Tomanová. Rozvíjím zde jen jistou teorii, velmi důležitou pro vážnější případ, než je ten váš. Doktor Toman jistě na tom nebyl špatně, dostal-li za manželku ženu tak půvabnou, jako jste vy, nebereme-li ovšem v úvahu vaše přátelství s panem Schlammem. Rozhodně však by mu byla aféra s vašimi hlasivkami neprospěla. Sňatkem s vámi rozdrtil soudní žalobu na prach. Přesně řečeno, vy jste od žaloby za tuto cenu ustoupila. Jste nyní velmi uspokojivě zajištěna. Lépe, myslím, než kdybyste se byla věnovala umělecké dráze zpěvačky. Měla jste dříve pozoruhodný hlas? Řekněte mi to laskavě! Až dosud jsem se od vás bohužel nedočkal žádné upřímnosti. Ujišťuji vás, že vaše záležitost není pro mne účelem, nýbrž jen prostředkem. A já jsem přímo nucen mluvit s vámi jako vyděrač.“

Kdyby teď měla v ruce pohrabáč z čísla osm, letí mi určitě na hlavu. Netečnost této ženy potřebuje silné dojmy, aby se jí vůbec dotkly, a já tedy jsem drzý dál.

„Velmi úspěšně jste si zařídila i ostatní záležitosti, paní Tomanová. Je to vtipné, přímo okouzlující, a musím se vám obdivovat. Pohříchu jste se mi zapletla do mých vlastních záležitostí a mám na vás proto bezmezný vztek a urážím vás vaší vlastní holou pravdou.“ Říkám to sladce. „Pan manžel vás tady celkem neruší, že ano. Donedávna byl přesvědčen, že k rozptýlení vám stačí knihy a lyže. Potom trochu přemítal. Seznámil se s jistým panem

Křištofem, který míval soukromou detektivní agenturu, uměl shromažďovat důkazy nevěry a nezapomněl to dodnes. V důvěře v jeho bohaté zkušenosti pověřil ho váš manžel, aby vás tady stopoval. Za tím účelem najal pro něho žlutou vilku. To je pravá příčina jeho pohrabáčové aféry s panem Schlammem. A vypadá to tím hůř, že pan Křištof měl u sebe pistoli, a přece se neubráníl. Byl udeřen ze strany, tedy v boji, jak by se řeklo, nepoctivém. Vy jste byla při tom, že ano?”

Paní Tomanová usedá. Je bledá jako zeď, spíše dušeným vztekem než čím jiným. Já stojím. Stále jsem klidný a mírný.

Povídám: „Mám ještě jiné argumenty a znalosti, paní Tomanová. Nezdá se mi, že vy nebo pan Schlamm jste se dověděli o slídičském poslání pana Křištofa od doktora Tomaná. To asi mělo zůstat tajemstvím a ani pan Křištof by si pravděpodobně nepřál, aby se úřady dověděly, že svou živnost provozuje i nyní. Například daňové úřady, rozumíte. Prostě dověděli jste se to s panem Schlammem jinak. Třeba pan Křištof hrál na dvě struny. Jednou byl při vás a jednou při doktoru Tomanovi. Rozhodně ho neznáte pouze čtyři dny, nýbrž déle, poněvadž tu býval častěji. Ale doufáte, že pana Schlamma neprozradí, vidíte? Nebo je to jinak? V tom nejsem dosti pevný, přiznávám se.“

Ona však pořád mlčí.

„Tak tedy poslední slovo, paní Tomanová,“ povídám. „Jakmile přivedeme pana Schlamma do vyšetřovací vazby, jste tam den nato taky. Tam pak budete vysvětlovat a dokazovat, že pohrabáč jste neměla v rukou vy. Splníte-li mi však jedno přání, zařídím věci tak, abyste nebyla obtěžována víc, než bude třeba.“

Ona učiní rukou posunek, jako by odháněla mouchu. Pak násilně zaseptá: „Co chcete?”

Usmívám se: „Abyste na mne promluvila alespoň jediné slůvko nahlas. A dokázala mi tak, že vaše choroba hlasivek je podvod. Víte, tohle musí jednou přestat. Jsou věci, které člověk jen trochu svědomitý nesnáší.“

Paní Tomanová vrtí prudce hlavou asi tak, jako by chtěla říci, že jsem se zbláznil.

Hnu se směrem ke dveřím a povídám: „Zeptejte se mne, kam jdu. Odpovím vám, že pro dva muže, kteří vás odvedou.“

A tu ona zvolá jasným, hněvivým hlasem: „Ďáble!“ Kterýžto výraz asi pochytila ze své románové četby.

Pak zůstane strnule sedět jako socha nějakého biskupa. Ovšemže se k ní vracím. Usedám naproti ní a vytahuji z kapsy balíček cigaret. Nabízím jí z několika vystrčených kousků. Ona vztáhne zvolna ruku, vezme si a já dopřávám i sobě. Zapaluji. Paní Tomanová vyfoukne kouř s jakousi tvrdou sentimentalitou.

Ptám se jemně: „Byl to Schlamm, který ve žluté vilce maloval místo štětcem tím pohrabáčem, paní Tomanová?“

„Byl,“ odpoví mi normálním nevzrušeným hlasem a s velkou nechutí. Pak zasvítlí chladně ocelovýma očima.

„Křištof nás vydíral. Včera po poledni mi oznámil nové požadavky. Chvilí poté přijel Viktor. Schlamm, ano. Rozběhl se do žluté vily. Šla jsem za ním. Viděla jsem to. Křištof byl drzý a bezohledný a přivedl Viktora z míry. To je všecko.“

Moc pěkně, nahlas a zřetelně mluví. Trochu se i vzrušila. Teď otírá dlouho a zbytečně cigaretu o hranu popelníčku. Snaží se být uměle lhostejná.

Ptám se jí: „Nesnažili jste se poskytnout raněnému pomoc?“ Vzhledně. S odpovědí nespěchá. Pak řekne bez citu: „Myslili jsme, že je mrtev.“

„Naštěstí nebyl. Nedělali jste vůbec nic?“

„Uvažovali jsme, co počít. Viktor tvrdil, že nás nemohl nikdo vidět, jak do vily vstupujeme, a že nikdo o jeho příjezdu neví.“

„To měl pravdu,“ přikývnu. „Ale kde teď vězí, paní Tomanová, nevíte?“

„Odjel do Prahy.“ To už říká opět se znatelnou nechutí. „Mluvila jste s ním ještě po rozchodu ve vile?“

„Mluvila. A žasli jsme nad tím, kde jste se tady vzal. Objevil jste se jako nějaký bůžek spravedlnosti!“

Její hlas má dokonce zajímavé nuance. Ted je krutě ironický. Já krčím rameny a povídám: „To je náhoda, víte? Bez pomoci by byl pan Krištof do půlnoci zemřel. Nikdo by ho tam třeba už vůbec nehledal. To by vám bylo milejší?“

MLčí.

Trvá pak nějakou chvíli, než z ní dostanu nějaké podrobnosti. Viktor Schlamm na ni čekal až do noci ve svém baráčku. Byl prý plný úzkosti. Když ji poručík Loubal večer vyprovodil k domku, počkala čtvrt hodiny, pak zašla k Schlammovi. Ten pán cíhal po každém pohybu zvenčí a byl přichystán okamžitě zmizet v lesích, kdyby se byl někdo blížil. Však také z baráčku vypadl, když vytušil, že někdo jde. Paní Tomanová však mu dala znamení lehkým písknutím, které znal, a tak se tedy zastavil.

Vidím, že jsme jednali správně, když jsme se neukvapili. Nám by byl zmizel docela jistě.

Ovšem, když jsem se o příteli šeptající krásky dověděl, byl výtečný pan Schlamm už dávno pryč. Dohodli se s paní Tomanovou, že se ihned vydá na cestu dolů, aby k ránu vsedl někde na vlak. Z Prahy cestoval pravidelně rovněž vlakem, dále střížkovským autobusem a ze Střížkova pěšky. Chtěl prý si koupit motocykl. (Patrně za peníze doktora Tomana, domnívám se. Proto mu třeba pro Krištofa nezbývalo. Ale sotva by se mu to ještě vyplatilo.)

„Bude rád,“ končí paní Tomanová s jakýmsi suchým zoufalstvím, „až se doví, že se nic nestalo.“

„Takové nic pohrabáčem do hlavy,“ povídám, „je přece jen něco, paní Tomanová.“

Pak se zdvořile poroučím.

Ona se v křesle předkloní, opře lokty o kolena a bradu dlaněmi.

Tak zůstane a já jdu, aniž ona projeví sebemenší snahu mě vyprovázet.

* * *

Co se týče ostatního, zbývají ve Vysoké už jen dva naši uniformovaní příslušníci a já se svým vozem. Znamená to jisté opadnutí zájmu. Ale kolem poledního přijíždí umrlčí vůz, aby dopravil Ludvíka Lebruna k pitvě. To vyvolává v osadě nový rozruch. Nevím, zdali si toho všimla paní Tomanová. Jestliže ano, jistě ji to překvapilo. O černém muži ve sklepe jsem s ní nemluvil a Krištof asi rovněž ne.

Vůz se nezdržuje dlouho. Strejc hostinský však ještě hodnou chvíli po jeho odjezdu stojí na asfaltu a dívá se za ním.

Osloví mě jakoby nelibě dotčen: „Kolik toho tam ještě máte?“

„To je všechno,“ povídám.

On udělá nedůvěřivý posunek.

„Nechme toho. V účtu jsou kontrapunktů. Srovnejme to.“

Jedním z kontrapunktů je kotleta, kterou si paní Krištofová dala usmažit na cestu.

S Vysokou se loučím. Beru s sebou dva naše příslušníky a otáčím vůz.

Nemám dosti odvahy pustit se o něco níže odbočující strouhou přímo do Střížkova. Někde bych tam třeba vůz zaklínil a nedostal se z něho vůbec ven. Sjíždím raději až dolů a stoupám pak do Střížkova slušně upravenou cestou, která stačí i autobusu.

Ve Střížkově se osobně seznamuji s velitelem. Stojí za to, abych s ním promluvil o událostech ve Vysoké.

Pak jedu dál. Jízda mě osvěžuje, zapomínám na únavu. Brzy odpoledne dojíždím do okresního města a poptávám se po nemocnici. Vystavěli ji kilometr za městem na pěkném táhlém vršíčku. Její přední budovy připomínají veselý hrádek. Kolem je až nadměrně mnoho stromů. Za čásek se tu bude všechno ohromně zelenat.

Chválím to ve vrátnici, když si vyjednávám návštěvu u primáře chirurgie. Vrátný mi sděluje, že jejich mocná zeleň má i rub.

„Jakživ jste neviděl tolik mŕ, jako bývá od jara do zimy tady,“ stěžuje si, „na každém kroku vám ty potvory bijou do obličej. Táhnou se sem za nimi netopýři. Ve všech oknech musíme mít sítě

jako v Africe. Jděte tak a tamhle a tudyhle, potom vpravo, vlevo, zahněte ještě jednou vlevo, pak vpravo, rovně, napříč cestičkou přes palouk, vlevo, vpravo, zas rovně a jste tam.“

„Rozumím,“ povídám nepravdivě, „děkuji.“

„Ostatně číslo pavilonu znáte a všude jsou tabulky,“ uklidňuje mě nepřítel nočních motýlů.

K označenému pavilonu konám pak slušnou procházku. Díky svému speciálnímu vzdělání celkem nebloudím a ani v rozměrném pavilonu neudělám o mnoho víc kroků, než je třeba. Primář mě na telefonické avízo z vrátnice očekává. Vstupuji do jeho kabinetu. Primář Ecker je menší chlapík. Voní doktorskou čistotou a všecko na něm se zdá pevné. Ruce, pohled, hlas i povaha. Nabízí mi křeslo u konferenčního stolu.

Informuje mě: „Malá trepanace. Zdálo se to vážné, ale už je to v pořádku. Mohl jsem uvolnit poměrně snadno tlak lebeční stěpinky. Bojím se jen, že si pacient sám nechce dopřát klidu. A ten je pro něj naprosto nutný. Jeho síly zatím nestačí ani na pořádně vyřčené slovo. Doufám, že si nepřejete ho vidět nebo s ním dokonce mluvit.“

„To bych asi prosazoval proti vaší vůli,“ povídám.

„Ano.“ Primářův pevný hlas dává tuto vůli neústupně znát, zároveň však v něm zní cosi přátelsky věcného.

„Ptal se prý po mně,“ pravím.

„Pokusil se o to už dvakrát. To je právě důvod jeho neklidu.“ Tiše jako duch vstupuje do kabinetu mladá žena v úboru nemocniční ošetrovatelky. Dostavila se na primářovo vyzvání. Je z naší samaritánské služby.

Dovídám se, že Krištof neleží v tom velkém pavilonu, nýbrž v zadním, menším, ale modernějším. Tam je také lepší přehled. Nemocní mohou být umístěni tak, že v návštěvních hodinách nikdo zvenčí do malého pavilonu nevzkročí. Vyšli mi zde tedy vstříc ještě víc, než jsem žádal. Podle mého postačila jakási hlídka, aby do Krištofova pokoje nevstoupil nikdo cizí.

Sestra ošetřovatelka, která rozumí naší věci i ostatnímu tak, aby s ní primář mohl být spokojen, míní, že Krištof by se jistě uklidnil, kdyby slyšel něco o mně. Velmi pravděpodobně by chtěl se mnou mluvit. Jenže primář vrtí rozhodně hlavou.

Sestra s ním souhlasí. Myslí, že by prospěl aspoň nějaký vzkaz.

„Dnes před polednem promluvil podruhé,“ říká, „ale jen jediné slůvko.“

„Na to slůvko se zrovna třesu,“ přiznávám se.

Bylo prý to slůvko SKLEP. Nebo snad řekl VE SKLEPĚ.

„Recept na uklidnění bychom tedy měli,“ pravím. „Sdělte mu nějakým vhodným způsobem, že jsem ve sklepe byl. Ať je bez starosti, všechno jsem zařídil. Kdy ho mohu navštívit?“

To záleží na primářově svolení, které mi sestra slibuje vyřídit telefonicky. Primář věří, že u pacienta nedojde k žádným komplikacím a slibuje zvlášť pečlivý dohled. Jsem spokojen. S pěkným poděkováním se loučím.

Nastupuji cestu do Prahy. Nejedu rychle. Nepřemýšlím o ničem.

Dojíždíme k večeru. Předám vůz a zacházím ještě do své kanceláře. Nemám tam žádnou zprávu. Jsem tomu skoro povděčen.

Zítra mě čeká plno práce, na kterou bude nejlépe dobře se vyspat. Trochu utahaně se ubírám do známé restaurace, abych něco povečeřel. Popřeju si, jak náleží. Sotva se mi chce potom vstávat. K tomu se posléze hrdinsky odhodlám a jdu domů.

Před mým bytem sedí na schodech Honzík Tužima se zápisníkem v ruce. Vstává, usmívá se a hlásí: „Karlíček posadil Viktora Schlamma za mříže.“

„A pročpak to udělal?“

Honzík se podívá do notesu.

„Otisky na pohrabáči a na padacích dveřích zanechal Viktor Schlamm.“

Zádně překvapení.

„Dobře,“ pokývnu. „Ráno řekněte Karlíčkoví, aby mi dal Schlamma předvést v deset hodin, jsem na něj zvědav. Teď pojďme spát.“

Ráno mi slouží rozum znamenitě, nebo si to alespoň myslím, proto dostávám kombinační nápad spojit se telefonicky s nemocnicí, kde leží David Křištof.

Když pak dostanu k aparátu naši bystrou samaritánku, žádám ji, aby nám pravidelně třikrát denně sdělovala prostřednictvím místního velitelství podrobně vypracovaný bulletin o Křištofově stavu a ošetřování, o tom, jak se chová, co říká, a vůbec o všem, co se s ním děje. Dosavadní dispozice, týkající se jeho izolace a tak dále mají být plně a pečlivě zachovávány. A hlavní věc: zprávy bude přijímat na čísle tom a tom a lince té a té *Tužima Jan*.

Potom mi shánějí Honzíka. Honzík se dostaví i se svým věčným úsměvem a samozřejmě s třemi zapjatými knoflíky.

„Honzíku,“ povídám a rozepnu mu nejhořejší knoflík, „připravte si balík papíru. Třikrát denně v tu a tu dobu se posadíte tam a tam k telefonu a zapíšete si každé slůvko, které vám z nemocnice nadiktují. Telefonogramy budete pokládat sem na můj stůl. Mohu se na vás spolehnout?“

„Můžete,“ ujišťuje mě Honzík a už čmárá do notesu.

Není-li to Jan Tužima, bude hledět podrobných informací z nemocnice využít. To, že Davidu Křištofovi ani trochu nedůvěřují, může na mně Honzík vidět tak jasně, jako bych to měl napsáno na čele.

Pak se objevuje Karlíček.

„Schlamm bude předveden v deset hodin!“ povídá. „Ale nelekněte se. Pamatujete se na King-Konga? Viktor Schlamm je ještě zas o kapánek příšernější. Kdyby byl tím pohrabáčem jen trochu přitlačil, ulítla příteli Křištofovi hlava až do Střížkova.“

„Víte ještě něco jiného, Karlíčku?“ ptám se suše.

„Vím. Pracovalo se v neúředních hodinách. Máme dvě pistole. Lebrunovu a Křištofovou. K tomu čtyři vystřelené projektily. Jeden do hlavy Marty Valterové, druhý do Lebruna a třetí pokusně.

Lebrunovu smrt má na svědomí pistole Křištofova. Smrt Marty Valterové nevyšla z žádné z těch dvou, nýbrž z nějaké třetí, kterou nemáme.“

„Hledejte ji tedy,“ pravím.

„Kde? U malíře Schlamma?“

„Tam byste se umazal barvami. Počkejte, až s ním promluvím. Srovnajte raději pistole, které jsme zabavili Františku Koldovi, A vůbec všechny zbraně, nalezené u zadržených lidí, zejména u těch, kteří vědí něco o Lebrunovi. Výběr sedm šedesát pět, rozumí se.“

Karlíček mrkne fialkovými očima.

„Bude jich malá snůška,“ přitaká. Brejličky se mu blýsknou a je pryč.

Zabývám se konceptem své zprávy. Řadím doklady, které k tomu patří. Mám co dělat i se záležitostmi Viléma Hegela. Nejsem s tím ještě daleko, když mi hlásí předvedení Viktora Schlamma, akademického malíře, narozeného v roce 1922. Nechávám ho chvíli čekat. Pročítám jeho protokol.

Přiznal, že Křištofa uhodil v rozrušení mysli, neboť Křištof se pokoušel na něm vydírat pro jeho přátelství s paní Tomanovou. A ještě k tomu prý ho hrubě urážel, čímž Viktora Schlamma vyprovokoval. Schlammova výpověď celkem souhlasí s tím, co mi řekla paní Tomanová, s níž jsem to vyřídil trochu sportovně, ale nelituji toho. Křištof prý navštívil milence v domku paní Tomanové. Kdo ví, zdali tam nezastihl Schlamma mimo nadání. Řekl prý, že může vystoupit jako svědek v rozvodové žalobě z viny paní Tomanové a že záleží jenom na milencích samotných, zdali to udělá, čili nic. Odešel a Schlamm, nejdříve konsternován, rozběhl se po chvíli za ním a byl prý nepřítelny hněvem. Paní Tomanová ho nenechala jít samotného, z obavy, aby nic neprovedl. Ale on to přece provedl, poněvadž mu náhodou přišel do ruky ten pohrabáč. Křištof jednal chladně a bezohledně a milencům ukázal dveře. To byl pravý pohrabáčový okamžik.

„Tak ať vejde,“ povzdechnu.

Karlíček se svým přirovnáním ke King-Kongovi nebyl celkem od pravdy daleko. Předě mnou se objevuje úctyhodně vysoký, hrubý člověk, s obličejem jako odulým, ale s tělem jedna radost. Vyhodit medvěda oknem by pro něj bylo hračkou. Uniformovaná hlídka, která ho doprovází, vypadá vedle něj mrňavě.

Viktor Schlamm není sympatický člověk. Nemá dobré oči. Jsou položeny příliš blízko sebe a tupě mělké. Ale jen takový katedrální superatlet, myslím, mohl rozplamenit netečné srdce paní Tomanové.

S Lebrunovou aférou má Viktor Schlamm asi sotva co dělat. Žádám ho o podrobnosti kvůli Křištofovi, nikoli kvůli němu samotnému. Je nápadné, že Křištof asi opravdu jednal s milenci chladně, kdežto v telefonické rozmluvě se mnou byl zřejmě rozčilen. Vraždu Ludvíka Lebruna měl už za sebou. Schlamm neví vůbec nic. Je cele zaujat jen svou vlastní záležitostí.

Paní Tomanová tvrdila, že bude rád, až uslyší, že Křištofa nezabil docela. Ale není na něm moc znát, že by se z toho těšil. Hlasem, přiměřeným celkové obhroublosti, prohlašuje Křištofa za darebáka, který zničil jeho štěstí. Křištof je podle něho vyděrač a agent doktora Tomana, který nešťastnou operací připravil tu chudinku nadobro o hlas. Když však Schlammovi sdělím, jak hezky jasně se mnou paní Tomanová mluvila, zarazí se a není schopen slova. Kritizovat a ironizovat jeho názory a jednání nemá smysl. To bylo účelné jen u paní Tomanové, poněvadž její duch na to reagoval.

Zavřu jeho protokol a podávám jej Schlammovu průvodci. Mohou jít.

Schlamm se u dveří ještě otočí s otázkou, co bude s paní Tomanovou.

Povídám: „Paní Tomanová dostane obsílku asi už dnes. Jistě se s ní ještě setkáte.“

Dál si ho nevšímám. Strážný ho pobídne, jako by se ho vůbec nebál, a jdou.

Je to věc kriminálky. Do mých starostí se to jen připletlo. Ale musím si všechno trochu ověřit, abych si byl jist, že to mohu klidně

pustit z mysli. Na rozmluvu s Křištofem to bude mít ovšem svůj vliv.

Dokončuji svou práci. Jsem dosti spokojen. Pořád sice ještě nemáme zrádce kódu BX 222, ale i na to už je políčeno.

Chci vyjít ven, když mi Karlíček přináší opis pitevního protokolu Ludvíka Lebruna.

„Smrt je o něco starší,“ podotýká, asi osmačtyřicet hodin. Sklep ve Vysoké je dobrá patologie. Půda i zdi jsou jako mramorový stůl.“

Ale v protokolu je zajímavější věc. Obsah žaludku. Dosud nestrávená sousta trvanlivé uzeniny. Pamatuji se, že v soupisu z vilky je i slušný kus zčásti spotřebovaného turistického salámu.

„Karlíčku,“ povídám, „Křištof a Lebrun spolu možná v dobré shodě hodovali. Jděte a zeptejte se, je-li možné, aby si Lebrun ještě před smrtí pochutnal právě na onom Křištofově salámu.“

Na to Karlíček: „Když ten salám nikdo nesněd, bude to snadná věc.“

Jdu navštívit spisovatele Jana Šimáka.

Starší pán ve starším bytě, dá se o tom říci. Starší manželka, pečlivá a šetrná hospodyně. Jan Šimák býval také redaktorem. Nedoslýchá.

„Panu doktoru Tomanovi, ano,“ kývá hlavou, „vyneslo mi to pár korun. Neměl jsem to snad dělat? Už se na to ptáte podruhé.“

„Nezlobte se na nás pro tu zvědavost,“ povídám přiměřeně hlasitěji. „Říkal vám doktor Toman, k čemu tu vilku potřebuji“

„Pro odpočinek. Přepřacování. Příjem za to uvedu v daňovém přiznání.“

„Znáte pana Křištofa?“

„Koho?“

„Davida Křištofa.“

„Ne, ne,“ vrtí hlavou, „nepamatuji se.“

„Paní Tomanovou taky ne?“

„Paní Tomanovou? Neznám.“

„Zmínil se vám o ní doktor Toman?“

„Nezmínil.“

„A což jméno Schlamm? Je vám povědomé?“

„Jak?“

„Schlamm.“

„Schlamm? Nevím. Neslyšel jsem.“

Jdu zas pryč.

Vytáhnu od práce ještě doktora Tomana. Mým úmyslem je pouze přesvědčit se, že jeho manželský trojúhelník je zcela separátní záležitost. Ale dovídám se něco zajímavého, takže své návštěvy nemusím litovat.

Doktora Tomana moje návštěva zřejmě zneklidňuje. Má asi hodně práce a je netrpělivý. Vzpomíná si podobně jako Jan Šimák, že na vilku ve Vysoké už tady někdo zvědavý byl. Toman je čtyřicátník řídkých, jako nemocných vlasů a s pletí posetou zarudlými skvrnami. Rysy obličeje jsou krajně nezajímavé a snadno zapomenutelné. Ve srovnání s malířem Schlammem je doktor Toman třtina. Vězí v bílém lékařském plášti, který by mohl být bělejší. Na čele se mu klátí operační světélko. Působí u něho poněkud komicky, jako satyrův růžek.

Jinak je dosti známý odborník pro nemoci krční, nosní a ušní. Udrzuje si i soukromou praxi. Nese mu podle všeho dobré peníze, ale zaujímá ho to celého. Na některé manželky, které naopak vůbec nemají co dělat, mívá to neblahý vliv, myslím.

Tenhle netrpělivý doktor Toman mě žádá, abych mluvil krátce. „Pokusím se o to,“ slíbím mu a hned se zeptám: „Znáte pana Davida Křištofa?“

Tu se zarazí a lampička na čele se přestane kývat.

„Proč?“

„Zdržujete se sám,“ pravím.

„Znám ho. Co dál?“

„Najal jste pro něho dům ve Vysoké u Střížkova?“

„Ale nač se na to ptáte?“ žasne.

Povídám: „Upřímnost bude dobrá pro nás oba. Jestliže jste pověřil pana Křištofa dohledem nad svou manželkou, měl byste se mi s tím přiznat.“

„Proč?“

„Já mám tak dalece času dost,“ říkám. „Pan Krištof přišel k úrazu. Leží v nemocnici a hned tak se do Vysoké ani do Prahy nevrátí.“

„Přišel k úrazu?“ opakuje doktor Toman zpomaleně.

„Přesněji řečeno byl těžce zraněn cizí rukou.“

Toman se zamyslí. Skloní hlavu. Jeho náčelní lampička opíše oblouk. Měl by ji odložit. Ta lampička mě dráždí podobně jako oplíškovaný krček jeho spanilé choti.

Konečně praví: „Nemyslíte si snad, že jsem jeho úrazem vinen já?“

„Vůbec ne. Platil jste mu za jeho služby?“

Rozmýšlí se: „Nemám o tom právo mluvit. Řekněme, že to byla přátelská služba.“

„Je váš přítel?“

Nevydrží sedět. Vstane a hodí rukama.

„Proč do toho tolik mluvíte?“ vyjede na mne.

„Kvůli panu Krištofovi,“ povídám.

„Kdo mu co udělal?“

Pokrčím rameny.

„Schlamm? Viktor Schlamm?“

Trochu se na něj usměju: „Tak vidíte. Máte více vědomostí, než jste byl ochoten ze začátku přiznat. Jak se stalo, prosím vás, že jste se obrátil na pana Krištofa?“

„Pomohl mi před lety cosi vypátrat v dědické záležitosti,“ odpoví doktor Toman s mrzutou netrpělivostí, „je to obratný člověk.“

„Kdy jste ho viděl naposled?“

„Kdy jsem ho viděl naposled –“ váhá doktor Toman. „Jste tu asi jen proto. S jeho úrazem to nemá nic společného. Je-li to nutné, vydám svědectví, ale říkám vám napřed, že nemá žádnou cenu. Kromě toho nemohu zbytečně ztrácet čas. A hlavně jsem si nepřál, aby se moje žena dověděla, že se s Krištofem známe. To by bylo sotva prospělo zdaru jeho poslání. Proto jsem se raději vzdálil.“

„Odkud?“

„Z místa té nehody přece! Jako lékař jsem okamžitě poznal, že řidič je mrtev. Jinak bych byl bez ohledu na cokoli přispěl pomocí. To je samozřejmé.“

Máme tedy neznámého pána, který jel s Křištofem v Mařákově taxametu P-29511.

„O té dopravní nehodě víme dost,“ povídám, „a přece zas všechno ne. Kam jste s panem Křištofem jeli?“

„Já domů. Křištof říkal, že musí ještě někam na druhý konec Prahy.“

„Pan Křištof tvrdil, že vás nezná. Měli prý jste spor o nájem taxametu a pak teprve jste se dohodli o společné jízdě. A to oba přímo domů.“

„To je pochopitelné, že tak jednal,“ hýbá doktor Toman nevrle světylkem, „říkám vám přece proč! Radili jsme se v jisté kavárně a on mi pak nabídl, že mě sveze. Měl objednanou drožku na určitou hodinu. Čekala před kavárnou.“

„Co myslíte, znal se pan Křištof s řidičem té drožky?“

„Myslím, že ten člověk ho vezl častěji. To je jenom můj dojem. Křištof mu udal mou adresu a vyjeli jsme. Řidič se ho ani nezeptal, zdali je to on, kdo ho objednal. Potom jel hodně bezohledně. Zbytečně spěchal. Bylo kluzko, a proto se to stalo.“

„Mluvili jste s ním cestou?“

„Ani slovo. Nemluvili jsme ani my dva spolu.“

„A po nehodě?“

„Když jsem překonal první úlek, řekl jsem, že se vzdám, protože ten člověk je stejně mrtev. Křištof mlčel. Dostal částečný šok. Řidič si zavinil smrt sám.“

„A co víte o Viktoru Schlammovi?“

Doktor Toman se zarazí. Přeskupuje si v hlavě myšlenky. „Schlamm něco Křištofovi udělal?“

„Rozbil mu hlavu.“

„Lotr! Křištof mi zjistil, že moje žena měla se Schlammem známost už před sňatkem se mnou, ale dlouho jsem věřil, že se rozešli. Kdybyste znal okolnosti...“

„Já je znám,“ povídám soucitně.

„Znáte je? To je zvláštní!“ Je podrážděn.

„Vím dokonce víc než vy,“ poučuji ho. „Vaše manželka mluví docela jasně a zřetelně. Mluvila tak přímo se mnou. Její šeptání je simulace.“

Doktor Toman sejme své strašlivé kejvátko z čela a jaksi podivně se uklidní.

„Právě o tomhle podvodu měl Krištof opatřit důkaz. Dosvědčíte to tedy sám?“

Vrtím pomalu hlavou: „Dejme tomu, že jsem k svědecké výpovědi ochoten stejně jako vy, totiž vůbec ne. Naštěstí pro vás však se paní Tomanová už jistě svého šeptání nadobro vzdá sama. Kromě toho je Viktor Schlamm zatčen pro těžké ublížení na těle a nelze zatajit, proč se tak stalo. A ještě dále. Paní Tomanová byla při tom, když se zločinu dopustil, ale pokusila se ho chránit. To pro ni bude mít choulostivé následky. Nevím, jak vám to přichází vhod, ale tato situace je pevně dána.“

Zvedám se k odchodu. Doktor Toman teď stojí a už nespíchá. Slovo na rozloučenou neřekne.

O jeho manželském trojúhelníku nepřemítám víc, než je třeba. Snad je doktor Toman nešťastný muž. Ale myslím, že Vašek Nebeský je na tom hůř i bez trojúhelníku.

Hodinu nato mi Honzík Tužima předkládá první bulletin Davida B. Krištofa. Pokud jde o zdravotní stav, mění se dobrá naděje v jistotu. Pokud jde o ostatní záležitosti, neděje se vůbec nic. David Krištof se chová tiše a klidně. Když dostal zprávu, že jsem ve sklepe byl a že je všechno v pořádku, pokojně prý usnul.

Připravuji se, abych tak řekl, k rozhodujícímu úderu. Ale musím počkat až po rozmluvě s Krištofem, aby mi všechno harmonovalo co nejlépe.

Ono se zdá, že až dosud dělal někdo všechno za mne. Nehledíc ani k té pozorné babičce z podlesí, poslal kdosi Martu Valterovou k mrtvé schránce a dokonce ji tam odstřelil. Sám osud usmrtil taxikáře Mařáka. Naše vnímavost k číslu 29511 to jen jaksi doplnila. Cosi nebo kdosi nám splášil celou záškodnickou rezidenturu. Proto byl chycen František Kolda, který rozehnal drezínu do Bavor. Najít jeho legitimační šáteček bylo už snadné. Na Davida Krištofa jsme přišli sami, jenže David Krištof to byl, kdo odhalil Lebruna v masce vysočanského hudebníka, možná ovšem proto, že jsme věnovali pozornost Davidu Krištofovi. Proto nám David Krištof asi Lebruna tak tvrdě likvidoval. Nám, nebo spíše sobě. Viktor Schlamm, Vlasta Tomanová a její manžel přispěli rovněž svou hřivnou. Pro nás zbylo jen dostat se k jádru jejich tajemství. Přijít na Viléma Hegela bylo poměrně snadné.

Když o všem přemýšlím, zdá se mi stále víc, že hlavní úlohu hrají dvě okolnosti, které jsou klíčem k řešení celé záležitosti. Za první to, co ví David Krištof a s čím se mu asi nebude chtít ven, a za druhé ztracená čínská krabice Marty Valterové, Zlaté Čtyřky. Spatřuji v tom dvě spojitě nádoby s neznámým obsahem a jen s přibližně pochopitelným způsobem, kterak onen obsah přetéká z jedné do druhé.

Honzík Tužima mi předkládá pilně a s vytrvalým úsměvem Krištofovy bulletiny. Krištofovi se vede výborně. Výborně u Krištofa znamená, že už mluví souvisleji a že přijímá trochu potravy. Všiml prý si také, že není oholen. Požádal, aby mu jeho bytná z domova zaslala nějaké prádlo a nějaké nepostradatelné maličkosti. To se stalo pod naším dozorem. Paní bytná se také hrnula ke Krištofovi na návštěvu. To jsme jí laskavě rozmluvili.

Křištof hlavně touží promluvit si se mnou, prý o něčem velmi důležitém. To buď jak buď vypadá jako smrtelné nebezpečí pro Lebrunovu rozvrácenou organizaci.

Říkám vesele a bezelstně Janu Tužimovi: „Křištofa si hlídáme dobře, co, Honzíku?“

„Jistě,“ pokývne Honzík. Nepřestává se usmívat.

Jeho knoflíků už se nikdy nedotknu.

Křištof začíná brát třikrát denně po třech tabletách posilujícího léku. Primář vzkazuje, že Křištofa mohu navštívit, jestliže ho uvaruji rozčilení a nebude-li naše rozmluva trvat dlouho.

Karlíček mi referuje, že se zkouškami pistolí jsou hotovi.

„Tak nic,“ povídá s pokrčováním úzkých ramen. „Vystřelených nábojů máme mísu, ale ani jeden se nepodobá tomu, který proletěl Martě Valterové hlavou. O nábojnicích ani nemluvím. Tu pravou pistolku ještě nosí někdo po světě.“

Nakonec to snad přece byla pistole Marty Valterové a Marta opravdu spáchala sebevraždu. Na místě se zbraň nenašla. Mohla však přece zapadnout do bláta. Mohl ji někdo z těch, kdo pak přispěchali, zašlápnout ještě hlouběji nebo byla zatlačena Martiným tělem. Pátralo se v okolí. Vyhozená dutinka se našla hned. Kdekdo se domníval, že je to všecko. Soudilo se pevně, že jde o vraždu. Anebo kdosi po sebevraždě pistoli sebral a odnesl, i když je to málo pravděpodobné.

„Ted tam bláto už jistě tvrdne,“ povídám, „snad byste si měl udělat výlet, Karlíčku, přerýt to tam trochu. Nemyslím jen tu cestu. Tady jste jinak bez práce.“

Karlíček se podívá k oknu. Libuje si: „Venku je krásně. Podepište mi příkaz a za hodinu jsem na cestě i s motykou. Udělám tam do zeměkoule takovou díru, že s ní rozhodně budete spokojeni.“

„Jeďte tedy. Oživte ten případ vůbec. Hledejte v prvních protokolech nějaký náznak. Vezměte si k ruce fotografie. Snad by bylo možno sebevraždu dokázat i jinak. A kdybyste tam náhodou navrtal petrolej, nenechávejte si to pro sebe.“

* * *

Nastupuji cestu za Krištofem. Od toho si slibuji víc.

Nejdřív chce se mnou mluvit primář. Napomíná mě. Uznává můj zájem, ale upozorňuje, že jeho zájem lékaře je důležitější. Slibuji všemožné ohledy. Ostatně naše sestra bude při tom.

Ta se střídá ve službě s jednou až dvěma zvlášť spolehlivými místními ošetřovatelkami, ale z ústavu neodchází. Přesvědčuji se, že o Krištofa je postaráno dobře. Pavilon je plný pacientů, návštěvy sem však nepřicházejí. Zřízenec v úloze vrátného má prý dobrý přehled u vchodu a dává pozor.

„Raději pacienta na vaši návštěvu připravím,“ říká sestra.

Vchází tedy do Krištofova pokojíka nejdříve sama. Za malou chvíli mě zve, abych vstoupil rovněž.

Krištof polosedí na lůžku, v zádech opřen nastlanými polštáři. Pokrývku má přetaženou až nad žaludek. Dlouhé ruce spočívají po stranách těla, jeho poloha naznačuje, že David Krištof se nehýbá víc, než musí. Hlava je zvětšena kuklou obvazů. Krištofovy liščí oči jsou poněkud zakalené a obkroužené modrými stíny. Rozhodně nevypadá tak, aby se o něm dalo říkat, že se mu vede výborně. Tahle básnická hyperbola je výsadou lidí podobně porouchaných jako on. Je vyhublý a nehezky bledý. Ale klidný a snaží se o přátelský úsměv.

„Ruku nepodávat,“ radí, nebo spíše poroučí sestra. Přistavuje mi židli. Sama zůstává stát v nohou druhého, prázdného lůžka.

„Jak se daří?“ ptám se lehce.

„Slušně,“ odpovídá Krištof tiše, bez znatelné námahy.

„Můžete mluvit?“

„Mohu. Děkuju vám. Kdyby nebylo vás...“

„Toho nechte,“ mávnu rukou.

Nemocnou hlavou vůbec nepohybuje. Ještě prý mu brní, jakmile slyší jen trochu silnější zvuk. Mluvím tedy co možná tiše a bez akcentů, vkládám však do svých slov nevědomý údiv.

„Prosím vás, co se s vámi dělo?“

Jeho slaboučký úsměv mizí, jako když zavíráte nějakou tretku do zásuvky.

„Našli jste?“ ptá se a otáčí po mně oči.

Přemístím si židli bez hluku do vhodnější polohy.

„Našel jsem především vás. Nejlépe by bylo, kdybyste mi řekl všechno sám a od začátku. Nebude-li vás to ovšem namáhat. Můžete mluvit zatím stručně.“

„Já přestanu, když to nepůjde,“ praví chabým hlasem.

Na stolku u lůžka leží tubička s tabletkami. Sestra vysypává tři z nich na lžičku, podá pacientovi a přidrží mu obratně sklenici vody k zapití.

„Ztratil jste se právě v soudný den,“ povídám starostlivě. „Zahlédli vás, když jste vstupoval do soudní budovy, ale potom jako když se propadnete. Byla po vás pěkná shánka.“

„Věřím,“ mluví pomalu, „povím vám to. V patře mě oslovil nějaký člověk. Vzpomněl jsem si, že ho znám. Jel se mnou před časem v taxametru, když došlo k té smrtelné nehodě...“

Musí si oddechnout.

Povídám mu: „Tomu dobře nerozumím, pane Křištofe. K jaké smrtelné nehodě?“

David Křištof mi to tedy obětavě vykládá. Poslouchám pozorně, jako bych to slyšel poprvé. A David Křištof z neznalosti mých znalostí mluví o neznámém spolupasažérovi, jímž podle něho vůbec není doktor Toman, nýbrž jakýsi inženýr Reindl nebo Reidl, neboť tak prý se představil. Prý si ten inženýr Reindl nebo snad Reigl – to se vždycky přeslechne – prý si celou věc rozmyslil a přece jenom se k svědectví přihlásil.

Křištof odpočívá. Je neuvěřitelné, že ještě nemá dosti sil, ale jasně neuvěřitelná je jeho lež.

„Upozornil mě,“ pokračuje Křištof za chvíli, „že řízení se koná v jiné místnosti, než bylo původně určeno. Dovedl mě tam, a byl jsem v pasti.“

Dávám na sobě znát ještě větší pozornost, nikoli však nedůvěru.

„Jen klidně!“ napomíná sestra s pousmáním, „nebo máte po zábavě.“

Křištof se teď snaží otočit oči po ní.

„Je to členka vašeho sboru, že ano?“ ptá se mne.

„Ano,“ přisvědčím bez rozpaků. „Jak jste s ní spokojen?“

„Jsem rád, že mě někdo ochraňuje.“

Pak si olízne rty. Říká: „Nikdo tam nebyl – v té místnosti – jen my dva. On zevnitř zamkl a namířil na mne pistoli. Řekl, že ho posílá Lebrun, protože jsem ho poznal v přestrojení za hudebníka a opovážil jsem se vám to oznámit...“

MLčím a mračím se, což je při téhle pohádce asi nejvhodnější. Křištofovy oči jsou mdlé. Jako by mu dalo práci pořádně myslit.

„Byli jsme tam až do noci. V poměrech se asi vyznal. Vyvedl mě za tmy vedlejším východem. Slíbil, že mě okamžitě zastřelí, kdybych se podezřele hnul nebo zavolal. Na ulici čekal automobil. V přítmí. Musel jsem nasednout. Ale na nábreží jsem vyskočil. Byli tři.“

„Našli jsme váš klobouk,“ připomínám.

„Ten mi přepadl přes zábradlí. Napadli mě nožem. Bil jsem se pěstmi a unikl jsem. Potom se už neodvážili... ale bál jsem se jít domů.“

„Kam jste šel?“

„K doktoru Tomanovi. Měli jsme jistou úmluvu. To vám ještě povím...“

Odpočívá. Z Tomana udělal dva různé muže a neuvědomuje si nebezpečí, které mu z toho hrozí. I když neví, že jsem s Tomanem mluvil, mohl by si přece pomyslit, že s ním mluvit budu. Není jisté dohodnut s doktorem Tomanem, poněvadž ten by mi byl v tom případě neprozradil, že byl Křištofovým spolucestujícím.

David Křištof není v pořádku. Pokouší se zvládnout situaci rozumem ještě otřeseným. Strašlivé chyby, jichž se dopouští, nemohou mu u mne již více ublížit, ale působí na mne nepříjemně, že už to není onen klidně přesvědčivý chlapík, jakým byl ve chvíli, kdy se mnou mluvil o muzikantovi z Vysočan.

„Odjel jste do Vysoké?“ ptám se ho, když ještě mlčí.

„Přímo od Tomana.“

Vidím u kořene jeho nosu droboulinké kapičky potu.

„Dost,“ praví sestra jemně, ale energicky.

„Hned jsme hotovi,“ povídám. „Pan Krištof se už nebude mnoho namáhat. Myslím, že celou věc chápu. Doktor Toman vám asi půjčil zavazadlo?“

„Ano.“

„Čepici?“

„Ano.“

„Pistoli jste měl svou?“

Říkal předtím, že na nábřeží odrazil návštěvníky holými pěstmi.

„Pistoli jsem neměl svou,“ praví hlasem už opravdu slabým, „nemám žádnou. Půjčil mi ji doktor Toman.“

Původně to měl pro mne asi připraveno lépe. Tohle, co právě řekl, je zbytek dobrého plánu. Ovšem Toman nic o pistoli neříkal.

„Měl jste se obrátit raději hned na nás,“ povídám mu s nenásilnou výčitkou.

Pohne trochu rukou.

„Neznal jste Lebruna. Lebrun mě odsoudil. Myslil jsem, že ve Vysoké mě nenajde. Teprve odtamtud jsem volal vás.“

„Ale našel vás tam.“

„Našel. Měl jsem štěstí. Nenapadlo ho, že budu hned střílet. Náhodou jsem ho zasáhl smrtelně. Střílil jsem dobře. Ale vyšel jsem ze cviku.“

„Před Schlammem jste si tak velký pozor nedával.“

Na to mlčí.

Uvědomil si snad, že od Schlamma mám jen krok k doktoru Tomanovi?

Sestra už stojí u dveří. Napomíná mě pohledem.

Možná, že David Krištof se opravdu příliš namáhal. Přivírá teď oči a zdá se, že je zas ještě o něco bledší. Můj odchod ani nepozoruje.

Čekám v místě tak dlouho, dokud nedostanu spolehlivou zprávu, že pacientův stav se nezhoršil.

Do Prahy se tedy dostávám pozdě, ale přesvědčen, že David Krištof je v tom až po uši. Znepokojil se objevením mrtvé schránky. Poplašil se, když jsem se o něho začal v souvislosti s Lebrunem zajímat. A hleděl zachránit sám sebe. K tomu si sestavil smělý plán.

Z nějakého důvodu musela zemřít Marta Valterová. Krištof má její smrt na svědomí.

Řidič Mařák je mrtev.

Marta Valterová a Emil Mařák Krištofa znali. Zbýval asi už jen Lebrun, který ho rovněž znal. S tím nejdříve smluvil očištnou akci ve Vysočanech, pak ho vylákal do Vysoké, přikrmil ho salámem a zbavil se ho vraždou. Zastřelil ho směrem od dveří ke kamnům, což domněnku o zákeřnosti jeho činu jen podporuje. Jako důvod měla pro mne platit sebeobrana.

David Bedřich Krištof likvidoval špionážní firmu. Zrušil příkazy a nařídil klid. Není už osoby, která by ho mohla usvědčit. Nebo je-li na světě taková osoba, měla být asi likvidována rovněž. K tomu však David Krištof už nenajde příležitost – díky Schlammovu pohrabáči. Několikrát zlo se tu potřelo navzájem, což je koneckonců zákonitá důslednost. Po uzdravení bude David Krištof podroben křížovému výslechu. Zastřelil člověka. Jsme oprávněni i povinni případ důkladně vyšetřit. David Krištof je ztracen.

Brzy ráno tahám doktora Tomana v jeho bytě přímo z postele. Zdvořile se omlouvám, že ho ruším tak časně.

„Nedomluvili jsme se totiž posledně, jak se patří,“ vysvětluji příčinu své návštěvy. „Kdy že jste viděl pana Krištofa naposled, prosím?“

Doktor Toman se doopravdy zlobí. Navléká domácí kabát a nemůže se dostat do rukávů.

„Měl byste mě už nechat na pokoji se svým panem Krištofem! Skončil jsem s ním. Moje žena se vrátila a řekla mi o něm také něco. Vyšetřování je v proudu, žaloba o rozvod rovněž a k tomu zvlášť podávám trestní oznámení. Nevím, co byste ještě chtěl.“

„Jen tu odpověď na mou otázku,“ povídám. „Kdy jste viděl pana Krištofa naposled?“

„Říkal jsem vám to.“

„Neříkal jste mi, že se k vám uchýlil toho a toho dne a že jste mu půjčil zavazadlo, slušný kus uherského salámu, čepici a pistoli.“

Doktor Toman pootevře nad mým výčtem udiveně ústa. Zcela jistě si to v duchu opakuje.

„Nepůjčil jsem mu žádný salám!“ vybuchne konečně.

„To je jedno,“ ujišťuji ho, „ze salámu se nestřílí. Ale jak to bylo s tou pistolí?“

„S pistolí?“

„Ano. Máte pistolí na řádné povolení. Nepůjčil-li jste ji panu Křištofovi, tedy mi ji laskavě ukažte.“

Doktor Toman cholericky pobíhá od okna ke dveřím.

„Půjčil jsem mu ji!“ hodí rukama.

„A to se dělá?“

„To se nedělá, já vím.“

„Nedostanete ji už zpátky,“ upozorňuji ho vážně. „Ukažte mi svůj zbrojní pas.“

„Beze všeho.“

Hledá rozčileně v nějakých zásuvkách. Nechám ho i odběhnout do sousedních místností. Pak se vrací.

„Prosím! Zde je. Chcete mi ho zabavit?“

„Odevzdáte ho laskavě sám,“ povídám.

Doktor Toman se začne omlouvat. Je značně nervózní.

„Křištof říkal, že se ve Vysoké bojí, že před několika dny zahlédl jistého svého nepřítele. Té noci ho dokonce přepadli, poranili ho na čele. Říkal, že učiní oznámení. Zbraň chtěl mít zatím pro jistotu, aby byl klidnější. Sám žádnou neměl...“

Asi měl. Ale serióznější bylo bouchnout Lebruna touhle.

Jsem zvědav, kde se Křištof ukrýval v době mezi svým zmizením v soudní budově a noční hodinou, kdy přišel k doktoru Tomanovi. V základě není odpověď těžká. V některém z doupat Ludvíka Lebruna. Tam si umělecky způsobil poranění na čele sám. Poškodil klobouk, pohodil jej a do Vysoké potom odjeli s Lebrunem třeba společně.

Povídám teď doktoru Tomanovi: „K panu Křištofovi jste byl příliš laskav. Teď ponesete následky. Křištof zastřelil vaší zbraní člověka.“

Doktor Toman jako když dostane ránu mezi oči.

„Co?“ vyhrkne.

„Povězte mi,“ pravím, „proč jste mi Křištofovou noční návštěvu původně zapřel.“

„Na jeho přání!“ křikne doktor Toman. „Na jeho přání!“ A chytí se za hlavu.

Křištof prý měl zřejmě před někým strach. Byl nezvykle rozrušen. Na dotazy odpovídal vyhýbavě. Chtěl rychle z Prahy pryč.

Vysoká se mu výborně hodila. Nějaký den po tom se tam měl stejně vypravit.

„Považoval jsem ho za rozumného člověka!“ doktor Toman zrovna úpí. „Za nic nemůžu, mám jenom smůlu! Věřil jsem, že mi zbraň vrátí v pořádku. To noční přepadení u řeky...“

Zanechávám doktora Tomana jeho starostem. Odcházím, informuji příslušná místa a usedám v kanceláři k další práci.

* * *

Bulletiny z nemocnice docházejí přesně. David Křištof se utěšeně pozdravuje. Pozorují však na něm jakousi melancholii nebo alespoň zamyšlenost. Tomu se nedivím. Má o čem přemítat. Uvědomuje si třeba svou situaci a studuje, jak z toho beze škody ven. Na nějaké horečnaté sny, které se mu po zranění vpletly do skutečnosti, by se ostatně vymlouvat mohl.

Karlíček se zatím vrací ze své jarní výpravy za tajemnou pistolí a za důkazy vraždy či sebevraždy Marty Valterové.

„Kdepak!“ říká mi. „Když to člověk řádně prostuduje, nemůže být o vraždě ani o sebevraždě moc řečí, nýbrž jen o smrti zastřelením. Po zbrani ani památky. Pročpak se pohodlně nezastřelila doma? A pak tam byly stopy po někom druhém. Byl to vrah, nebo jen zloděj pistole? Proč jí nesebral taky prstýnek a hodinky? Neměl dost času? Chcete se zastřelit? Pak tedy jenom tak, jak to udělala ona. Těsným přiložením hlavně k pravému spánku. Chcete být zavražděn? Necháte si klidně přiložit hlavě

k pravému spánku a nepoznamenáte ani, že to studí? To bych se divil.“

„Dost, Karličku,“ přerušuji ho. „O čem jste přesvědčen?
O vraždě, či sebevraždě?“

„Kdepak!“ povídá Karlíček, „celkem o ničem.“

„Tak počkejte. Co myslíte – nosil Lebrun svou zbraň bez povolení?“

„Jasně.“

„A Krištof?“

„Jak by smet.“

„Jste si tím jist? Což když David Krištof popravil Lebruna zbraní legální?“

„Chech!“ udělá Karlíček nevážně. „Belgická FN, kterou tady nejspíš nechal nějaký německý oficír – a legální? Má-li ta zbraň regulérní zbrojní pas, mám já mašli v hlavě.“

„Tak příště ať vás bez mašle nevidím,“ povídám. „Jděte a zjistěte si podle čísla majitele. To je zas moje šaráda pro vás. A jak říkám. Zítřka pěknou růžovou mašli ve vláskách!“

„Chlapečkové nosí modrou,“ zamručí Karlíček a pln nejistoty mě opouští.

Zatím jsem se vším spokojen. Honzík Tužima překonává sám sebe ve svědomitosti, co se týče Křištofových bulletinů. Odvažuje se dokonce i vlastních dotazů, když se mu zdá, že vidí nějakou neúplnost. Může to mít ovšem i jiné důvody než jen čistou svědomitost. Ale nápadného v tom nic neshledávám.

Krištof už také na chvíli opustil lůžko. Brzy mu bude povolena procházka po nemocničním parku. Převoz by mu uškodil, k tomu hned tak nedorazí. Ale než tam začnou doopravdy lítat ty obtížné můry, co otravují hlavnímu vrátnému život, bude Krištof úplně zdrav.

Je však prý mlčenlivý a zamyšlený. Jeden z posledních bulletinů o něm praví, že si stěžoval, jako by se mu nějak těžce vzpomínalo. Podrobnosti jistých událostí, i zcela běžných, a jména lidí prý si

dosti těžko vybavuje. Snad pro dočasné nedokrvení mozkové blány či co. Já tomu nerozumím. Primář u něho zavádí zvláštní terapii.

Myslím si, že Křištofův rozum spíše plně nabývá dřívějších schopností, než aby tomu bylo opačně. Na Davida Křištofa asi působí jednak příklad zapomínavého Jana Tužimy, jednak příklad paní Tomanové, která se vyzná v šizení lékařů. Ono je i možné, že Honzík Tužka alias Vilém Hegel třeba svými dotazy a bezděčným prostřednictvím ošetřovatelů tenhle způsob Davidu Křištofovi napověděl.

Zatím mě opět hledá Karlíček. Dívá se skrze své brejličky přísně byrokraticky.

„Hlásím,“ povídá jako úplný cizinec, „že Lebrunova pistole nemá úřední záznam. Její držení bylo protizákonné.“

„A Křištofova?“ ptám se.

„Majitel doktor Toman tam a tam,“ říká strojově Karlíček.

Nemůže mi to zapomenout. Ta mašle mu skutečně vězí v hlavě, ovšem obrazně řečeno. Někdy to je protiva chlap. Ale kdyby si chtěl natrvalo zachovat tuhle nelidsky přesnou odměřenost, nesnesu ho vůbec a víckrát ho k ničemu nepozvu. Šibal, celkem ví, co špatně snáším, a že mám rád kolem sebe lidi, jací doopravdy jsou, a ne jakými se jen tváří.

Pak dostávám dopis od primáře. Nevyslovuje v něm zrovna obavy o Křištofovo duševní zdraví, ale domnívá se, že pacient by se měl po rekonvalescenci podrobit psychiatrickému šetření. Shledávají se již nápadné známky zamlklosti, která může být předzvěstí duševní poruchy. Při slovním projevu, k němuž dochází nyní zřídka, pozoruje se jistá, zatím nepatrná vada řeči. Pacient, zdá se, přemýšlí těžce o tom, zdali je normální, nebo ne. Klade si patrně v duchu otázky, dává si odpovědi a posuzuje se. Primář nekonstatoval při diagnóze ani při operaci nic zvlášť závadného, naopak případ se zdál lehčí, než jak se původně ukazoval. Konzultace bude asi nutná. Zatím ovšem nelze pacienta ničím podobným zatížit.

Jsem přesvědčen, že David Křištof si vymýšlí něco na mne a ne na sebe. Brání se jako přišlápnutý červ. Chce vyvléknout hlavu ze smyčky, která už ho citelně tísní.

Nechci být ovšem zas příliš paličatý a eventuální duševní poruše Davida Křištofa vůbec nevěřit. Jen si myslím, že to býval chlapík speciálních zkušeností a že míval tolik vtipu, aby si mohl dovolit vymýšlet a provádět činy, jakých by byl málokdo druhý schopen. Svou výjimečnou a zvláštní inteligencí, nepodpořenou mravními zásadami, nechal se zahánět na nebezpečné cesty. Riskoval. Příliš si věřil. Ale co se týče psychiatrů, to už bychom chtěli vzít do rukou tak trochu také sami.

David Křištof je z naší strany ponecháván v absolutním klidu, který ho možná dusí. Využil jsem jeho situace a ochromil jsem jeho bojeschopnost. Neodvažuje se klást ani otázky. Ví, že je střežen. A to se děje takovým způsobem, že nemůže nic namítat. Dokonce musí být tomu povděčen. Chráníme ho přece před Lebrunovými lidmi. Neslyšel ještě od nás ani slůvko výčitky nebo obžaloby. Proto tápe a hádá a domnívá se, že ani nemůže být dost opatrný.

Honzík Tužka přináší další bulletin dvojciferného pořadového čísla. Praví se v něm, že Davidu Křištofovi byla povolena první procházka nemocničním parkem. Je krásné jarní počasí. David Křištof mlčenlivě krmí v parku ptáčky suchým rohlíkem.

Jeho fyzický stav uspokojuje. David Křištof nabývá zdravější barvy v obličeji. Na brnění v hlavě už si nestěžuje. Po mně se neptá. Ptá se možná v duchu po lidech, s nimiž se až donedávna stýkal. Izoluje se od nich a je od nich izolován. Má asi zajímavý pocit samoty a opuštěnosti. Bere sám třikrát denně po třech tabletkách posilujícího léku.

A můj pocit je, že se chystám ke skoku. Karlíček, jenž se teď chová odměřeně, prolezl ještě jednou celou soudní budovu. Zjistil, že technicky by celkem bylo možné použít některé místnosti tak, jak to říkal Křištof. Ale pouze technicky. Jinak je to těžko představitelné. Až bude Křištof líčit podrobnosti, bude si muset dávat po čertech dobrý pozor. Přípraveni jsme výborně, zatímco on sám ve své

izolaci snadno může podlehnout depresi. Doktor Toman, jeho manželka, malíř Schlamm a Křištofova bytná byli vyslechnuti až piplavě. Byly provedeny výslechy ve Vysoké. Na konzulátu, kde Marta pracovala. Pochlubili jsme se na mnoha místech Lebrunovou posmrtnou fotografií. Křištofově bytné se například zdá, že člověk, Lebrunovi podobný, jednou nebo dvakrát Křištofa v bytě navštívil. Dotazovali jsme se znovu a podrobně i Vaška Nebeského. Neví nic, anebo byl možná slepý svou láskou. Vašek je jinak v dobrém stavu. Celá věc už ho jen mrzí.

„Myslím,“ řekl mi, „že k vám se už vrátit nemohu. Ale dokážeš-li mou nevinu, dostanu slušné místo jinde.“ Nezahálíme tedy. A den, kdy David Křištof zasedne ke své výpovědi, se blíží.

Ve své kanceláři mám okno otevřené dokořán. Trochu toho čoudu z cigaret putuje ven. Pochutnávám si labužnický na černé kávě, bez níž se teď nikdo u nás nechce obejít, jak už jsem, myslím, vpředu poznamenal. Můj fascikl R. L., zpočátku tak uboze hubený, vypásl se na několik rozměrných dílů.

Je asi devět hodin ráno, když ke mně vstupuje Karlíček. Poslední čásek dával najevo uraženou odměřenost, na niž si nemohu přivyknout, takže jsem byl už mnohokrát v pokušení požádat ho, aby mi tu mašli v hlavě odpustil.

Tentokrát je jenom vážný.

„Smím se vás zeptat, kdy jste dnes přišel?“ ptá se.

„Před chvílkou,“ povídám.

Karlíček pokývne a ohlíží se, jako by hledal židli. Říká: „Zachytili jsme telefon místo vás.“

Aha, myslím si. Našel příležitost k dramatickému efektu. Bude se rehabilitovat tím, že mašli do hlavy nasadí zase on mně, a jsme vyrovnáni.

Ale výraz jeho očí se mi nějak nelíbí.

„Co je?“ ptám se klidně.

„Telefonovali v osm. Věděl jsem, že přijdete. Řekl jsem tedy: Neplašte se, zatím všechno připravím. To se stalo. Může se vyrazit hned.“

„Kam?“

„Krištof nás nachytal,“ povídá Karlíček s povzdechem. „Spáchal sebevraždu.“

16

Doopravdy jsem se polekal.

„Mrtev?“

„Dočista.“

Karlíček se tváří spíše soucitně. Už se na mne nehněvá. Chápe, že mi to podrazilo nohy.

„Myslíl jsem, že připadne na něco chytřejšího,“ povídám konečně.

„Tohle je dost chytré,“ praví Karlíček a má asi pravdu.

Pocit omráčení ve mně ustupuje hněvu.

„Což ho tam nehlídali, proboha?“

„Ale hlídali,“ povídá Karlíček, „jenže neuhlídali.“ Pokrčí mrzutě rameny. „Spolykal smrtelnou dávku morfia. Prý někdy před spaním. Když k němu ráno zašli, byl už dávno mrtev.“

„Hýbali tam s něčím?“

„Čekají na vás. Je to prý jasný případ, až na to, kde morfium vzal.“

„V jeho léku nebylo obsaženo?“

„Vůbec ne. Na to už jsem se ptal. Dole čeká vůz. S řidičem, nemáte-li nic proti tomu.“

„Dobře.“

„Koho vezmete s sebou?“

„Vás,“ povídám. „A Honzíka.“

Jan Tužima není daleko. Než přejdu několikrát od okna ke dveřím, vletí ochotně dovnitř.

„Devítihodinový bulletin nedošel,“ hlásí.

„Dojedeme si pro něj,“ odpovím mu krátce.

Za chvíli jsme na cestě. Vůz řídí obratný chlapík. Chci, aby jel jako čert, a on to umí, aniž budí po ulicích senzaci. Vyplete se z města a uhání, jak může.

Celou cestu mlčím.

S křížovým výsledkem Davida Krištofa je tedy konec. Štáb rezidentury už neexistuje, a to je velká chyba.

V nemocnici nám vrátňý bez řeči otvírá bránu, poněvadž byl na náš příjezd upozorněn. Zdraví mě do vozu. Naše někdejší rozmluva o obtížných mŕách mu asi utkvěla v paměti. Je divné, že i já na ni teď myslím.

Projíždíme nemocničním parkem zvolna. Je tu dost pacientů, kteří se procházejí nebo posedávají na lavičkách ve svých typických županech a trepkách. U těch budíme jistou zvědavost. Jinak není žádný poplach. Vládne klid jarního dne.

Slyšeli jste už o sebevraždě v nemocnici? Já ne. To je přece místo, kde se naopak očekávají zázraky, pokud jde o záchranu života, a kde se ty zázraky mnohdy i skutečně dějí.

Radím řidiči, kudy má jet. Zastavujeme posléze před malým chirurgickým pavilonem v místě, kam zajíždívají sanitky. Jakmile vystoupíme, zajede náš řidič s vozem stranou, aby nepřekážel.

Vstupujeme do nevelkého vestibulu. Stojí tam náčelník krajské správy ministerstva vnitra s dvěma nenápadnými muži. Hovoří tiše s primářem, jenž se netají svou rozmrzelostí.

Pronášíme jen několik nutných slov. I tady se občas belhají někteří pacienti, jejichž zájem naše tichá skupina budí.

Stoupáme do patra. Před Krištofovým pokojíkem sedí v proutěném křesle naše sestra ošetrovatelka. Je zde na jakési hlídce. Vstává, když se blížíme. Má nejistý pohled. Chtěla by mi asi říci, že nic nezanedbala a že nemůže za to, co se stalo. Zatím ji jen zběžně pozdravím.

Mrtvý Krištof leží ve svém pokojíku na lůžku. Oči má zavřeny. Je dosti obřadně zahalen pokrývkou.

Stojím, pohlížím na něj a nehýbám se. Ostatní zůstali stát tiše a diskrétně za mnou.

Krištof je pro mne *neuvěřitelně mrtev*. Nemám k němu žádný osobní vztah. Ale mnoho jsem na něj myslil. Leží zde tak, jak jsem ho znal, jen smrtí trochu pozměněn, a je teď ode mne jakoby nesmírně vzdálen. Miliónkrát netečnější než paní Tomanová.

Nepochopitelně lhostejný. Nevýsměšný. Pokojný až běda. Už jen prázdná schránka. Všechnen význam z něho vyprchal. Je až dojemně tichý a pokorný. Zaplatil věčnou nicotou.

Je mi divné, že musím sbírat odvahu, abych promluvil klidně.

„Kdo objevil, že je mrtev?“

Z pozadí se nesměle přihlásí sestra.

„Já. Volala jsem ihned pana primáře.“

Primář mi stojí po boku.

„Konstatoval jsem smrt,“ praví. „Příznaky ukazují spolehlivě na požití opiového alkaloidu v nadměrné dávce.“

„Morfium?“

„Ano. Per os. Pitva to bezpochyby potvrdí.“

„Je nějaká domněnka, jak se mohl k morfiu dostat?“

„Záhada,“ praví primář prostě. „Neužili jsme u něho morfia ani v období operace. Bolesti mu dostatečně zastírala porucha center nebo i samo bezvědomí. Ostatně bolestmi mnoho netrpěl. Užíval jen těchto tabletek. Je to zcela neškodný přípravek pro uklidnění nervů.“

Primář ukazuje na noční stolek. Leží tam tubička, jakou jsem zde viděl už při své první návštěvě.

„Kdo ho viděl naposledy živého?“

Odpovídá sestra. „Ošetřovatelka, která měla odpolední a večerní službu. Vystřídala jsem ji o půlnoci.“

„Chtěl bych s ní mluvit,“ pravím.

Sestra se bez hluku vzdaluje. Stejně bez hluku se v pokoji objevili dva sekundáři v bílých pláštích. Jeden z nich měl zde večerní vizitu.

„Pacient byl v naprostém pořádku,“ tvrdí.

„I co se týče nálady?“

Nebyla pozorována žádná změna v chování Davida Křištofa. Stal se z něho přemýšlivý nemluva, který někdy ani neposlouchal, co mu říkají.

„Stupňovala se jeho zasmušilost?“ ptám se.

„Neřekl bych,“ odpovídá primář. „Upadal do ní po vaší návštěvě, až dosáhla jistého stupně, který se zdál trvalý.“

„Můžete provést ihned pitvu?“

„Prosektor je přichystán. Počítali jsme s tím.“ Primář dává znamení jednomu ze sekundářů.

„Počkáme si na výsledek,“ povídám.

Vycházíme na chodbu. Je mi tam volněji. V přítomnosti nebožtíka Davida Krištofa mám příliš silný pocit, že to nebylo zoufalství a beznaděj, co Davida Krištofa dohnalo k tomuto činu, nýbrž něco, co mě v posledním kole mělo srazit na všechny čtyři, třeba tedy za tuto cenu.

Obracím se na primáře s otázkou, je-li možné, aby se nějaké morfium ztratilo ze zdejších zásob léčiv. Primář to naprosto vylučuje. Je pevný a přesvědčivý. Přesto ho žádám, aby dal provést kontrolu. Vyhovuje mi.

Nemocniční zřízenci nenechávají na sebe dlouho čekat. Objevují se s nosítky. Zastavím je, než vejdou do dveří.

„Pane primáři,“ žádám, „přál bych si, aby prádlo, které má nebožtík na sobě, zůstalo v pokoji. Může to být?“

Primář se na mne zahledí svýma pevnýma očima, ale nemá žádnou otázku.

„Jak chcete.“

Dva mlčenliví zřízenci vcházejí pak do pokoje. Za chvíli opět vycházejí, s nosítky zatíženými břemenem, které je nyní zcela zahaleno pokrývkou. Shodným krokem, který mi připadá skoro slavnostní, nesou Davida Krištofa pryč. Nosítka se mezi nimi mírně zvedají a klesají, jako by David Krištof odplouval na neviditelných vlnách. Jsme všichni tiše, dokud muži s nosítky nezmizí.

David Krištof se mi ztratil z očí jednou provždy.

Jeden z náčelníkových mužů zůstává na chodbě před pokojem na stráž, s příkazem, aby nikoho, ať by to byl kdokoli, do pokoje nevpuštěl. Nás ostatní vede primář do svého kabinetu v prvním chirurgickém pavilonu. Je nás tam pak dost. Kromě primáře jeden ze sekundářů, naše sestra ošetřovatelka, místní náčelník se svým průvodcem, Karlíček, Honzík a já. Přichází po chvíli ještě druhý sekundář, aby nám sdělil, že ústavní zásoby morfia jsou v pořádku.

Chvilí nato se hlásí ošetřovatelka, která měla minulého večera službu.

Nepozorovala nic nápadného. David Křištof neměl žádné přání. Nepromluvil na ni. Normálně povečeřel.

„Vzal své prášky?“ ptám se.

Ona přisvědčí. „Jistě. Neviděla jsem to přímo, ale bral je teď už vždycky sám a těsně před spaním.“

„Není tedy zaručeno, že je skutečně vzal,“ povídám.

Přihlásí se naše samaritánka. Nesměle podotýká: „Podle počtu zbylých tabletek se to dá zjistit. O výdeji léků jsou přesné záznamy.“

„Můžete mi tedy vyčíslit, kolik tabletek má v tubě zbývat?“

„Snadno.“

„Prosím vás o to.“

Obě ošetřovatelky odcházejí.

Tajím těžko rozladění. Střežili jsme Davida Křištofa před vším možným, jenom ne před ním samotným. Karlíček měl pravdu. Byla to chytrá věc. Vlastně jediná skulinka, kudy celá naše moudrost mohla najednou vyfouknout. Ovšem mnoho záleží na tom, zdali nápad umřít pocházel skutečně jen z Křištofovy hlavy.

Morfium se sem zcela jistě dostalo odněkud zvenčí.

Ptám se: „Seznam nebožtíkova majetku byl proveden přesně?“

„Naprosto přesně,“ odpovídá náčelníkův průvodce, „na to se spolehněte.“

„Je možné, aby měl morfium s sebou, třeba nenápadně ukryté?“

„Není to možné. Ostatně dostal se sem v bezvědomí a jeho věci jsou uloženy ve skladišti.“

„Je naprostá jistota, že zvenčí nic nedostal? Nic mu nebylo doručeno nebo propašováno?“

„Vůbec nic.“

„Dejte pozor,“ mrzím se, „obdržel přece z domova zásilku prádla.“

Pomíjím rozpaky muže, který mi odpovídal. Obracím se na primáře.

„Pane primáři, bylo by možno najít zbytky morfia, třeba mikroskopické, například v kapsičce pyžama, v přeloženém kapesníku, v pouzdře zubního kartáčku a podobně?“

Primář krčí rameny.

„Popřípadě. To je nesnadná věc. Morfium je krystalická sůl nebo může být stlačeno do tabletek. O těchto formách je třeba uvažovat. Rozhodně by asi nebylo přepravováno volně. V nějaké krabičce například. V sáčku. A podobně. Zkusit se to může.“

„Budeme v pokoji hledat, jakmile obdržíme nález z pitevny,“ povídám. „Prádlo a ostatní předměty, které v pokoji zůstaly, předáme k laboratornímu zkoumání.“

„Na takovou práci zde nejsme dobře zařízeni,“ poznamenává primář.

„Provedeme to v Praze.“

Pak žádám náčelníka o pomoc při podrobném prohledávání pokoje. Mohla by se snad najít schránka, v níž se tam morfium dostalo. Všecko může být podezřelé, i kousek pomačkaného papíru.

Primář mě ochotně poučuje o minimální výši smrtelné dávky. Tvrdí, že množství požití per os pitva dosti spolehlivě odhadne. Injekci jedu téměř na sto procent vylučují. Stopu po tom by prosektor určitě objevil.

Obě ošetřovatelky se vracejí se sdělením, že v tubě utišujícího léku mají zbývat čtyři tablety, za předpokladu, že pacient dodržoval dávkový předpis. Ujišťují, že co se toho týká, užíval David Krištof svůj lék pravidelně.

Totéž potvrzuje i třetí sestra, kterou zavolali. Stejného mínění jsou také oba sekundáři.

Primář navrhuje, abychom se do prozkoumání pokoje a Krištofových svršků pustili hned. Zdvořile, ale pevně odmítám, i když o správnosti jeho diagnózy nepochybuji. Příčina smrti musí být zjištěna nejvýš spolehlivě. Je to náš odrazový můstek, na který musí být naprosté spolehnutí. Karlíček se mnou souhlasí, třeba jen němým pohledem.

Zásah cizí osoby se zdá nesporný. Ze strany Křištofovy bytné, která zaslala prádlo a nějaké drobnosti, byl by tento zásah asi bezděčný, i kdybychom jeho možnost připustili. Jiná osoba je zatím neurčitelná, kromě snad té, která si říká Jan Tužima. Jestliže jsem až dosud měl jisté pochyby o správnosti své hegelovské domněnky, nyní se těchto pochyb začínám bát. Raději bych byl již úplně přesvědčen, že se nemýlím, poněvadž se to zdá jedinou cestou, která je ještě otevřená, zatímco všechny ostatní vidím před sebou zataraseny.

Vyslýchám uklízečky. Žádná nemůže nic povědět. Křištof od nich nepožadoval žádnou službičku. Myslím, že tyto ženy nelžou.

Vyslýchám zřízence, pověřené službou dole ve vestibulu. Téměř se zapřísahají, že do pavilonu cizí osoba nevstoupila a že nedošlo vůbec k ničemu, co by znamenalo nějaký Křištofův styk s vnějškem.

„Návštěvní hodiny jsou denně od dvou do čtyř,“ říkají, „ale do zadního pavilonu je teď vstup přísně zakázán. Pacienti, kteří se nezreklí návštěv, byli přemístěni sem do hlavního pavilonu.“

„Z malého pavilonu však vám pacienti vycházejí do parku volně,“ připomínám.

„Ano. Ti, kteří mohou a chtějí.“

Primáři se asi zdám příliš puntičkářský.

„Nikdo ani v malém pavilonu neleží pro zábavu, soudruhu kapitáne,“ podotýká s vážným výrazem.

„Ano,“ souhlasím, „ale mohl být venku někým požádán, aby Davidu Křištofovi něco doručil. Křištof mohl být nenápadně střežen i venku v parku. Ostatní pacienti však střeženi nebyli.“

Rozhlížím se po přítomných. Jeden ze sekundářů pokrčí rameny, druhý se tváří bezradně. Naše sestra stále trochu provinile. Náčelník asi souhlasí se mnou. Primář podle všeho rovněž připouští možnost, kterou jsem uvedl.

Pravím: „Dopisy a zásilky ostatním pacientům přicházely volně. Také o tom se musí uvažovat.“

„Ovšem,“ vmísí se Karlíček, „když dovolíte. Zázrak se nestal. Každý nápad kromě nápadu, že morfium tam vůbec nebylo, je

vítán. Jeden bych měl sám. Zeptejme se pacientů. Nikdo z nich asi nebude mít zájem na tom, aby něco tajil.“

„Dobrá,“ povídám.

Karlíček se sám navrhuje jako tazatel. Uznávám, že jeho vyřídilka se může uplatnit, neboť normální výslech by nebyl na místě. S Karlíčkem se vypravuje naše samaritánka a oba sekundáři. Zůstáváme v kabinetě jen čtyři. Primář, náčelník, Honzík a já.

Primáře volají k náhlému případu.

Rozmlouvám potom tiše s náčelníkem až do návratu Karlíčkovy výpravy.

„Víme,“ hlásí Karlíček, „kdo z pavilonu vycházel a kdo ne. Tři z pacientů se pokusili navázat s Křištofem hovor. Neodmítal je, ale odpuzoval je nesdílností. O nějakém vzkazu pro Křištofa nebo o něčem, co mu snad mělo být doručeno, nikdo neví.“

Import morfia zůstává záhadou.

Vrací se i primář. Vážného zákroku jeho náhlý případ nevyžadoval.

Hodinu poté zvoní telefon. Volá prosektura. Primář se přihlásí, pak jen pozorně naslouchá. Poděkuje a zavěsí. Obracejí se k nám.

„Morfium per os, pánové,“ praví s jistým sebevědomím. „Přibližně dvojnásobná smrtící dávka. K ochrnutí došlo již před půlnocí. Protokol bude k dispozici za hodinu.“

Karlíček, Honzík, náš řidič a já zasedáme dole v městě k opožděnému obědu. Ve velké hotelové jídelně jsme sami. Polévku už jsme nedostali. V kuchyni se uvolili usmažit nám čtyři pořádné telecí řízky.

Zatímco čekáme, Karlíček zvedá náladu, která hlavně mou vinou není dobrá.

Říká: „Hádejte, co jsme měli na rekreační dovolené dnes a denně k obědu a nikdy jsme to nemohli pořádně strávit?“ Řidič míní: „Kosti.“ Karlíček na to: „Kulturního vedoucího.“ A brnká nožem o hranu stolu.

Když jsou řízky konečně před námi, nemusím pobízet nikoho, ani sebe, aby si s jídlem pospíšil. Vše mizí ve vyhládlých žaludcích jako kouzlem.

Nasedáme opět do vozu, abychom se vrátili do nemocnice.

Vrátný nám nemusí otvírat bránu. Ta je dokořán. Návštěvní hodiny už dávno probíhají. Šofér řídí opatrně vůz až k malému pavilonu. Očekává nás jeden ze sekundářů, naše samaritánka a náčelník krajské správy. Vystřídal zatím své dva muže za jiné, obzvláště prý zdatné, co se týče činnosti požadovaného druhu. Mám-li k tomu ještě Karlíčka, nemůže nám prakticky nic ujít.

„Honzíku,“ povídám, „pomůžete sestřičce postarat se o Krištofovo prádlo a ostatní věci. Řádně je opatříte a uložíte do vozu. Zůstane to pod vašim dohledem.“

Ale sám už v důležitost těch věcí nevěřím.

Dva zdejší muži čekají nahoře v chodbě.

Do Krištofova pokoje vstupují první. Moje pozornost platí nejdříve tubičce s utišujícími tabletkami. Je lehce zazátkována. Podélnou mezerou mezi oběma konci nálepky vidím, že v tubičce jsou čtyři tablety. To odpovídá odběru z lékárny a dokazuje to, že Krištof před spaním své tři kousky vzal.

„Tuhle tubu především, Karlíčku,“ ukazují. „Vezměte ji k sobě. Uložte ji tak, aby se co možná neotřásala. Nepřevracejte ji.“

Dáváme se do ostatní práce. Honzík a sestra shromažďují Křištofovy věci. Karlíček a dva náčelníkoví muži hledají soustavně ve všech koutech. Náčelník a já vypomáháme Honzíkovi a sestře. Potom ustupujeme na chodbu, abychom nepřekáželi.

Kořist tří hledajících mužů není valná. V čistě uklizené místnosti, vybavené jen nejnutnějším nábytkem, nepovalují se žádné odpadky. Karlíček vzal v opatrování sklenku dopola naplněnou vodou a přemítá, co s tím. Sekundář mu opatruje lahvičku se zabroušenou zátkou a potřebné obaly. Z plechové zásuvky vyklepali nepatrnou špetičku bělavého prachu a vzali odtamtud netknutý balíček buničitých kapesníků a dvě prázdné tuby od Křištofových prášků. Dále zabavili dvě čísla novin. Za lůžkem našli malý útržek papíru. Plechová nádoba na odpadky je prázdná a čistá.

„Není to k ničemu,“ praví Karlíček.

Sekundář shání na mou prosbu také informaci o tom, co včera večer bylo podáváno pacientům k jídlu. Pro Křištofa již neplatila žádná zvláštní dieta. Prakticky prý není možné, aby večerní jídlo bylo pro někoho zvlášť preparováno.

„Dokonce snad morfiem,“ diví se lékař. „Což nevylučujete vraždu?“

„Vylučuji spíše sebevraždu,“ povídám. „Myslíl jsem, že je to na mně už dávno znát.“

Jsme hotovi. Primář, který byl zatím zaměstnán něčím jiným, předává mi opis pitevního protokolu. Chemické zkoumání bylo zvlášť pečlivě provedeno. Něco ještě proběhne kontrolou speciálních laboratoří.

Chystáme se na zpáteční cestu.

„Návštěvy pavilonu můžete samozřejmě opět povolit,“ říkám. „Pokoj je volný.“

A pak se loučíme.

Na cestě k hlavní bráně už návštěvníky nevidíme. Vrátný nám musí bránu opět otevřít. Při pohledu na něj mě napadá, že Křištofa tu noční motýli už obtěžovat nebudou.

Sjíždíme na silnici a zanedlouho máme okresní město i s nemocnicí za sebou.

„Přímo k laboratořím,“ pravím, když se blížíme ku Praze.

Odevzdáváme tam dovezený materiál s příslušnou žádostí o bezodkladné zpracování. Dostáváme příslib, že do rána se věc vyřídí. Karlíček se má ráno zastavit pro výsledek a navštíví mě potom v kanceláři.

Beru s sebou domů všechny Křištofovy bulletiny, Honzíkem zaznamenané, abych je prostudoval. Z hlediska poslední události bych tam snad mohl najít nějaký náznak dosud nepovšimnutý.

Trápím se s tím marně až do půlnoci.

Ráno jsem v kanceláři brzy. Nenápadně se poptávám po Honzíkovi. Vyřizuje nějaké záležitosti. Nechal vzkaz, kde ho hledat, kdybych ho nahonem potřeboval.

K deváté hodině se dostavuje Karlíček.

„Pojďte,“ povídám, „ale vyvarujte se dramatických efektů, jinak je mezi námi jednou provždy konec.“

„Tuhle úmluvu vítám,“ povídá Karlíček s povzdechem, „poněvadž už nikdy nechci mít mašli v hlavě. Ovšem na efekty jsme dnes chudí. V obleku a v prádle, jakož i v ostatním osobním nebo propůjčeném majetku, dále v předmětech nalezených v pokoji nebylo zjištěno nic.“

Sáhne do kapsy pro obálku, vyjme z ní tubičku se čtyřmi Křištofovými utišujícími prášky a položí mi ji na stůl.

„Tady je to,“ praví a dokládá věc písemným nálezem, který tahá z druhé kapsy. V tubičce zůstaly zřetelné stopy morfiové soli. To jsme čekali, že. Poněvadž úbytek tablet byl normální, dá se soudit, že Křištofa umlčela navždy poslední dávka předevečirem večer a že to byl od něho mrzutý omyl. Někdo mu tři vrchní tablety vyměnil za morfiové, tvarově uzpůsobené, a Křištof je důvěřivě spolykal. V nemocnici byla spáchána vražda.“

Pokývnu.

„Ale kdo ji spáchal, Karlíčku?“

Karlíček se neocitne v rozpacích.

„V podezření jsou všichni od vrátného přes všechny personál i pacienty až k primáři a k vám samotnému, protože jste tam už taky jednou byl. Jinak je to sotva možné, protože Křištofova izolace byla uspokojivě dobrá.“

„Dál jste nemyslí?“

„Dál to nejde,“ povídá Karlíček.

„To by bylo smutné,“ pravím s chutí zaskřípat všemi zuby. „Dávejte pozor. Zeptáme se na to jinak. Kdo mohl vejít nepovšimnut do pavilonu, aby záměnu tabletek provedl?“

„Nikdo.“

„Nesmysl. Představte si civilistu, který v návštěvních hodinách projde s kufrům zvenčí do nemocničního parku. Uchýlí se za pavilon nebo někam do křoví, kde se teď už pomalu začnou líhnout můry, otevře kufr, vyjme z něho župan, pyžamo, trepky a divadelně přichystaný obvaz. Navleče to na sebe. Kufr a oblek nechá za křovím a vbelhá se do pavilonu jako jeden z pacientů.“ Karlíček zamžiká fialkovýmá očima.

„To by byla drzost,“ poznamená. „Kdo vás na tuhle myšlenku přivedl?“

„Myslím, že to byli ti noční motýli,“ povídám, „co se divíte. Tímto způsobem se pachatel dostane do nemocnice dejme tomu dvakrát. Poprvé si jen vyzkouší, zdali ho vrátný dole nezastaví. Kdyby se tak stalo, vymluví se, že patří do jiného pavilonu. Ale nestane se to, poněvadž vrátný není jasnovidec, s nemocnými do styku nepřichází, ze svého místa vidí jen nějakého zmrzačeného a ofačovaného člověka a nemůže ho napadnout, že má co dělat s drzým vetřelcem. Vrah si Křištofa pohodlně vyhledá a dostane se poměrně snadno až do jeho pokoje. Třeba tam Křištofa zastihne a mohou spolu chvíli leccos projednávat. Podrobnosti na mně nechtějte, Karlíčku, ale onen tajný návštěvník tam byl a buď jak buď

získal potřebné znalosti. Pak je i možné, že Křištofa navštívil častěji a že se s vrátným dole dokonce zdravil. A pak přinesl morfium.“

„Na Křištofovo přání asi ne,“ mračí se Karlíček.

„Ovšemže ne. V tom případě by nebylo třeba strkat je do tubičky a odstraňovat stejný počet utišujících tabletek. Pachatel rozeznal, že Křištof je v pasti. Rozhodl se k vraždě, aby ho Křištof při pozdějším výslechu neprozradil. Prostě tento způsob se opakuje a učí se mu jeden od druhého v té hezké společnosti. Vynálezcem likvidační metody byl asi Křištof. Použito na něm samotném. To bude všecko.“

„Hm,“ povídá Karlíček, „je-li Křištof náhodou v parku a krmí ptáčky, vymění se mu tabletky snadno. Vypadá to divoce, ale máte asi pravdu. Jenže ten kouzelný kufr, který udělá z někoho pacienta a obratem ho zase uzdraví, ten nám celkem v ničem nepomůže. Kde chcete pachatele hledat?“

Pravím: „Ne daleko.“

Vstávám, pokládám Karlíčkovu ruce na ramena a říkám mu s pocitem, že dostávám slabou horečku:

„Něco vám povím, Karlíčku, ale jazyk zatím za zuby! Hlídejte mi Jana Tužimu. Budete to umět líp, než když jste hlídal Křištofa?“ Karlíček tiše žasne.

„Copak Křištofa, toho hlídali jiní ještě hůř než já, ale Honzíka Tužimu chcete?“

„Honzíka Tužimu,“ opakuji s nevelkou trpělivostí. „Stačí přesvědčit se třikrát denně, to jest ráno, v poledne a večer, že je s ním všechno v pořádku. A dbát, aby v noci nezmizel. Měl by totiž už načase. Žádné pátrání, pozorování a důkazy! Jestliže se vám ztratí mezi dvojím bulletinem – zůstaňme u toho názvu bulletin

- neuděláte nic víc, než že mi to sdělíte. Je to jasné?“

„Není,“ povídá Karlíček.

„Je!“ povídám já. „Ta služba není těžká. Dokonce by ani nevadilo, kdyby si vaší pozornosti všiml. V žádném případě však nesmí dostat vysvětlení, kdyby se snad po něm tázal.“

„Nebude se na nic tázat,“ odsekne trochu nezdvořile Karlíček. „Nebouchnu mu přece třikrát denně za zády nafouknutým pytlíkem.“

Povídám: „Jednu ránu pytlíkem dáte, Karlíčku. Řeknete mu pro zajímavost, jak si představujeme provedení Křištofovy vraždy.“

„To máme pěkné způsoby,“ horší se Karlíček.

„Ano, zatracené způsoby, Karlíčku. Jenže tenhle případ si je vynucuje sám. Co nám až dosud bylo ze všeho nejužitečnější? Zdalipak to víte?“

„Nu...“ začíná Karlíček.

„Nejužitečnější nám byl poplach mezi těmi výtečníky. Někdo se splašil dřív, někdo později. A v tom jsme pak hledali důkazy. U Koldy například. Splašil se i Křištof. Splaší se i jeho vrah, protože s tím už začal – právě tou vraždou.“

Potom Karlíček odchází. Věřím, že svého kroucení hlavou za nejbližším rohem nechá.

Já neblázním, ačkoli si to třeba Karlíček myslí.

Moje prvotní podezření na Jana Tužimu bylo ryze technické, téměř tak jako podezření na plukovníka a na Václava Nebeského.

Zkoumal jsem minulost těchto tří mužů. Minulost plukovníkova a minulost nadporučíkova nemají v sobě pranic nejasného. Podezření na oba tyto muže ze zrady kódu BX 222 jsem si vyvrátil dobrými důvody jako nesmyslné.

Minulost Jana Tužimy, značně nejasná, stála za bližší pozornost také proto, že Jan Tužima doručil kódovaný elaborát na konzulát, kde pracovala Marta Valterová. Jan Tužima měl osud zcela výjimečný. Po úrazu utrpěl poruchu paměti, a to v takové míře, že o sobě zpočátku nemohl říci vůbec nic, ani své vlastní jméno.

Vynaložil jsem značné úsilí, abych konečně mohl seřadit následující fakta a události. Dedukce z nich myslím není nelogická.

V dubnu roku pětáctýřicet, dvě stě kilometrů východně od Berlína, utábořil se oddíl Rudé armády v polorozbořeném domě a kolem něho. Dům stál v jisté vzdálenosti od větší osady.

Za noci bylo zaslechnuto z podzemí domu slabé sténání. Vojáci se pustili do odklízovacích prací. Ve sklepní prostoře, jejíž vchod byl zasypán, našli dva zubožené lidi oblečené v hadrech. Na první pohled to byli uprchlíci z koncentračního tábora nebo z jednoho z tehdejších zmatených transportů. Do domu se asi ukryli před nějakým nebezpečím. Dům pobořila bomba a oni zůstali uvěznění navalením trosk jistě už několik dní.

Jeden z nich byl mrtev. Podle dochovaných zpráv zemřel otravou krve nebo snětí ze dvou střelných a zanedbaných ran, způsobených německou parabelou.

V záhradě tohoto mrtvého muže bylo nalezeno několik písemností a záznamů a zběžná kresba vojenské dislokace. Charakter těchto věcí, jakož i připojená značka, prozrazovaly, že jde o špiona. To napomohlo o něco později i k určení totožnosti,

poněvadž byli dotazováni zajatí agenti německé výzvědné služby. Pak se zjistilo, že mrtvý muž je, nebo vlastně byl, profesionální vyzvědač Vilém Hegel, znamenitý odborník v luštění kódů. Proč použil obleku vězně, zůstalo hádankou. Nejspíše byl zaskočen rychlým pohybem armád. Vysvlékl proto některého z padlých na pochodu hladu, aby se mohl pohybovat nenápadně nebo aby se vyvaroval prozrazení. V této masce pak byl asi postřelen nějakým nacistou. Naprosto nelze zjistit, jakým omylem se to stalo. O něco později se ukryl před dělostřeleckým ohněm nebo před náletem do domu, kde zemřel.

Druhý muž, který ještě žil, měl nepěknou ránu na hlavě, způsobenou asi padající traverzou, když se část domu po nějakém zásahu zřítily. Byl převezen k ošetření. Vyléčil se, ale patrně následkem svého zranění na hlavě ztratil paměť. Nevěděl vůbec, jak se do domu dostal, odkud utekl ani jak se jmenuje.

Rozpomínal se až po delším čase a jen matně, že do domu se uchýlil před náletem, jehož cílem byla nedaleká osada. V domě jinak opuštěném našel uprchlíka, jako byl on sám, a k tomu poraněného. Snažil se mu pomoci, když vtom na dům dopadla bomba. Oba muži spolu mluvili, ale ten, který zůstal naživu, nezapamatoval si z toho nic.

Všecky pokusy probudit jeho paměť hlouběji do minulosti zůstaly dlouho marné. Zpočátku dokonce ani nemluvil, kromě několika nejasných a zkomolených slov. Tato slova byla zřejmě česká. Přemístili tedy muže bez paměti k nám. Pátralo se po jeho totožnosti. Ale po čase poměrně dlouhém kdosi ze Svazu osvobozených vězňů pronesl mínění, že by to mohl být Jan Tužima, už nadobro pohřešovaný.

Jakmile muž bez paměti zaslechl toto jméno, projevil známky života.

Pomáhali mu pak podle možnosti. Několik jiných známých se rovněž domnívalo, že v něm poznávají Jana Tužimu. Dvě staré příbuzné ho přišly s pláčem obejmout.

Jan Tužima býval příslušníkem finanční stráže. V osmatřicátém roce on a několik jeho kamarádů ustoupili od hranic jako jedni z posledních. Dva z nich ho rovněž poznali. Jan Tužima pak se matně rozpomněl na svou ilegální činnost, na smrt svých rodičů a na mnoho ostatního. Paměť se mu zvolna, ale stále víc vracela, i když v ní zůstaly mezery. Rodil se znovu. Poměrně brzy byl opět chlapík. Ještě se sice bojí nechat svůj notes doma, ale brzy už ho potřebovat nebude.

* * *

Případ BX 222 však mi vnutil tuto dedukci, kterou jsem ani nemohl nechat stranou:

V dubnu 1945 unikl odněkud z koncentráku *neznámý muž*. Byl postřelen někde potom do nohy, a to *německou* zbraní a *zezadu*. Podařilo se mu zmizet. Ukryl se v opuštěném domě. Rána se zanítila a muž se nemohl hnout. Avšak tento muž *nebyl* Vilém Hegel.

Špion Vilém Hegel by byl totiž před Němci ani v přestrojení asi neutíkal, nýbrž by byl u nich spíše hledal ochranu. Kdyby bylo došlo k omylu, střelili by ho spíše *zpředu*.

Jako druhý se uchýlil do domu *skutečný* Vilém Hegel. Velmi pravděpodobně proto, aby se ukryl před Rudou armádou, která byla blíž, než se původně domníval. Prozíravě se však už předtím převlékl do hadrů nějakého vězně.

Vilém Hegel se tedy ocitl ve společnosti neznámého umírajícího.

Spadla bomba a uvěznila ho s ním. Vilém Hegel byl poraněn na hlavě.

Druhý muž zemřel.

Po dvou nebo třech dnech přicházejí zachránci, o nichž Vilém Hegel nemusí pochybovat, že by se brzy stali jeho soudci. Chce se zbavit kompromitujících papírů. Dostane nápad vsunout je do záhradní mrtvému. Sám už se jistý čas toulal a skrýval, trpěl nedostatkem a pobyt v zasypaném domě rovněž měl vliv na jeho tělesný stav. Může se tedy o něm věřit, že uprchl z koncentráku. Vilém Hegel, obeznalý v nejsložitějších kombinacích, vymyslí si

prostou věc. Mrtvého muže nezná. Mrtvý muž však může být pokládán za vyzvědače místo něho. Bude bez dlouhých průtahů pohřben, poněvadž živá válečná situace to přímo diktuje.

Neboť Vilém Hegel do poslední chvíle neví, zdali ho přicházejí zachránit přátelé či nepřátelé. Je na rozpacích, má-li se svých dokumentů zbavit. Potmě si není jist, zdali by se mu nepozorovaně zdařilo ukrýt je pod trosky, a na spolykání papírů je pozdě.

Poznal podle hlasů příslušníky Rudé armády. O dokumentech v záhradě mrtvého přirozeně ani nemukne. Rána do hlavy a strašlivá zkušenost v podzemí domu činí jeho předstíranou poruchu paměti pravděpodobnou.

Předpokládá ovšem, že po jeho totožnosti se bude v jeho vlastním zájmu pátrat. Je Němec. Hovoří několika řeči, a možná i česky. Neumí-li česky, brzy se naučí, neboť je rozený polyglot. Pochytí několik českých slov a pronáší je. Jinak mlčí. Je považován za Čecha, což je pro něho výhodné. Dostává se do republiky, kde ho nikdy nikdo neznal, a s námahou překonává to, čemu jeho okolí říká ztráta řeči a paměti.

Doufá, že dostane posléze nějaké jméno a jeho osoba, opět téměř normální, zařadí se beztravně do nové společnosti.

Posléze si může blahopřát ke své prozíravosti. Není tak nepřirozené, že se podobá trochu člověku, který zůstal nezvěstný.

Podobá se Janu Tužimovi. Vilém Hegel je lehce prošedivělý, pohublý a má výraz, odpovídající ztrátě jeho paměti. Nikoli idiotský, to by se nikam nedostal. Tváří se jako dobrák. Omakává opatrně půdu, když zjistí, že by mohl žít jako Jan Tužima. Vzpomínky nevytahují oni z něho, nýbrž on z nich. Změnil se trochu, ale kdo by se tomu divil. O mnoho-li je jiný, to musejí posoudit ostatní, on sám se s tím vskutku nemusí namáhat. Nepodvádí. Dělají to pilně za něho. Vzpomene si i na své rodiče. Na minulost, kdy byl členem pohraniční stráže. Je kádrován a dostane skromné místo. Velmi se osvědčí. Všichni ho máme rádi a důvěřujeme mu.

Vilém Hegel je usazen. Za čas vidí příležitost k obnově své někdejší činnosti.

Má naději, že jednou vstane slavně a senzačně z mrtvých.

* * *

Nepochybně je tato teorie odvážná, ale dobře ladí. Zbývá už jen dokázat její pravdivost, nebo ji vyvrátit. Obojí je nesnadné. Vilém Hegel je schopný protivník. Divil bych se, kdyby nepatřil k štábu rezidentury. Dokonce podle žebříčku schopností zůstal z celého štábu spravedlivě poslední. Na řadových barevných čtyřkách mu nezáleží. Nikdo ho osobně nezná.

Mám snad nyní možnost vznítit paniku i v něm. Přinutit ho k opuštění pozic, k ústupu, k útěku.

Daleko by nedoběhl. Tak říkajíc zmáčknutím knoflíku mohu vyvolat poplach ve všech koutech. Data a fotografie jsou zaslány pod heslem Vilém Hegel. Přísně důvěrné, samozřejmě. Nenastala by ani minuta zdržení. A pokus o útěk by dával důkaz sám o sobě, tedy něco, co mi dosud chybí.

Měl se vlastně dát na ústup už dříve. Místo toho nás překvapil svým kouskem v nemocnici. Mezi poledním a večerním bulletinem Davida Křištofa mohl podniknout výlet do nemocnice s nevelkými obtížemi.

Věřím však, že jeho napětí a nejistota stoupá a že dosáhne vrcholu. Nemyslím, že člověku Hegelova druhu by mohlo ujít, že ho máme v podezření, jestliže to přestanu tajit tak úzkostlivě, jak jsem to dělal až dosud.

Kromě toho mám v rezervě něco jako skutečný důkaz.

Hledali mi totiž v zahraničních archivech pilně ony písemnosti, které byly nalezeny u mrtvého muže v opuštěném domě. Písmo na nich je nesporně Hegelovo, ať jím byl kterýkoli z těch dvou zasypaných koncentráčníků. Rukopis mrtvého nelze již porovnat, i když to snad nebyl Vilém Hegel, nýbrž nějaký jeho posel. Je však možno bez obtíží porovnat rukopis Jana Tužimy. Nevěřím, že Hegel v Tužimově masce by byl změnil a měnil stále svůj rukopis

k nepoznání. Spíše ho ani nenapadá, aby se o něco takového pokoušel. Po oživení paměti naučil se brzy psát a psal pak zcela běžně, ačkoli nějaký čas předstíral veliké obtíže. Naši znalci nejsou hloupí a posoudí to grafologicky spolehlivě.

Mám již zprávu, že zápisy o Vilému Hegelovi budou mi zapůjčeny k nahlédnutí, abych si z nich sám vybral, co potřebuji.

Kdybych tuto možnost neměl, nemohu opravdu spoléhat na nic jiného než na zesílení Hegelovy paniky. Moje domněnka o falešném pacientovi jako dodavateli morfia zůstává pouhou domněnkou. Vilém Hegel to možná provedl jinak. Snad ani ne sám a způsobem, který jsme neuhodli. V nemocnici už nezachytíme žádnou stopu, o to se vážně ani nepokoušíme.

Místo očekávané paniky může ovšem Vilém Hegel projevit něco zcela opačného. Jako Honzík Tužima nepřestane se usmívat a řekne: „Víte, já snad přece jenom nejsem Jan Tužima. To mi jen něco namluvili.“

A jsem hotov.

Východisko? Nevím. Doufám však ještě pořád, že nehledám důkaz, který prostě neexistuje.

Snad jsem se do toho příliš vžil a vůbec se mýlím. Snad v tom hledám poslední možnost. Snad mě Hegel dostal na lopatky chvatem, při němž nadobro udýchal celou svou rezidenturu i mne. Mohu mu upírat větší schopnosti, než mám já, jen proto, že je nepřítel? To by nebylo věcné. On také celkem nezvítězil. Vítězíme my, i když je Honzík Tužima Honzíkem Tužimou. Všechn Hegelův úspěch, nebo tedy úspěch rezidentury, je ten, že mě nechali na poloviční cestě. Nepronikl jsem a možná už neproniknu k jádru věci, jak mi to prorokoval onen neznámý autor dopisu. Bez čínské krabice nikdy nerozřešíme tajemství Marty Valterové, Zlaté Čtyřky.

Zatím jsem paličák. Ačkoli celkem nic nedělám, mám dojem horečné činnosti. V nemocnici nebylo potom objeveno opravdu už nic. Karlíček se na mne dívá zarmouceně. Víím o něm, že jídal vtipnou kaši, a proto mě jeho pohledy znepokojují.

Vplouží se ke mně a povídá: „Já jdu za věci svědomitě, soudruhu kapitáne, nezlobte se. Odpoledne, kdy měl Honzík proměnit Davidu Křištofovi tablety za morfiovou pochoutku, seděl v biografu a usnul tam jako dřevo. Dávali kolem dokola aktuality. On je prospal celkem třikrát. Pak ho vyhodili.“

„Kdo říkal, Karlíčku,“ ptám se, „že s morfiem byl v nemocnici Honzík?“

„Vy jste to neříkal?“

„Nemusel tam s tím být osobně,“ odbudu ho, „ale mohl tam být několikrát osobně dřív. Všecka alibi mu nezjistíte.“

„To ne,“ připouští Karlíček.

A pořád se dívá zarmouceně.

„Co ještě?“ ptám se, když se nehýbá.

„Ještě bych prosil o trošku důvěry,“ povídá. „Na Honzíka jste nepřipadl jen tak. Kdo si nechává všecko pro sebe, podobá se člověku, jemuž dojdou sirky a který tupě přemítá, jak si opatřit oheň, ačkoli jeho bližní chrastí kolem něho škatulkami zápalek jako

kostlivci. A on čeká na blesk nebo křeše nebo dře o sebe dvě dřívka a pořád cucá cigaretu naprázdno, až se mu celá ucucá. Což nemyslíte, že bych vás mohl osvěžit douškem moudrosti?“

Povídám: „Čerpám z vás neustále, Karlíčku.“

„Já vím,“ povídá Karlíček, „ale něco mi snad ještě v tom džbánku zbylo,“ ukazuje si na čelo. „Jedna moudrost se mi zrovna tlačí ven. Sotva ji držím.“

„Ven s tím tedy.“

„Podezřívát Honzíka Tužimu je nesmysl.“

Zkoumám Karlíčkův výraz. Myslí to doopravdy. Povídám mu tedy: „Sedněte si a poslouchajte. Přísně důvěrné.“

A vykládám mu všechno, co vím sám. Nepamatuji se, že bych měl někdy pozornějšího posluchače.

„A teď vy, Karlíčku,“ dodávám, „rád si poslechnu, proč by to byl nesmysl.“

„Nesmysl to není,“ hýbá všelijak hlavou Karlíček, „alespoň ne docela. Schází jen řada maličkostí, které už asi nezjistíte a které by z toho ten nesmysl udělaly, nebo obráceně. Především papíry, které měl mrtvý u sebe, nemusely být popsány Hegelem, i když si to tenkrát každý myslel. Proto ani jeden z těch dvou nemusel být Hegel.“

„Pravděpodobně byl,“ povídám. „Hegel se v těch končinách měl pohybovat. Kromě toho o něm není od té doby zpráv. Je považován za mrtvého.“

„Znali ho osobně?“

„Někteří ano. Nikdo z nich se mi však nepřihlásil.“

„To bych na jejich místě za dnešních poměrů taky neudělal,“ pokyvuje si Karlíček.

Karlíčka pak nevidím celé tři dny. Posílá mi jen zalepené obálky s Honzíkovými bulletiny, a to přímo po Honzíkovi.

U mne jsou tyto tři dny vyplněny záležitostmi Hegelových dokumentů. Není jich mnoho. Ale to, co hledám, nalézám. Je to opatřeno poznámkou, kde a jak se to našlo. Studuji i ostatní zachované doklady. Srovnáváním sám poznávám, že papíry,

nalezené u mrtvého v opuštěném domě, popsal skutečně Vilém Hegel. S tím bych mohl být spokojen, kdyby se mi na druhé straně nezdálo, že to vůbec neodpovídá písmu Jana Tužimy. Ale to je věc znalců.

Klid Honzíka Tužimy je úsměvný a neochvějný.

Konečně Karlíček přichází sám osobně.

„Představte si,“ povídá, „že Tužima vyřezává večer co večer skoro do půlnoci svým dvěma tetám lupénkovou pilkou betlém. Do Vánoc aby to měl, víte?“

Nemám zrovna skvělou náladu. Znalci písma váhají se svým posudkem. Hegelův rukopis není již dostatečně zřetelný.

„Co z toho betléma vyvozujete, Karlíčku?“ ptám se suše. „Vyvozovalo by se,“ praví Karlíček přemítavě, „že ve hře na nevinátka předčí Vilém Hegel tisíckrát Davida Křištofa. Podle mého by bylo nejlepší objevit pravého a skutečného Jana Tužimu.“

„Podle mého taky,“ odtuším.

Karlíček se tváří spokojeně.

„I co se týče eventuálních zbytků, že? Tak daleko se nemusí zacházet. Veškerá exhumace žádná. Ovšem prosil bych zdvořile, abyste to zas nepovažoval za nějaký dramatický efekt. Já jsem vám pravého Jana Tužimu našel.“

Mám dojem, že nejsem schopen žádného pocitu.

„Vy jste ho našel,“ opakuji co možná mrazivě. „Za tři dny, že ano? Já ho hledám čtvrt roku.“

„Ale tam, kde není,“ povídá Karlíček laskavě.

„A kde tedy je?“

„Na dosah ruky.“

„Karlíčku,“ povídám, „myslím, že váš džbán moudrosti vám v nejbližší chvíli praskne.“

„Ale co by praskal!“ praví Karlíček lehkovážně. „Vždyť běží o váš džbánek a ne o můj. Jinými slovy, použil jsem vašeho vlastního nápadu.“

Sáhne do kapsy a vytáhne obálku. Z té vyjme na čtyřikrát přeložený kousek starého balicího papíru, opatrně jej rozloží a pokládá přede mnou na stůl.

Papír je popsán tužkou. Ne zrovna čerstvě. Na okrajích je potrhaný, jako by byl předtím někde přilepen.

Čtu toto:

*Odjíždíme nevím kam. Táhli pro mne žlutou. Opatrujte urny.
Zdraví Jan.*

Dočtu a zahledím se mlčky na Karlíčka. Karlíček provinile mžiká fialkovými očima.

„Chápete, doufám, že to napsal Jan Tužima.“

„Nechápu, kde jste to vzal,“ odpovím.

„Honil jsem se od čerta k ďáblu,“ vzdychne Karlíček. „Z korespondence Honzíka Tužky nezbylo nic ani ze školy. Gestapo vymetlo chaloupku do posledního pavoučka. Zůstaly sice zachovány spisy bývalých finančníků, ale je to nemožná práce. Zašel jsem si tedy k Honzíkovým tetičkám. Říkal jste, že nebude vadit, když Honzík vyzoruje, že se o něho staráme. Pro všechno jsem si vzal s sebou pistoli, ale brzy jsem litoval, že jsem babkám raději nepřinesl třenou bábovku. Vzpomínaly a vzpomínaly, až si vzpomněly, že Honzík jim jednou poslal moták. Doručil jim ho nějaký člověk, který dostal bílou průvodní listinu, tedy propuštění. Žlutá znamenala koncentrák. Červená smrt. Červenou dostali Honzíkoví rodiče. Papírové šaty a pryč. Urny s jejich popelem měly být doručeny tetám, ale někde se ztratily. Honzíkův moták tety schovaly jako drahou památku, a to tak, aby na něj nikdo nepřišel. Moc dobře se jim to podařilo, nemohly ho potom najít ani samy. Ony už jsou staré, víte? Našel jsem jim ho já.“

Mnu si čelo. Neříkám nic, jen poslouchám.

„Mají doma staré rodinné album, kde najdete i Jana Tužimu. Ovšem těžko je tam shledávat rysy podobnosti. Jednou leží, jak ho pánbu stvořil bříškem dolů na kožišině a kopá nožičkama, jednou je

tam na houpacím koni a jednou s tátou a s mámou, když mu bylo devět let. To album jsem demoloval, ale zase jsem ho dal do pořádku. Za žádnou fotografií moták nebyl. Až přijdu na prázdné místo a ptám se, co tam bylo. Bývala tam větší svatební podobenka Honzíkových rodičů. Po jejich smrti prý ji tetičky vytáhly, olepily ji samy a nakřivo papírovým rámečkem a pověsily si ji na zeď. A tak se jim v šedivých hlavičkách rozsvítilo. Zkrátka, když jsem rámeček rozpáral, našel jsem tenhle moták mezi fotografií a podlepem.“

Karlíček teď vesele pomrkává.

„Ono se zdá,“ povídá, „že jsem pracoval proti vám, ale úspěch to nesporně je. Má to jenom ten malý následek, že propast tajemství se vám tím prohloubila donekonečna. Ale na druhé straně aspoň víte, že do téhle díry je zbytečné strkat nos. Tam to není. Grafologové už moták měli. Předložil jsem jim ho bez vašeho vědomí, ovšem jen proto, abych vám neservíroval nedopečenou věc. O stáří písma i papíru není pochyby. Znalecký posudek zní, že rukopis dnešního Jana Tužimy je týž jako na motáku. Čili Honzík Tužima není Vilém Hegel a nikdy žádné vyzvědačské papíry nikomu za blůzu nestrkal. Moc potěšující přitom je, že jsme se tak zbavili něčeho, co by vám nikdo nevěřil, kdybyste to někdy někomu vykládal, i kdyby to byla pravda. Ono by to bylo přece jen příliš divoké, já myslím. Elaborát máte na cestě.“

Držím v ruce tužku, volně s ní poklepávám na stolní desku a hledím podle Karlíčka na protější zeď.

Za chvíli povídám: „Dobře, máte pravdu. Bylo by to příliš romantické. Ale za jednu věc vám ručím, Karlíčku. Dovíme-li se někdy pravdu, bude zas ještě mnohem podivnější.“

Karlíček pokrčí rameny.

„Ale neplašme se,“ dodávám, „ještě je tu ten Hegelův rukopis.“

„Pro úplnost se k němu může vzít zřetel,“ přikývne Karlíček ochotně. „Pořád ještě třikrát denně bulletin?“

„Kolik je hodin?“

„Jedenáct pět.“

„Do dvanácti vám to řeknu.“

„Snad abych tedy raději počkal,“ povídá Karlíček měkce.

Chápu se telefonu. Dovídám se, že posudek trojího rukopisu byl již odeslán. Zvláštní posel je na cestě ke mně.

„Který posel?“ ptám se telefonu.

„Tužima,“ odpovídají mi.

Pokládám telefon.

„Tužima,“ opakuji Karlíčkově. „Nebude-li tu nejdéle za čtvrt hodiny, podíváte se po něm a já zmáčknu ten spouštěcí knoflík.“

Karlíček s klidem pokývne.

„Stopnuto.“

Sedíme tiše sedm minut.

Uprostřed osmé minuty vchází Honzík Tužka. S obvyklým úsměvem. Tři knoflíky zapjaty.

„Něco pro vás, pane kapitáne,“ povídá.

Hledá ve své obnošené aktovce. Odevzdává mi dvě velké obálky popsané mým jménem.

„Děkuji.“

Honzík váhá. Jeho úsměv teď zřetelně slábne.

„Myslím, že běží o mne,“ praví, „rád bych věděl, co to je.“

Obracím obálky v ruce. Jsou neporušeny.

„Běží skutečně o vás.“ Mluvím klidně. Otvírám obě obálky.

„Možná, že se vůbec nejmenuji Jan Tužima,“ povídá Honzík už zcela bez úsměvu. Jako by splňoval nějaký můj nehezský sen. „Jsou asi pochybnosti. Už vím sám o sobě hodně. Dívám se zpátky na život a vidím ho. Ale bůhví, kde se to ve mně vzalo. Mám snad úplně falešné obrazy.“

Odrazem světla blýsknou Karlíčkovy brýle a Karlíček říká:

„Cože byste najednou bláznil, Honzíku?“

„Okamžik,“ zarazím je.

Mám si co vyčítat, nebo nemám? Co se týče podezření na Jana Tužimu, počínal jsem si co možná delikátně. Teprve Karlíček to rozvířil. Možná že udělal dobře. Ale Viléma Hegela jsme pod Honzíkovou maskou nesplašili.

Karlíčkovy brýle mají nehybný lesk. Honzík stojí tiše. V mých rukou zašustí papíry skoro hlasitě. Stačilo by mi obsah sdělení jen prolétnout očima. Ale čtu proložené psaný výsledný posudek dvakrát. Třikrát.

Rukopis Jana Tužimy je shodný s rukopisem motáku.

Rukopis Hegelových papírů se absolutně liší od rukopisu Jana Tužimy. Na mou žádost bylo přihlédnuto k tomu, že písmo Jana Tužimy může být nyní úmyslně měněno nebo že snad podlešlo změnám, zapříčiněným časovou odlehlostí. Posudek znalců, kteří nebyli informováni o totožnosti původců písma, uvádí, že shodné detailní znaky v rukopisech Hegelově a Tužimově neexistují, nýbrž právě naopak. Povahopisná grafologie by odhadovala dva velmi odlišné charaktery. Vědecká grafologie vylučuje mínění, že by oba rukopisy mohly pocházet od jedné a téže osoby.

Puntík.

Povídám: „Nedělejte si starosti, Honzíku. Všecko je v pořádku.“

Honzík na mne hledí jasnými očima.

S úsměvem, který ho musí rozhodně upokojit, protože jej myslím doopravdy, přetrhávám grafologické posudky na čtyři kusy. Putují do koše. Hegelovy listiny odsunuji stranou.

„Stavte se u mne ve tři hodiny, Honzíku,“ pravím, „doručíte vojenskému atašé na potvrzení tyto papíry – s doprovodným dopisem ode mne. Mají velkou cenu. Mohu je svěřit jen osobě důvěryhodné.“

„Ve tři hodiny,“ opakuje si Honzík jistým už hlasem a souká z kapsy notes a zázračného psacího špačka.

Karlíček vstává, rozpíná mu přátelsky dva knoflíky a provází ho ke dveřím. Zavře za ním, zůstane stát a povídá zasněně: „Teď si ty dva knoflíky zase zapíná.“

Mlčím. Karlíček ale neusedá.

„Čas k obědu,“ podotkne.

Zvedám se.

„Zvu vás na oběd do klubu, Karlíčku. Polední bulletin a všechny další odpadají. Vzdávám se.“

„To nikdy nedělejte, ježíšmarjá!“ poděsí se Karlíček.

Jenže já vím, že moje velká myšlenka je pohřbena právě tak spolehlivě jako David Krištof, Ludvík Lebrun a Marta Valterová. Nezbyvá mi už nic... Donutili jsme nepříteli k ústupu, způsobili jsme mu ztráty, ale...

Ale nezničili jsme ho. Dosud ne.

Sedíme s Karlíčkem až vzadu v boxu, zcela nerušeni. Celkem nemluvíme. Jsem trochu křečovitě slavnostní. Aperitiv, předkrm, polévka, příkrm, moučník a naprosto nepostradatelná černá káva. Cigareta. Karlíček nekouří. Popíjí minerálku.

Vlastně je to oběd na rozloučenou. Zdá se mi, že máme před sebou už jen dva úkoly. Zaplatit útratu (Karlíček měl k polévce také dva rohlíky) a rozejít se. Děkuji a někdy v budoucnosti snad

- podle příležitosti - na shledanou. Karlíček se může vrátit ke své práci u kriminálky.

Ale Karlíček nevypadá tak, jako by se mu chtělo jednoduše mě opustit. Povídá: „Já vaše pocity chápu.“

Mlčím. Jaképak pocity! Nemám žádné, kromě pocitu lenosti a únavy a touhy něco bezmyšlenkovitě zaspát. Jsem v zajetí nezdaru a potřebuji si od svých dojmů odpočinout. Možná že i ta babička z podlesí by mi poradila: „Spi, synáčku, spi, ráno bývá moudřejší večera.“

Karlíček však začíná u skleničky minerálky žvatlat, jako by do mé letargie vpichoval špendlíky.

„Pořádně zajímavý případ je z toho až teď,“ láká mě k účasti na svých úvahách. „Po odborné stránce musí člověk touhou zrovna hořet, aby se to dostalo do kriminálních análů i s geniálním řešením.“

Chce mi dodat mysl, povzbudit mě. Ale já mám v této chvíli schopnost rozhořet se pro něco sotva víc než skrz naskrz mokrá větev.

Povídám s mátožnou nechutí: „Nemluvte o slávě v kriminálních análech, Karlíčku, když běží o něco mnohem vážnějšího.“

„Budiž,“ svoluje Karlíček. „Ale i když se vám takový zájem zdá samoúčelný, míří přece jen do vašeho cíle.“

Trochu netrpělivě vzdychnu. Opravdu se mi dnes nechce myslit. Prostě nemohu. Až zítra. Jenže Karlíček hude paličatě svou jako cvrček v trávě.

„Může se na to jít trojí cestou,“ povídá. „Za prvé vypátrat vraha Davida Křištofa. Za druhé najít čínskou krabici Marty Valterové. Za třetí odhalit přímého zrádce kódu BX 222. Každá z těchto cestiček vede k téže pravdě. Vyberte si tedy a je to.“

Pak se napije minerálky. Co se týče klidu a optimismu, je Karlíček za daných okolností proti mně ve výhodě.

Ptám se rozmrzele: „Tak to vezměte po pořádku. Jak chcete najít Křištofova vraha?“

Karlíček neupadá do rozpaků. „To je těžká věc,“ potřásá hlavou. „Máte nějaký nápad?“

„Nemám.“

„Nastupte druhou cestu,“ pravím. „Hledejte ztracenou krabici. Doufám, že se všemi třemi způsoby budete brzy v koncích.“

„Vy si ze mne tropíte šašky,“ povídá Karlíček lítostivě. „Ovšem.“

„Krabici nenajdeme,“ říká poctivě Karlíček. „Je už asi dávno po ní. A ne-li, tedy z ní někdo tajemství vybral jako vejčička z vrabčího hnízda.“

„Třetí cesta vede rovněž do prázdna,“ pravím. „Starat se o přímé zrazení kódu je doslova totéž jako vrátit se k původnímu podezření na plukovníka a na Václava Nebeského. Za prvé: nejsou schopni takového činu. A za druhé máme technické důkazy o jejich nevině.“

„Jaké?“ ptá se Karlíček s prostomyslným pohledem. Odpovídám už neochotně.

„Odkládáte si před spaním brýle, Karlíčku?“

„Ano,“ přisvědčí Karlíček ochotně, „při spaní je přece nepotřebuji. Odkládám je ovšem tak, abych je měl po ruce.“

„Nuže, až je budete svěřovat na noc do úschovy svým vzdáleným příbuzným dejme tomu v Kročehlavech, budete si počínat přesně tak jako plukovník, který by zrazoval svůj pracně sestavený kód místo toho, aby zradil přímo dokument, výhradně jím samotným kódovaný.“

„Je pravda, že by si počínal úžasně neprakticky,“ uznává Karlíček, „ale to se nám třeba jen zdá, jestliže tu pravou mazanost neznáme. A což Václav Nebeský?“

Mávnou mlčky rukou.

Karlíček si tedy odpovídá sám: „Václava Nebeského hodně kompromituje jeho známost s Martou Valterovou.“

„Ani ne,“ povídám vlažně.

„Trochu přece.“

„Tahle logika je dřevěná, Karlíčku. Nenechal by ji přece jít k mrtvé schránce, nota bene s listem popsaným řešením kódu. Věděl, že schránka je strážena.“

„Šla tam třeba bez jeho vědomí.“

„To se zdá jisté,“ řeknu kousavě.

„Potom ale mohla mít řešení kódu přece jen od něho a k malému došlo jen hloupým nedopatřením.“

Zadívám se na Karlíčka ostřeji.

„V tom nevidím velkou moudrost, Karlíčku. Kdyby byl Nebeský poskytoval Martě Valterové informace, určitě by mezi nimi nechyběla ta o prozrazení mrtvé schránky.“

„A kde tedy vzala kód? Přčetla řešení v Nebeského hlavě?“ Na to odpovím jen odmítavým posunkem. Je samozřejmé, že ve Vaškově hlavě Marta Valterová nic nepřčetla. A o nějaké Vaškově neopatrnosti nemůže být řeči. Něco takového člověku z hlavy nevypadne jako klíče z kapsy ani se to nedá někde zapomenout jako krabička zápalek.

„Potom ovšem,“ povídá Karlíček přemítavě, „potom měla Marta Valterová řešení kódu od někoho jiného.“

Mrzí mě, že jsem se o tom vůbec dal do řeči.

„Nezdá se vám,“ pravím netrpělivě, „že jste tam, kde jsem byl já na začátku?“

„To jsem právě chtěl,“ pomrkává Karlíček. „Není jiné rady než začít znovu. Tentokrát nezabloudíme, protože jsme se vzdali naděje, že existuje geniální řešitel kódů. Vrátit se k původní teorii přímého prozrazení BX 222 je železná nutnost.“

Neříkám nic. Má asi pravdu, ale měl by si to nechat na zítřek.

Karlíček nedbá mého výrazu. Dodává: „Připusťme, že Marta Valterová byla zavražděna. Odmítněme myšlenku sebevraždy.“ Pořád mlčím.

„Až do nálezu jejího těla nikdo nevěděl, že BX 222 je zrazen. Já se nesmírně divím,“ vrtí Karlíček hlavou, „proč u ní pachatel ten kód nechal, musel-li předpokládat, že ji najdou a prohledají. Kód měl přece pro špionáž slušnou cenu.“

Krčím rameny. Je to pravda. Ale jsem strašlivě indisponován.

„Nic jiného, co by se špionáže týkalo, u ní nenašli,“ mudruje Karlíček. „Buď tedy nesla jen řešení kódu, nebo jí vrah ostatní dokumenty sebral. A proč, povídám, u ní nechal jen ten zatracený kód?“

„Nenesla třeba opravdu nic jiného,“ pravím unaveně.

„Možná že ano.“

„Co, prosím vás?“

„Tu čínskou krabici,“ zubí se Karlíček. „Nevadí, že se potom u ní nenašla. Naopak.“

Tenhle celkem nenásilný Karlíčkův nápad není zlý. Karlíček asi pozoruje můj zájem. Tváří se spokojeněji.

„To vypadá jako schválnost,“ povídá, „krabici vzít a kód tam nechat.“

Sahám po cigaretě.

To, že Marta Valterová vzala čínskou krabici do pohraničí s sebou, není nepravděpodobné. Naopak. Zmizení krabice z bytu by se takto nejlépe vysvětlilo – vzpomínám-li na okolnosti, které to provázely. Vrah po činu snad opravdu krabici vzal. Proč? Kompromitovala ho. Řešení kódu u své oběti nechal. Proč? Karlíček to klade proti sobě se záměrem, který mi začíná být jasný.

Povídá: „Buď tam všechno nechám, nebo všechno odstráním, že ano. Kdybych sebral řešení kódu, čtu si tajně a vesele každou zprávu, k níž se dostanu, tím snadněji, že je zdánlivě kryta kódováním. A napáchám tak státu horu škod. Kdybych tam čínskou

krabici nechal, jsem na základě jejích tajuplných údajů do čtyřiaadvaceti hodin za mřížemi. Ale já to udělám úplně obráceně.

Odstraním krabici, aby mě nedopadli, a nechám tam list s řešením kódu. A nález listu má pak dvojí účinek. Jednak usvědčí Martu Valterovou jako špiónku, jednak zřetelně dokáže prozrazení kódu, který pak je ihned anulován a nahrazen jiným. Tyto důsledky jsou tedy státu *prospěšné*. To je ta hlavní věc, myslím. Zanechal-li tedy vrah u své oběti řešení kódu *úmyslně*, udělal dobrý, pozitivní skutek. A od kohopak se taková službička dá očekávat? Snad ne od členů Lebrunovy rezidentury? Určitě ne! To byl *náš* člověk!“

Mám dojem, že mozek mi začíná vřít. Snažím se, aby mé myšlenky a úvahy dostihly Karlíčkovu hotovou koncepci. Zatímco já jsem byl cele zaujat svou hegelovskou neplodnou fantazií, Karlíček si v klidu konstruoval svoje. Tonul jsem v omylu. Utrzoval jsem se v něm vlivem okolností, osudem zlomyslně nakupených. Toho zůstal Karlíček ušetřen tím spíše, že fungoval jen jako můj pomocník a že jsem před ním tajil – i když z dobrých důvodů – svou teorii o Janu Tužimovi.

„Tak co tomu říkáte?“ ptá se Karlíček něžně.

Ale já mlčím. Jsem zaražen. Karlíčka se to nedotýká tak nepříjemně jako mne. Jeho oči za brýlemi spokojeně mžikají.

„Ovšem náš dobrodinec z podlesí svou záslužnou činnost poněkud přehnal. Špiónku hned také sám potrestal. To, myslím, měl nechat nám.“

„V tom případě by ho byla usvědčila ze spoluviny,“ řeknu konečně.

Cítím, že ruka s cigaretou mi klesá na stůl jako olověná. Karlíček je klidný. Říká: „K usvědčení spoluviny by byla možná postačila i ta čínská krabice. Proto musely zmizet obě. Marta i krabice.“

Tak tedy přece Vašek Nebeský! Otázka, kterou jsem si kladl na začátku, dostává smutnou odpověď. Vašek utopil v lásce rozum. Neměl a nemá onu mravní sílu, ve kterou jsem u něho věřil. Jednal s vypočítavou rafinovaností. Zatímco jsem se domníval, že není do špiónážní činnosti zapojen, poněvadž by byl svou milenku před

cestou k prozrazené mrtvé schránce varoval, použil právě této okolnosti, aby podezření od sebe odvrátil a aby se zbavil svědectví proti sobě. Snad ze svého milostného opojení už vystřízlivěl, snad se lekal následků smrtelné nehody řidiče Mařáka a snažil se likvidovat své spoluviníky podobně jako David Křištof nebo dokonce v dorozumění s ním.

Ale Karlíčková nesporně chytrá dedukce se mi zdá přece jen pořád matná. Nechce se mi tomu věřit, i když musím připustit, že Marta Valterová, Zlatá Čtyřka, mohla získat znalost kódu BX 222 jen od Vaška Nebeského. Nevidím teď žádného prostředníka, jestliže má hegelovská teorie zklamala.

Potřebuji důkaz.

„Pojďme, Karlíčku,“ pobízím.

„Kam?“ ptá se on.

Moje otupělost zmizela.

„Kam? Pro služební pistoli, kterou Nebeský odevzdal!“

Karlíček si teď může být jist, že jsem opět plně při smyslech. Pokývne, dopije zbytek minerálky a vstává.

Povídá: „Já taky myslím, že je to ta, kterou byla zabita Marta Valterová.“

* * *

Hodinu nato sestupujeme s Karlíčkem do sklepní cvičné střelnice. Vypaluji sám tři pokusné rány z pistole 7,65. Projektily i pistoli bereme při odchodu s sebou. Jedeme k laboratořím. Dáváme projektily i vyhozené nábojnice ihned porovnat.

Souhlasí to přesně. Touto pistolí byla zastřelena Marta Valterová.

„To je úžasné,“ ušklebuje se Karlíček, „hledáme ji po celém světě a potvůrka nám leží před nosem v naší vlastní zbrojnici.“

Raději mlčím.

Za chvíli je Karlíček na cestě, zatykač má s sebou.

Čekám ve své kanceláři. Okno dokořán. Je pěkný jarní den. Cigareta a nepostradatelná černá káva. Modrošedý dým krouží nad

stolem a ve zvlněných stuhách se pomalu obrací, aby putoval oknem ven.

Doličná zbraň leží přede mnou na stole. Chápu teď, proč jsem mnoho věcí nemohl pochopit.

Karlíček svého řidiče asi žene.

Konečně vstupují. Karlíček a on.

„Posad'te se,“ povídám klidně.

Karlíček zůstane stát nedaleko dveří.

„Pane Nebeský,“ pravím, „vy jste usmrtil Martu Valterovou.“

Vašek Nebeský je rovněž klidný a vážný.

„Ano,“ přikývne. „Jsem usvědčen, a proto to doznávám.“

21

Výslech Václava Nebeského určí na příští den, na devátou hodinu. Zatím Vaška odvádějí do vyšetřovací vazby. Nedal ani pohledem najevo, že se už dlouho známe.

Zacházím k plukovníkovi. Přijímá ode mne informace s mlčenlivým, ale mocným bafáním ze svého příšerného doutníku. Jizva na jeho čele mi připadá hluboká. Jen pokývne, když ho zvuk zítřejšímu výslechu.

Jsou obesláni dva vyšetřující úředníci, kteří při zítřejším výslechu budou prozatím mlčet. Přijdou dva stenografové. Bude přítomen Karlíček a uniformovaná stráž.

* * *

Devět hodin ráno.

Vašek Nebeský sedí před mým stolem v tichém kruhu ostatních. Vypadá dobře a zdravě. Jeho klid mi připadá nenásilný. Oči jako by nikoho z nás nepoznávaly.

Neznám ani já jeho. Kladu mu otázky, jak se jmenuje, kde a kdy se narodil, jaké bylo jeho povolání, čím se zabýval až do dnešního dne, a nejúžasnější formalitu vůbec, totiž je-li ženat či svobodný.

Odpovídá jasně a přesně. Prohlašuje, že bude vypovídat pravdivě. Pak přistupuji k vlastnímu výslechu.

„Potvrzujete své včerejší doznání, že jste zastřelil Martu Valterovou?“

„Ano,“ řekne bez pohnutí.

„Jaké zbraně jste k tomu použil?“

„Použil jsem své služební zbraně, kterou jsem pak odevzdal, když jsem se své funkce vzdal.“

Já: „Proč jste se dopustil vraždy na Martě Valterové? Jaký byl motiv vašeho činu?“

On: „To se nedá říci jednou větou.“

Já: „Prozradil jste Martě Valterové řešení kódu BX 222?“

On: „Ano. Jistým způsobem a z jistých důvodů jsem to udělal.“

Já: „Spolupracoval jste s Martou Valterovou, pokud šlo o její špionážní činnost?“

On: „Ne.“

Já: „Věděl jste, že mrtvá schránka je střežena a že Marta Valterová nebo kdokoli jiný byli v nebezpečí zadržení, kdyby se ke schránce přiblížili?“

On: „To jsem věděl.“

Já: „Obával jste se, že by Marta Valterová prozradila vaši účast na špionáži, třeba bezděchnou?“

On: „Nezúčastnil jsem se nikdy žádné špionážní práce, ani ve spolku s Martou Valterovou, ani jinak, z nedostatku ostražitosti a podobně.“

Já: „Doznal jste, že jste Martě Valterové řešení kódu BX 222 prozradil.“

On: „Udělal jsem to proto, abych ji usvědčil.“

Já: „Vaše jednání a celý případ vůbec nebudí dojem, že byste byl měl takový úmysl.“

On: „Dnes bych snad jednal jinak. Tenkrát jsem jinak jednat nemohl. Říkám to s plnou odpovědností, protože dobře chápu sám sebe. Neměl jsem tehdy odvahu vystoupit proti Martě Valterové jako svědek. Rozhodl jsem se znemožnit její činnost a potrestat ji sám.“

Já: „Chcete tím říci, že jste provedl čin s plnou rozvahou?“

On: „Ano. S plnou rozvahou, i pokud šlo o mé nejvnitřnější pocity. Počínal jsem si plánovitě. Také s ohledem k tomu, abych dostatečným způsobem přispěl k odhalení celé protistátní organizace.“

Já: „Vyložte nám svůj plán a jeho provedení.“

On: „Trvám stále na tom, že vzájemná náklonnost Marty Valterové a moje byla upřímná. Ale lhal jsem vám, když jsem tvrdil, že jsem na Martu Valterovou měl vliv. Pouze jsem se o to snažil. Domníval jsem se, že její zásadní apolitičnost plyne jen z nedostatku nebo z neschopnosti orientace. Později jsem nabyl dojmu, že mi

svou politickou lhostejnost jen předstírá. Při své inteligenci totiž ani nemohla nechávat důležité světové otázky stranou. Velmi vážně pak mě znepokojilo, když jsem pojal podezření, že s politickými otázkami vlastně spekuluje a že snad věří ve vítězství reakce.“

Václavu Nebeskému není tak lhostejně, jak lhostejně a věcně teď mluví.

Pokračuje: „Snažil jsem se ze všech sil, abych jí vysvětlil pravý stav věcí. Sledovala moje vývody – řekl bych – shovívavě. Ale když vycíťovala správnost mých argumentů, raději se debatám vyhýbala. Zdálo se mi někdy, že kolísá. Proto jsem usuzoval, že kdosi neznámý působí na ni silnějším osobním vlivem, než jakým jsem na ni působil já, nebo že ona podléhá nějaké cizí moci.“ Ptám se: „Věděl jste, že je dcera Ludvíka Lebruna, a znal jste minulost její a jejích rodičů?“

On: „Znal jsem posléze všecko. Vyšetřil jsem si to. Věděl jsem, že její otec byl vždycky nespolehlivý živel a že přešel za hranice.“
Já: „Mluvil jste s ní o tom?“

On: „Ne. Nikdy. Moje hledisko nemohlo být za daných poměrů kompromisní. Jestliže Marta Valterová stála nebo snad dokonce již pracovala proti nám, byla pro mne ztracena navždy a zbývalo mi jen se o tom přesvědčit.“

Já: „Použil jste k tomu účelu kódu BX 222?“

On: „Později. Nejdříve jsem si všiml, že Marta Valterová jednou při mém příchodu odstranila s trochu podezřelým spěchem plochou baterii, jaká se vkládá do normální příruční svítilny. Baterie ležela na stolku vedle čínské krabice s cigaretami. Při jiné příležitosti jsem ohmatl dno krabice pod kuřivem. Všiml jsem si, že je asi o tři centimetry mělčí než dno vnější. Dohadoval jsem se, že krabice má dvojí dno.“

Já: „Zmínil jste se před časem o podezřelých telefonických rozhovorech, jejichž obsah se Marta Valterová snažila před vámi utajit.“ On: „Je to pravda, ale těm jsem tehdy ještě nepřikládal význam.“ Já: „Pokračujte.“

On: „Marta Valterová nikdy nepoužívala ploché baterky. Měla pouze malou kulatou svítilnu. Měl jsem klíče od bytu. Opatřil jsem si plochou baterku a vstoupil jsem do bytu za Martiny nepřítomnosti. Zkoumal jsem čínskou krabici. Když jsem přiložil póly baterie k dvěma stříbrem vykládaným iniciálám jako ke kontaktům, dno krabice odpadlo. Otevřel jsem tak tajnou schránku. Zjistil jsem, že od obou iniciál, umístěných dosti podezřele na boční hraně krabice až skoro dole, vedou dva tenoučké izolované drátky k malé cívce, která pod proudem z baterie vtáhla železné jádro a uvolnila jemně zapracovanou zástrčku, přidržovanou jinak pružinkou. Přiložením dna a lehkým stisknutím zapadlo dno opět přesně do krabice.“

Vašek Nebeský mluví klidně a volně, ale na čele má droboučké kapky potu.

„Mezi dvojím dnem krabice nebylo nic,“ říká dále, „ale na dně zevnitř byl nalepen papír, vyplněný drobnohledným a prostým okem nerozeznatelným písmem. Mohl jsem pouze hádat, že je to řada jmen s adresami. Po straně jsem viděl slabé kolmé čárky, provedené různobarevně. Červené, modré, žluté i zelené.“ Preruším: „Viděl jste také hnědé nebo černé?“

Vašek Nebeský lehce zavrtí hlavou.

„Ne. Myslím, že ne. Ostatně ani toto označení nebylo nejzřetelnější. Celek byl fotografickou zmenšeninou na jemnozrnný papír. Bez silné lupy jsem nic nemohl přečíst. Marne jsem hledal po bytě. Dal jsem tedy krabici do pořádku a odešel s úmyslem vyzbrojit se silným sklem a návštěvu opakovat.“

Vašek Nebeský žádá o sklenici vody. Dostane ji. Vyprázdní ji do dna. Pak si osuší čelo kapesníkem a pokračuje: „Téhož večera mi Marta Valterová řekla, že ztratila svůj klíč od bytu. Požádala mě, abych jí vrátil ten, který mi zapůjčila. Musel jsem jí vyhovět. Další tajná návštěva byla mi tím znemožněna. Marta Valterová patrně přece našla stopy toho, že jsem v bytě něco hledal. Bezpochyby však neměla tušení, že jsem odhalil tajemství čínské schránky.“

Vašek Nebeský tají jakýsi vzdech.

„Použil jsem pak lsti. Marta Valterová věděla, že mám odcestovat do zahraničí. Tušila v tom odpovědný a tajný úkol. Vzal jsem k ní s sebou aktovku, do které jsem vložil list popsaný řešením kódu BX 222. Nastražit falzifikát by bývala byla námaha technicky obtížná a také riskantní co do účinku. Nějakým prázdným podvodem by se byla Marta Valterová asi oklamat nedala. BX 222 však řešil elaborát předložený na konzulátu a zdál se tedy velmi důležitý. Ve skutečnosti mohl být okamžitě zrušen a nahrazen jiným. Zprávy v jeho znění mohly být bez obtíží zadrženy. Měl tedy cenu jen labilní a stálo za to vsadit jej do hry. Kromě toho jsem byl připraven zakročit včas, a to podle okolností. Marta Valterová se neměla dostat dále než ke konstatování, že má v rukou pomůcku opravdu cennou. Jinak ovšem bylo moje rozhodnutí pod vlivem mého duševního stavu.“

Vašek Nebeský se odmlčí. Ale není třeba ho pobízet, aby mluvil dál. Sklonil jen na chvíli hlavu. Opět ji vztyčuje.

„Strávil jsem u Marty Valterové noc. Moje aktovka ležela na stolku. Vykouřil jsem ráno cigaretu. Oklepl jsem nenápadně trochu popela na růžek klopky u aktovky. Pak jsem odešel do koupelny. Úmyslně jsem se tam zdržel co nejdéle. Když jsem se vrátil, ležela aktovka na stolku stejně jako dřív. Špetka cigaretového popele však již na klopě nebyla. Marta Valterová mou aktovku tajně otevřela.“

Přeruším: „Připomíná mi to, že jste kuřák.“

Nabízím cigaretu. Vašek Nebeský si vezme a poděkuje. Když mu jeden z přítomných úředníků zapaluje, pozorují, že Vaškova ruka se nepatrně chvěje.

Dvakrát vyfoukne mlčky kouř.

„Ztratil jsem nervy.“ pokračuje potom. „Chytil jsem Martu za ramena, až vykřikla. Jednal jsem s ní surově. Opis řešení kódu měla u sebe. Vyrval jsem jí ho mocí. Srazil jsem ji k zemi. Myslil jsem, že ji zabiju hned. Pak se mi zdálo, že jsem v sobě našel klid a rozvahu. Přistoupil jsem k telefonu, abych přivolal naše orgány. Marta na mne křičela, že nenajdu odvahu. A já jsem odvahy měl opravdu žalostně málo. Prodlužoval jsem okamžiky. Vzal jsem bezúčelně do

ruky telefonní seznam. Obrátil jsem jej. Viděl jsem na jeho zadní desce tužkou napsané číslo. Zeptal jsem se, co znamená.“

Přerušuji: „Pamatujete si to číslo?“

„Ano. Dvě stě devadesát pět jedenáct.“

„Mluvte dál.“

„Moje otázka měla podivný účinek. Marta Valterová se hystericky vypjala. Měl jsem dojem, že si připomněla něco osudného. Pak svěsila ramena. Hasla jako plamen, jemuž se už nedostává potravy. Myslil jsem, že zemře. Nachýlil jsem se k ní. Řekla uboze, že ji stíhá neštěstí za neštěstím.“

Vašek Nebeský se dívá na svou cigaretu. Jako by všechno na světě ztratilo pro něj význam, odkládá ji nedokouřenou.

„Bylo to číslo automobilu. Marta to sama přiznala. Řidiči vozu 29511 měla odevzdat poslední získané zprávy. Byl to taxikář ve službách Lebrunovy organizace. Předminulé noci havaroval a zabil se při tom. Marta měla čekat na jiné dispozice. Ohlížel jsem se po telefonu, ale nenacházel jsem sílu vrátit se k němu. Děsil jsem se chvíle, kdy by byli přišli a odvedli ji. Začal jsem dotírat kladenými otázkami. Prováděl jsem výslech sám, na místě. Ale ptal jsem se jenom na to, co se týkalo přímo jí. Chtěl jsem se plně přesvědčit, že už není naděje. Ona sama řekla, že je konec všemu. Opis kódu BX 222, který pořídila, měl být řidičem vozu 29511 vložen do mrtvé schránky, o níž jsem věděl, že je střežena. Stydla mi krev v žilách. Neřekl jsem však o tom Martě nic. V hlavě mi rostla myšlenka. Nacházel jsem východisko.“

Věc je v hlavních rysech už jasná. Ale nechávám Nebeského dokončit zpověď bez dotazů. Vypráví volně, bez rozpaků a zřejmě bez vytáček.

„Marta znala polohu mrtvé schránky. Řekl jsem jí, aby mě tam dovedla a že se vydáme na cestu hned. Ona nechápala. Zpěchovala se. Chtěla vědět, co mám v úmyslu. Řekl jsem, že ji možná zachráním a sebe rovněž. Musela mě poslechnout, byl jsem pánem situace. Netelefonoval jsem, aby ji přišli zatknout. Moje přání cestovat k mrtvé schránce viděla jistě jako menší zlo. Dívala se na

mne, jako by zkoumala, zdali jsem nezešílel. Neměl jsem k tomu daleko. Byl jsem však rozhodnut. To mě naplňovalo mrazivým klidem. Vypadal jsem myslím rozumně. Dnes už nevím. Ale Marta oživila naději. Myslíla, že ji snad převedu přes hranice, poněvadž se k nim mohu bez překážek přiblížit. Martě jsem nedovolil vzít s sebou žádné zavazadlo. Sama však vzala do kabelky čínskou krabici a vymazala číslo na desce telefonního seznamu. Tázal jsem se jí, zdali má v bytě ještě něco kompromitujícího. Řekla, že ne. Oznámil jsem jí, že já svou povinnost nezhraju a že krabici musím převzít. Ale souhlasil jsem s Martiným návrhem, že mi ji odevzdá, až ona si bude jista, že je v bezpečí. Sdělila mi přitom, že její otec v seznamu zanesen není a že ho neprozradí, ani kdyby měla na místě zemřít. Doplnil jsem si v mysli svůj plán, pokud šlo o tu krabici. Myslil jsem, že stejně bude lépe, když vy ji pak v bytě nenajdete, poněvadž by její tajemství snad mohlo zůstat bez povšimnutí. Chtěl jsem vás na ni upozornit jinak.“

Vašek Nebeský se odmlčí, jako by si srovnával myšlenky a vzpomínky. Brzy však mluví dál.

„Pak jsme vyšli. Stavěli jsme se u mne v bytě. Vzal jsem odtamtud mapu a potajmu svou pistoli. Marta Valterová mi na mapě ukázala přibližně polohu mrtvé schránky. Nepřiznal jsem se, co o tom sám vím. Volil jsem vhodný vlak. Od stanice vlaku jsme šli velký kus pěšky. Vyhýbali jsme se na mé přání místům, kde by si nás mohli lidé pamatovat. Šli jsme oklikou a napříč lesem. Marta Valterová věděla, že se má orientovat podle turistických značek určité barvy. Vstoupili jsme posléze na stezku, kde značky byly. Soudil jsem, že jsme na vhodném místě. Vytáhl jsem zbraň a znenadání jsem střelil. Marta byla ihned mrtva.“

Ted' Vašek Nebeský hluboce, ale bez pohnutí vzdychne. Jen jako únavou. Pak pokračuje.

„Vsunul jsem jí do kapsy pláště její opis kódu BX 222. Z její kabelky jsem vzal čínskou krabici a klíč od bytu, který jsem jí musel předtím vrátit. Na místě činu jsem se co možná nezdržoval. Rána se rozlehla daleko po lesích, a poněvadž se to stalo v blízkosti mrtvé

schránky, byla jistě podezřelá. Hleděl jsem pak, abych se dostal do Prahy nenápadně. Nákladní automobil jedoucí doleji na silnici mě na mou žádost svezl opačným směrem. Použil jsem celkem tři venkovských taxametrů. Z těch mě vezl do Prahy teprve poslední, a nikoli na mou adresu. Pražským taxíkem jsem se dostal k svému bydlišti. Stačil mi čas, abych se převlékl. V půl deváté večer jsem seděl již v klubu. Když mi pak bylo u plukovníka řečeno, oč běží, viděl jsem, že je všechno tak, jak jsem si přál.“

Vašek Nebeský se náhle odmlčí. Až dosud seděl vzpřímeně. Teď se trochu hrbí.

Ptám se: „Odpovídá pravdě všechno, co jste zde uvedl?“ Lhostejně pokývne: „Naprosto.“

„Cítíte se vinen?“

Zaváhá. „Ano. Spáchal jsem vraždu.“ Pak se opět trochu napřímí. „Ale nedopustil jsem se zrahy. Naopak – snažil jsem se zradu potřit. V tom smyslu mám svědomí klidné.“ A dodá:

„Každý může chápat, jak nesmírně těžké je najednou nenávidět až k zabítí toho, koho jsme měli nade všechno rádi, a jak velkých pohnutek je k takovému činu třeba.“

Jeho vyjádření nekomentuji. Ptám se dál: „Co jste udělal s čínskou krabicí?“

Václav Nebeský se bezděčně pohne.

„Čínská krabice, ano,“ řekne teď skoro roztržitě. „Před odchodem do klubu jsem ji zabalil, opatřil jsem ji svou adresou a vhodil jsem ji do vzorkové schránky na hlavní poště.“

Tážu se s důrazem: „Opatřil jste ji svou vlastní adresou?“

„Ano. Vlastní adresou. Patřilo to do mého plánu.“

„Vysvětlíte to.“

„Chtěl jsem vzbudit zdání, že mi krabici zaslala Marta. Mělo to podpořit domněnku, že dala na mé domluvy, že se odhodlala k sebevraždě a že zasláním krabice činí jakési pokání. Samozřejmě jsem měl v úmyslu krabici vám ihned donést i s důkazem, že mi ji doručila pošta. Byli byste jí věnovali pozornost a jistě byste objevili

to, co já – mikroskopický seznam uvnitř. A členy Lebrunovy organizace jste mohli snadno zajistit.“

„A proč jste nám tedy krabici nedonesl?“

Václav Nebeský rudne vzrušením na skráních.

„Proč? Pošta ji nedoručila! Nic nepřišlo! Nemohl jsem to pochopit. Někde se ztratila. Nevím, kde je. Myslíl jsem, že jste ji třeba někde objevili sami...“

Dívá se na mne skoro úzkostně. Říká: „Nevím, proč pošta zklamala zrovna v tomto případě. Doporučeně jsem zásilku vypravit už nemohl, bylo pozdě, a ani bych se toho byl neodvážil. Říkal jsem vám, že čekám od Marty dopis na rozloučenou. Myslíl jsem tím čínskou krabici. Chtěl jsem, abyste se po zásilce s mou adresou poptávali. Byl jsem na poště i sám. Utěšoval jsem se, že krabici přece jen máte a že mi to tajíte...“

„Nemáme žádnou krabici,“ pravím, „máme pouze dopis, jímž nás kdosi nabádá, abychom ji hledali. Psal jste ten dopis vy?“

„Ano, psal jsem ten dopis. Vždyť to bylo tak důležité! Celá škůdcovská banda v síti! Co se s tou krabicí mohlo stát? Zmocnili se jí snad oni? Lebrun?“

„Nemyslím,“ povídám. „Uklidněte se. Potřebujete si odpočinout. Zatím skončíme.“

Vaškův strážce dostává znamení, aby svého svěřence odvedl. Vašek vstává.

Nedívám se na něho, nýbrž na plukovníka. Mám dojem, že plukovník i já máme stejnou myšlenku.

Kompletní Lebrunovu organizaci vypátral Vašek Nebeský.

A já si k tomu v duchu dodávám: Ten nešťastník tím pořádně ztížil moje vlastní pátrání.

Karlíček chodí a hudruje: „Krabice babice! Bestie dřevěná! Dutino nepravostí! Kde jsi, kde jsi?“

Vášek Nebeský osobně ukázal schránku, do níž krabici vhodil. Karlíček mi povídá: „Samozřejmě jsme tu bednu rozmontovali. Nic tam nezapadlo a vedle to snad nehodil, pro pána krále! Takovou díru minout...“

Soudíme, že Křištof, Lebrun a spol. krabici neměli a nemají, poněvadž nápadný poplach v rezidentuře vznikl asi z obavy, že krabice jsme se zmocnili my. Teď ony dvě nebo tři desítky lidí, kteří žili ve strachu, že jsou prozrazeni, zvedají možná opatrně hlavy a větrí. Nic se s nimi neděje. Nevíme o nich.

Povídám Karlíčkov: „Nedivil bych se, kdyby je teď napadlo krabici rovněž hledat.“

„Byla by to zajímavá soutěž,“ bručí Karlíček hněvivě, „a kdo ví, zdali s tím už dávno nezačali! Ta organizace asi nebude tak hrozně rozvrácená, jak si myslíme. Je tu přece vrah Davida Křištofa. Zrovna ho cítím, jak se plíží kolem nás. Fuj! Zkrátka...“

„Musíme tu krabici mít!“

„Ano,“ kývne rázně Karlíček.

Ale nevíme, kudy na to.

Václav Nebeský tvrdí, že krabici odeslal na svou adresu. Správa hlavní pošty jen váhavě připouští, že v manipulaci došlo k nějaké chybě. Mohli by tam prostě pokrčit rameny. Za zásilky podobného druhu se neručí. Ničím není možno dokázat, že někdo něco skutečně do schránky vhodil. Avšak na poště to tak lehkovážně neberou. Karlíček už svou starostlivostí je přesvědčil, že jde o něco vážného.

Proto se dočkávám návštěvy dvou mužů.

Představují se mi jako členové závodní rady. Mladší má oči jako ostříž. Pracuje v automatické telefonní centrále, ve strašidelném lese sloupů, na nichž to nepřetržitě a zdánlivě v úžasném zmatku klap

a blýská různobarevnými světly, až z toho sluch i zrak přecházejí. A tenhle ostrůžek musí ihned rozeznat, kde to snad uvázlo, a horempádem to napravit.

Starší muž je z třídnírný listovních zásilek. Dobrácký rozšafa. Ten také vede slovo.

„Tak běží o tu krabici, soudruhu kapitáne,“ povídá.

Přišli, aby nám nabídli pomoc.

„Ani bychom neřekli,“ praví ten starší, „že by se u nás něco ztratilo. Ale může se to stát, to se rozumí, čert nikdy nespí. A když se u nás má něco hledat, obstaráme to nejlépe my sami, protože se vyznáme.“

„Jenže jsme na nic nepřišli,“ podotkne mladší muž živě. „Zrovna jsem to chtěl říct,“ ohlédne se po něm starší muž klidně. „Znamená to – rozumíte – rádi bychom, aby to znamenalo, že jsme zásilku vpravili v pořádku.“

„Tím ovšem nekončíme,“ povídá druhý.

„To jsem chtěl právě říct,“ praví starší. „My si totiž myslíme, že adresa třeba nezněla na toho pana Václava Nebeského. Kdyby byla jen zkomolená, věděli by o tom u nás na sedmnáctce, kde se takové záhady luští. Tam jsou hotoví kouzelníci. Máte například adresu „Strejček Josef, Praha“, a my to přece jen doručíme správně. O tom se vedou zápisy. Nebo máme vůbec nedoručitelné zásilky. Odlepí se lístek s adresou, a jsme hotovi. Ale někdy se to dá doručit zpátky odesilateli, když to můžeme třeba jen z obsahu určit. Na té vaší krabici prý byla dvě písmenka, M a V. Já vám řeknu, že bychom podle těch dvou písmenek třeba avizovali všechny lidi od M a V, tedy dejme tomu Mečislava Vocáška a vůbec, to nás neznáte, my už jsme takoví. Naprosto nedoručitelná zásilka by ležela u nás, měla by záznam a pak by přišla do dražby.“

„Tím chceme jaksi přesvědčit, že u nás se sotva co může ztratit,“ povídá mladší muž.

To je mrzuté. U nich tedy nic. Povídám: „Děkuji vám, soudruzi. Jistě jste udělali všechno, co bylo ve vašich silách.“

Mladší, ten ostříž, vrtí hlavou. Říká: „Všecko ne. Ono se dá udělat víc. Jen s tím hledáním jsme u nás hotovi a můžete se na to spolehnout. Musí se hledat jinde.“

„Právě jsem to chtěl podotknout,“ praví starší. „My máme své zkušenosti, víte? Dovolil byste nám promluvit s panem Nebeským?“ Pokývnu: „Beze všeho, můžete-li chvíli počkat, než ho zavolám.“

„Udělalí jsme si na to čas,“ usmívá se mladší muž.

„Ano,“ pokyvuje starší, „ona ta krabice má jistě svou důležitost.“

Ostatně netrvá příliš dlouho a Vašek Nebeský vstupuje. Doprovází ho Karlíček, který vypadá jako po flámu, protože se mnoho a marně namáhal.

Zdá se mi, že Vašek Nebeský vypadá starostlivě. Když vyslechne, proč soudruzi z pošty přišli, zjasní pohled. A také Karlíček oživne neurčitou nadějí.

„Já bych...“ povídá starší muž, „my bychom si přáli položit několik otázek. Můžeme?“

„Zajisté,“ svoluji.

„Tak prosím vás,“ obrací se muž na Vaška Nebeského, „řekněte nám, jestli jste tu krabici doopravdy u nás hodil do schránky. Neuražte se. Já to myslím dobře.“

Vašek Nebeský dá lehkým posunkem najevo, že o urážce nemůže být ani řeči. Opakuje s největší vážností, jasně a rozumně, že si spolehlivě pamatuje, jak si počíнал. A líčí do podrobností všecko, co se odeslání krabice týkalo.

Starý pokyvuje, mladší se dívá jako ostříž.

Podotýkám: „Toho večera byl pan Nebeský mimořádně rozrušen.“

„Ano,“ dotvrzuje Vašek, „ale na odeslání krabice to nemělo vliv. Vím všecko naprosto přesně.“

Starší muž mě udivuje účelností svých otázek. Začíná datem a hodinou odeslání, uvádí, že schránka byla vybrána v šest nula nula ráno příštího dne, zná dobu třídění, čas, kdy se roztříděné zásilky vypravují do pobočných úřadů, a tak dále.

Vašek Nebeský mu odpovídá bez rozpaků. Popisuje krabici a její rozměry. Zbavil ji cigaret a vložil do ní plochou baterii v kusu světle šedého balicího papíru. Téhož papíru použil k zabalení krabice.

Mladší člen závodní rady žádá o vzorek toho papíru, může-li jej ovšem dostat. Vašek odpovídá, že zbytek papíru zničil.

Obal zalepil pevnou lepicí páskou. Ostatek pásky rovněž zničil. „Čím jste napsal adresu?“ ptá se mladší muž.

Vašek psal adresu plnicím perem s modročerným inkoustem, silným a několikrát obtahovaným hůlkovým typem. Povolání neuvedl. Své křestní jméno naznačil jen začáteční literou V. Mladší muž to považuje za jakýsi důkaz, že odesílatel jiné jméno nenapsal, kdežto starší muž je toho názoru, že právě tato zkratka mohla zavinit omyl.

Václav Nebeský pevně prohlašuje, že všechno bylo v pořádku. Pamatuje si množství i hodnotu poštovních známek, které na zásilku nalepil, a tvrdí, že těsně před vhozením do schránky si ještě jednou adresu přečetl.

Karlíček mrzutě pomrkává. Starší muž z pošty potřásá hlavou. Mladší praví: „Vypadá to tak, že krabice se nám ze schránky přes noc vypařila.“

A starý dodá: „Zrovna jsem to chtěl taky říct.“

Karlíček vzdychne: „Řekněte raději, že ji někdo ukradl. Musíme tomu věřit, nemáme-li se domnívat, že se ztratila na poště.“

„Mně se to zdá moc divoké,“ praví mladší muž.

„Taky myslím,“ pokyvuje starší.

„Proč?“ táže se Karlíček poněkud neklidně. „Někdo třeba odesílatele tajně sledoval. Otvorem schránky je možno prostrčit ruku až k rameni. Schránka je hluboká, pravda, ale můžeme dnes vědět, jak vysoko byla v té chvíli naplněna? Popřípadě se na to vezmou nějaké delší kovářské kleště. Zloděj měl na to čas celou noc. Kdo si ho všimne, dejme tomu, po třetí hodině zrána?“ Já opět připomínám Vaškovo rozrušení.

Říkám mu: „Měl jste toho večera na mysli dvě adresy. Nemůžete podle mého soudu bezpečně ručit za to, že jste například k svému jménu nepřipsal adresu Marty Valterové.“

„Mohu za to ručit,“ tvrdí Vašek nenásilně, ale pevně.

Pak už nemá co říci. Na můj pokyn odchází. Je na něm znát nespokojenost.

Na Karlíčkovi, který zůstává, rovněž.

Já říkám: „Věřme panu Nebeskému. Věřme i vám, že se u vás nic ztratit nemohlo. V tom případě se musíme obrátit na poboční poštovní úřad, k němuž bydliště pana Nebeského patří.“

„Tam jsem přece byl,“ bručí Karlíček.

„Patří to k dvanáctce,“ praví mladší muž, ten s ostřížima očima.

„Zrovna jsem to chtěl uvést,“ říká starší rozšafně. „My jsme to taky vyšetřovali. Na dvanáctku dochází denně průměrně dvanáct pytlů. Nikdo se tam nepamatuje na nějakou krabicovou zásilku pro Václava Nebeského. Uplynuly už tři měsíce. To máme...“

„Devět set šestatřicet pytlů,“ praví muž s ostřížím pohledem.

„Ano,“ řekne starší, konsternován jeho bleskurychlým výpočtem tak, že se ani neodvažuje podotknout, že to chtěl zrovna taky říct. „Věc je taková, že příslušný doručovatel by se snad mohl pamatovat, kdyby takovou paměť měl, ale nemůže se pamatovat, protože asi nemá nač.“

„Žádná krabice na adresu pana Nebeského nedošla,“ praví mladší muž.

„Vina ze ztráty se tím jaksi vrací na nás,“ povídá starší, „ale o naší vině pochybujeme. Proto byla ta adresa asi přece jen popletená.“

„A to tak nešťastně,“ dodává mladší, „že ji doručili klidně a s dobrým svědomím jinam a tam si ji z nějakého důvodu ponechali.“

„Právě tohle jsem chtěl zrovna říct,“ povídá starší muž. „A proto nestačí poptávat se jen na dvanáctce. Musíme se poptat na všech úřadech.“

„To bude pytlů!“ děsí se Karlíček.

„My to zvládnem,“ praví starší muž prostě.

Pak odcházejí, jako by to byla čistě jejich věc.

Doprovázím je ke dveřím, ještě jednou jim děkuji a potom dostanu zlost, když pohlédnu na Karlíčka, který se tváří až hanba utrápeně.

Povídám: „Karlíčku, on přece jen mohl k svému jménu připsat ulici a čtvrt Marty Valterové. Vzdyť měl té ženské plnou hlavu! Jestliže v té ulici pekelnou náhodou bydlí nějaký Vě Nebeský, bylo na adrese jiné pouze číslo domu. Žádného listonoše takový omyl v čísle nepřivede z míry! Vzdyť zná zpravidla všechny své zákazníky i jejich bydliště! Podívejte se do té ulice!“

„A vy myslíte,“ záúpí Karlíček, „že jsem tam nebyl? Zač bych stál? Není tam žádný Nebeský! Je tam pouze jeden Rajský a dva bratři Andělové!“

A Karlíček se malomyslně posadí.

* * *

Je možno říci, že poštovní zaměstnanci pracují teď za nás. Poptávací akce na poštovních úřadech je v proudu. Bohužel to zatím k ničemu nevede.

„Jen je nechte,“ říká Karlíček otráveně, „sami bychom to tak nezorganizovali. Dobrou vůli rozhodně mají.“

A najednou drnčí telefon.

Doručovatel v Praze IX si připomněl balíček, zaslaný občanu zvláštního, ale rozechvívajícího jména *Neveský*. Byla to jakási zabalená krabička, ano, a přibližně udaných rozměrů.

Karlíček se tam řítí tramvají.

Vrátí se s obličejem tak protáhlým, že jen stěží zadržím klení. Krabici má, půjčili mu ji u těch Neveských, když nedal pokoj, ale není to ta pravá. Slíbil, že ji zas vrátí. Pěkná dóza na dýmkový tabáček. Pan Neveský byl vylosován jako šťastný luštitel křížovkové tajenky v jednom časopise a tohle mu poslali jako cenu, hrom do toho.

Ve čtyřech dnech objevuje akce našich přátel z pošty devatenáct krabiček. V jedné jsou napicháni motýli, v druhé je šitíčko pro holčičky, třetí se dá rozkládat na menší a menší krabičky – pěkná hračka, čtvrtá obsahuje okurková semena a tak podobně.

„Vážně,“ povídá Karlíček, „teď bych s tím praštil zas já.“

Radíme se v závodní radě hlavní pošty. Navrhují, aby se všichni doručovatelé ve Velké Praze při konání služby poptávali občanů, zdali jim nebyla doručena taková a taková krabička. Žádají mě o pokyn, jak přesvědčit občanstvo o důležitosti věci, aby se každý snažil vyjít nám vstříc.

Povídám: „Vy tady, soudruzi, víte, že krabička je důležitá pro bezpečnost státu. Je-li vůbec někde, zdá se, že tohle je jediný způsob, jak se k ní dostat. Ale o jejím pravém významu bych se zatím na veřejnosti zatím mnoho nezmiňoval. Listonoše má každý rád. Když například řekne, že na poště byly sesmeknuté obaly nedopatřením zaměněny a že krabička má osobní nebo památeční cenu pro někoho jiného a ten jiný že doručovatele činí za omyl odpovědným, nikdo nebude případné držení krabičky zapírat. Jestliže ji někdo skutečně má, ponechává si ji nikoli ze ziskovosti, nýbrž spíše z pohodlnosti, nebo myslí, že to nestojí za to.“

„Musíme ovšem doručovatelům krabičku řádně popsat,“ podotýká mladý muž s ostržíma očima.

„Zrovna tohle jsem chtěl říct,“ povídá starší muž, „ale hlavním znakem krabičky jsou její iniciály M. V. Pravda?“

Na Karlíčkovi je znát, co si myslí. Nevěří v úspěch této akce. Počítá s tím, že zasáhl tajemný nepřítel, který zavraždil Davida Krištofa. O zločinu v nemocnici jsme si vytvořili jistou, dosud nepotvrzenou teorii. Pokud jde o zmizení čínské krabice, není Karlíčková domněnka o neznámém zloději s kovářskými kleštěmi o nic jistější.

Ale Karlíček stále říká: „Já zrovna cítím, jak se to neviditelné individuum plíží kolem nás.“

Tuhle poslední překážku s hloupou krabicí snad opravdu nezdoláme.

Jinak Karlíček akci sleduje pečlivě.

„Počkáme čtrnáct dní,“ povídá, „ani o hodinu víc. Po čtrnácti dnech toho můžou nechat. Venkov nepřichází v úvahu. Ať byl Nebeský tenkrát rozčilen sebevíc, Barcelonu místo Prahy asi nenapsal.“

* * *

Čekáme. Nemohu se ubránit jistému napětí.

Uplyne i pátý, šestý a sedmý den.

Osmého dne dostávám telefonickou zprávu, že naši dva přátelé ze závodní rady se ke mně hrnou taxíkem na návštěvu.

Karlíček červená ve tvářích.

„Snad něco nemají?“ ptá se žhavě.

To nevím. Ale myslím, že jinak by tolik nespěchali.

Zdá se nám však, že trvá celou věčnost, než oba muži konečně vstupují. V ostřížích očích mladšího vidím úsměv. Starší přimhuřuje šibalsky oči.

„Pojďte si pro čínskou krabici!“ volá mladší.

Ptám se s klidem těžko udržovaným: „Kde jste ji našli?“

Starší zarazí hrozným pohledem mladšímu slova v ústech a povídá:

„Zrovna to chci říct. Do smrti byste to nehádal! V bytě Václava Nebeského!“

* * *

Celá věc je tak úžasně jednoduchá, že jdou na Karlíčka z toho mrákoty.

Dotazy po hranaté poštovní zásilce, zabalené v šedém papíru a opatřené adresou V. Nebeského nebo snad jinou, zazněly i do domu, v němž Vašek Nebeský bydlil.

Tehdy roznášela v oněch končinách poštu doručovatelka jménem Černíšková. (Potom už ne, přeložili ji jinam.)

Popořádku řečeno – Černíšková jednoho dne zvoní u dveří Vaškova bytu. V ruce má zabalenou krabičku a dopis.

Vašek není doma.

Kde je?

Sedí u mne v kanceláři a odpovídá na mé otázky.

Doručovatelka Černíšková si počíná rozumně. Dopis pro Vaška, který pochází od Vaškových rodičů a je celkem bezvýznamný, vsune do Vaškovy schránky.

Ale krabice se do schránky nevejde.

Černíšková sejde klidně dolů a krabici nechá u paní správcové Holovské. Ta slíbí, že panu nadporučíkovi zásilku odevzdá. A paní Holovská to je, které se teď rozsvítilo v hlavě.

Vizte! Paní Holovská udržuje za mírný poplatek Vaškovi Nebeskému v bytě pořádek. To opravdu není nic zvláštního. Jde nahoru do bytu, otevře si svěřeným klíčem (jako to dělala správcová ve Vysočanech Lebrunovi), položí krabici na nízký konferenční stůl a stírá hadrem prach. (Vysočanská správcová byla rozhodně méně pečlivá.)

Tímtež hadrem smejčí paní Holovská v závěru své čistky i horní desku konferenčního stolu. Tam jí odložená krabice překáží. Paní Holovská ji tedy vezme a vsune prozatím pod stůl, na spodní odkládací desku.

Tam ji potom zapomene a krabice tak zmizí z dohledu.

Nevadí. Nic se nestalo. Když se Václav Nebeský vrací domů, potkává se s paní Holovskou. A ta mu sdělí, že má nahoře nějakou poštu. Doslova.

Rozechvělý Vašek se z dobrých důvodů nemůže přiznat, že očekává nějakou čínskou krabici. Jenže nahoře ji nevidí. Je zklamán. Vyjme ze schránky dopis od rodičů a přirozeně se domnívá, že je to ona pošta, o níž se paní správcová zmínila.

Dále se nerozhlíží. Doufá, že krabice dojde třeba zítra.

Nedojde ovšem nic. A on krabici nesmí uřadovat.

Prožívá velkou krizi. Běžný pořádek je narušen. Paní Holovská trne, co se s ním děje. Jen tak že se odváží vysypat plné popelníčky a nesměle mu tu a tam podstrčit něco k jídlu. Podle její domněnky si to pan nadporučík rozházel v lase. Daleko od pravdy ovšem není,

ale je lépe takovým lidem se vyhýbat, dokud je to nepřejde. I kdyby si paní Holovská na krabici vzpomněla, nepochybovala by, že Václav Nebeský o ní ví.

Posléze Vašek odjíždí na venkov. Uzamyká byt. Nepobízí paní Holovskou, aby mu pravidelně uklízela. Nenechává jí na to ani příslušný poplatek. Klíč, který jí svěřoval, bere s sebou. A kdyby ho i nevzal a kdyby paní Holovská do bytu vstoupila a krabici našla tam, kam ji dala, položila by ji možná někam na knihovnu, protože netuší, jaký má význam.

Ale krabice leží ukryta mezi dvojí deskou nízkého konferenčního stolku, energicky zasunutá až skoro doprostřed, a já si vzpomínám, jak jsem ji tam i já sám několikrát prostomyslně obešel.

* * *

Vašek Nebeský se chytá za hlavu, když slyší, kde se krabice našla.

„Tolik nesnází...!“ opakuje. „Tolik nesnází...“

Uvnitř krabice leží zabalená čtyřvoltová baterie.

Před Vaškovými očima otvíráme tajný prostor krabice přiložením půlky baterie k stříbrným iniciálám.

Jedenatřicet jmen, adres a někde i telefonní čísla, se skupinovým označením barevnými linkami, spadne na stůl.

„Jako z automatu,“ libuje si Karlíček poněkud křečovitě.

Vašek je opět odváděn. Odchází už klidněji.

Učinit mikroskopické písmo čitelným není pro nás žádný problém. Klepají psací stroje.

Mařák, Kolda. Jsou tam.

Chybí Lebrun, Křištof, Valterová. Černá, hnědá, zlatá.

„Karlíčku!“

„Já vím.“

Dvacet devět zatčení je provedeno v jediném dni.

Spousta práce. Pouze čtrnáct kapesníků se stínovou čtyřkou. Zbytek sežral strach. Zničeno v rámci nařízené likvidace. Ale doznáno.

„Znáte Ludvíka Lebruna? Znáte Davida Krištofa? Znáte Martu Valterovou?“ Do omrzení opakováno.

Lebruna neznali. Martu Valterovou rovněž ne. Krištofa z velké části ano.

Vlastní špionážní činnost je vyšetřována jinde. Já se prozatím specializuji na pachatele vraždy na Davidu Krištofovi.

Ted už to není těžké.

„Předved'te Jindřicha Kafku!“

Jindřich Kafka je Zelená Čtyřka. To značí spojku. Pětačtyřicátník prostřední postavy se znatelně vyčnělým břichem. Bezvousá, pobledlá tvář. Visaté líce jako dva vyprázdňené váčky. Kalně světlé oči a pokročilá pleš.

„Pane Kafko, vy jste bývalý lékárník, že ano?“

„Ano.“

„Ve vašem bytě byla nalezena značná zásoba léčiv. Mezi nimi i některé drogy a jedy, které není dovoleno přechovávat.“

Jindřich Kafka kroutí úzkými rty a bloudí bezvýraznými očima.

„Jsou to zbytky mého někdejšího majetku.“

„Máte i morfium, pane Kafko!“

„Nevím, že bych měl...“

„Máte. Je tam i přístroj k ražení tablet.“

„Myslím, že je.“

„Použil jste ho nedávno.“

„Nepoužívám ho vůbec.“

„Znáte Davida Krištofa? Nebo lépe řečeno, znal jste ho?“ Bývalý lékárník Jindřich Kafka je asi toho mínění, že jisté okolnosti popírat nemůže. Tváří se udiveně.

„David Krištof? David Krištof je přece můj bratranec. Neviděl jsem ho už celou věčnost. Naposled někdy před válkou. Nežili jsme spolu v dobrém poměru.“

„Ovšem když utrpěl úraz, zapomněl jste na svou nechuť a zajel jste k němu do nemocnice na návštěvu.“

„Já? Kam?“

„Tam a tam,“ povídám, „s přiměřeným zavazadlem, které vám umožnilo přestrojit se za léčeného pacienta a dostat se do chirurgického pavilonu. Jste v podezření z vraždy jedem na Davidu Bedřichu Křištofovi.“

Jindřich Kafka se strašlivě poleká a všechno se na něm třese, hlavně ty jeho zvadlé líce.

„Z vraždy? Proboha! Takový nesmysl! Kuřeti bych neublížil! Ne! Opravdu! To je hrozné! A Křištof – příbuzný, kterého jsem neviděl ani nepamatuji...“

Beru telefon. Kafka se ustrašeně odmlčí.

Žádám, aby ke mně na chvíli poslali Křištofovu bytnou, která právě vypovídá jako svědkyně. Poznala určitě již třináct osob z mikroskopického seznamu, které chodily Davida Křištofa navštěvovat.

Zatím Kafkovi povídám: „Kuřatům jste naopak velmi prospíval, pane Kafko. Prodával jste přípravek, který urychloval jejich růst.“

„Ano, ano. Po mnoha pokusech a vědeckém bádání...“

„Viděl jste někdy živé kuře, pane Kafko?“

„Ovšemže jsem viděl, specializoval jsem se...“

„Všecko víme,“ přerušuji ho. „Nabízel jste fluid pro koně, ztučňující prostředek pro vepře, elixír pro vzrůst vlasů, mazání na zastaralé bolesti a tak dále.“

„Nepopírám to. Specializoval jsem se.“

„Nejnověji na špionáž, že ano? A na některé vynálezy k ukrácení života.“

Roztřesený Jindřich Kafka se celý nakrčí, jako by mu všechny kosti v ztučnělém těle změkly. Hučí: „Já jsem nikomu život nezkrátil. Já jsem si jenom přál, abych mohl volně pracovat dál. Byl jsem citelně poškozen.“

Povídám: „Zato už nejsou poškozována kuřata, koně, vepři a vlasy a hlavně lidé, které jste takto šidil. S vaší specializací je konec, pane Kafko.“

Vstupuje Křištofova bytná, poněkud rozčilená. Doprovází ji Karlíček. Přistrkuje jí židli. Na serióznost paní bytné je dobré

spolehnutí, ale k nějakému důvěrnějšímu poměru k Davidu Křištofovi se nechtěla přiznat. Po tom nám také nic není, pokud to nemělo vliv na věci, které nás zajímají.

O Jindřichu Kafkovi bez váhání říká, že ho několikrát zahlédla. Přicházel k panu Křištofovi na návštěvu. Sama mu někdy otvírala. Jméno nezná, ale před časem se s ním setkala náhodou na ulici. Oslovil ji, řekl, že je Křištofův příbuzný, poptal se krátce, co David dělá, a podivil se, že je v nemocnici a že k němu nikdo nesmí.

Otočím se ke Kafkovi.

„Setkal jste se s touto paní opravdu jen náhodou?“

„Ano,“ odpoví nejistě.

„Dověděl jste se od ní, v které nemocnici se pan Křištof léčí?“

Kafka pohlédne provinile na ženu, která sedí vzpřímeně a brání se svému rozčilení jakousi upjatostí. Potom Kafka řekne: „Pověděla mi to sama.“

Ale žena ho nějakým instinktem začíná nenávidět.

„Ptal se mne na to!“ řekne prudce.

Propouštím ji s poděkováním. Karlíček jí kavalířsky otevírá dveře.

Potom oslovím Kafku: „Jak to tedy bylo s tím morfiem, pane Kafko? Nebo to chcete říci až u soudu?“

Vybuchne: „Nikoho jsem nezavraždil!“

„Byl jste v nemocnici?“ ptám se stroze.

Kafka se konečně přiznává. Zajel do nemocnice ve své funkci spojky několikrát, vyzbrojen informacemi od Křištofovy bytné. Přímo po Křištofovi se tam Kafka z opatrnosti neptal. Zkoušel vejít do pavilonu s dotazem po jiném nemocném, jehož jméno tam ani neznali, přirozeně. Měl pak sám nápad, jak se ke Křištofovi dostat a zvědět od něho, co se děje. Naplnil si tlumok potřebnými věcmi a převlékl se do nich vzadu u nemocniční zdi. Jeho způsob jsem tedy uhodl téměř přesně.

„Ani na mysl mi nepřišlo Křištofa otrávit,“ horlí nervózně.

„Mluvil jsem s ním dvakrát. Poprvé mě nemohl ani poznat. Byl zlomen na duchu. Vyložil mi, že je podezříván, že tomu sice úspěšně

čelil, ale že došlo k nehodám. Ujistil mě, že nás ostatní neprozradí, jen abychom se sami drželi posledních likvidačních směrnic. Já jsem se bál, nevěřil jsem, že jsme v bezpečí, ale zavraždit ho? Vůbec ne, proboha! Nejsem vrah. Nejsem... Chci jenom..."

„Počkejte. Kdo vám doručil likvidační směrnice?“

Kafkovi se chvějí tváře jako huspenina. Rty se mu hadovitě zkrucují v živých křivkách.

„Krištof mi je předal osobně. Rozšířil jsem je po skupině podle seznamu, byly podepsané jeho hnědou čtyřkou. Krištof říkal, že všeho musíme nechat. Zastavit operace. Lebruna jsem neznal. Myslím, že ho osobně neznal nikdo z nás. Ale Krištof mi v nemocnici vyprávěl, že Lebrun nakazoval pokračovat, protože měl své rozkazy a musel úkoly splnit. Z toho vznikl mezi nimi spor, až Krištof podal návrh, jak by se on sám udělal nevinným a podezření od sebe odvrátil, aby se pak mohlo bezpečně pokračovat. Lebrun prý souhlasil.“

Ptám se: „Myslíte, že k vám byl Krištof zcela upřímný?“ Jindřich Kafka mocně pokývne.

„Byl! Smluvil prý s Lebrunem, že ho naoko udá a že mohou několik bezvýznamných členů i obětovat, ale ve skutečnosti se rozhodl Lebruna zničit, aby zachránil sebe i nás, říkal. Ale teď že vidí, jak špatně to vyšlo, že to přehnal nebo dobře nepromyslel, že se staly věci, které nečekal, a že teď neví, kudy z toho ven. A že všechno bylo vůbec nesmyslné, že to bylo totéž jako zastavit čas. To říkal.“

„Mluvil s vámi o jisté Martě Valterové?“

„Mluvil,“ přiznává teď Kafka odevzdaně. „Nikdy předtím jsem o ní neslyšel. Měla prý zlatou značku. Krištof hádal, že ji zabil její milenec, který asi hodně ví, ale mlčí, aby se na něho neprozradilo, že je vrah. Krištof se bál, že ho pro nějaké maličkosti, které si po zranění pořád nemůže srovnat v hlavě, usvědčíte ze všech těch podvodů a že mu dokážete, proč vlastně Lebruna zastřelil. Měl také starosti o to, kde je seznam, který měla Zlatá Čtyřka. Říkal, že je strašlivě unaven a že nemůže myslit. Že prý už předtím měl všeho dost a chtěl si žít klidně. Lebruna že měl udat hned, jak se u něho po

válce znovu přihlásil. Lebrun se zrovna rozdivočel nad smrtí své dcery a hnal všechno do zkázy. Krištof ho raději zabil a říkal o tom, že to považuje za svůj nejmoudřejší kousek. Snad vám Lebruna ani nechtěl ukázat, ale v nemocnici už těžko vzpomínal, co vlastně chtěl...”

Ted' se Jindřichu Kafkovi klepají i jeho dvě brady.

„Říkal,“ pokračuje chvějivým hlasem, „že někteří členové ho neznají vůbec a někteří jen podle krycího jména nebo podle znamení hnědé čtyřky. Ale že by všechno doopravdy skončilo, kdyby skončil on sám. Neměl dost sil. Říkal: Já jsem hotov. Vyřízen. Vidím to jasně. Co mi na čem záleží, zařídil jsem si život tak, že mi teď k ničemu není, hledím jen do bezedného prázdna a nejlíp bych asi upokojil tebe a sebe konečně taky, kdybych umřel, říkal. Potom viděl v mé návštěvě zásah osudu. A požádal mě o morfium.“

„A vy jste mu vyhověl.“

„Já jsem mu vyhověl. Umluvili jsme to tak, že vyrobím tři tablety a že on je ukryje zatím v tubě, ze které bral lék, aby se na to nepřišlo a aby počkal, až budu spolehlivě pryč. Tři tablety jeho léku jsem odnesl.“

„Co vám říkal o svém zranění?“

Jindřich Kafka úzkostně vzdychne.

„Říkal, že potřeboval přijít nějak ke střelné zbraní, aby to nebylo nápadné. Spojil dvě věci nešťastně dohromady. Chtěl získat nějaké peníze, počítal s tím, že od Lebruna už nic nedostane...” Jindřich Kafka mluví asi pravdu. Z mnoha podrobností je to dobře znát. S Krištofem mluvil v jeho pokoji, ale víc a bezpečněji si šeptali v umyvárně. Kdyby bylo došlo k prozrazení, nebyli ochotni přiznat víc než to, že Jindřich Kafka jako Krištofův bratranec obešel polooficiální nařízení o Krištofově izolaci.

„Já jsem věděl,“ říká Kafka nakonec, „že Krištof si sebevraždu nerozmyslí. Byl jsem jako obyčejný civilní návštěvník v nemocnici, když jste tam vyšetřovali. Nemohlo to být pro nic jiného, než že byl už mrtev.“

„Odcházel jste tedy spokojen?“

Jindřich Kafka váhá, ale pak pokývne.

„Ano. Byl jsem spokojen. Ale v duchu jsem mu poděkoval.“

Dávám Jindřicha Kafku odvést.

Bude ještě podrobně vyslýchán. Ale myslím, že Křištofova smrt zůstane již v tomto příběhu sebevraždou.

Za čas dojde k soudnímu řízení. Marta Valterová, Ludvík Lebrun a David Křištof však před soudem stát nebudou.

Bude před ním stát Vašek Nebeský.

Byl to sice on, kdo Lebrunovu rezidenturu vypátral a hlavním dílem přispěl k její likvidaci. Ale se způsobem, jakým to prováděl, nemůžeme souhlasit. Neprohřešil se snad jen proti nějakým předpisům. Jeho vina je mnohem hlubší. Volil individuální cestu a dopustil se zločinu. Chybělo málo – a všechno jeho i naše úsilí vyznělo naprázdno.

Pokud jde o nás, konali jsme svou povinnost. Ale lidé byli s námi na počátku i na konci a jsou zdrojem našeho úspěchu.

Jinak už nemám, co bych řekl.

Svůj rozrostlý fascikl R. L. předávám jako uzavřený případ.

Eduard Fiker
Zlatá čtyřka

Edice E-knihovna
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 3. 3. 2017

ISBN 978-80-7532-555-6 (pdf)